

Erik Johan Stagnelius
Samlade skrifter

III

OTRYCKTA SKRIFTER:
DRAMATIK

SVENSKA KLASSIKER
UTGIVNA AV SVENSKA AKADEMIEN

ERIK JOHAN STAGNELIUS SAMLADE SKRIFTER III

Erik Johan Stagnelius

Samlade skrifter

Under redaktion av Paula Henrikson
och med inledning av Anders Olsson

III

OTRYCKTA SKRIFTER:
DRAMATIK

SVENSKA KLASSIKER
UTGIVNA AV SVENSKA AKADEMIEN
I SAMVERKAN MED
BOKFÖRLAGET ATLANTIS

Erik Johan Stagnelius
Samlade skrifter III
Atlantis, Stockholm

© 2013

INLEDNING:

Anders Olsson och Svenska Akademien

TEXTETABLERING, KOMMENTARER

OCH ORDFÖRKLARINGAR:

Paula Henrikson och Svenska Akademien

FORMGIVNING OCH TYPOGRAFI:

Anders Ljungman och Johan Melbi

PDF-GENERERING:

Megin Media 2014

Innehåll

OTRYCKTA SKRIFTER: DRAMATIK

Cydippe. Opera i Tre Akter	I
Dyrkansvärda Themire!	69
Erövringen av Ceuta. Skådespel i Tre Akter	75
Sigurd Ring. Sorgspel	121
Svegder	173
Glädjeflickan i Rom. Spökscen	183
Nej med detta står jag ej länge ut	203
O dunkla känsla	209
Riddartornet. Sorgspel	219
Thorsten Fiskare	273
Narcissus. Balett	303
Wisbur. Sorgspel	321
<i>Kommentarer och ordförklaringar</i>	<i>383</i>

Cydippe

Opera i Tre Akter

[PERSONERNE:]

ACONTIUS, en yngling från ön **Kea**.

LISIMON, hans vän.

LEUKON.

CYDIPPE, hans dotter.

LICYMNA, }
GLICERION, } hennes Tärnor.
PHYLLIS, }

KLEON, en hjälte, Cydippes trolovade.

DIANA.

VENUS.

KÄRLEKEN.

KÄRLEKSGUDAR.

LARERNE av Leukons hus.

FURIER.

LANTNYMFER.

DIANAS PRÄSTINNOR. – LANTFOLK. –
YNGLINGAR OCH FLICKOR.]

FÖRSTA AKTEN

FÖRSTA SCENEN

[Teatern föreställer Dianas tempel, sirat till en bögtid.]

PRÄSTINNOR. FOLK.

Prolog.

KOR AV PRÄSTINNOR.

O, Du som på bergen mot vilddjuren krigar
Som lyser den nattliga vandrarens stigar
Med silvrade blosset i skogarnes famn!
Du Stjärnornas Drottning! Du jaktens Gudinna!
O! skåda med bifall till offren som brinna,
Mild lovsången hör av Ditt heliga namn!

EN RÖST.

Högt mot valvets praktarkader
Fladdrar offerlågan ren.
Härligt Templets kolonnader
Glänsa i dess klara sken.

EN ANNAN.

Glädoms, Systrar! det bebådar
Att Gudinnan mild oss skådar
Från Olympens blåa höjd.

EN ANNAN.

Ja, mot offret ler Diana
Efter åldrig Tempelvana
Tolkom nu med dans vår fröjd.

(Balett av Prästinnor.)

EN PRÄSTINNA.

O, skåden! vilken skara träder
 Igenom Templets portar där
 Med blomsterkrönta hår, i vita jungfrukläder –
 Envar sin korg med rökverk bär.
 Cydippe för dem an, den strålande, den sköna.
 Vad ökad glans hon ger åt festens dag!
 Det himlen roat har att denna älskling kröna
 Med alla dygder och behag.

KOR AV FLICKOR.

En korad tropp av Stadens Mör
 Diana! till Ditt altar tränger,
 Med Tmoli rökverk det beströr,
 Med kransar hörnens guld behänger.

O, se vår andakts fromma rön
 Ur molnens famn, med nådigt öga!
 O böj Ditt öra till den bön
 Vi rädde sända mot det höga!

Må våra stigar, våra fjät,
 Gudinna! evigt Du bevara
 Mot lustans fina blomsternät
 Och mot förledarns gyllne snara.

Men skall Ditt kyska silverbloss
 Vår brudsäng dock en gång beskina
 Latons Dotter! än mot oss
 Bete Dig nådig, som Lucina!

(Dans.)

ACONTIUS.

Hur skön med blomsterkrönta hår
 I offereldens sken bland Systrarne hon står!
 Hur morgonrodnans brand **dess veka kinder** målar!
 Vad gudaeld ur ögat strålar!
 Hur varje blick till själen går!
 Ej mera skön, bland stolta nymfers skara,
 Av pärlsatt koger prydd, med bågen i sin hand
Eurotas! vid Din helga strand
 Man sett **Gudinnan själv** sig festligt uppenbara.
 O himmel! vilken stund!
 Mitt öde avgör den – o Venus! i vars lund
 Jag detta gyllne äpple brutit
 Som i mitt hjärta först försåtets tanke gjutit
 På nytt, i farans stund, jag till din gudom flyr.
 O, till en lycklig utgång styr
 Det djärva företag, jag på ditt råd beslutit!
 Må ej mitt sista hopp mig grymt bedra – o, må
 Cydippes rosenmund de sälla orden nämna,
 Som ristade i äpplets guld här stå –
 Må hon, besegrad, däruppå
 Åt **Hymens blomsterband** sig villigt överlämna.

*(Han rullar äpplet åt det hållet där Cydippe står.
 Cydippe, i ett pantomimiskt samtal med en av sina
 följeslagerskor, blir varken detta eller Acontius varse.
 En Flicka nära bredvid henne upptar emellertid
 äpplet och är i begrepp att visa det, då offersången
 åter börjar.)*

EN PRÄSTINNA.

Diana! när till hämnd Du ilar,
 O, vilken dödlig motstår dig?
 Som blixten flyga dina pilar,
 I blod de alla färga sig.

Orions hjässa molnen räckte
 Hans anda storm i skogen spred,
 Ett skott ifrån din båga sträckte
 Dock jätten straxt till jorden ned.

EN ANNAN.

Hur gruvlig brann din vredes låga
 Ej fordom över Niobé!
 Järnregnet från din tordönsbåga
 Den stoltas döttrar mördade.
 Hon bad ej himlen sig förbarma,
 Ej sina kläder vilt hon rev:
 Hemsk, mållös, dödsblek satt den arma
 Tills hon en tårfull klippa blev.

EN ANNAN.

Ja! rysligt ljungar Du mot alla
 Som trotsa dig, – men sälle de
 I helig vördnad dig åkalla
 Med offer och med rökelse!
 Igenom dunkla skogars sköte
 De av din fackla lyste bli
 Och darra ej för Tigrens möte
 För lejons vilda hungerskri.

KOR AV PRÄSTINNOR.

Glädoms, Systrar! oss hon skickar
 Milda, kärleksrika blickar
 Från Olympens höjder ner.
 Oss med sällhet hon bekröner –
 Våra offer, våra böner
 Hon sitt helga bifall ger.
 Därför upp till dans, Prästinnor!

Fläten, Stadens unga Kvinnor,
 Här vid altarlågans glans
 Era händer i vår dans.

(Balett.)

EN FLICKA.

Cydippe! detta äpple se!
 Nyss till min fot det sakta rullade.
 Man i dess gyllne skal en mängd av tecken skrivit –
 O! säj mig, vad betyda de?

CYDIPPE.

Vad äpplet doftar sött!.... hur runt, hur glänsande!....
 I Fröjas trädgårdar det säkert plockat blivit.
 Jag denna Ed vid himlen gör
 Jag evigt till Acontius hör.

Vad, store Gudar! har jag sagt?
 Av själva avgrunden jag lömskt har narrad blivit –
 På mina läppar dessa orden
 En demon svart som midnattsmörkret lagt.
 O! Du vars rökverk här i Templets salar brinna,
 Diana, mäktiga Gudinna!
 Bliv Du min tillflykt, mitt försvar
 Jag denna ed högtidligt återtar.
 Mitt hjärta den ej svor, blott min förförda tunga –
 Må hämnens åskor kring mig ljunga
 Mig störde Jofurs vigg till Plutos riken ned –
 Jag fyller aldrig denna Ed!

KOR AV PRÄSTINNOR.

Fladdrar icke lågan
 Dubbelt klar och skön?

Hon med gyllne bågan
Upptog flickans bön.

ACONTIUS.

Vad rysligt dunder i mitt öra
Från hennes läppar går – vad nödgas jag ej höra?
Nej inga band mig återhålla mer
Jag vid dess fot i Templet störtar ner.
Cydippe! i Ditt våld Du här den brottsling ser
Som djärvt till Eden Dig förföra –
Han åt Din hämnd sig villigt överger.
O sköna Flicka! om Du kände
Den plåga som mitt hjärta tär
Ack! om en gnista blott Dig brände
Av lågorna som rasa här
Ditt anlet ej Du vredgad från mig vände
En blick av tröst Du medlidsamt mig sände –

CYDIPPE.

Acontius, vad? – Du ingen fruktan bär
Att över brädden än ditt mått av ondska råga?
Att vid Dianas offerlåga
Din kärlek mig förklara våga?
Gå, jag ett evigt hat Dig svär.

[Skyndar ur templet.]

ACONTIUS *[ropar efter henne].*

Och jag Cydippe svär att evigt, evigt brinna –
Så länge **Parcerna** min sköra livstrå spinna
Och Solar upp och ned jag ser på **fästet** gå,
Skall för Cydippe blott mitt **kvalda** hjärta slå.

[Drar sig undan bland folkhopen.]

EN PRÄSTINNA.

I detta Tempels kyska salar
 Vems är den djärva röst som fräckt om kärlek talar
 Som gudlöst festens helgd och hjärtats andakt stör?

O Systrar vilket rysligt under!
 Ur jordens inälvor ett långsamt tjut jag hör
 O, se! de skälva, Templets grunder
 Och offrets silverlåga dör.

Oskärat är Gudinnans Tempel
 Kom, Systrar! skyndom oss att fly.

EN ANNAN.

O fräckhet, saknande exempel,
 Sen stjärnor brinna, dagar gry.

EN ANNAN.

Du som på *Cynthi kullar* tronar
 Som badar i Eurotas' flod
 O säj, vad rökverk Dig försonar,
 Vad sånger, vilka offers blod?

EN ANNAN.

Nej, hon på tordönsmoln sig sänker
 Och vredgad hit sin kosa styr.
 I handen bågan hotfullt blänker
 Och kogret från dess skuldra *gnyr*.

EN ANNAN.

Som barnårens Drömmar rena,
 Latonas Dotter! äro vi.
 Må Tempelskändaren allena
 Ett mål för Dina pilar bli.

KOR.

Oskärat är Gudinnans Tempel.
 Kom, Systrar skyndom oss att fly
 O fräckhet, saknande exempel
 Sen stjärnor brinna, dagar gry.

[Åskknall. Alla fly med förskräckelse ur templet.]

ACONTIUS.

Diana! vid Ditt altar neder
 Jag störtar bävande och högt om **misskund** beder –
 Ack! från Olympens höjd min bön, min klagan hör
 Du själv ju **Eros** känt och kvalet av hans låga,
 Du **rönte** själv det våld, den segrande förmåga
 Varmed han i triumf ett kedjat hjärta för.
 Som **Luna** Du från blåa himlasalen
 Ju fordom sjönk i nattens stillhet ned
 Till **herden** där han sov bland rosorna i dalen
 Bestrålad av det ljus **Din bleka lampa** spred – – –

ANDRA SCENEN

[Cydippes rum, i Leukons palats.]

CYDIPPE.

O Gudar! detta han mig gjort!
 Fördömda stund då genom Templets port
 Jag till Dianas altar trädde!
 Vid morgonsolens ljus hur lycklig nyss jag var!
 I festens vita skrud hur glättigt jag mig klädde,
 Hur stolt min hjässa kransen bar!

Hur luftens andedräkt och lärkans sång mig glädde!
 Ej spelar vågen än kring aftonsolens char
 Och all min sällhet flytt – av kval och harm jag gråter –
 Acontius! nej, för grymt Du mig behandlat har –
 Jag aldrig, aldrig Dig förlåter.

Inbillningens stora, elysiska rike!
 I leende drömmar, som Genier like
 På gyllene vingar omfladdrat min själ –
 Cydippe er bjuder ett evigt farväl.

Ej längre i aftonens svalkande timma,
 Vid Cynthias bleka, erotiska strimma
 Jag svärmande under platanerna går
 Och gråter den saliga aningens tår.

Minuten den himmelska villan förjagat
 Har livet berövat dess krona och dagat
 En utsikt i öknar där, menlöst och sällt,
 Mitt hjärta sig tänkte hesperiska fält.

Men varför mig vekligt åt smärtorna lämna?
 Ej ödets Gudinnor mig sällheten ämna –
 Vad svaghet, vid ljuset av sanningens dag
 Att sörja den flyktade drömmens behag!

Inbillningens stora, elysiska rike etc.

O Du vars altar nyss med kransar
 Och rökelse jag vördat har
 Latonia, mild emot förbrytarn var
 O! slunga mot hans bröst ej straffets grymma lansar!
 Bland stjärnorna, på bergen roligt gå,

Lät mig allena hämnas få!
 Må lyckans stjärnor från det höga
 Beständigt mot Acontius le
 Må livets afton sent i nöjets krets han se!
 Blott skall ej mer Cydippes öga
 En vänlig blick åt Tempelskändarn ge.

Men ack! min fader nalkas där
 Han söker mig och bävande jag anar
 Att Kleon icke fjärran är.
 Till hämnd min kränkta stolthet manar
 Och mäktigt slår mitt bröst av ljuva hämndbegär.
 Åt Kleon jag min hand vill giva
 Ej valet hör ett krossat hjärta till
 Jag på Acontius hämnas vill
 Och själv min vredes offer bliva.

TREDJE SCENEN

CYDIPPE. LEUKON.

LEUKON.

Min dotter, det är tid att dig bestämt förklara –
 Du hunnit ren den sköna vår
 Då ostörd ingen ros i dällden blomstra får,
 Då fjärlars och västanväders skara
 I dans kring hennes sköte fara
 Och varje vandrare att henne bryta går.
 Som hon bland Floras barn för Drottning hyllad bliver
 Så kronan Du bland Hellas' jungfrur bär.
 Allt vad natur, vad lycka giver

Åt Dig beskärt av milda Parcer är.
 Ej under då att alla Greklands söner
 Du inger lågande begär
 Att av dess ynglingar en här
 Så ömt bestormar dig med suckar och med böner.
 Cydippe! följ naturens röst –
 Den krans förgänglig är som livets maj bekröner
 Ej högre Lycka Kvinnan röner
 Än den att vissna få invid ett älskat bröst.
 O Dotter! svara mig! bland alla
 Som tillbe i din glans och tävla om din hand
 Vem önskar Du för brudgum kalla?
 Vem fångslar Dig en dag i Hymens blomsterband?

CYDIPPE.

Mitt hjärta inget val och ingen önskan äger
 Nej, hulde Fader! Du för mig besluta må –
 Men tankens lugna prövning säger
 Att Kleon blott är värd att Leukons dotter få.
 På segrens ban han våra härar förde
 Hans tappra arm, hans lugna hjältemod
 I barndomsåren ren min håg med tjusning rörde
 Då Skaldens röst jag tolka hörde
 Hur lugn som klippan han i slagets pilregn stod
 Och svärdomblixtrad gick och vadade i blod.
 Förgäves Ynglingen att mig behaga stänker
 Med Syriens oljor sina hår
 Förgäves lydiskt öm sin veka cittra slår
 Barbariskt skrytande av guld och purpur blänker
 Blott hjälten höljd av damm och sår
 Jag vördnad och beundran skänker.

LEUKON.

Nej mera varm och klar ej himlens låga brunnit
 I något kvinnligt hjärta än
 För långa år belöningen
 Av detta ögonblick jag vunnit.
 Med stolthet känner jag mitt eget blod igen.
 Till Kleon straxt ett bud jag sänder
 O glada stund då Hymen facklan tänder.

[Går.]

CYDIPPE [*allena*].

Bort kärleksgudar bort. O **Juno** du vars arm
 En helig spira för i ärans ljusa länder.
 Sänd av din härlighet en stråle till min barm!

Heliga plikt vars övning allena
 Skänker vårt hjärta glädje och frid
 Tryggar vårt lugn mot öde och tid
 Kom med din eld mitt hjärta att rena
 Hastigt förblomstrar kärlekens vår
 Evigt din lager grönskande står.

FJÄRDE SCENEN

[Teatern förvandlas till en vild skogstrakt.]

ACONTIUS.

När **dagens blossom** på himlavalvet brinner,
 När månan blek i silvermolnen går
 Min gråt ännu på bleka kinder rinner
 Mitt hjärta än av våldsamt oro slår.

Skall tidens hand sin balsam aldrig gjuta
 I mina sår? – min framtids gyllne hopp
 Ej tändas mer? – min trældom aldrig sluta?
 Min rosentid ej åter blomstra opp?

Nej! mitt fördärv de himmelska beslutit –
 Åt deras hämnd Cydippe lånat sig.
 Ned över mig förbannelser hon gjutit
 Och som ett nät de rysligt omge mig.

O! då på forna dar jag tänker
 Jag känner hjärtat än av sorglig tjusning slå.
 Ej Månan stoltare bland nattens stjärnor blänker
 Än jag bland Hellas' Söner då.
 Hur mången älskvärd Tärna sände
 Ej ömma suckar efter mig
 Och vart min stolta blick jag vände
 Den ömma eldar genast tände
 Och magiskt varje barm av längtan höjde sig.
 Men ej mitt glada hjärta drömde
 Om Kärleken, dess nöjen och dess kval,
 Där än med jaktens spjut jag lopp kring berg och dal
 Än lesbiskt druvoblod i rankors skugga tömde
 Ur festens blixtrande pokal.
 Men hastigt för mitt tjusta öga
 Lik en Gudinna sänkt på gullmoln ur det höga
 I all sin glans Cydippe stod
 Strax flyktade mitt glada mod
 Och hjärtat sved och ömma tårars flod
 Begynte kindens rosor löga
 O Kärlek! grymt Du mig bestraffat har
 Om länge känslolös jag för Din låga var.

Att älska och att älskad bliva –
 Vad kan väl högre vällust giva?
 Vad finns på jorden sällare
 Än tvenne ömma älskande?

Olympens nektarkalk de tömma
 Och sig i Elyséer drömma –
 För deras blick är Skapelsen
 Ett tempel blott åt Kärleken.

Som Präster de till Gudens ära
 I helgedomen rökverk bära
 Och deras korta liv är blott
 En hänryckt fest åt nöjets Drott.

För dem så härligt jorden prålar
 I morgonsolens gyllne strålar
 På dem så vänligt Månan ser
 Ur dunkla silverskyar ner.

Men, himmel! ett förskjutet hjärta!....
 Tartaren hyser ingen smärta
 Som väger denna plåga opp
 Att ensam älska utan hopp!

O Gudar! om Cydippe hörde
 I dessa öknars famn, min ömma klagoröst
 Av bergen repas opp – vem vet? – måhända rörde
 Min djupa smärta hennes bröst.
 O! såg hon mina tårar strömma
 Måhända skulle än dess marmorhjärta ömma
 Måhända skänktes mig förlåtelse och tröst.
 Bedragna hjärta, ack! Du upphör ej att drömma

Din villas rosendröm? har ren Du hunnit glömma
 Hur hon i Templets famn ett evigt hat mig svor?
 Till dödens kval dess läppar mig fördöma
 Och ren bland skuggorna jag bor.

Jag evigt, evigt tror mig höra
 En röst som dundrar i mitt öra
 Cydippe, usling! hatar Dig.
 Som dolkar genom detta hjärta
 Den tanken går med dödars smärta
 Som berg den störtar över mig.
 Fly! tanke, bittrare än döden
 Än de fördömdas avgrundsöden –
 Ack! upphör, vilda tordönsröst
 Att ljunga fasor i mitt bröst.

Jag skådar Lisimon – varthän min tillflykt taga
 Emellan trädens valv han mig till mötes går
 Vad konst att mänskors köld i kvalets stund fördraga,
 Vad dårskap att för den sitt hjärtas **marter** klaga
 Som ej vårt lidande förstår.

FEMTE SCENEN

ACONTIUS. LISIMON.

LISIMON.

Vi skyr Du mänskors blick? vi söker
 Du tysta dælders famn och mörka skuggor opp?
 Ack! ensamheten blott vårt hjärtas oro öker
 Och släcker modets eld och mördar själens hopp –

ACONTIUS.

O nej! där flodens våg i öknars djup sig kröker
 Och uvar suckande i bergens skrevor bo
 Där finner blott mitt kvalda hjärta ro.

LISIMON.

Ack! stöt ej själv var läkedom tillbaka
 Som himlen bjuder Dig – o, vägra ej att smaka
 Den milda tröstens bågare.
 Ja, manligt blott en gång de veka bojor skaka,
 Som Du **med nesa** bär – och genast falla de.
 Varför ej glättigt bågen taga
 Och öknens skygga djur på furubergen jaga?
 Varför i fiskarns lätta båt
 Ej ut på rov kring stilla vikar draga
 Och omge vågens barn med lockande **försåt**?
 Ack! nöjet blott och verksamheten
 Dig resa från Ditt djupa fall.

ACONTIUS.

Nej först i vågorna av **vallmokrönta Lethen**
 Jag lugn och glömska dricka skall.
Allt för min själ Cydippe målar,
 I morgonsolens eld, i Månans bleka strålar
 Jag hennes öga blicka ser
 Och varje ros dess ljuva avbild ter.

Gudar! att Cydippe glömma
 I den stilla bygdens gömma
 Fåfångt, ack! jag flyktat har
 Av dess **hamn** förföljd jag bliver
 Ingen grotta fristad giver
 Ingen helgad park förvar.

Hon på bergets höjder tronar,
 Vandrar tyst i dældens famn,
 Trädet viskar, fågeln tonar,
 Bäckens sorlar hennes namn.

LISIMON.

Hör upp min vän att envist tömma
 Det bittra lidandets pokal.
 Acontius! lova mig att glömma
 Blott för i afton Dina kval.
 Snart bygdens skaror hit med glädjens iver strömma
 Att fira skördens fest med dansar och med sång.
 Du stadens tärnor sett – det tillhör Dig att döma
 Om värde mer att hjärtan för dem ömma
 De sköna fostras opp i höga murars tvång
 Än här bland dessa berg, i dessa tysta dalar
 Där högt Naturens röst till allas hjärtan talar
 Bland landets unga Tärnor här
 Ej **Konsten** för sin gyllne spira
 Och överflödet ej en lånad glans beskär
 Ej pärlor deras lockar **sira**
 Ej **Tyrisk purpurdräkt**, ej **koiskt gas** dem klär
 Av vilda rosor blott de sina kransar vira
 Och källan deras spegel är...

ACONTIUS.

Ja, fritt de sälla må sin glädjes högtid fira
 Men unna mig att fly – mitt bleka anlete
 Av sorgens tårar stänkt ej för en fest **sig skickar**
 Där allas munnar hänryckt le
 Och glädjen milt ur varje öga blickar –

LISIMON.

O, stanna! redan komma de.

SJÄTTE SCENEN

ACONTIUS. LISIMON. LANTFOLK.

LISIMON.

Bärgad är den gyllne säden,
 Druvan under pressen blött,
 Samlens nu till lek och kväden
 I som fält och kullar skött.
 Snabbe voro mödans dagar,
 Under skämt de flydde ju –
 Nöjets och behagens lagar
 Ägnen all er dyrkan nu.

Men innan glädjens bud I lyden
 Med helga sångers ljud från rörda läppar tyden
 De gudars lov vars milda givarhand
 Ur överflödets horn besällat ha vårt land.

KOR.

Gudinna som frukten av Jupiters ekar
 Förväxla oss lärde mot skördarnes guld:
 Du starke som manar till joller och lekar
 Och bågarn oss räcker så vänlig och huld!
 O Ceres och Bacchus! ert himmelska öra
 Ur skyarne böjen vår lovsång att höra
 O! sänken Ert öga från stjärnornas höjd,
 Att skåda vår fromma högtidliga fröjd.

EN YNGLING.

O, I alle himlamakter
 Evigt pris Er godhet ske.

Rikligt över dessa trakter
 Vilar Er välsignelse.
 Marken gyllne frukter bär,
 Ängen hölj'd av hjordar är.

EN FLICKA.

Lov ske himlen! Aldrig trängde
 Krigstrumpetens ljud till oss
 Ej kring dessa nejder svängde
 Ares än sitt vilda bloss.
 Oskuld, fred och gyllne ro
 Här i tysta dälдер bo.

EN YNGLING.

Ljuvt kring bergen återskallar
 Herdens flöjt ur almens skygd
 Och till dansen lyran kallar
 Barnen av vår sälla bygd.
 Tätt som himlens stjärnor de
 Kring smaragdefälten le.

EN FLICKA.

Kärleken och nöjet tyda
 Sina lagar i vårt bröst
 Och vi tjasas och vi lyda
 Desse milda Gudars röst.
 Trohet vårdar hjärtats brand,
 Helgar Amors rosenband.

KOR.

Fridsamt våra dagar kvälla
 Like vågen av en källa
 Som bland rosor stilla går.

Hälsans purpur kinden målar
 Glädjen ur vårt öga strålar
 Och i hjärtat oskuld rår.
 Ej de sorger oss förtära
 Som i gyllne salar bo –
 Flärdens kedjor vi ej bära
 Törsten efter guld och ära
 Aldrig stört vårt hjärtas ro.

(Dans.)

EN YNGLING.

Sen, hur ekarna i parken
 Ren med vissna kronor stå,
 Mörke flodens böljor gå –
 Ingen blomma pryder marken.
 Allt vad ögat kring oss ser
 Vansklighetens bilder ter.

EN FLICKA.

Systrar! här på häcken blänkte
 Rosen nyss så röd och varm,
 Fjäriln kysste hennes barm,
 Daggens pärlor den bestänkte.
 Nu den sköna flyktat har –
 Nakna törnet blott är kvar.

KOR.

Så försvinna våra nöjen
 Så för tidens grymma makt
 Vissnar livets hela prakt
 Flykta lekar, dans och löjen.
 Därför medan rosen än
 Härligt doftar – brytom den.

(Dans.)

EN FLICKA.

I ekar, som mot dagens lågor
 Med gästfri skugga oss betäckt,
 I källor, som med silvervågor
 Vår törst i *skördeanden* släckt –
 I gröna ängar där vi kransat
 Med purpurblommor våra hår
 Och glättigt offerdansen dansat –
 Farväl – vi skiljas för i år.

Men när den *frälsta* bäcken hoppar
 Ur bergets port i dalen ner
 När rosen öppnar sina knoppar
 När sippan i det gröna ler,
 Och ömma näktergalar vaka
 Vid Månans sken, i hänryckt sång –
 Då komma även vi tillbaka,
 Då börjar dansen än en gång.

[Lantfolket avlägsnar sig.]

SJUNDE SCENEN

ACONTIUS. LISIMON. Sedan EN SLAV.

LISIMON.

O Yngling! själv all glädje Du dig nekar
 I sorgligt skygd av dessa ekar
 Med dödens hy Du lik en brottsling står
 Och åter strömmar ju på kinden kvalets tår.
 Acontius? vad? Du känner blott din smärta
 Och ingen anblick mer av Dina likars väl

Kan lugna stormen i ditt hjärta
Och daga mörkret i din själ?

ACONTIUS.

O Lisimon! jag nyss min smärta glömde
Jag villans gyllne trollkalk tömde
Och frossade i Gudars sal
Till dessa klippors fot i denna tysta dal
Jag Leukons sköna Dotter drömde
Hur skön hon stod bland unga Flickors tropp
Som i **chariters** krets den rosenkrönta Fröja
Dess rörelser, dess blick en Drottning tycktes **röja**
Och likväl blott en lantlig enkel slöja
Jag kärligt fladdra såg kring hennes änglakropp,
Och rosor blott på ängen **runna opp**
Dess silkeslena hår betäckte
Olympens salighet jag njöt
Men ack! din röst mig återväckte
Till ryslig sans ur blomsterdrömmens sköt.

LISIMON.

Vem nalkas?

EN SLAV.

Leukons slav. Min härskare dig kallar
Till dottrens bröllofsfest. Av Kleon som i band
En trotsig ovän lagt och vilkens ära skallar
Så vitt ett mörkblått hav kring våra öar svallar
Kring Hellas' myrtenkrönta strand
Hon räckt sitt hjärta och sin **hand**.
Ren smycka husets glada Tärnor
Med bleka pärlor sina hår
Och bäddad ren den **torus** står

Där vid Cydippes barm dess brudgum slumra får
 Beglänst av nattens stilla stjärnor.

LISIMON.

Slav! ila och Din Herre säj
 Jag deltar i Hans Dotters lycka
 Men kommer till dess bröllop ej –
 Jag äger här en vän – ack! sorger honom trycka
 Och smärtor rasa i hans bröst.
 Jag lämnar honom ej – han fordrar hjälp och tröst.

SLAVEN.

Vad? skall min Herre då, o Lisimon på festen
 Dig sakna den förnämsta gästen?
 Så högt han gladde sig i hoppet att Dig se.

LISIMON.

Du hört mitt svar – jag kan ej annat ge.

[Slaven går.]

ÅTTONDE SCENEN

LISIMON. ACONTIUS.

LISIMON.

Acontius, ropa nu din mannakraft tillbaka
 Du tärningen ren falla sett
 Cydippe aldrig blir din maka.
 Hon ju åt krigaren sin hand och hjärta gett.
 Till sista droppen nu Du plågans kalk fått dricka
 Ej mera återstår – välsigna Ödets hand

Som lossat Dina trälomsband
Och mot en framtidsrymd med hopp och tjusning blicka.

ACONTIUS.

Nej! blixten krossat mig – jag intet mer förmår
Förgäves bönen suck till himlarna jag sänder
Naturen för min syn till Kaos återvänder
Och av Acontius blott en vålnad återstår.
Förgäves dagens ljus från Österns portar svallar
Och varje liv till hopp och njutning kallar –
Min blick är evigt mörk av sorgens bittra tår.
Förgäves stjärnans guld på himlavalvet prålar
Och nattens mörker genomstrålar –
Min själ en avgrund är dit hennes ljus ej når.

LISIMON.

O Yngling! offra ej de snabba ungdomsåren
Åt självgjort kval, åt veklig smärta opp.
En gång Du skall då tiden silvrar håren
Med ånger återse på flydda dagars lopp.
Än manar livet Dig till verksamhet och hopp
Hör krigstrumpetens ljud i bergen härligt skallar
Från solbeglänssta kullens topp
Hör visheten med gudaröst Dig kallar.

Rosens förföriska rodnad bedrager
Ljuvligt berusar dess himmelska doft
Ack! men hon plötsligt förfaller till stoft
Evigt, o *Cynthius!* blomstrar din lager.
Vakna då Yngling ur drömmarnes land
Räck åt den ledande äran din hand.

Efter en levnad åt mödorna ägnad,
Ack! vad den åldriges vila är säll –

Strålände minnen försköna hans kväll,
 Fylla hans hjärta med stolthet och fågnad.
 Anden då bålet förtärer hans kropp,
 Svävar en Fenix till stjärnorna opp.

ACONTIUS.

Hör opp, o Lisimon, att mig till bragder mana!
 Hur gärna tog jag kampens svärd
 Och mötte dödarne på krigets stolta bana –
 Men, ack! av kärleken min styrka är förtärd
 Som hedens ros förbrännes av den höga
 Augustisolens eld så för Cydippes öga
 Förtvinar varje nerv, flyr var förmåga bort –
 Av mig en askhög blott är övrig innan kort.

Hell Dig, o Yngling, vars sorgfria hjärta
 Ännu ej blöder för kärlekens smärta –
 Natten dig skänker förfriskande vila
 Purpurbevingade dagarne ila.

Hell dig, om nätet i skogen Du spänner
 Eller i kretsen av stojande vänner
 Lesbiska bågarn vid festborden tömmer
 Jollrar med flickan och henne förglömmar.

Hell Dig om fostrad i Musernas ringar
 Hjältarnes lov Du på gullharpan klingar
 Eller i modets olympiska pansar
 Störtar Dig hänryckt mot blixtrande lansar.

Ve! jag förtäres av kärlekens lågor
 Speglar sig Luna i nattliga vågor,
 Framgår på fästet den strålände Solen
 Blickar jag evigt med tårar mot polen.

Biltog ur festens bekransade salar
 Vandrar jag ensam i skuggrika dalar
 Fyller med klagan den ensliga kvällen
 Ropar Cydippe åt härmande fjällen.

O Lisimon mig lämna.
 Blott ensligheten nu kan ge mitt hjärta tröst
 Din tanke fattar ej, min tunga kan ej nämna
 De kval som rasa i mitt bröst.

LISIMON.

Allt helar tidens hand. I vällust skall han byta
 Ditt långa kval och hela dina sår.
 Snart skall Förnuftets Sol ur dundermolnen bryta,
 Din levnad snart bland nöjets blomster flyta
 En källa lik i dalens vår.

ACONTIUS.

Nej ingen önskan mer till sälla Gudars boning
 Det dödssår mig Cydippe ger,
 I lägre makter, ack! vem läker det av Er?
 Mig ödet krossat utan skoning
 Förgäves bjuder det försoning
 Nej ingen bön om sällhet mer.

I skogars djup i ödemarker,
 Där vilddjur ryta, forsar gny
 Ur mänskors åsyn vill jag fly –
 Tills I förbarmen Er, o Parcer!
 Tills flamman som mitt liv förtär
 Med livets flamma slocknad är.

ANDRA AKTEN

*Teatern föreställer en Sal i Leukons bus. På **avantscenens** ena sida en soffa.
Fonden betäckt av en purpurfärgad ridå.*

FÖRSTA SCENEN

CYDIPPE. LICYMNIA. GLICERION. PHYLLIS.

LICYMNIA (*med en krans i handen*).

Kransen av rosor och **myrt** jag virat,
Värdes, Cydippe! **försöka** den –
Nej! en skönare krans ej sirat
Skönare brudliga lockar än.
Ack! vad din brudgum sig lycklig skall finna!
Ack! vad hans hjärta av tjusning skall brinna,
När han i afton, vid harpornas röst,
Trycker dig ömt till sitt klappande bröst.

CYDIPPE.

Se så, – jag tackar, bästa Flicka!
För all den möda du dig gjort,
Men av **cypresser** blott du kransen vira bort.

LICYMNIA.

Det skulle för en Brud **sig skicka**! –
Cydippe, vilket språk du för!
Det plågar mig, det mig så misslynt gör.
(hon framröcker en spegel.)
O, skåda hit! – i denna spegel blicka!
Vad du är söt! vad kransen passar dig!

CYDIPPE.

Ja, jag i kväll behagar mig.
 Ej kan jag nog mitt nöje dig förklara –
 Ett offer tillhör det att prytt med blommor vara.
(hon går med synbar oro några varv över Teatern.)

GLICERION.

Hur dejlig i högtidens slöja hon går,
 Med klappande hjärta och kransade hår!
 Förbidade Jofur, i ädlare skick,
 Ej Juno i himmelska brudkammarn gick.

PHYLLIS.

Var glad, o Cydippe! Din brudgum är när –
 Ren skymten jag ser av den kommande där.
 Ren dånet av travande fålen jag hör
 Som raskt till ditt möte den lycklige för.

LICYMNIA.

Tänd, *aftonens stjärna!* ditt rikaste ljus!
 Med gullstrålar hälsa vårt festprydda hus!
 Den skönaste Kvinna, den tappraste man
 Här fångsla i eviga kedjor varann.

CYDIPPE.

O, hören opp att glädjens hymner sjunga!
 Som dolkar era ord mig genom själen gå.
 I salens hörn jag ser hur bleka hamnar stå,
 Jag ödets åskor hör omkring mitt huvud ljunga!
 Vad aningar förskräcka ej mitt bröst!
 I älvens våg jag hör en röst,
 Som mig till *skuggors kor*, till nattens rike bjuder
 Och dödsmusik från trädens kronor ljuder.

SLAVINNORNA.

Dig vakta, avundsvärda Brud!
För ord av elakt förebud.
Allt för din sällhet är en borgen –
O, väck ej själv den grymma sorgen,
Skräm ej den skygga glädjen bort!
Han är vår gäst ändå så kort.

ANDRA SCENEN

DE FÖRRA. LEUKON.

LEUKON.

Kom, ömma Dotter, till mitt hjärta!
Jag min välsignelse dig ger.
Vad blandat ögonblick av tjusning och av smärta,
Då jag din hjässa krönt med Hymens rosor ser!
Ack! vid din brudgums hand, ur dessa marmorsalar,
Cydippe, evigt bort du går.
Ej mer din ömma vård en åldrig Far betalar
Den vård han tog om dina barndomsår.
Ej mer i dansens yra ringar
Jag här dig sväva ser vid flöjters muntra röst,
Ej dunkelt hopp och magisk tröst
Din lätta hand i mulna stunder klingar
Från lyrans strängar i mitt bröst.
Dig andra nöjen nu och andra plikter mana,
Du maka bliva skall och mor –
Ur Fadrens åsyn bort, ur späda Jungfrurs kor,
Du träder rodnande på Hymens blomsterbana
Och åt en brudgum ömt din framtids väl förtror.

CYDIPPE.

O Fader! hur ditt tal mitt hjärta [genombårar](#)!
 Jag har ej annat svar än tårar.

Evigt från min håg försvinne
 Dans och lekar, sång och löjen!
 Ymnigt sorgens pärlor rinne
 Över bleka kinder ner!
 O min barndoms stilla nöjen!
 Aldrig mer I kommen åter.
 Att mitt öga då begråter
 Evigt mistningen av Er!

LEUKON.

Min Dotter! sansa dig – med tårar icke börja
 Den nya ban dig förestår.
 Hör opp att [dårligt](#) än de späda blomster sörja
 Som [fågnat](#) dina barndomsår:
 Du andra fröjder snart får spörja,
 Och nya rosors prakt försköna skall din vår.
 Till Hymens offerlund, dit nöjets röst dig kallar,
 Du med en hjälte går, vars lov
 Från alla Greklands harpor skallar,
 Vars namn med vördnad nämns i tjäll och kungahov.
 O, tänk vad njutning det skall bli
 Att krigarns dystra blick med kärleksstrålar liva,
 Att honom, att en ny [Alcid](#),
 Av mödor trött, av kamp och strid,
 Lik [Hebe](#), nektarns kalk i nöjets himmel giva,
[Försköna lagrarne med rosens trollbehag](#)
 Och molnet, kyssande, från Hjältens panna driva
 Men vad, Cydippe, vad? – Du, skälvande och svag,
 Ditt myrtenkrönta huvud böjer.

Ej kindens jungfrueld för **mina blickars dag**
 Du söker dölja så – En dödsuck barmen höjer,
 Det är ej åtråns suck – Förtvivlans vilda drag
 Jag i ditt hemska anlet röjer.

CYDIPPE.

Ve! snart den grymma timman slår,
 Då från ditt anlet jag med sönderslitet hjärta
 Till **Hymens altare**, ett smyckat offer, går.
 O Fader! mig förlåt – jag känner dödens smärta
 Och i min själ en ryslig midnatt rår.
 Hur gärna här, bland systrars väna skara
 Hos dig jag evigt ville vara,
 För dig min glada sång med cittrans toner para,
 För dig i dansar gå med blomsterkrönta hår!
 Vad tankar nu min själ förskräcka
 Jag åt en okänd man, jag åt en hjälte räcka,
 O himmel! denna svaga hand?
 Jag mot hans kopparbröst mig luta? – vid hans sida
 Ur mina blomsterdalar skrida
 Mot dunkla, obekanta land?

Dyre Fader! o hur gärna
 Bågen i min hand jag tog
 Och kring fjäll, i dyster skog
 Följde **Delos' kyska Tärna!**
 Högt på klipporna av fröjd
 Festligt då jag skulle springa,
 Jubelsången evigt klinga
 I de blåa molnens höjd.

Säll den mö, som hand och hjärta
 Aldrig skänker åt en man:

Som allena bära kan
 Livets glädje, livets smärta!
 Tusen grymma ödens skick
 Hennes sällhet ej föröda –
 Längre hennes rosor glöda,
 Längre strålar hennes blick.

LEUKON.

Strid ej mot himlens lagar, Flicka!
 Så vitt som dagens sol och nattens stjärnor blicka
 Allt hör Cupidos välde till –
 Och Du allena dock hans spira trotsa vill?
 Den hela levande Naturen
 Blott framter älskande och par –
 Var fågel, kvittrande i himmelska azuren,
 Sin ömma make även har.

Så länge världen kring dig lyser
 I glädjens rosenskimmer än,
 Och hjärtat ingen oro hyser,
 Vad fordras mer till sällheten?
 Men räds! de komma, mulna dagar,
 Då intet mer din själ behagar,
 Då endast vännens gudaröst
 Kan lugna stormen i ditt bröst.

TREDJE SCENEN

DE FÖRRA. KLEON.

KLEON.

O himlaljuva syn! hur skön i bröllopskruden
 Hon strålar ren, den väna Bruden!
 I Gudar! vad jag lycklig är!
 För mig hon denna krans och dessa smycken bär.
 Den tanken gör mig Gudars like –
 Vad kan jag högre önska? – nej,
 För **Paktols gyllne sand**, för **Cyri vida rike**
 Jag bortgav denna sällhet ej.
 O Öde! håll din blixt tillbaka!
 På vådans fält, i blodigt krig,
 Jag aldrig slaviskt höjt en fåfång suck till dig –
 Hör nu min enda bön! o, unna mig att smaka
 Olympens fröjd i famnen av min maka –
 Sen gärna över mig din vredes ljungeld skaka,
 Sen störta mig till **Orcus** ner!

KOR.

1. O hur vänligt Bruden prålar
 I sin krans, sin purpurslöja!
 O hur ädelt är dess skick!
 2. O vad ömma kärleksstrålar
 O vad känslor hult sig röja
 I den unga hjältens blick!
- Skönheten och tapperheten
 Skaptes för varannan så
 Bägge jordens dyrkan få.

Bägge segra över Lethen
 Bägge vandra hand i hand
 Till sälla land.

Ej i himlens blåa salar
 Ensam plats Alcides vann
 Förd av Bacchi tigerspann
 Över jordens låga dalar
 Ariadne dit ock för
 Upptogs i Gudinnors kor.

Festligt nu dess krona prålar
 I de höga rymderne
 Med sin Far, sin älskare
 Härligt Andromeda strålar
 Från de mörka himlarne.

Nöjets helga timma stundar
 Dagens stränga öga blundar
 Och med blyga silverstrålar
 Luna brudgemaket målar
 Sakta kallar nöjets röst.

Snart I hulda över Eder
 Natten lugna vingar breder
 Och i mörkrets tysta sköte
 Kyssar göra kyssar möte
 Våldsamt klappar bröst mot bröst.

KLEON.

I min ungdoms första dagar
 Tände ärans helga lagar
 I mitt bröst sin rena brand.

Ödet själv min önskan lydde,
 Lagren mina lockar prydde
 Ack men sällheten mig flydde
 Fåfångt sökt från strand till strand
 Först Cydippes blick mig lärde
 Vägen till dess blomsterland
 Hon allena fröjd och värde
 Åt mitt tomma liv beskärde
 Hennes lena hand mig snärde
 I ett evigt blomsterband.

CYDIPPE.

O Kleon mig förlåt, jag mäktar ej besvara
 I kväll ur samma ton din kärleksfulla röst
 Jag kan ej glad, jag kan ej sorgfri vara
 Ty klippor väga på mitt bröst.
 Som vågor bryta sig mot vågor
 När stormarne till kamp på havets rymder gå
 Så svallar hjärtat högt av aningar och plågor.
 Gläds! snart ett evigt lugn skall följa däruppå.

KOR.

Skönt kring Leukons salar sprida
 Festens bloss sitt gyllne sken
 Och vid Brudens trogna sida
 Sitter hennes brudgum ren.

Ack cymbalen festligt ljuder
 Glädjen bryter varje tvång
 Allt det sköna livet bjuder
 Firas bör med dans och sång.

[Balett.]

[---]

LEUKON.

Hon lever! – hulda barn! jag får dig åter trycka
 Med tjusning i min famn, blir andra gången Far
 Och njuter i sin höjd en nog ej skattad lycka.

KLEON.

Kom, Flicka, till mitt bröst! Tartaren skall ej rycka
 Dig mera därifrån – Du äger mitt försvar.
 Försvann Du än en gång, jag skulle genast sträcka
 Till Orcus, hämnande, min färd.
 Jag kan ej likt Orfé hos Furier ömkan väcka
 Med lutans silverljud – jag skulle dem förskräcka
 Med blixten från mitt ljungeldssvärd
 Och kedjan av demant med jättearmar bräcka –
 Nej! Dödens natt ej skall så sköna ögon släcka,
 Ett sådant byte ej jag unnar skuggors värld.

KOR.

O Venus! vår smärta
 Bestormade, rörde
 Ditt himmelska hjärta –
 Vår klagan Du hörde
 Och skänkte oss åter Cydippe – o, fröjd!
 Var tronar din like,
 Du nöjets Gudinna?
 I skuggornas rike
 Dig rökelse brinna,
 På jorden, i stjärnornas ljusblåa höjd.
 Ej Cerberus skällde,
 Ej hämnarskans gissel
 Förfärande smällde,
 Ej ormarnes vissel
 Med fasa man hörde i Tartarus mer,

Och floderna runno
 Med *läspande* vågor
 Och *Manerna* brunno
 Av forntida lågor
 Då *jägarn* att frälsa Du svävade ner.
 Gudinna! Du *bjuder*,
 Och vintren försvinner.
 Straxt festsången ljuder
 Och flodsilvret rinner
 Och kysser förtroligt sin blomrika strand.
Allfader Du smeker;
 Och himlen ej darrar:
 Du Ödet beveker
 Och leende narrar
 Det blodiga svärdet ur Krigsgudens hand.

CYDIPPE.

O dyre Fader! i min famn
 Jag får dig åter hänryckt sluta!
 Du är ej blott en luftig hamn.
 Ren såg jag dödens natt sig kring mitt öga gjuta,
 I *Karons julle* ren min bleka skugga låg,
 Omkring mig brusade *Kocytens* mörka våg,
 Jag hörde *avgrundshunden* tjuta.
 Då kallade din röst till livet mig igen –
 Än mot ditt ömma bröst jag får mitt huvud luta,
 Ljuvt bränna dina kyssar än.
 Vad det är sällt att dö när Fadersögon skölja
 Vår urna med sin gudagråt!
 Hur sött man slumrar då!

(*Till Kleon*)

O brudgum, mig förlåt!
 Jag dig bedrog, jag störde festens ståt.

Räck nu din hand, jag färdig är att följa
Till bordets skämt, till vinets purpurbölja.

(Hon rücker ena handen åt Kleon och den andra åt sin Far. Alla gå.)

FEMTE SCENEN

LARER *(inkomma på flere håll och i spridda flockar på Teatern).*

KOR.

Facklorna glimma,
Gästerna stimma,
Salen av brokiga skaror är full.
Lyrorna ljuda,
Vinerna **sjuda**,
Krönte av rosor i kalkarnas gull.

(Dans.)

EN AV LARERNE.

Med kransade lockar,
Bland högtidens flockar,
Cydippe vid brudgummens sida jag såg.
Hur ljuv att betrakta,
Hur dejlig hon låg,
Och vidrörde sakta
Med rosiga läppar festbägarns våg.

EN ANNAN *(pekande åt fonden).*

Ack, vänner! därinne
En svällande brudsäng på gullfötter står.
Ja, ej ur mitt minne
Dess härlighet går –

Så grant jag ej sett på hundra år.
 En Måne av silver från sänghimmeln neder
 Ur ringar av stjärnor mot brudparet ler –
 Över sängen ett täcke av purpur sig breder,
 Där blommor av guld man virkade ser.

(Dans.)

LARERNAS KONUNG.

O vänner! hören opp att glädjens känslor lyda!
 I borden förr er sorg, er ömma saknad tyda –
 Jag hatar denna prakt och dessa bröllopsbloss:
 Cydippe evigt lämnar oss.
 Att andra Larers altar pryda,
 Hon vid sin brudgums hand ur Leukons salar går –
 Ej detta hus dess like återfår.

KOR.

Cydippe oss lämnar,
 Den grymma! – hon ämnar
 Hos andra Penater att leva och dö.
 Vad smärtor vi röna!
 Ej mer skall den sköna
 Med doftande blommor vårt altar bekröna,
 Med rökverk det strö.

EN RÖST.

Vi sörje vi dårligt? hon lycklig ju bliver.
 Den tappreste Hjalte på Grekernas strand
 Hon rodnande giver
 Sitt hjärta, sin hand.
 Den tanken fördriver
 Vår smärta – den skänker mot saknaden tröst
 Och fyller med darrande tjusning vårt bröst.

Den manar vår tropp
Med glödande iver
Till sånger och festliga dansar opp!

(Dans.)

*(Furier väpnade med facklor inkomma mitt under Baletten.
Dansen stannar, Lärerne fly.)*

SJÄTTE SCENEN

KOR AV FURIER.

Väpnade med hämnens bloss,
Vi ur Orcus höja oss.
Ja! den mened Bruden svor
Kallar fram vårt **avgrundskor**.
Vinets friska purpursvall
Sig i gift förbyta skall,
Lyrans silverklang i gråt,
Festen i begravningsståt.

(Dans av Furier. De försvinna.)

SJUNDE SCENEN

LARERNA *(återkomma småningom)*.

EN RÖST.

O vad skräck vårt nöje störde!
Kopparfötters dån jag hörde,
Röda facklors sken jag såg.

EN ANNAN.

Hur mitt hjärta slår av oro!
Hämndens jungfrur dessa voro,
Komne från Kocytens våg.

EN ANNAN.

Ormar vilt om pannan väste,
Rysligt avgrundsblossen fräste.

EN ANNAN.

Det var Furierna jag såg.

EN ANNAN.

Vänner, lät oss flykten taga!
Här att dröja är ej gott.

LARERNAS KONUNG.

Stannom hellre att beklaga
Husets sorgfulla lott.
Skulle, likt en smickrarskara,
Glädjen blott vi trogne vara?

FLERE RÖSTER.

Skulle, likt en smickrarskara,
Glädjen blott vi trogne vara?

KOR.

Fyll, o mänska! festpokalen,
Rör den stormande cymbalen,
Flyg i dans med kransat hår!
Snart bland gästerna i salen
Dödens bleka **Genius** står.

LARERNAS KONUNG.

Parcerna spinna
 Människans öden:
 Livet och döden
 Vila i **Stygiska** urnans förvar.
 Ödet skall hinna,
 Lotten skall falla

[---]

KOR.

Så, med hjässan prydd av högtidskransen,
 Så i helga offerdansen,
 Blek till jorden sjönk **Eurydike**.
 Fåfångt Orfei gyllne strängar ljödo
 I **Tenaren** – fåfångt tårar sjödo
 På **Megäras** grymma anlete.
 Fåfångt bort ur skuggors krets sin maka
 Förde **Sångens lagerkrönte Son** –
 Ren vid porten Orcus tog tillbaka
 Avundsfull sitt korta lån.

LICYMNA (*med uttrycket av den livligaste glädje*).
 Triumf! ej fåfångt jag mitt hopp till himlen satt –
 Hon vaknar opp ur dödens natt.
 En himmelsk rodnad kinden målar,
 Dess hjärta slår, triumf! dess öga strålar.
 (*Cydippe böjer sig långsamt upp från soffan.*)

LEUKON.

Min Dotter!

KLEON.

O min Brud!

LEUKON.

Bedrar ett bländverk mig?

O nej! hon lever än och himlen sig förbarmar.
 Se, opp till mig dess kärleksrika armar,
 Dess ljuva blickar höja sig.
 Hon lever! tagen del i min förtjusning, vänner!
 På nytt det fromma hjärtats slag
 Jag gudasäll mot Fadershjärtat känner,
 Och ljuvt beströmma mig dess varma andetag.
 Ack, mina smädelser, Olympier! mig förlåten,
 Förlåten dem en tröstlös Far!
 Av Ödets slag för grymt jag krossad var –
 Nu strömmar på min kind den milda glädjegråten
 Jag min Cydippe åter har.

CYDIPPE.

Ej länge, hulda Far! skall jag den vällust smaka
 Att andas i din famn, att vila vid ditt bröst.
 Snart Karon skall, med hemsk, förfärlig röst,
 Mig ropa vred till Lethens älv tillbaka.

LEUKON.

Cydippe, tala icke så!
 Om ock en skugga blott jag sluter till mitt hjärta,
 O, unna mig en stund av lindring i min smärta,
 O, låt mig än min villa njuta få.

EN YNGLING.

Skall jag, vänner! genast höja
 Glädjens hymner? skall jag dröja
 Tills jag himlens mening vet?

EN FLICKA.

Än den svarta drömmen svävar
 För min tanke – än jag bävar,
 Öde! för din hemlighet.

KOR.

Gudar i den blåa höjden!
 Samma vishet, samma nåd,
 När I straffen, när I fröjden,
 Leder era helga råd.
 Varje dödlig blick i ljuset
 Av er glans förlorar sig,
 Därför ödmjukt jag i gruset
 För er vilja böjer mig.

KLEON.

Vad salig anblick! – hulda Flicka! –
 Du lik en gudom bland oss står.
 Jag skådar himlen själv ur dina ögon blicka,
 Och hjärtat högt för dig av helig vördnad slår,
 Jag häpnar i din glans, jag tillber i ditt spår.
 Förklarad stod du opp från dödens hemska läger –
 Så himmelskt skön jag aldrig än dig såg –
 Och för mitt hjärta du ett dubbelt värde äger
 Sen du i Orci kedjor låg.
 Mitt högsta syftemål från denna stund skall vara
 Att dig min dyrkan rörd förklara,
 Att blommor strö, du hulda! på din stig.
 Min ömhet lik en sköld skall mäktigt dig försvara,
 Min bön dig omge skall med blida Geniers skara,
 Cydippe! frukta ingen fara,
 Vet, kärleken beskyddar dig.

CYDIPPE.

Hör upp, min vän! att ordet kärlek nämna –
 Vad **båtar** det en döende?
Gack, och åt Furierna den arma överlämna,
 Som alla Gudar överge.
 Förn Solen ljungar fram **av gyllne fålar dragen**
 Och rosen glans kring berg och vågor sår,
 För evigt skild från anblicken av dagen,
 Min skugga suckande i nattens rike går.
 En annan högtid snart skall detta huset fira –
 O, redan till mitt **bål** – Licymnia, gack att vira
En annan krans åt mina hår.

LICYMNIA.

Nej, lev, min dyra härskarinna!

KLEON.

O lev, min ömma älskarinna!

LEUKON.

Lev, ömma dotter, lev!

CYDIPPE.

Min far!

Du som jag högst av allt i världen älskat har!
 O! innan evigt snart i dödens stumma dvala
 Jag slumrar in, förunna mig att tala
 I enslighetens famn mitt sista ord till dig –
 Att kring min dödsbädd lugn och stillhet lägga sig!

LEUKON.

Sin vilja himlen uppenbarat
 Med grymma tecken han förklarar

Att denna högtid ej i afton slutas må.
 O, vänner! himlen själv ju vinkar er att gå.
 Till avsked, Kleon! ömt jag trycker dina händer,
 I kväll till maka ej du kan Cydippe få,
 Att du en annan gång mer lycklig återvänder
 Då först jag lärt att Gudars råd förstå.
 Av mön, som vild på Delfis trefot sitter,
 Med rivna hår, i heligt raseri
 Om himlens mening snart jag hoppas upplyst bli.

KLEON.

Hur förödmjukande, hur bitter
 Är icke denna stund! o, ve!
 Vi har jag styrka ej att storma himlarne!
(Alla utom Leukon och Cydippe avlägsna sig.)

TIONDE SCENEN

LEUKON. CYDIPPE.

CYDIPPE.

O Fader! unna mig att lyfta Hymens krona
 Ur dessa ren åt Orcus vigda hår.
 Ej flamma bröllopsbloss, ej festens lyror tona
 I natten dit Cydippe går.
 Dock än i Plutos öde länder
 Mitt hjärta klappa skall, o dyre Far, för Dig,
 Din bild skall evigt följa mig
 Där suckande jag går på Lethens mörka stränder
 Och Äis högt ur sina klyftors famn
 Skall repa upp med klagoljud ditt namn.

Vid en Faders ömma hjärta
 O, hur ljuvt att blekna få.
 Döden mister all sin smärta,
 Graven all sin fasa då.
 Ned till flodens mörka bölja
 Leder oss den frommes hand:
 Hans välsignelser oss följa
 Bortom flodens andra strand.

LEUKON.

Två gånger himlen ej ur dödens natt dig väckte
 Att strax till skuggorna dig nödga återgå.
 Olympen leker ej med våra känslor så,
 Förföljer ej så grymt vårt jämmerfulla släkte.
 Var glad – din prövning är förbi,
 Du leva skall och lycklig bli.

CYDIPPE.

Nej, Fader, nej! Den Gud, som mened hämnar
 Åt dödens våld mig överlämnar.

LEUKON.

En mened? hemska ord! vad, arma, har du sagt?
 En mened? – allt bekänn! – jag Orci fasa röner –
 Bekänn – måhända än det står uti vår makt
 Att blidka Gudarne med offer och med böner.

CYDIPPE.

Då nyss bland späda jungfrurs kor
 Jag upp i Templet steg att, till Dianas ära,
 På hennes altar rökverk bära,
 En mened jag i helgedomen svor –

LEUKON.

O, **stanna ej!** lät mig vår dödsdom höra!

CYDIPPE.

Vid himlarne jag svor att till Acontius höra –
 O ve! jag brutit har min ed,
 Nu rycka Furierna till avgrunden mig ned.

LEUKON.

O, för min blick vad rysligt ljus sig tänder!
 Jag Orci järnport braka hör,
 Jag blossen gnistra ser i **Eumenidens** händer –
 De komma, komma, hämndens mör.
 Förbannat må det hemska bröllop vara,
 Som jag, i trots av uvars tjut
 Och täta varningar av **vänstra fåglars skara**,
 Har fira djärvts mot Gudarnes beslut.
 Cydippe! Du har rätt – Du måste Döden hylla,
 Gå suckande till svarta älver ner,
 Dem Solens strålar ej förgylla,
 Där aldrig Månans bild i vattnets spegel ler,
 Om ej din svurna ed du skyndsamt går att fylla.
 Du måste bli Acontii brud –
Det medlet övrigt är att blidka hämndens Gud.
 Giv Ynglingen din hand – Cydippe, mig det lova,
 Jag vid mitt gråa hår, min kärlek dig besvär –
 Mitt enda barn, min högsta skatt du är.

CYDIPPE.

Nej, Fader! lät mig dö! – Det är så ljuvt att sova
 I gravens famn från känslor och begär.
 Acontius redan mig förglömmar,
 Han avskyr, han föraktar mig.

O Yngling! det är tid att nu den stolta tömmer
 Den kalk hon bräddat har åt dig.
 Gack till ditt bröst en annan brud att sluta,
 Av livets fullhet varm och rodnande och kär –
 Flyg i dess famn att dina känslor gjuta.
 Cydippe innan kort en skugga endast är.

LEUKON.

Min Dotter, gack att vilans sötma smaka –
 O, Du behöver den så väl.
 Må hulda Geniers tropp i natten dig bevaka
 Och gyllne bilder le i drömmen för din själ.
 Var trygg – för Orcus än ett byte du ej bliver –
 Jag nu den orsak vet som tänt *Rhamnusias* iver
 Och hämndesvärdet satt i hennes stränga arm –
 Jag även medlet vet att blidka all dess harm.

(Han lämnar hastigt Teatern.)

TREDJE AKTEN

*Teatern föreställer en slätt, kransad av skogar och berg.
 I fonden tornen av Sparta och floden Eurotas.*

FÖRSTA SCENEN

DIANA.

Vi klappar du så vilt, mitt hjärta?
Vi löga tårar denna kind?
 Vi svallar denna barm för ömma suckars vind?
 Ha, det är Amors våld, ha, det är kärlekssmärta.
 Ja, häftigt brinner i mitt bröst
 Ånyo samma eld – där talar

Sireniskt åter samma röst,
 Som förr, till Herdens kyss, i låga myrtdalar,
 Från Månans silverchar ur molnet förde mig.
 Diana! o vad blygd för Dig
 Att vekligt av de lågor brinna,
 Mot vilka evigt Du hos andra förde krig.
 Kallisto lät sig övervinna
 Av människors och Gudars Far –
 Med hämnden straxt Du färdig var.
 Du bytte, rasande, den arma i björninna,
 Du lät dess blod för Sonens mordpil rinna –
 Barbariskt grymma straff! – och Du
 För ett av grusets barn, Gudinna! flammor nu.

Dystra natt! mig övervälv,
 Göm min blygsel, mina plågor!
 Kyskhetens Gudinna själv
 Brinner av Cupidos lågor –
 Strömma, mörkrets svarta älv!

Jaktens strider äro slut –
 Ej från tallbegrönda bergen
 Återskallar hornens tjut –
 Hindar! med ert blod I färgen
 Nu ej längre våra spjut.

Ty, i kärleksnätet snärd
 Vändas skogarnes Gudinna,
 Suckar, maktlös och förtärd –
 På dess bleka kinder rinna
 Tårar, Amors offergård.

O Himmel! att min ära rädda
 Männ ingen utväg återstår?

I vilka skogars natt fördölja mina spår?
 I vilken grottas djup mig bädda,
 Dit aldrig dagens öga når?
 En evig oro, natt och dagar,
 Från berg till berg mig **fridlös** jagar,
 Förgäves! – kärleken mig följer vart jag går.
 Så hinden flämtande och sårad,
 Kring skog och hedar flyr och ljungen blodbeströr.
 Förgäves! – redan genombårad
 Av jägarns pil, hon **dignar** snart och dör.

Än, o **Dymas!** för mitt öga,
 Skön som morgonen om våren,
 Kograd, svävar Du på höga,
 Branta, furuklädda berg.
 Modet ur din eldblick strålar,
Vädren strö de mörka håren,
Ivren dina kinder målar
 Med **olympisk rosenfärg**.

Icke skönare **min Broder**
 Ses till jaktens **härnad** tåga –
 Över bråddjup, över floder
 Tigern för hans anblick flyr.
 Bågen glimmar, evigt gröna
Minnen av hans första låga
 Pannan, susande, bekröna –
 Dovt från skuldran kogret gnyr.

(Venus, i en med svanor bespädd vagn, nedsänker sig på ett moh. Vid hennes första åsyn gör Diana en rörelse att fly, men kastar sig därpå, i skuggan av ett träd, maktlös, ned på sluttningen av en klippa. Vagnen och molnet försvinna.)

ANDRA SCENEN

VENUS. DIANA.

VENUS.

Var hälsad, sköna Jägarinna!
 Jag dina suckar hört i ödemarken brinna –
 För *Astrilds* Mor, för *Cyprens Regentinna*
 Bekänn vad smärta Dig förtär.
 Men, himmel! vad jag ser! – det skogarnes Gudinna,
Apollos stolta Syster är.
 Av ingen tärna följd, hon ensam vilar här.

DIANA.

O Du, som fordom steg ur Oceanens vågor,
 Att störa himlens fröjd, att skapa jordens plågor,
 Att fylla världen upp med tvister, hat och krig!
 Gå, dina *giller* bred på dödlighetens bana,
 Gå att i fromma bröst, som ej försåtet ana,
 Förjaga lugnet, plågan *dana*, –
 Men lämna dessa rum, bebodde av Diana,
 Men för din anblick skona mig.

VENUS.

Gudinna! brottsligt icke smäda
Dione och *dess milda Son*.
 All sällhet är av oss ett lån,
 Och själva våra kval ett känsligt hjärta gläda.

Var ros, o Diana! sitt törne har fått –
 Skulle rosornas ros, skulle kärleken blott
 Ej även hysa sin plåga? –

Han sårar, men ack! hur oändligen mer
 Än alla hans kval är den tjusning han ger –
 Över stjärnorna flyg, stig till avgrunden ner,
 Allt besällas av kärlekens låga,
 Allt trives så väl i hans blomsterband –
 Allt välsignar min spira och kysser min hand.

Men, varför utan nöd min ära än försvara?
 Ren länge Du besegrad är.
 Din stämma och Din blick förrädiskt uppenbara
 Att även Du kan bliva kär
 Och tårar, dem jag såg, din hemlighet förklara.
 Vi glödgas dina kinder så?
 Vi blygs Du för ditt eget hjärta?
 Den, aldrig älskat har, allena rodna må,
 Den aldrig kände Amors smärta,
 Skall aldrig på sin lott hans gudasällhet få.
 I dessa parkers famn, på dessa furubergen
 En **kograd Yngling** går i majestätiskt skick –
 Högt flammar på hans kind den friska ungdomsfärgen
 Och gudom strålar i hans blick.
 Ej endast Jordens svaga Kvinnor
 Den snabba jägaren i blomsternätet fick –
 Han även mäktig är att fångsla oss, Gudinnor.

DIANA.

Ja Venus, icke skönare
 Gick **Myrrhas Son**, i forna dagar,
 Med jaktens spjut, i dunkla skogarne.

VENUS.

Välän, så följ begärets lagar –
 Flyg i hans famn att sällhet ta och ge!

DIANA.

Jag, Venus! jag, vars ådror svalla
 Av **Jofurs helga blod** – jag, kring vars altare
 Harmoniskt festens lyror skalla
 Och folkslag be och **hekatomber** falla,
 Jag mig så djupt förnedrad se?
 En dödlig Yngling mig sin älskarinna kalla?
 Må förr jag störtad bli från Gudars anlete!

VENUS.

Vad det är ljuvt att sig ur gullmoln sänka
 I dalen till den älskade,
 Olympens stjärnekrans den saligt rörda ge
 Och Hebes nektarkalk dess rosenläppar skänka.
 Diana, frukta ej att kvinnligt öm dig te.
 Ju mera kärleken till gruset dig förnedrar,
 Dess mer din gudabörd Du hedrar.

Ja, stränga Gudinna! stoltheten blott
 Är källan till plågor, till laster och brott.
 Åt ärans och ryktets demoner han säljer
 Vår sällhet, vår oskuld, vårt hjärtas fred –
 Han störtade **Gyas** till avgrunden ned
 Och **Juno** på himmelska tronen han **kväljer**.
 Han fyller Jorden med tårar och kval
 Och ropar in **Eris** i Gudarnes sal.

Diana! lova mig en enda bön att höra,
 Och, vid min tron i himlarne jag svär,
 Jag skall dig mera lycklig göra
 Än fordom själv jag var då, glödande och kär,
Adonis låg i mina armar – –
 O ve! till skuggors land min älskling flyktad är,

Tenarens Drott sig ej förbarmar,
 Och evig saknad mig förtär.
 Ja, då på denna tid jag tänker, o Gudinna!
 Mitt hjärta blöder än och sorgens tårar rinna.

DIANA.

Säj, Venus, säj vad Du begär.

VENUS.

En dyrkare jag har – Acontius han sig kallar.
 Ej långt från dessa berg han går,
 I dystert hägn av skogens mörka tallar,
 Och tårar över ljungen sår.
 Hans rivna lockar gå för vinden
 Kring skuldrorna i hemsk, förvirrad dans,
 Och andeblekhet höljer kinden
 Som fordom lågade i härlig purpurglans.
 Han för en älskvärd Tärna brinner,
 Som **aftonstjärnan** mild och skön,
 Men av din hämnd förföljd hans kärlek ingen lön,
 Ej ur den stoltas barm hans suck ett gensvar finner.
 Latonas Dotter! hör min bön!
 Tag din förbannelse tillbaka
 Och lät Cydippe bli den ångerfulles maka.

DIANA.

Jag honom **tillge**? – Venus, nej! –
 Hans brott för gruvligt var – vid **Zeus**! jag kan det ej.
 Så djupt mig Ödet än ej sänkte –
 Han mina offers helgd, mitt tempels ära kränkte.

VENUS.

Diana! tala icke så.
 Hur kan man vara kär och vara grym ändå?

Cynthia! kväv den hemska vreden
 I ditt rena gudabröst.
 Fröjden, sällheten och freden
 Lyfta vingen vid dess röst.
 Lät dem fåfängt ej begråta,
 Jordens Söner, sina brott:
 Gudars avundsvärda lott
 Blev att älska och förlåta –
 Furien straffets vällust fått.

[---]

Vi tvekar Du att älskarn följa?
 Gudinnor före dig i grottor älskade.

DIANA.

Ha! till ditt bröst, Förledare!
 Jag sjunker att min rodnad dölja.

*(Efter ett kort åtbördsspråk, varunder Diana
 visar ett svagt motstånd, nedstiga de båda i grottan.)*

FEMTE SCENEN

KÄRLEKSGUDAR (*nedsväva på rosenfärgade moln*).

KOR AV KÄRLEKSGUDAR.

Dödlige! ej sträven
 Mot vår gudamakt:
 Himlaskaran även
 Vi i bojor lagt.
 Rodnen ej att brinna,

Oskuldsfulla Mör!
Kyskhetens Gudinna
Självi i vällust dör.
Världen vi befalla,
Kogerprydda barn
Snärjas skola alla
Dock i våra garn.

(Dans av Kärleksgudar. De försvinna.)

SJÄTTE SCENEN

Teatern förändras till en vild öken, begränsad av nakna klippor, på vilka endast här och där ett träd visar sig. Man hör på avstånd lånet av ett vattenfall.

ACONTIUS *(nedstiger från en klippa i fonden).*

Min lösen var: Cydippe eller döden!
Och tåligt som en slav jag kysser mina band.
Att slita dem, att ända mina öden
Är likväl medlet i min hand.
Jag älven brusa hör – med då och fragga svallar
Den starke mellan skogens tallar
Från klippans branter ned och kallar
Ur livets bojar mig till skuggors fria land.
Ha! i dess svala våg jag släcka vill min brand.

Kärlek! männe dina lågor,
Även bortom Lethens vågor,
Ännu brinna, utan hopp.
Männ ur Plutos öknar hamnen
Sträcker än den tomma famnen
Fåfångt mot sin älskling opp?

Månn i urnans kalla gömma
 Än de murkna benen drömma,
 Askan än kan tända sig?
 Kärlek, kärlek! svara mig!

SJUNDE SCENEN

ACONTIUS. KÄRLEKEN.

KÄRLEKEN.

I dessa mörka skogars famn,
 Vem klagar så, vem ropar högt mitt namn?

ACONTIUS.

Ha, Eros, det är Du – jag denna rustning känner
 Och denna falska blick igen.
 O ve! med samma allmakt bränner
 Vid livets gräns din eld mitt hjärta än.
 Hur kogret glänsande vid [elfenskuldran](#) vilar!
 Hur [blosset](#) glimmar i din hand!
 Ha! gruvligt såra dessa pilar,
 Förfärligt härjar denna brand.

Purpurrosor fläta sig om hårens
 Gyllne lockar, Kärleksgud! på dig,
 Och ett [löje](#), mildare än vårens
 På ditt anlet uppenbarar sig.
 Helig ömhet ur ditt öga lyser,
 Barnslig oskuld i din uppsyn [myser](#) –
 Vem i dig, o gosse! ana kan
 Alla livs och varelsers Tyrann?

KÄRLEKEN.

Acontius, bäva ej! – min fruktansvärda båga
 Skall ej med nya sår dig plåga,
 Och denna facklas silverlåga
 Ej tända skall ditt bröst med nya flammor än,
 Nej! lysa dig till sällheten.
 Ditt hjärta länge nog, av mina marter svidit,
 Min vällust nu i dubbelt mått jag ger.

ACONTIUS.

Nej, Amor, nej! för mycket ren jag lidit –
 Jag tror på ingen sällhet mer.

KÄRLEKEN.

Men på min allmakt tro – i vällust och i plågor
 Jag uppenbarar mig en lika mäktig Gud.
 Din provningstid är slut – till lön för dina plågor
 Må Leukons dotter bli din brud.

ACONTIUS.

Med nya irrbloss vill du gäcka,
 Förfinade barbar! min själ,
 Att genast mera grymt med mörker den betäcka –
 Förgäves! – icke mer du kvälja skall din träl.
 Dit ej din eld och dina pilar räcka
 Jag går att söka ro – jag vill min låga släcka
 I älvens kalla våg – farväl!

(Han vill bort: Kärleken håller honom tillbaka.)

KÄRLEKEN.

Sig trånande Cydippes armar sträcka,
 Dess ömma blickar efter dig –
 Och du, förblindade! vill tåga dödens stig?

Det hjärta, som troget av kärleken brinner,
 Som blott för den älskade andas och slår,
 Beskydd av de himmelska makterna får
 Och förr eller senare lönen det finner.
 Acontius! gläd dig – i gullvirkad skrud
 Cydippe dig väntar, en rodnande brud.

Än rosor på koiska tyget hon **stickar**,
 Än slår hon **teorben** med darrande hand,
 Än går hon till fönstret, med kinden i brand
 Och ut åt de rasslande gatorna blickar.
 Nu står hon för spegeln och prövar en krans,
 Nu börjar hon gråta, nu åter en dans.

Vänd hem till Lisimon – där har Cydippes Fader
 Dig väntat sen i går, med böner, fruktan, hopp,
 Vid flodens rand, på fjällets topp
 Och mellan skogens **kolonnader**
 Du sökes än av trogna slavars tropp.
 Till mötes Leukon gack och hasta,
 Med blixstens snabbhet förd av raska fålars lopp,
 Att till Cydippes fot, i hennes famn dig kasta –

ACONTIUS.

Vad morgonrodnad går i själens mörker opp!
 Vad ljuvlig känsla mig betager!
 Nej, Kärlek! icke mer din älskling Du bedrager –
 Hur skall jag värdigt dyrka dig?
 Hur skall min tacksamhet och vördnad yttra sig?
 Vad rökverk skall jag strö och vilka tempel höja?

KÄRLEKEN.

Två hjärtans sällhet mig förnöja

Långt mer än Templets prakt och hundra offers brand –
Gå, lycklig bliv i Hymens rosenband.

ACONTIUS.

O storm! mig låna dina vingar!
Cydippe väntar mig – o sällhet utan namn!
Dess blick jag glimma ser, dess silverstämma klingar –
Triumf! hon öppnar mig sin famn.

(Han lämnar hastigt Teatern.)

ÅTTONDE SCENEN

KÄRLEKEN. ORTENS SKYDDSGUDINNA.
HENNES NYMFER.

EN NYMF.

Sen I, o Systrar! den älsklige gossen?
Milt, som på fästet de nattliga blossen,
Tindrar hans öga – som Eos han ler.
Sen I hur facklan med darrande strålar
Skogarnes mörker och hållarne målar?
Ack det är kärleken, Systrar! jag ser.

KOR.

Icke på jorden en öken man finner,
Dit kärlekens mäktiga gudom ej hinner,
Ingen så vild, där hans fackla ej brinner,
Vänlig och klar.
Aldrig han bävar
Aldrig ett steg tillbaka han tar –

Över de rytande haven han svävar,
Ned i de mörkaste grottor han far.

(*Dans.*)

NIONDE SCENEN

Teatern förändras till Cydippes kabinet.

CYDIPPE. LICYMNIA.

LICYMNIA.

Min härskarinna! Ljuvt i dag ditt öga strålar,
Försvunnen är din tysta gråt,
Och i din uppsyn än sig blott den oro målar,
Som följer kärleken och önskningarna åt.
Du hatar då ej mer – o, varför vid min fråga
Förrirras du och dina kinder låga? –
Du hatar ej den man dig ödet ämnat har?

CYDIPPE.

Jag aldrig hat till honom bar.

LICYMNIA.

Och dock åt enslig kärlekssmärta
Du lämnade hans trogna hjärta!

CYDIPPE.

Det gives ögonblick, då mäktigt i vårt bröst
En *ohuld demon* höra låter
Sin hemska, fruktansvärda röst,
Då fåfängt över oss vår goda Genius gråter,
Förgäves kallar oss till lugn och sansning åter –

Hans stämma är för svag, för blint vårt raseri –
 Vi själve våra böddlar bli.
 En sådan villa måst Acontii själ betaga
 Och inge honom det beslut
 Att till en kärleksed i Templet mig bedraga,
 Den dock mitt ömma bröst i tysthet gjort förut.
 En sådan fasansfull minut
 Med jättekraft mig fattat hade,
 Då jag vid offrets sken min egen dödsdom sade.
 Vad led mitt hjärta ej i detta ögonblick!
 Ack! ljuv mot dessa kval är dödens bittra **drick**.
 Licymnia, döm mig rätt – min blygsamhet var sårad,
 Förvirrad, bävande och tårad,
 Jag lik en vålnad stod bland offerskarorne.
 En jungfrueld min kind med vilda flammor brände,
 Prästinnorna mig sneda blickar sände,
 Och folkets ögon, spejande,
 Mot Leukons dotter sig från alla kanter vände.
 Ej mer sig själv den övergivna kände,
 Och vreden i dess bröst sin avgrundslåga tände –
 Min vrede, ack! hur snart förgick ej den!
 Dess grymma följder vara än.
 Snart Dagens Gud mot nedergången skrider
 Och rosenlans från kvällens portar sprider
 Kring Stadens torn och havets blåa våg.
 Acontius dröjer än – vad kval mitt hjärta skaka –
 En gång han suckande vid mina fötter låg –
 Licymnia, ack! – han kommer ej tillbaka.

LICYMNIA.

Din blygsamhet, Cydippe! ej förstår
 Hur långt din skönhets välde går.

Förgäves vilda böljor rasa
 Och blixtar flamma kring en man:
 Han bleknar ej för dödens fasa,
 Han alla marter trotsa kan.
 På *Ossa Pelion* vild han välter
 Och *härnad för på* Gudars land,
 Men ack! vid Tärnans blickar smälter
 Hans kraft, likt snö för Solens brand
 Hur grymt vi Flickor må förfara
 Hur vredgad älskarn ock må vara,
 En vänlig blick, ett löje bara –
 Och slaven kyssa skall på nytt
 De hårda bojor dem han flytt.

TIONDE SCENEN

DE FÖRRA. ACONTIUS. LEUKON.

LEUKON.

Min Dotter, bäva ej tillbaka!
 Du här den brudgum ser, den Parcernas beslut
 Till din från vaggan korat ut –
 Acontius! i din famn slut kärleksfull din maka.

ACONTIUS.

Nej, vid dess fot jag störtar ner.
 Cydippe! skall jag tro vad hoppets röst mig säger:
 Att din förlåtelse jag äger,
 Att Du med hatets blick ej längre älskarn ser?

CYDIPPE.

Stig upp, Acontius! – jag i denna ställning borde

Med rivna hår mig kasta framför dig –
 Men ack! Du vredgad är, kan ej förlåta mig,
 För mycken smärta jag dig gjorde.

ACONTIUS.

O himmelskt sälla ögonblick!
 Hur lönar du ej alla plågor,
 Mitt hjärta fordom led, då, i förtvivlans skick,
 Jag suckande i ödemarker gick,
 På bergens topp, vid flodens krökta vågor –

LEUKON.

Ack! som en *Stygisk dröm*, den morgonrodnans sken
 Och lärkans muntra sång förjagar,
 Förglömmen, mina Barn! er forntids mulna dagar
 Och mot den sälla framtid sen,
 Som randas över Er med gyllne skimmer ren.

CYDIPPE OCH ACONTIUS (*omfamna varannan*).

Tillsamman.

ACONTIUS.

O Cydippe! hur min smärta
 I ditt ögas ljus förgår!

CYDIPPE.

Dyre brudgum! hur mitt hjärta
 Roligt mot ditt hjärta slår!

Dig, min vän, i alla öden
 Jag en evig trohet svär,
 Din i livet, din i döden,
 Din bland skuggorna jag är.

CYDIPPE.

O Flickor! varför dölja
 Den ömma lågan i vårt bröst?

Det är så ljuvt att följa
Sitt eget hjärtas röst.
Det är så ljuvt att *kramma*
En älskad hand till svar,
Att rodna och att stamma
Åt vännen: Du mitt hjärta har.

Ack, tron mig! kärleksbanden
Ej älskarn oupphörligt bär.
Förrän man vänder handen
Förlossad ren han är,
Och sjunger frihetssången
Då flickan häpen står
Och stirrar efter fången,
Med ögat mörkt av sorgens tår.

*(Hon avträder mellan Leukon och Acontius.
Licymnia följer dem efter.)*

ELFTE SCENEN

*Teatern förändras till en festligt *illuminerad* Sal.*

DE FÖRRA. YNGLINGAR OCH FLICKOR.

ALLMÄNT KOR.

Efter fasans mörka stunder,
Efter åskor, blix och dunder,
Solens bild från stilla vågor
Återstrålar dubbelt skön.
Efter suckar, kval och plågor
Skänker Amor härlig lön.

*(Ett *Divertissement* av dans slutar *spektaklet*.)*

Dyrkansvärda Themire!

[SCEN IX.]

[---]

CELEMANTE.

Dyrkansvärda Themire! för att tala uppriktigt skulle Ert glada lynne ganska väl passa till mitt. Jag borde vara Er älskare. Ja, säj Er tanka: äro vi icke skapade, den ena för den andra?

THEMIRE.

Man skulle kunna säga, att Kärleken, av en viss fruktan att för mycket visa sitt välde, nästan alltid bemödade sig att förena ett hjärta med dess motsats. Därföre ser man ock den eldiga Erast förenad med den tröga och liknöjda Iris, den sköna Galathé med den fula Nikander, den muntra Celemante med den sorgsna Doris, och mig, som är så glad, med den allvarsamma Sylvander.

DORIS.

Vårt humör är beviset på den ömmaste kärlek. Lämnom en gång skämtet. Om jag varit ömt älskad av er båda, hade Ni bägge visat Er mer deltagande vid min Fars sista yttrande; Ni hade varit mera angelägna, Du, min Syster att underrätta Dig därom; och han att bibringa mig svaret.

CELEMANTE.

Har min tillfredsställda uppsyn ej redan tillräckligt sagt, att jag vunnit vad jag önskat?

HYLAS (*till Celemante*).

Bra. Stanna här, min gosse! **Hymen** vare prisad! vi äro nu bröder, åtminstone skall det ej länge dröja, innan vi bli det. Du har varit närvarande då jag begärde Themire av Palemon. Kan ut-

sikten för mig vara bättre? Den goda Gubben har ej sagt nej, han har endast begärt en timmas betänketid.

CELEMANTE.

Men knappt var Ni utgången förr än jag i min ordning begärde henne.

HYLAS.

Vilken? Themire?

CELEMANTE.

Ja.

HYLAS.

Vilken förträfflig idé!

CELEMANTE.

Hennes Far antar tillbudet och har redan lovat mig henne.

THEMIRE.

Mig?

SYLVANDER.

Themire?

DORIS.

Min Syster?

HYLAS.

Åt Er?

CELEMANTE.

Åt mig, min stackars Hylas. Det är en avgjord sak. Trösta Er.

Farväl. Tänk på att i tid draga Er tillbaka. Ni, vackra Themire, omfamna Er make.

HYLAS.

Nå, nå, sakta, sakta, min vän! (*till Themire.*) Oroa Er inte, min vackra Herdinna! Man får allt vad man vill för pengar. Detta streck, Doris, gör Er förtvivlad. Frukta icke, man har ännu ej överlämnat henne och jag skall snart bjuda över.

[SCEN X.]

DE FÖRRA, UTOM HYLAS.

DORIS.

Min Syster har börjat. Det är i dag, märker jag, dagen för ett ganska otidigt skämt.

SYLVANDER.

Det gläder mig att ordningen även kommit till henne.

THEMIRE.

Jag har åtminstone ej den svagheten att bli rädd, eller vredgas på Celemante; jag har nog förstånd att finna det han skämtar, och att han endast ville roa sig på Hylas' bekostnad.

CELEMANTE.

Vilken besynnerlighet! Misstan Er alla, om Ni behagar. Jag skämtar icke. Jag har velat komma i Hylas' ställe och jag skall verkligen, om möjligt är, göra det. Förlorar då Themire, i er tanka, på bytet?

THEMIRE (*till Sylvander*).

Se här det spratt, som Hylas förkunnat Er. Celemante vill göra Er brydd.

CELEMANTE.

Jag vet ej vad Hylas kan ha sagt; men jag vet att vad jag säger är rena sanningen.

THEMIRE.

Celemante! det är av godhet, som man tvekar att tro Er.

DORIS.

Ni kan ej ha varit frestad till en så svart trolöshet.

SYLVANDER.

Min vän! Ett övertygande bevis att jag i detta fall ej sätter tro till Era ord, är, att jag ännu ej utmanat Er till en strid, som skulle sluta mitt eller Ert liv.

CELEMANTE.

Ni kommer mig att skratta Sylvander. Vad intresse har Ni ännu i denna saken?

SYLVANDER.

Vilket intresse! den ömmaste det kännbaraste [— —]

Erövringen av Ceuta

Skådespel i Tre Akter

[PERSONERNE:]

BARBAROSSA, Maurisk Befälhavare i Ceuta.

ALONZO, Anförare för Spanska belägringsflottan.

ABDUL, Maurisk Officer.

EN ANNAN MAURISK OFFICER.

GARZUL, Eunuck.

LAURA.

ANTONIA.

MAURISK VAKT. KRISTNE SOLDATER.]

[Scenen är i Ceuta.]

FÖRSTA AKTEN

Teatern föreställer ett rum i Barbarossas Seralj.

FÖRSTA SCENEN

LAURA. ANTONIA.

ANTONIA.

Bästa Laura! varför sörja så oupphörligt? Din belägenhet är mycket drägligare än min. Likväl ser du mig så där tämmeligen finna mig i mitt öde.

LAURA.

Tacka himlen, Antonia! för det han givit dig så mycken själsstyrka. Vad mig beträffar, är jag ur stånd att längre uthärda i detta tillstånd. Jag **dignar** under tyngden av mina olyckor.

ANTONIA.

Olyckor? Sansa dig, Laura! och säj mig vari dessa dina olyckor bestå. Åtminstone bör Du finna, det jag har att klaga över dubbelt större. Det är sant, Du är bortrövad från stränderna av ditt fädernesland och i fångenskap kvarhållen på en främmande kust. Samma öde har **övergått** mig, och jag har på långt när icke samma anledningar till tröst, som Du. Barbarossa älskar dig, *han* är din fånge, icke *Du* hans. Ung, tapper och älskvärd tyckes han vara ämnad att ersätta din förlust av föräldrar, sysskon, vänner och fädernesland.

LAURA.

Barbarossa, älskvärd? Barbarossa ersätta vad jag förlorat? Han? denne barbar, denne rövare, denna avskryvda fiende till det Kristna namnet..?..

ANTONIA.

Hör opp, Laura. Om någon i världen har rättighet att över hans hjässa nedkalla förbannelser, så är det visserligen jag. Men jag kan det ej.

LAURA.

Olyckliga! Du älskar Barbarossa?

ANTONIA.

Ack! varför är han ej mera densamma? Han älskade mig fordom så ömt. Då var jag lycklig, då njöt jag redan en himmel på jorden och bekymrade mig ej om en tillkommande. Ack! hur kan man så liknöjt förkrossa ett hjärta, det man invigt i alla salighetens mystärer? Fördöma det till sekelslånga kval, till eviga suckar? Barbarossa var mig otrogen. Lik en präktig lusteld skimrade hans kärlek och försvann. Vet Du, Laura! jag har allt skäl i världen att vara svartsjuk på dig.

LAURA.

Åtminstone är jag en ganska oskyldig orsak därtill.

ANTONIA.

Jag vet det, Laura! och är långt ifrån att vara så orättvis, som vårt kön i allmänhet vid sådana tillfällen plägar vara. – Älskade vän! jag har nu biktat mig för dig och fordrar samma uppriktighet tillbaka. Endast kärleken har kunnat framlocka de tysta, kvalfulla tårar, dem jag så ofta sett rinna på dina kinder. Utan tvivel har Du på andra sidan havet kvarlämnat en förtvivlad älskare?

LAURA.

Nej, Antonia! ingen älskare..... men,..... ack!

ANTONIA.

Men?....

LAURA.

Men mitt hjärta.....

ANTONIA.

Och medför säkert ett annat, som Du fått i utbyte.

LAURA.

Nej, Antonia.

ANTONIA.

Vad? Lauras låga skulle ej ha blivit besvarad. Det kan ej vara möjligt.

LAURA.

Låt bli att smickra.... Det är sant.

ANTONIA.

Besynnerligt. Vem är denne omänniska som kunnat motstå Lauras behag?

LAURA.

Don Alonzo.

ANTONIA.

Alonzo? Spanjoren? Befälhavaren för den flotta, som belägrar vår stad.

LAURA.

Förmodligen densamme.

ANTONIA.

Bästa Laura! Berätta mig allt vad Du själv vet om din kärlek. Dölj icke den minsta omständighet för mig. Hur vill Du vänta lindring i dina kval, när Du ej förstår att utgjuta dem i en väns sköte?

LAURA.

Välän! jag lyder Dig, Antonia! Du vet att Sicilien är mitt fädernesland. Några mil från **Palermo** och icke långt från havsstranden bodde mina Föräldrar på ett lantgods. Jag var äldst ibland tre Systrar. En afton gingo vi att spatsera vid brädden av en djup å. Aftonrodnans guld färgade himmelen och jorden, och näktergalens klagosång skallade från **pomranslundarne**.

ANTONIA.

Detta börjar som en Roman. Vidare.

LAURA.

Av en händelse kom jag att gå floden för nära. Jag ville, nämligen, avbryta en blomma, som växte tätt vid vattenbrynet. Hastigt **slipprade** jag, förlorade jämvikten och föll i vågorna. Då jag återvann sansen, fann jag vårt Sällskap ökat av en främmande Riddare, vilken jag hade att tacka för min räddning.

ANTONIA.

Och i honom blev du kär.

LAURA.

Min första känsla var den livligaste tacksamhet. Men denna känsla övergick snart i den brinnande önsknigen, att med offret av min hand och mitt hjärta värdigt kunna belöna mitt livs räddare.

ANTONIA.

Och Alonzo tycktes ej hugad att svara mot dina önsknings?
att underhjälpa dina tacksamma bemödanden?

LAURA.

En gång träffade han mig ensam i tårar. Ömt frågade han efter orsaken till min sorg. Överväldigad av min kärlek **upptäckte** jag allt.

ANTONIA.

Det var illa gjort. Men vad svarade han?

LAURA.

Endast dessa ord, men en tår glimmade i hjältens öga, då han utsade dem. Laura, suckade han, jag har svurit att ej älska, innan jag själv anser mig värdig en ädel Flickas kärlek. Han sade detta och gick. Jag återsåg honom aldrig. En tid av långa kval började nu för mig. Ensam irrade jag omkring på havsstranden och klagade min smärta för de döva klipporna. Vid ett sådant tillfälle blev jag bortrövad av en Kapares folk, som landstigit på ett ställe där i trakten. Mina övriga öden vet Du.

ANTONIA.

Sörj icke, Laura! Måhända klarnar snart din förlossningsdag.
Hette icke Riddaren Alonzo?

LAURA.

Ja.

ANTONIA.

Och var Spanjor?...
...

LAURA.

Ja.

ANTONIA.

Och ung och vacker?

LAURA.

O, ja!

ANTONIA.

Och hjältemodig. Det är utan all tvivel vår beryktade fiende.

LAURA.

Vår fiende? Vad menar Du med det?

ANTONIA.

Förlåt mig, Laura! Jag har ju redan ett år tillhört Barbarossa.

LAURA.

Gud! han kommer, den barbaren!

ANTONIA.

Gud!....

ANDRA SCENEN

DE FÖRRA. BARBAROSSA.

BARBAROSSA.

Vad? återigen tillsammans? Att bägge vara Barbarossas älskarinnor umgås ni verkligen ganska förtroligt. Det **fågnar** mig.

LAURA.

Jag din älskarinna, förmätne?

ANTONIA.

Giv ej längre detta heliga namn åt en förskjuten.

BARBAROSSA.

Slavinnor då, i fall det ordet låter bättre. Antonia! lämna mig ett ögonblick ensam med Laura.

ANTONIA.

Det var en tid, då Barbarossa ej förviste mig från sitt ansikte, då han följde mig, som min skugga. Men denna tid är förbi. Nu återstår för slavinnan blott att lyda.

LAURA.

Gå icke, bästa Antonia.

ANTONIA.

Jag måste.

TREDJE SCENEN

LAURA. BARBAROSSA.

LAURA.

Barbarossa! hur kan du sönderslita ett hjärta, som älskar dig så ömt?

BARBAROSSA.

Laura! hur kan du vara så skön?

LAURA.

Hav medlidande med den olyckliga. Hon dör ett offer för din otro och din grymhet.

BARBAROSSA.

Även jag dör, om Laura ej snart besvarar min kärlek.

LAURA.

Så dö!

BARBAROSSA.

Du är grym, Laura. Vad har jag då gjort, efter jag blivit så förhatlig i dina ögon? Har jag icke från första stunden då en tillfällighet lämnade dig i mina händer, uppfört mig med all möjlig aktning och ömhet? Har jag icke använt alla medel för att avtorka dina tårar och komma dig att förgäta din forntid och ditt fädernesland? Ingen av alla de Kvinnor, vars männer erkänna Mahomets lära, ingen i hela Kristenheten, har mera frihet än Du. Likväl avskyr och förbannar Du mig. Det är icke rätt.

LAURA.

Uppfyll måttet av din godhet. Låt mig återvända till fäderneslandet.

BARBAROSSA.

Nej, Laura. Du måste bli min.

LAURA.

Det sker aldrig.

BARBAROSSA.

Jag brukar våld.

LAURA.

Hav medlidande.....

BARBAROSSA.

Motstå ej längre mina böner.

FJÄRDE SCENEN

DE FÖRRA. GARZUL.

BARBAROSSA.

Skurk! vad vill Du?

GARZUL.

Nådigste Herre! Ärendets vikt ursäktar måhända min dristighet. Jag har en glad nyhet att berätta Er.

BARBAROSSA.

Säj fort, vad Du har att säga.

GARZUL.

Den tappre Abdul begär ett företräde. Han för med sig en Kristent i kedjor.

BARBAROSSA.

Gott! han må komma en annan gång.

GARZUL.

Det är din fruktansvärde fiende, Alonzo, som han bringar fången.

LAURA.

Alonzo! Gud! (*hon neddignar på en soffa och betäcker ansiktet med slöjan.*)

BARBAROSSA.

Alonzo? är det möjligt? vilken lycklig händelse! Låt Abdul genast komma hit med sitt byte.

GARZUL.

Hit?

BARBAROSSA.

Ja, hit. Inget rum i mitt hus är slutet för min vän Abdul, och vad fången beträffar, skall jag nog veta att akta mig för honom.
(*Garzul går.*)

FEMTE SCENEN

BARBAROSSA. LAURA.

LAURA (*kastar tillbaka slöjan*).

Nådige Herre! jag har en bön...

BARBAROSSA.

Det fagnar mig. Jag har aldrig avslagit någon bön av min Laura, utom i de fall då hon begärt orimligheter. – Vad önskar Du?

LAURA.

Lova mig **förut** att icke neka...

BARBAROSSA.

Jag lovar intet på förhand. Men du känner mitt hjärta. Står det i min förmåga, **skall jag vist uppfylla din önskan**.

LAURA.

Återgiv Alonzo friheten.

BARBAROSSA.

Alonzo friheten? **Rasar du**, flicka?

LAURA.

Jag lovar däremot....

BARBAROSSA.

Vad?

LAURA.

En evig tacksamhet.

SJÄTTE SCENEN

DE FÖRRE. ABDUL. ALONZO. VAKT.

BARBAROSSA.

Förmätne Kristen! äntligen har jag dig i mina händer. Abdul! vad lycklig tillfällighet har i dag gynnat din tapperhet?

ABDUL.

Jag låg, som Ni vet, med en galär posterad bakom berget därborta. I hast blev jag varse några fiender, som i en båt rekognoscerade vår försvarslinje. Vädret låg åt Staden och drev dem måhända något närmare än de önskat. Utan dröjsmål framrodde jag, övermannade slupen och tog denne sedan han en lång stund förtvivlat kämpat till fånga. De övriga hade dels stupat i striden, dels voro de till den grad sårade, att inget hopp till deras vederfående var förhanden, och jag fann mig föranlåten att kasta dem över bord.

BARBAROSSA.

Vem är denna fånge?

ABDUL.

Den fientliga flottans anförare, Alonzo. Själv har han väl ingen underrättelse velat lämna om sitt namn och stånd, men flere av vårt manskap, som längre tid varit fångne i Europa och därunder haft tillfälle att ofta se Don Alonzo, försäkra att det är han. Ett brev med hans utskrift, som man funnit i denna fångens gömmor, lämnar dessutom inget tvivelsmål härutinnan övrigt.

BARBAROSSA.

Gott, min kära Abdul! jag vill furstligt belöna din tapperhet. (*avsidet.*) Denna fånge börjar verkligen att väcka mitt deltagande. Vilken växt! vilken adelhet i blickar och rörelser! (*bögt.*) Alonzo! du har att av mig begära en nåd.

ALONZO.

Välän! så avgör straxt mitt öde.

BARBAROSSA.

Och annat, stolte Kristen! har Du ej att begära?

ALONZO.

Nej!

BARBAROSSA.

Usling! Jag vet nog medel att kväsa din stolthet. Abdul! lät genast belägga honom med tredubbla kedjor och kasta honom i det underjordiska fångelset under mitt slott. **Innan Månen** har fyllt sin lysande silverring, skall Du förmätne (jag svär det vid helvete och paradiset!) ha antagit Mahomets lära, eller uppgivit andan under de rysligaste **marter**. Du vet nu mitt oåterkalleliga beslut. Rätta dig därefter.

LAURA.

Hör mig, Barbarossa! Nådige Herre! hör Er slavinnas bön.

ALONZO.

Gud! vilken bekant röst! vilket ansikte! Det är Laura.

LAURA.

Ja, Don Alonzo, igenkänn här den olyckliga, vars liv ni en gång räddat. Förbannad vare den stund, som såg mig födas, förbannat det ögonblick, då Ni ryckte mig ur vågorna, om jag ej nu kan frälsa Er. Åtminstone skall Ni ej finna mig otacksam. Överleva Er skall jag icke.

BARBAROSSA.

Abdul! för honom genast ur min åsyn.

ALONZO.

Älskvärda Flicka! bekymra dig ej om mig. Jag kan dö.

LAURA.

Även jag.

(Alonzo bortföres av Abdul och vaktten.)

SJUNDE SCENEN

BARBAROSSA. LAURA.

LAURA.

Nådige Herre! bönhör mig endast denna gången. Aldrig mera skola mina läppar öppnas till en bön, men gränslös skall min tacksamhet bliva, och Laura för evigt tillhöra Er. Frigiv Alonzo.

BARBAROSSA.

Älskade Laura! fordra något annat och jag skall i ögonblicket lyda.

LAURA.

Annat begär jag ej. Nådige Herre! fåfånga voro de medel Ni hittills använt att besegra mitt hjärta. Ni har slösat smicker, pärlor och guld. Lika så litet som dessa offer kostat Er, lika så litet äro de i stånd att verka på mig. Jag fordrar en uppoffring, jag fordrar ett ömhetsbevis, som skänker vällust åt mitt hjärta. Frigiv Alonzo.

BARBAROSSA (*med återhållen harm*).

Du känner, Du älskar honom?

LAURA.

Han har räddat mitt liv. Men dubbelt större skulle min förbindelse bliva mot Dig, Barbarossa! om Du satte mig i stånd att avbördä min skuld till den olycklige. Han har räddat mitt liv – vad betyder väl detta? Långt bättre om han låtit mig förgås. Ack! jag kände då ännu icke livets kval. Ingen suck gick från den lugna barmen, ingen tår sved i mitt öga. Nu är jag olycklig, gränslöst olycklig, Barbarossa! om Du ej förbarmar dig.

BARBAROSSA.

Nedriga! jag har redan hört nog. Du älskar Alonzo.

LAURA (*på knä*).

Vid din kärlek, Barbarossa! vid de heliga försäkringar Du så ofta givit mig, vid dessa brännande tårar, dessa kvalfulla suckar, detta av dödsmerter **beängstade** bröst.... vid allt vad Du anser för heligt, vid den Gud du dyrkar, vid den sällhet Du hoppas i denna eller en tillkommande värld,.... på mina knän, i en avgrund av smärta, besvär jag Dig Barbarossa! Återgiv Alonzo dess frihet! Bönhör Du mig ej, med i döden bleknande läppar, skall jag då över dig utgjuta förbannelser. Uppfyller Du min bön, ack Barbarossa! Din skall jag då leva, din skall jag dö.

Evigt tillhöra Dig, icke av tvång, nej! av hjärtats innerliga böjelse och tacksamhetens heliga krav. Ädle Man, tillslut ej örat för mitt rop! Giv ej din Laura döden!

BARBAROSSA (*avsesides*).

Min? Vilken himmelsk salighet i denna tanke! Laura min! Dock tig, förrädiska hjärta! hon älskar Alonzo. (*bögt.*) Laura! Dina böner i detta fall äro fruktlösa. Han skall dö.

LAURA (*ännu på knä*).

Nåd! förbarmande!..

BARBAROSSA.

Han skall dö! (*går.*)

ÅTTONDE SCENEN

LAURA (*ensam*).

Dö? Lauras räddare dö? den älskvärdaste yngling under Solen dö? Det är icke möjligt: Gudomen kan ej ännu en gång marteras och blöda. Och likväl är det säkert: Barbarossa har sagt det: han skall dö. Och Laura lever, andas i samma murar som den olycklige, är älskad av hans bödel. Och kan ej bryta hans kedjor och kan ej tigga honom räddning från plågorna och döden. Gud! som en kvävande **Siroksvind**, som ett straffande dunder, som en lågande svavelström i helvete, faller den tanken över min själ. Han skall dö. Ve och förbannelse! vi har jag ej en stämma, mäktig att spränga Seraljens murar, och i det ögonblick, då hans blod rinner, från den ena polen till den andra, från Solens uppgång till dess nedergång, för hela världen utropa: »Jag är oskyldig i hans död. Ägde jag tusen liv uppoffrade

jag dem villigt för honom.« Gud! vilken avgrund i mitt hjärta!
Vem förbarmar sig över mig? vem kommer och ger mig döden?

NIONDE SCENEN

ANTONIA. LAURA.

LAURA.

Antonia! har Du dolkar eller gift?

ANTONIA.

Icke för dig. Du kan ännu bli lycklig.

LAURA.

Ack nej, Antonia! Du känner ej det åskslag, som krossat din vän.
Alonzo är fången, Alonzo dör.

ANTONIA.

Jag känner allt och har redan tänkt på medel till er frälsning.

LAURA.

Till vår frälsning? till Alonzos frälsning? Ängel från himmelen
lät mig omfamna dina knän.

ANTONIA.

Sakta dig, Laura! med en tom, brusande hetta kommer man här
ej fort. Nu fordras rådighet. Hör mig ett ögonblick med upp-
märksamhet och besvara mina frågor! Känner Du vägen till
Barbarossas rum och till fängelset?

LAURA.

Nej.

ANTONIA.

Lika mycket. Jag skall bli din vägvisare. För det första går Du nu till Barbarossas rum och säger åt vaken utanför, det Barbarossa befallt dig att, till hans återkomst, förbliva i hans rum. Utan motsägelse skall Du genast bli insläppt.

LAURA.

Vidare! jag förgås av otålighet. Men är ej Barbarossa hemma?

ANTONIA.

Han har nyss lämnat palatset och begivit sig ut på flottan. Förmodligen kommer han ej före aftonen tillbaka.

LAURA.

Och sedan jag inkommit i hans rum, vad då?

ANTONIA.

Då bemäktigar Du dig nycklarne till Alonzos fängelse.

LAURA.

Och var finner jag dem?

ANTONIA.

Inom ett skåp, vilket Du lätt skall kunna öppna, med tillhjälp av ett järn, som jag strax vill lämna dig.

LAURA.

Vidare.

ANTONIA.

Ifrån Barbarossas rum för en löndörr och en mörk gång till min kammare. Den vägen var fordom ofta trampad. Nu ljuder där ej längre något steg. Denna löndörr är till vänster i rummet och fängesedörren till Alonzos rum på högra handen i korri-

doren. Denna fängelsedörr tyckes ej vara särdeles svår att öppna, och kärleken skall dessutom giva dig krafter. I alla fall skall jag möta i gången, och efter all min förmåga, söka att hjälpa.

LAURA.

Du är ett himmelens budskap, Antonia! Men stå inga vakter vid fängelsedörren?

ANTONIA.

Nej. Don Alonzos fängelse är underjordiskt. De olycklige nedhissas dit med rep från tredje våningen, genom luckor, varmed taken äro försedda. I de rum av tredje och första våningen varigenom nedhissningen sker äro dörrarne igenmurade. I andra våningen är den järndörr, varom jag talat, och Barbarossa har nyckeln därtill. Vid översta luckan står vakt, [ävensom](#) kring portarne av palatset. Detta är förmodligen orsaken, varföre Barbarossa ej låter bevaka den omtalde fängelsedörren, eller ock ej igenmurat densamma, ty flyktingen tyckes i alla fall ej kunna undslippa. Men för att nedkomma i Alonzos rum, fordras en repstege eller något dylikt.

LAURA.

Varifrån erhålla den? Antonia! visa mig ej himmelen, för att genast nedstörta mig i avgrunden.

ANTONIA.

Lyckligtvis har jag en sådan. Då jag ännu var fången av Horuc, Barbarossas företrädare här på stället, tänkte jag beständigt på flykt, och förfärdigade [till den ändan](#) en många [alnar](#) lång repstege. Mitt förslag kom aldrig att gå i verkställighet. Genom en lycklig instinkt har jag likväl ännu icke förbränt eller bortkastat densamma. Den kan vara nyttig för dig. Du fäster honom vid mellersta luckan och kan därigenom lätt hissa dig upp och ned.

En fil, varigenom Don Alonzos kedjor lätt kunna avfilas, har jag även händelsevis bekommit. Kom nu, Laura!

LAURA.

Jag darrar av glädje och förskräckelse. Men sedan jag fört honom ur fängelset, vad utväg sedan vidtaga till vår flykt?

ANTONIA.

Du för honom i min kammare, där jag, tills natten inbryter skall hålla honom fördold. När allt är mörkt, kunnen I fly. Med samma repstege, varigenom Du nedkom i fängelset kunnen I även nedstiga i trädgården under mitt fönster. En avlägsen port är där, som Du vet, vid vilken endast en skiltvakt står. Denna övervinner Don Alonzo lätt, genom de vapen, varmed Du från Barbarossas rum kan förse honom. Vägen är sedan kort till stranden. Där måtte Ni väl finna en båt, och med dess tillhjälp kunna försättas i frihet.

LAURA.

Gudomliga varelse! Du skänker luft åt mitt pressade hjärta. Du, Antonia! följer oss väl från de otrognas hemvist? På andra sidan havet skola vi betyga dig vår tacksamhet.

ANTONIA.

Triumfera icke i förtid. Jag blir i alla fall kvar.

LAURA.

Följ oss, Antonia!

ANTONIA.

Jag blir kvar.

LAURA.

Nå så skyndom emellertid.

ANDRA AKTEN

FÖRSTA SCENEN

*(Natt. Dunder och Blixt.)*BARBAROSSA (*ensam*).

Vad? Laura icke här? Utan tvivel måste hon snart återkomma, ty det är redan natt. Här, på denna soffa vill jag **avbida** henne. Gud! vilket rysligt oväder! Dunderet skallar i bergen, vindarne tjuta, röda blixtar genomkorsa den svarta luften och havet bryter sig med ett klagande dån mot stränderna. Vilt är elementernas uppror, vildare mitt hjärtas. Där rasa passionens stormar, där brinna kärlekens och ärelystnadens lågor, lika vilda, lika outsläckliga. Laura! var är Du? En seger måste jag fira i dina armar, innan jag lugn kan uppträda i kamp mot de otrogne. Ha, Barbarossa! Du kan storma **batterier**, kan tysta fientliga kanoners tusenstämmiga dunder, men en Kvinns hjärta kan Du ej övervinna, en Kvinns vrede ej blidka. Jag svär vid den store Profeten! Detta skall ej länge så fortfara! Innan den nu av stormmoln betäckte Månen nedsjunker i de västliga böljorna, ännu i denna natt skall hon bli min. Men var dröjer hon? Förmodligen hos Antonia. Och där vill jag ej uppsöka henne. Men jag motstår ej längre. Jag måste låta kalla den efterlängtade. Garzul! slavar!... Bort veka, föraktliga vördnad för Skönhetens vrede, för Skönhetens tårar. Jag skall segra genom vad medel det ock må ske.

ANDRA SCENEN

BARBAROSSA. GARZUL.

GARZUL.

Nådige Herre! Ni har ropat mig.

BARBAROSSA.

Var är Laura?

GARZUL.

Utan tvivel har hon gått in till Antonia. Dessa båda vännerna äro ofta tillsammans. De tillbringa ej sällan hela stunderna med att gråta i varannans armar.

BARBAROSSA.

Usling! stå ej här och sladdra utan gör din skyldighet. Uppsök genast Laura och befall henne komma hit.

GARZUL.

Jag lyder. (*går.*)

BARBAROSSA (*ensam*).

De gråta i varandras armar. Kvinnor! Kvinnor! huru dyrt I låten oss betala att vi älska eller en gång ha älskat Er. Ack! den flyktiga rosenkörden förvissnar snart på våra bröst, men länge, länge vara såren av taggarne och förvärras ofta med tiden.

TREDJE SCENEN

BARBAROSSA. ANTONIA.

BARBAROSSA (*nalkas med passion den kommande,
men stiger vid Antonias åsyn hastigt tillbaka*).

Ha, Antonia!

ANTONIA.

Barbarossa! jag minns en tid, då Du ej studsade tillbaka vid min åsyn, om icke någon gång din sällhets övermått med en ljuv rysning tvingade dig därtill.

BARBAROSSA.

Tala ej längre om denna tid. Var är Laura?

ANTONIA.

Jo, Barbarossa! om denna tid vill jag tala. O! med vad ömhet vilade ej då dina blickar i mina! Hänryckt flög du i min famn och endast en tvingande nödvändighet kunde rycka dig från mina omarmningar. Gick en suck från mitt hjärta, fann den ett säkert eko i ditt. Darrade en tår i mitt öga steg även en pärla i ditt. Äro de således för evigt förbi, dessa saliga dagar?

BARBAROSSA.

Helt säkert, Antonia. Åtminstone kan jag ej giva dig något hopp. Men var är Laura?

ANTONIA.

Nej, Barbarossa! din köld är låtsad. Du kan ej vara så grym. Helt och hållet kan ej den kärlek ha slocknat, som fordom gjorde dig så lycklig.

BARBAROSSA.

Kvinna! tror Du då att kärleken är evig? Han är en dröm och måste, som alla andra drömmar, en gång försvinna. Nej, Antonia! jag älskar dig icke mer.

ANTONIA.

Trampa mig under dina fötter, genomborra med tusende dolksting mitt hjärta, men omsäg icke ännu en gång dessa förfärliga orden.

BARBAROSSA.

Detta frestar tålmodet. Ännu en gång, Antonia! jag älskar dig icke. Tvivlar du ännu härpå, är jag färdig att med de dyraste Eder, och ännu mer genom mina handlingar, på det kraftigaste övertyga dig härom. Ve mig att jag någonsin älskade dig! Lovad vare Gud! jag gör det icke mera. Liknöjt, som flickan bortkastar en vissnad blomma från sin barm, har jag stött dig från mitt hjärta. Gå nu ur min åsyn, tråkiga varelse, men skaffa mig först hit Laura.

ANTONIA (*avses*).

Nej, detta går för långt. Jag motstår icke längre. Kan jag ej återvinna hans kärlek skall jag åtminstone dö för hans arm. (*bögt.*) Hör mig, Barbarossa! Du väntar Laura. Du får vänta länge och förgäves.

BARBAROSSA.

Olyckliga! vad säger Du?

ANTONIA.

Laura är borta. För ungefär en timma sedan flydde hon med Don Alonzo. Jag har varit dem behjälplig vid deras flykt.

BARBAROSSA.

Olycklig Du, om så är. En ryslig marterdöd skall bliva din lott.
– Ve och förbannelse! men det är ej möjligt!

FJÄRDE SCENEN

DE FÖRRA. GARZUL.

GARZUL.

Jag har förgäves sökt henne kring hela palatset. Den järndörr i korridoren som leder till rummet i fängelset är även öppen. Jag ryser att säga vad jag tänker.

BARBAROSSA.

Ve dig, om hon flytt.

GARZUL.

Nådige Herre! ni har ju befallt mig att lämna henne all möjlig frihet. Ni har ju befallt mig, att så vitt möjligt vore, icke ens låta henne märka att hon stod under någon uppsikt.

BARBAROSSA.

Lika mycket. Om olyckan är skedd, hade Du förtjänt att korsfästas eller levande brännas. Men jag har måst lova min Far på hans dödssäng, att, så mycket jag kunde, skona dig. Varigenom Du till den graden förvärvat dig Gubbens godhet, vet jag icke, och det bekymrar mig ganska lite, men mitt löfte måste jag i alla fall uppfylla. Du har således intet att befara, så länge jag ej finner dig skyldig till någon verklig trolöshet. Gå nu och tillsäg befälhavaren för min livvakt, att han genast låter [eftersätta](#) rym-

marne. Kalla även in vakt för att fångsla denna Kvinna och vräka henne i det bekanta underjordiska valvet. Fort!

(*Garzul går.*)

FEMTE SCENEN

BARBAROSSA. ANTONIA. *därefter* VAKT.

ANTONIA.

Barbarossa! hav medlidande med den olyckligaste av alla dödliga. Endast kärleken, den mest brinnande kärlek till dig, har kunnat förleda mig till detta steg.

BARBAROSSA.

Och för denna din kärlek skall Du dyrt få plikta. För denna din kärlek skall du i morgon för hela Ceutas åsyn levande stekas på torget. Jag svär vid Gud och hans store Profet! Du skall dö den pinsammaste död.

ANTONIA.

Nej, Barbarossa. Du är ej så grym. Jag fruktar icke för döden. Gärna må under bödelsyxan mitt blod flyta. Jag har förtjänt detta straff. Skona mig endast för plågorna.

BARBAROSSA.

Din bön är fåfång. Jag har svurit.

ANTONIA.

Vid minnet av alla de Eder Du fordom gjort att skapa min lycka, vid vår kärleks flydda saliga stunder, besvär jag dig, hav medlidande!...

BARBAROSSA (*tiger. Vakten inkommer*).

BARBAROSSA.

Vakter! fångslen genast denna Kvinna, och kasten henne dit, där varken Sol eller Måne skiner.

ANTONIA.

Barbarossa! hav medlidande!

BARBAROSSA.

Jag är döv. Vakter! gören Er skyldighet.

ANTONIA.

Gud! förbarma dig över mig! hos människor är ej mera någon hjälp. (*Hon svimmar och bortsläpas av vakten.*)

SJÄTTE SCENEN

BARBAROSSA (*ensam*).

Vad var detta? sved en tår i mitt öga? bävade jag? har mitt hjärta stannat? hörde min själs öra en efterklang av känslornas forna saliga musik? O nej! det var endast inbillning. Barbarossa kan ej känna medlidande, när det kommer an på att straffa en brottslig. Och jag älskar henne dessutom icke mera. Älskar! ack, den sista gnistan av ömhet har slocknat i mitt hjärta. Jag andas endast mord och dödar, jag rasar mot himmel och jord. Laura, Laura! om Du vore här! Tro ej att jag längre med kärlekens darrande böner skulle emottaga dig. Vid himlarne svär jag, Du skulle dö! Dina milda, strålande ögon, dina glimmande tårar, fordom mig dyrbarare än alla Österlandets pärlor, dina från bleknande rosenläppar stammade böner, allt detta skulle ej

längre äga något välde över min själ. Jag skulle hämnas. I stället för den brudsäng, dit jag en gång ville föra dig, skulle jag glad släpa dig till döden, och bröllopets fackla skulle förvandla sig i det straffande bålets.

SJUNDE SCENEN

BARBAROSSA. GARZUL.

GARZUL.

Nådige Herre! gläd Er. Ni är mer än lycklig. Rymmerskan är återkommen. Abdul för henne med sig och väntar här utanför på företråde. Alonzo är tyvärr icke ertappad.

BARBAROSSA.

Laura här? Det är icke möjligt. Men ve Dig om Du ljuger. I alla fall kan jag snart försäkra mig härom. Lät dem komma. (*Garzul går.*) Med vad blickar möta Laura? Barbarossa! kan Du ännu tveka däröver? Med hämndens och dödens!

ÅTTONDE SCENEN

BARBAROSSA. ABDUL. LAURA. VAKT.

BARBAROSSA.

Jag har förbindelser till Dig, Abdul! dem jag i hela min livstid knappt är i stånd att avtjäna. På en dag har Du bringat mig tvenne fångar, vars värde ej kan köpas med guld. Vad den ena av dessa beträffar, har Ödet tillintetgjort frukten av din tapper-

het. Men så är denna mig ock så mycket dyrbarare. Över henne vilar sjufalt min hämnd. Tappre Abdul! berätta mig nu genom vad medel det lyckats dig att gripa rymmerskan.

ABDUL.

Jag hade, som Ni känner återvänt till min post. En kort stund efter sedan Ni lämnat flottan blev jag vid Ljungeldens sken varse en båt, som svävade på böljorna och tycktes sträva åt Spanska skeppen. Jag angrep genast och striden var icke svår. I båten funnos ej flere än denna Flicka och Don Alonzo, vilken jag strax vid gevärens blixtar igenkände. Denne senare kastade sig omsider övermannad i vågorna, där han förmodligen drunknat, ty att han genom simmande, i en så mörk och stormig natt kunnat upphinna något av de fientliga skeppen tyckes ej vara möjligt.

LAURA.

Gud! således har Alonzo förgåtts. Jag bävar ej mera för döden.

BARBAROSSA.

Hör mig, Abdul! denna flicka har jag fordom älskat framför allt annat i världen. Alla mina skatter, snart sagt hela mitt välde tillhörde henne; ännu mer, mitt hjärta låg i hennes hand. Och så trolös har hon emellertid varit! Har vågat rymma med den förhatligaste av mina fiender! Säg mig, Abdul! vad straff har hon förtjänat?

ABDUL.

Döden, om icke Er godhet **täckes** mildra domen.

BARBAROSSA.

Det sker aldrig. Rättvisan låter ej något avprutas på sina fordringar. Hon skall dö. Vakter! fören henne genast i det under-

jordiska fängelse där Alonzo legat, där deltagerskan i hennes brott Antonia nu försmäktar.

LAURA.

Gud! har den barbaren även till Antonia vågat sträcka sitt raseri? Vad jag är olycklig!

BARBAROSSA.

Tig, föraktliga varelse! Vakter! lyden genast min befallning! Du Abdul stannar ett ögonblick kvar.

NIONDE SCENEN

BARBAROSSA. ABDUL. EN MORISK OFFICERARE,
som inkommer, då Laura och vakten lämna Teatern.

OFFICERAREN.

Nådige Herre! fientliga flottan gör en rörelse att angripa vår försvarslinje. Den sätter trupper i land på de till höger om staden varande berg och har redan där överrumplat våra posteringar. Nödvändigheten fordrar Er närvaro, Barbarossa!

BARBAROSSA.

Vad? resa de Kristne åter sina huvuden? Alonzo är således icke död. Jag skall genast komma. Gå Ni, min Vän. (*Officeraren går.*) Dig Abdul utser jag att i träffningen föra vänstra flygeln av min flotta. Skulle någon olycka hända mig återvänder Du till staden och emottager där befälet. Lämna mig nu och tillsäg i förbigående Garzul, att han genast infinner sig. (*Abdul går.*) Vilken olycklig aning, som med svarta vingar överskyggar min själ! Skola de otrogna segra och den lysande kransen nu äntligen

med hån slitas från min hjässa? Vad som än sker, jag skall veta att dö med heder. Men jag kvarlämnar Laura här. Skall hon överleva mig, bliva en av de Kristnas, bliva Alonzos brud? Och i sin älskares armar fräckt bespotta min hågkomst? Vad? skola de otrognes skaror över mitt stoft dansa bröllopsdansen? Aldrig. Hon skall dessförinnan dö. Vad hindrar mig att genast i dess hjärta stöta den mördande dolken. Men om jag segrar, om jag med triumf återvänder, och av Laura intet är övrigt utom dess blodiga lik. Nej, jag uthärdar icke denna tanke. Jag älskar henne än. Måhända givas också ännu medel att tygla dess vildhet.

TIONDE SCENEN

BARBAROSSA. GARZUL.

BARBAROSSA.

Hör mig, Garzul! Du vet att jag mera som vän än tjänare hitills haft dig i mitt hus.

GARZUL.

Nådige Herre! med djupaste vördnad och tacksamhet erkänner jag Er godhet. Give Gud, att jag någonsin ägde tillfälle att visa min erkänsla och mitt nit.

BARBAROSSA.

Ett sådant tillfälle, Garzul, är redan inne. Jag går i strid mot de otrogna.

GARZUL.

Tyvärr har jag hört att de Kristne åter börja röra sig. Men jag hoppas på Gud och hans store Profet, att de ej tillåta denna här

av otrogne att triumfera. Er tapperhet är mig dessutom en borgen för stridens lyckliga utgång. Dessa veklingar skola ej motstå Barbarossas arm.

BARBAROSSA.

Du talar ganska bra; emellertid kunde ju hända att fienden segrade, eller att jag stupade i striden. Och i det fallet ville jag icke att Laura eller Antonia bleve de segrandes byte. Innan detta händer måste de dö. Alltså, när segrens vågskål *synbarligen* lutar åt fiendens sida, bör Du med gift eller dolksting *avfärda* dessa. Har Du förstått mig?

GARZUL.

Herre! men om Ni återvände med seger och funne Laura mördad av min hand?

BARBAROSSA.

Var obekymrad *härföre*. Så snart jag ser segren förklara sig för fienden, skall jag genast skicka ett bud. Garzul! vet att skatta den heder som jag igenom detta uppdrag gör dig. Jag kunde välja hundrade andra, men det är i synnerhet till dig jag hyser förtroende. Vid allt vad heligt är, bedrag icke min väntan. Om jag ej själv förmår skall åtminstone min *skugga* hämnas.

GARZUL.

Er befallning är grym, men den skall bli åtlydd.

BARBAROSSA.

Gott! jag litar på dig.

*(De gå åt motsatta sidor. Orkestern spelar ett bataljstycke.
Scenen är ännu någon tid öppen.)*

TREDJE AKTEN

Teatern föreställer ett underjordiskt fängelse. I fonden en järndörr.

FÖRSTA SCENEN

LAURA. ANTONIA.

LAURA.

Barbarossas hot förskräcker mig icke. Alonzo är död och jag längtar med otålighet efter det ögonblick, som skall förena mig med honom. Ett enda smärtar mig, ett enda förgiftar mina sista stunder.

ANTONIA.

Och vad är detta?

LAURA.

Den tanken att jag dragit dig med i mitt fall.

ANTONIA.

Sörj icke däröver, Laura! Uppriktigt måste jag bekänna, att icke så mycket vänskapen för dig, som hoppet, att sedan Du en gång blivit avlägsnad, kunna återföra Barbarossa i mina armar, förlätt mig till detta olyckliga steg. Välan! jag får även dyrt plikta för detta **dårliga** hopp, för denna min ursinniga kärlek. I stället för den vällust jag väntat mig, skickar Barbarossa plågorna och döden att rasa i mina inälvor.

LAURA.

Frukta ej det värsta, Antonia! Barbarossa har älskat dig, och hans kärlek har blivit besvarad. Minnet och tacksamheten måste väl blidka hans raseri.

ANTONIA.

Du bedrar dig, Laura, Du känner icke karlarne. De roa sig en tid med oss, liksom barnet med sina dockor, men snart blyges den uppväxande gossen för dessa lekverk och kastar dem på elden. Ack, Laura! Barbarossa är grym.

LAURA.

Jag vet det, men han är ingen djävul.

ANTONIA.

Ve mig, att jag någonsin älskade honom! Gud ske lov, jag gör det icke mera, men ack! vad tröst nu hämta av denna sinnesförfattning? till vilket helgon i himmelen vända mig? Jag förglömde dem alla i Barbarossas armar. Skall den Evige värdigas emottaga detta hjärta, som helt och hållet var uppfyllt av en otrogen, en Barbar? Ack! jag har intet hopp, varken för denna eller den tillkommande världen.

LAURA.

Lämna dessa rysliga tankar. Vad mig beträffar är jag lugn. Och jag har dock älskat lika så väl som Du, och jag älskar ännu i detta ögonblick. Ja, Antonia! i själens innersta helgedom, tonar en ljuv, mystisk, hänryckande musik, som bereder mig till döden. När slår frälsningens timma?

ANTONIA.

Kanske fortare än Du tror. Se upp, vem kommer där? Det är Garzul! Säkert kommer han att förkunna oss döden.

ANDRA SCENEN

DE FÖRRA. GARZUL.

GARZUL (*nedkommer på en stega, som förut nedbissas genom en öppning på taket. Han för i ena handen en giftbägare. Sedan han nedstigit på scenen, ställer han bägaren på ett vid ena sidan varande bord, framdrager därpå en dolk ur barmen, och deklamerar följande på *avantscenen*:)*

Gift eller dolksting! vilken ryslig befallning! dolksting! kortsynte Barbarossa! kände Du så litet den person, åt vilken Du uppdrog detta gruvliga värv? Vad? Du tror mig, olycklige i stånd att genomborra en skön Flickas barm? utan fasa se hennes döds-kamp? avhöra hennes sista förbannelser? O! vad Du bedragit Dig! min arm är domnad av förskräckelsen, och svaghetens sista förmåga, grymheten och raseriet, ha övergivit mig. Men dö måste de, på ett eller annat sätt, dö. Barbarossa har befallt det. Garzul! visa åtminstone denna gång att Du förtjänt vara en man.

ANTONIA.

Vad mumlar Du där borta, Usling! Vi veta ditt ärende. Kom hit och giv oss döden.

LAURA.

Jag ser en dolk, den Du fåfängt söker gömma glimma i dina händer. Skynda Dig.

GARZUL.

Ja, det vore ändå fruktlöst att längre dölja mig för Er. Barbarossa har befallt Er död, hans bud måste verkställas. Vad väljen I? giftbägaren där borta eller denna dolk?

LAURA.

Tag hit bägaren. Jag vill tömma den med glädje.

ANTONIA.

Nej, Laura. Så lätt skall Barbarossa ej mördra sina älskarinnor. (*Hon tager giftbägaren och slungar den bort.*) Vill han nödvändigt vår död, må han skicka hit en bättre bödel, eller komma själv. Garzul! stöt till om Du vågar. Men Du står, darrande och blek. Vad skall Du, usling! med järnet? Låt kalla en annan. (*Hon sliter dolken från Garzul och bortkastar den.*)

LAURA.

Antonia! vartill allt detta? vår undergång är i alla fall säker. Låtom oss dö med lugn, och under den sista rysliga kampen bedja gott för våra mördare. Garzul! återtag dolken och gör din skyldighet. Jag är färdig. Varföre blekna? varföre bäva? har Du aldrig brutit en blomma på fältet?

ANTONIA.

Du är gudlös, Laura! Om Garzul avhänder oss livet, blir vår död ett självmord. Gå bort, usling.

GARZUL.

Nej! detta går för långt. Flickor! vid himmelen svär jag! blodigt skall jag hämnas Ert förolämpande. (*Han går att återtaga dolken, Antonia följer honom.*)

TREDJE SCENEN

DE FÖRRE. ABDUL (*nedkommer på stegen*).

ABDUL.

Garzul! är Du här?

GARZUL.

Vem ropar mig? Ha är det Ni, Abdul? Redan tillbaka från slaktningen? Med Er tillåtelse! vad nytt därifrån?

ABDUL.

Ack! där borta är ingenting vidare att göra. Vår flotta är dels erövrad, dels skjuten i sank, dels uppbränd. Barbarossa har stupat och allt är förlorat. Med möda undslapp jag den allmänna förstörelsen. Jag flydde, icke för att rädda mitt liv, utan i hopp att ännu här på stället kunna vara nyttig. Men även detta hopp, märker jag, lär slå mig felt.

GARZUL.

Ni förskräcker mig.

ABDUL.

Allt är här i oreda. Ceuta är **kringränd** av fientliga troppar, som varje ögonblick hota med en storm. Besättningen och folket äro intagne av förskräckelse och allt mitt bemödande att liva deras mod förgäves, de vilja ej mer emottaga några befallningar. I synnerhet fruktar jag för de flere tusen Kristna slavar, som befinnas dels i Kastellet, dels i enskilda hus. De kunna under en så allmän bestörtning lätt avkasta sina bojor och gynna sina forna bröders företag. Hela min avsikt är nu att kunna rädda Barbarossas skatter. Dessa skola, så vitt jag förmår, aldrig falla i de otrognas händer. Garzul! genom detta valv går ju en underjordisk gång till skogen....

GARZUL.

Ja, Herre! genom denna dörr.

ABDUL.

Gott! på den vägen kunna vi i nödfall transportera dem och även själve fly. Garzul! Barbarossa har ju i livstiden hedrat dig

med sitt förtroende. Du vet således var han gömt sina dyrbarheter. Visa mig vägen till dem och lämna mig även nycklarne.

GARZUL.

Strax Herre! men jag har först ett värv att här fullborda.

ABDUL.

Och vari består det?

GARZUL (*ger pantomimiskt sin avsikt tillkänna*).

ABDUL.

Skurk! därav blir ingenting. Jag har numera att befalla här på stället. Följ mig.

GARZUL.

Och ni kan tåla att dessa bli de otrognas byte?

ABDUL.

Varför icke? Fruntimmer böra tillhöra alla, både onda och goda, likasom luft och solsken. Ännu en gång, Följ mig.

GARZUL.

Jag lyder.

FJÄRDE SCENEN

LAURA. ANTONIA.

ANTONIA.

Gläd dig, Laura! en morgonrodnad uppgår i din natt. De Kristne segra, våra bödlar fly. Du skall ännu bli lycklig.

LAURA.

Nej, Antonia! för mig är all livets sällhet förlorad. Alonzo är död och mitt enda hopp gravet.

ANTONIA.

Jag är övertygad därom att Alonzo icke är död. Den skyndsamhet, varmed Mauriska flottan, liksom av himmelens åska blivit förstörd, Ceutas kringränning, den förskräckelse, som blivit spridd ända in i hjärtat av staden, allt detta bevisar att Don Alonzo ännu står i spetsen för Spanjorerna. Han strider för sin Laura.

LAURA.

Antonia! Det är icke möjligt. Han föll i vågorna.

ANTONIA.

Men är ju en god simmare.

LAURA.

Denna gången kunde ingen skicklighet rädda honom. Natten var för mörk, det stormade, vågorna gingo som skyhöga berg och havsrymden vimlade av Mauriska *barker*. Nej Antonia! låt bli att gäcka mig med ett förrådiskt hopp. Han är död. Var Du emellertid glad. Din förlossning nalkas. På andra sidan havet skall Du finna en älskling, mera värd ditt hjärta än Barbarossa.

ANTONIA.

Tala ej så, Laura! Himlen vare prisad! den jordiska kärlekens lågor ha slocknat i mitt hjärta. Djupt i ett kloster vill jag begråta min forntid och dagligen bedja himmelen för Barbarossas själ.

LAURA.

Tiden skall förändra din föresats.

ANTONIA.

Icke denna. Dödsfasan har ingivit mig den.

FEMTE SCENEN

DE FÖRRA. GARZUL.

GARZUL (*på knä*).

Mina Nådiga Damer! kan Ni förlåta mig?

ANTONIA.

Vad fattas dig, Garzul? Rasar Du?

GARZUL.

Ack nej! give Gud att jag hade yrat eller drömt alltsammans.
Men beklagligen är det alltför sant.

LAURA.

Vad då? Tala?

GARZUL.

Lova mig förut att ej misstycka de överord jag nyss fällde. Till-
låt mig även att lösa Era kedjor.

LAURA (*under det Garzul löser kedjorna*).

Du har vår förlåtelse. Berätta.

GARZUL.

Nå, så hör. Knappt hade Abdul och jag uppstigit härifrån, förr-
än ett bud mötte med den underrättelsen, att **Korsfanan** svaja-
de på Kastellet. De Kristne slavarne, som där befunnos till ett
antal av över tusende hade gjort uppror, överrumplat och ned-
sablat besättningen, samt gjorde sig färdiga att även inta slot-
tet. Abdul ryckte genast ut med femtio Maurer. Vad tycker Ni
väl? de andre skurkarne hade övergivit sin post och flytt, den
ena hit, den andra dit. Abdul hade ej gått tjugo steg förrän han

genast av en kula störtades till marken. Hans följeslagare togo flykten och i detta ögonblick lär sig slottet befinna sig i de Kristnes våld. Jag är förlorad om ej I båda talen ett gott ord för mig.

ANTONIA.

Du har intet att frukta. Det Kristna svärdet är för ädelt att utgjuta en Maurisk Eunucks blod.

(Buller bakom järndörren.)

GARZUL.

Vad hör jag? det rasslar i gången. Någon kommer. Dörren öppnas. Gud!... *(Han flyr.)*

SJÄTTE SCENEN

DE FÖRRA, *utom Garzul.* ALONZO.

KRISTNA SOLDATER *med facklor och svärd.*

ALONZO.

Var är min Laura? Himlen vare prisad! jag återser henne, hon lever och Barbarernas mordjárn ha ej träffat detta himmelska hjärta.

LAURA.

Saliga anblick! Alonzo lever, han tilltalar mig. Uppehåll mig, Antonia! jag dör av min förtjusning.

ALONZO.

Kan Du förlåta mig, Laura! att jag förleden natt lämnade dig kvar i Barbarernas händer, att jag ej stupade vid din sida, vid dina fötter. Men min död hade i alla fall tjänt till intet. Fosterlandets röst kallade mig och Du kunde ju ännu räddas.

LAURA.

Gör mig ingen räkenskap för dina handlingar. Du är min Konung och min Gud.

ALONZO.

Åtföljd av de raskaste bland mina Soldater framträngde jag den underjordiska vägen, på vilken Du nyss räddat mig, och lämnade åt en annan befälet vid stormningen. En hemlig aning sade mig att Du försmäktade i dessa valv. Jag kände dessutom för väl Barbarossas grymhet. Gud ske lov! Jag har icke bedragit mig. Följ mig nu, vart ögonblick vi dröja här kan bli vådligt.

LAURA.

Alonzo! och Du har åter för min skull vågat Ditt liv.

ALONZO.

Har Du icke vågat ditt? Ack! jag är ganska rikt betalad för det jag uppfyllt en skyldighet, vars underlåtande skulle hava gjort mig till den föraktligaste varelse. Jag äger nu den saliga vissheten, att det skönaste hjärta på jorden älskar mig. Men låt oss fly. Tiden skyndar.

LAURA.

Ja, lät oss fly. Följ mig, Antonia.

ALONZO.

Jag blir kvar här och avvaktar i stillhet kampens utgång.

LAURA.

Följ med!

ALONZO.

Välan! för att icke blottställa Er.

SJUNDE SCENEN

DE FÖRRE. GARZUL.

GARZUL (*med en mängd nycklar i händerna till Alonzo*).

Nådige Herre! här äro nycklarne till de rum, varest alla Barbarossas dyrbarheter förvaras. Här till Seraljen [...]

ALONZO.

Gud! om det kunde vara möjligt! om staden redan vore erövrad!

GARZUL.

Erövrad är han, Nådige Herre! De kristne intåga genom alla dess portar med svajande fanor och klingande spel. Maurerna ha överallt tagit flykten.

RÖSTER OVANFÖR SCENEN.

Leve Spaniens Monark! Leve Kristenhetens vapen! Leve vår tappre Anförare, Don Alonzo!

ALONZO.

Vilken lycklig dag! Älskade Laura! kom i mina armar!

LAURA.

Älskar Du mig verkligen, Alonzo?

ALONZO.

Fråga det icke mer. Hela mitt liv kan endast bli ett försök att tolka vad jag känner för Dig.

LAURA.

O min Alonzo!

ALONZO.

O min Laura!

(*De omfamna varandra. Förlänget faller.*)

Sigurd Ring

Sorgspel

PERSONERNA:

SIGURD RING, Sveriges, Danmarks och Norges Konung.

ALF, Fylkeskonung i Jutland.

HILMA, hans Syster.

RAGNAR, hans Vapenbroder, Hilmas Brudgum.

GERDA, Hilmas Fostermoder.

EN KÄMPE.

KOR AV BRUDTÄRNOR.

KÄMPAR AV SIGURDS HÄR.

(Skådebanan är en Pelarsal i Alfs borg. Flere dörrar på sidorna om fonden, vilken betäckes av ett mellanförhänge.)

[Scenen är i Uppsala.]

FÖRSTA AKTEN

GERDA.

I Kungens borg ett bröllop man bereder.
Med gyllne bindlar fläta hovets Tärnor
De långa håren. Kransar och tapeter
Bekläda salen. Rika silverbord,
Med tunga mjödhorn kransade, där stå,
Och purpurkuddar hundra bänkar hölja.
Allt andas glädjen. Endast Bruden lutar
I liljehanden lockig tinning neder,
Och tårar flyta på dess rosenkind.
Ur jungfruburen har med fräcka armar
En trotsig Viking henne dock ej rövat.
Hon älskar ömt den man sin hand hon ger,
Och eget val har avgjort hennes öde.
O! vadan alltså denna grymma oro,
Som tär dess hjärta, som på själva trappan
Till nöjets läger väcker hennes gråt?
Vad? anar hon en sorglig framtids skick?
Och kan den anas? Känna vi förut
Den olycksblix, som hotar våra hjässor,
Likt nära åskor om en kvalmig sommar?
O fosterdotter! himmelskt goda Flicka!
Hur gärna ville jag ej trösta dig!
Men själva Ragnar detta knappt förmår.
En Svartalf evigt dina steg förföljer.
Han byter mjödet på din läpp till gift,
Och för ditt öra harpans ljud till gråt.
Jag själv, o Hilma! bävar för din framtid,
Jag själv om Dig har svåra drömmar haft.
Ej äro drömmar endast tomma foster

Av nattens dunster eller dagens minnen.
 När kroppen vilar, snärd i sömnens band,
 Då verkar själen med sin urförmåga,
 Och svävar ödets gryningar emot.
 Nyss såg jag Hilma i min stumma dvala
 Vid Frejas altar, men vid Brudens sida
 En brudgum ej, hon mörk och dyster låg.
 Väl krönte pärlor hennes dunkla lockar,
 Väl höljde purpur hennes änglakropp,
 Men blekt var Flickans anlete, som liljan,
 Som Månens i en stormig vinternatt,
 Och inga strålar gingo från dess öga,
 Och inga suckar lyfte hennes barm.
 Kom så en Jätte in i Tempelsalen.
 En fruktansvärd gestalt! Som Norges fjällar
 Hans skuldror höjde sig. Tre stolta huvun
 Sig reste över dem, i kronors glans,
 Och tre par armar svängde järn och facklor.
 Ej såg jag mer. Av rök och lågor fylldes
 Det höga Templets pelarburna valv.
 För harpans klang, för muntra skarors sång,
 Ett jämmerskri genljudade i salen,
 Och alla Tärnor revo sina lockar.

Men se! hon kommer själv, med långsam gång,
 Med sorgsna blickar och med gråt på kinden.
 Kring marmorhalsen vårdslost fladdrande,
 Av inga bindlar fångslas hennes hår.

GERDA. HILMA.

GERDA.

O Kungadotter! hämma dina tårar,
Tills hårda öden kräva denna **gård**.

HILMA.

Ack! endast tårar Kvinnans arvslott blivit.

GERDA.

Ej dig, en Syster av den store Alf,
Ej Ragnars sälla Brud det **hövs** att gråta.

HILMA.

Föds ej envar till lidandet och döden?
Och ristar **Nornans** hand ej allas dom
I gyllne tavlan? Av en dunkel framtid
Vi hotas alla och åt alla redes
En sorglig boning hos den svarta **Hel**.

GERDA.

Dig vinka nu blott kärleken och nöjet.
Snart facklors sken förgyller bröllopssalen,
Och den Du älskar är för evigt din.

HILMA.

Men högtidsfacklan snart i bålet's flamma
Och festens skaror i en likfärd bytas.

GERDA.

Prinsessa! lämna dessa sorgsna griller.
Skön som en ros Du pårlar ju i livets

Och hälsans fullhet, tänker dock på döden –
 Den natt, som girigt slukar alla väsen,
 Oss alla väntar. Minnoms ej densamma,
 Så länge än bland rosorna vi vandra
 I ljusets strålar. Obekymrad spelar
 Bland lövet fågeln, glad och sorgfri leker
 Den lätta silverfisken i sin å,
 Tills jägarpilen, tills den lömska kroken
 Dem rycker bort. O, torka av din gråt
 Och le som fordom!

HILMA.

Vadan denna börda,
 Som lik en klippa väger på mitt bröst?
 Den svarta oro, som i mörka färgor
 All världen målar för min våta blick?
 O, tro mig, Gerda! det är mer än griller,
 Än blotta drömmar. Nyss då hela världen
 Omkring mig låg, i sömnens bojor sänkt,
 Jag såg vid skenet av den bleka Månen,
 Min moders skugga, blekare ännu.
 Hon ropte mig och vinkade med handen.

GERDA.

Det är ej möjligt. Blott ett moln du såg,
 En fåfång hjärnbild. Allt vad sagan talar
 Om dystra hamnar, som ur kullens famn
 I midnattsstunden höja sig och än
 Sin kärleks forna föremål besöka,
 Allt sådant, Hilma, är blott tomma dikter.
 När en gång bålet eller gravens maskar
 Vår kropp förtärt, då äro vi förbi.
 Med sista sucken bortgår ock vår själ

Som rök i **vädret**, och till aska bytes
 Det bröst, som fordom lågade så ömt.

HILMA.

Du skämtar, Gerda! har du aldrig älskat
 Och aldrig lidit? Hjärtats minsta känsla
 Är starkare än grav och bål och urna.
 Har du förgätit vad i forna dagar,
 Med dygdens tårar, barnet du förtäljde,
 När, lekande med blommor på ditt sköte,
 Det såg till Andars blåa rike opp.
 O nej! den eld, som i vårt inre flammar,
 Som oss förtär i vällust och i plågor,
 Den släcket ej av jordens eld, den leker
 I nattens lugn kring **ättehögen** än,
 Den nalkas, suckande, i töcken svept,
 Vid stjärnors ljus de dyra föremålen.
 Försök ej trösta! Stämmer icke allt
 Tillsammans rysligt att min själ förskräcka?
 Vad grymma tecken innehöllo ej
 De offer nyss vi **Husets Alfer** givit!
 Svart blodet flöt ur silverlammets sår
 I helga Tempelskålen långsamt neder.
Altarets låga slocknade i rök.
 Och minns du synen ren som barn jag hade?
 Tre örnar kämpade med vild förbittring
 Bland lundens kronor om en turturduva.
 Två stridde troget vid varandras sida,
 Men för den tredje starkare de föllo
 Och duvan blev den grymme Segrarns rov.
 Dess purpurblod min vita slöja stänkte.
 En mångklok Mö, en **Vala**, i vars hår
 Pärlfrostren ren av hundra vintrar andats,

Rådfrågades härom och ofall blott
 Bebådades av hennes dunkla kväden.
 Ju mer i ödets helga djup jag forskar
 Ju mer det svartnar för min blick, ju mer
 Min själ av rysligt midnattsmörker höljes.
 Farväl o Gerda. Dessa pelarvalv
 Förskräcka mig. De hota att mig krossa.
 Jag trivs ej här. Nej! ut i rosenlunden,
 I Västans rike och den gröna vårens
 Jag ila vill att mina kval förströ.
 Ljuvt är i ändlöshetens krets att andas,
 I azurns skygd. Mot Öster och mot Väster
 Mot norr och Söder armarne man sträcker
 Och stakar så för hjärtats långa trånad
 Ändlösa banor ut. I dalens famn
 Bland rosenbuskars sus och liljestänglar
 Jag irra vill. Måhända träffas där
 Min Ragnar ock, snart återvänd från jakten.

(Går bort.)

GERDA.

I tårar går den sälla älskarinnan.
 Så outgrundligt är ej Solens ljus
 Ej havets djup, ej jordens dolda gömma
 Som mänskohjärtat. Vem är nog förmäten
 Att vilja forska dess mystärer ut?
 Som ros och törne av den enda roten
 Gudomligt växa, så i samma frö
 Förlikas himlalust och avgrundssmärta.

KOR.

I Nordlandets riken en kämpe ej bor
 Så stolt som den väldige Ragnar.

Så **Valfader** lyser i Hjältarnes kor
 Så åker i molnet den segrande **Tor**
 På dundrets mäktige vagnar.
 Hur dejlig i slaktningens glimmande stål
 Sin väldiga kropp han betäcker
 Hur dejlig när **bordsatt** vid festliga mål
 Han lyssnar till Skalden och tömmer den skål
 Ljuvt rodnande Mön honom räcker.

—

Ej Danmarks havssköljda länder
 Ej **Saxlands** bördiga stränder
 Ej **Manhems** frejdade bygd,
 Ej **Holmgårds** mäktiga rike
 Har sett, o Hilma! din like
 I skönhet, trohet och dygd.

Så vänligt Månen ju **myser**
 Från himlen neder och lyser
 Den rädda vandrarens spår.
 Så rodnar Solen i Öster
 När väckt av fåglarnes röster
 Ur brudgemaket hon går.

—

Hur skön den hulda i glansen
 Av purpurkläderna står.
 Hur **täckt** hon fångslar i kransen
 Sitt långa, vågiga hår.
 Hur lätt hon svävar i dansen
 Hur ljuvt hon gullharpan slår!

—

Bland hundra Tärnor, o Hilma du fick
 Allena dock hyllning av Hjälten.
 Vid tårar du vande hans krigiska blick
 Hos dig han förglömde, i bedjande skick,
 De segerberyktade fälten.

Bland hundra kämpar hos Systemn av Alf
 Blott Ragnar genkärlek väckte
 Ljuvt höjde sig barmens gudomliga valv,
 Och hjärtat av saliga rysningar skalv,
 Då handen åt krigarn hon räckte.

När Skönheten lutar sin rosenkind
 Mot Hjältens klappande bröst
 När snöbarmen hävd av känslornas vind
 Vill kväva dess stammande röst
 När djärvare åter på älskarn hon ser
 Med strålande ögon och tårbestänkt
 Och ömt förlovningens eldkyss ger,
 Tillbaka darrande skänkt
 Så skön givs en syn ej på jordens rund
 Ej i människolivet en ljuvare stund.
 Omgjorda dig Yngling med kampens svärd
 Över hav över land flyg till fejd mot en värld.

På fästet ljuv och blid
 O aftonstjärna skrid
 Det hulda nöjets tid
 Med dig ju gryr.
 Och Du som skönast är
 Ibland Asynjors här,
 Som Folkvangs krona bär

Och världen styr.
 O Freja! hör vår kor,
 Lät, alla fröjders mor!
 Din slända blank och stor
 I natten gå.
 Och spinn med snövit hand
 Vid gyllne facklors brand
 Ett magiskt purpurband
 Omkring de två.

ANDRA AKTEN

ALF. SIGURD RING. KOR AV BRUDTÄRNOR.

ALF.

Med stolthet åter, segersälle Konung!
 Jag hälsar dig som gäst i dessa salar,
 Snart kom Du åter från Northumberland –
 Också för Sigurd icke krig som andra.
 På roven örnlikt störtar han ur molnen,
 Likt himlens åska ljungar han och slår.

SIGURD.

Lätt var min kamp. Den fega upprorssvärmen
 Ej motstod blixtarne av Manhems stål.
 Den hånligt vek och åt den svarta Hel
 Jag slaktade ett tusenfaldigt offer
 Ty ej de fege, som på flykten stupa
 Till gudafröjden av Valkyrian koras
 De sjunka ned i mörka dalars famn
 Och vredens sköldmö evigt dem bevakar

Åt Luftens korpar har jag dukat opp
 På Englands kust ett riktbetungat julbord
 Och purpurmålat flodernas kristall.
 Tillfyllest ren jag levat för min ära.
 Ur hundra strider jag med seger tågat
 Från tusen harpor mina bragder skalla
 Och för min vilja bävar snart en värld.
 Är detta nog att lyckliggöra livet?
 Snart tidens rimfrost glimmar i mitt hår
 Och ingen sällhet än mitt hjärta rönt.
 Blott här och där vid randen av min bana
 Jag flyktigt plockat nöjets himlarosor.
 Nu åt min hjässa önskar jag en krans,
 Av Freja räckt ur Folkvangs blomstergårdar.
 En Flicka ljuv som vårens andedräkt
 Ur nöjets kalk min ålder skall berusa.
 I denna afton på din borg, o Alf
 Vill Nordens härskare sitt bröllop fira.

ALF.

Måhända har Du från Northumberland
 En fånge medfört blomstrande och skön
 Som i sin ordning kuvat segerherren?

SIGURD.

Nej Alf! mitt hjärta redan fångslat var
 Då ankaret på Englands kust jag fällde.
 En flickas bild mig följde över havet,
 Den bodde vänligt i mitt härskartält,
 I striden knappt den vek ifrån min sida.
 Att återfordra mitt försvunna lugn
 Att bilderna i verklighet förbyta
 Jag kommen är i dina salar, Alf.

ALF.

Ej vill ej vågar i ditt stora hjärta
 Min själ att forska. Göm din hemlighet.

SIGURD.

Nej tappre Alf! Du måste veta allt
 Då sist din gäst jag här på borgen var,
 En syn jag såg den aldrig jag förgäter.
 Det rika målet nalkades sitt slut
 Ren togos bort de tömda silverfaten
 Och gyllne mjödhorn lades fram. Då inkom
 En överjordisk varelse i rummet
 Med välkomstbägarn i sin liljehand.
 Förtrollad satt jag i den ljuvas glans
 Så jägarn villad i en nattlig skog
 Ser Månen uppgå mellan dunkla tallar,
 Så vandrarn gläds åt morgonrodnans låga.
 Mer skön Valkyrian krönt av Gudhems rosor
 Ej går med kalken bland Einhärjars skara
 Mer skön ej Freja dryckeshornet räckte
 Åt Jätten Hrungner förr i Asgårds sal.
 Ja hör mig Alf! din gudalika Syster
 Den sköna Hilma allt min kärlek har.
 Vid hennes fot jag lägger mina kronor
 Mitt hjärta ömt i hennes milda hand.
 Ja innan dagens aftonstjärna ler
 Min skall hon bliva. Länge var jag hennes.

ALF.

O Svithiods Konung! värdes blott mig höra
 En vapenbroder äger jag. Hans namn
 Du kanske hört. Ej blott på Jutlands stränder
 Är Ragnar känd. I djärva vikingsfärder

Kring Holmgårds skär, kring västerhavets öar
 Han vunnit segrar, skatter och beröm
 Tillsammans båda i min faders salar
 Vi växte opp ett trofast brödrapar.
 På samma bädd vi njöto sömnens ro
 På samma båt vi flöto kring på vågen
 Och samma **Skogsbrud** såg på samma gång
 I ekars skymning våra jaktspjut blänka.
 Hur ofta sutto vi ej lyssnande
 Till kämpens tal, om bragder i ett fjärran
 Knappt annat än av våra unga sinnen
 Om brödratro i faror och i död
 Av mäktig längtan strax vårt hjärta slog
 Och ivrens rosor kinderna beglänste.
 Varandras händer sakta då vi tryckte
 Och svuro tjuste vänskapens förbund
 Och lovade att vid varandras sida
 Som **Herröd** och hans vapenbroder trogne
 En gång dra ut på äventyr kring världen,
 Och våra namn vid banans gräns förtro
 Åt samma **Runor**, samma hjältesaga.

SIGURD.

Till saken, Alf! vad angår detta mig?

ALF.

Ren femton somrar Ynglingarne hunnit
 Då kom från **Harald, Danmarks Överdrott**
 Ett skyndsamt budskap till min faders borg
 Som honom bjöd, att under Kungens fanor
 Med allt sitt folk till strid mot Sigurd gå.
 Glad tog han vapnen: jag och Ragnar följde
 Med hjärtat svällt av djärva ungdomshopp

Och våra första vapen vi försökte
 I slaktningen på Östergötlands hedar
 En strid vars minnen aldrig dö i Norden
 Så länge Skandiens höga klippor stå
 Och Karlavagnens skära facklor brinna.

SIGURD.

Jag vet det Alf! hör upp att längre fresta
 Mitt tålamod, jag lågar, jag förgås.

ALF.

Starkodders arm min Fader nederlade
 Blek vid min sida låg han i sitt blod
 Jag själv blev sårad, hade säkert fallit
 Om Ragnars sköld ej trofast mig betäckt
 Och Harald, störtad från sin höga stridsvagn
 Av Brunos klubba icke dig förmått,
 O segrare! att sluta blodsarbetet.

SIGURD.

Är detta nog? Du glömde att berätta
 Om våra härars ställning mot varandra
 Om deras antal, namnet på de Hjältar
 Som samlade från Norden och från Södern
 Förhärligade detta stora slag.

ALF.

Hav tålamod. Jag snart vid slutet är
 Hem med min faders blodbestänkta rustning
 Jag kom ur striden, hem med Hjältens ben,
 Som inneslötos i en gyllne urna.
 Men då hans maka jämrens tidning hörde
 Förtvivlad rev hon sina långa hår

Och snart av sorgen brast dess trogna hjärta.
 Kort före döden åt min ömma vård
 Den späda Hilma dock hon anförtrodde
 Och mig besvor att hennes barndom skydda
 Att blott den man, dess eget hjärta valt
 Besälla med dess hand. O Skandiens Konung!
 Den tappre Ragnar Hilmas kärlek äger.
 Han är min vän. Mitt löfte och mitt handslag
 Han redan fått. O! vore du en Gud
 Ja, Oden själv, du aldrig mig förmår
 Till brott mot plikten, vänskapen och äran.

SIGURD.

Månn rätt jag hört? En fylkeskung på Jutland
 Sin Syster neka åt den store Sigurd?
 Vad **båtar** nu mitt välde, mina segrar
 Om strafflöst så man vågar skymfa mig.
 Jag känner allt. Ej ömheten för Hilma
 Och löftet ej till Ragnar föranleda
 Din vägran Alf! Du blott **förnöja** vill
 Det hat till mig Du ärvde av din fader.
 Må Hilma komma. Klokare än du
 Hon skall måhända med ett kallt förakt
 Ej stöta bort sin ära och sin lycka.

ALF.

Gott, hon må komma. Av dess egen mund
 Du höra skall det redan givna svaret.
 Må två av Er o Tärnor skyndsamt gå
 Att söka Hilma. Kanske vandrar hon
 I rosenlunden, under tysta drömmar
 Vid blomsterkrönta silverbäckens rand
 Måhända slår hon i sin kammar harpan.

KÖREN.

Ett moln för själen svävar
Min glädje vek
Av fruktan hjärtat bävar
För ödets svek.
När varade en tjusning,
Och vem var säll
Från morgonstrålens ljusning
Till stjärnprydd kväll?

SIGURD. ALF. HILMA.

SIGURD.

Hon kommer Gudar! vad är mannens kraft
Att så den bävar vid en Kvinns åsyn.
Säj, sköna Hilma! känner Du igen
En man som aldrig kan förgäta Dig?

HILMA.

Dig store Sigurd skulle jag ej känna?
En segerhjalte glömmes ej så lätt.
Den bild han lämnar i vår hågkomst kvar
Är outplånlig, blir en gudabild
För vilken själen ständigt **rökverk** tänder.

SIGURD.

Beröm från Hilmas ljuva rosenläppar!
O, hur det fröjdar. Ej på **Disas fest**
Allhärjars bifall mer mitt hjärta gläder
När fjärran höjder giva återskall
Av höga rop och kopparsköldars dunder.

Hör mig, o Hilma! under **bardalekar**
 Jag växte opp. För Tärnans milda skämt
 Blott lurars tjut och vapnens **dön** jag hört
 För kärlekssuckar kvidandet av slagne.
 Jag är ej van att tala älskarns språk
 Men lika häftigt älskar dock mitt hjärta.
 Min hela makt, mitt guld och mina riken
 Jag bjuder dig. O vill Du bliva min?

HILMA.

Ditt tal o Konung mäktigt mig förvirrar.
 Det är ej glädjens saliga förvirring.
 Vad fordrar Du?

SIGURD.

Ditt hjärta och din hand.

HILMA.

O Svithiods Konung skämta ej så grymt.
 Jag kan ej skänka vad jag mer ej äger
 Den tappre Ragnar mina löften har.

SIGURD.

Kom sköna flicka. Ära, fröjd och sällhet
 I Svithiods bygder på din ankomst **bida**
 Kom följ mig Hilma till de helga fält
 Där Fyrisån av näckens rosor krönt
 Framskälver sakta genom blomsterängar
 Och speglar Templet i sin klara bölja,
Det rika Templet, varest Oden bor
Och Tor och Frigga; till vars altare
 Från hela Norden fromma skaror strömma.
 Kom följ mig upp i **Yngves höga borg**

Vars salar tätt med gyllne sköldar klädde
 Av harpors klang ge ständigt återskall.
 Av hundra Tärnor Du betjänt skall bliva
 Vid sånger vakna varje rosig morgon
 Vid sånger slumra in var dunkel kväll.

HILMA.

Ej prakten, lyckan, högheten mig fresta
 Ett hjärta blott mitt svaga hjärta söker
 Jag är ej Sigurd värd. Min ärelystnad
 Tillfyllest har om jag är Ragnar värd.

SIGURD.

Och detta flicka är ditt enda svar?

HILMA.

O vredgas ej! Jag kan ej ge ett annat.

SIGURD.

Det går för långt. Vid himlarne jag svär
 Dö måste Ragnar eller avstå Hilma.

HILMA.

Så grym o Sigurd kan din själ ej vara
 Som barn jag redan hörde med förtjusning
 Din mildhet prisas, segrarne ej blott.
 O tänkte jag när hämndens blanka stål
 Han bortlagt har, hur glädjande, hur milt
 Hans anlet måste då för folken lysa
 Likt [Asia-Odens](#) på en högtidsfest.
 Vålgärningar, likt [blomstermånans](#) Sol
 Han måste sprida ned i lägsta dalar
 Och fröjder blomstra i hans fotspår opp,

Som liljor efter ljumma västanväder.
 O stör min villa ej. Lät mig behålla
 Min Ragnar och mitt lugn. Se vid din fot
 Jag kastar mig. O! störta i en avgrund
 Av hjälplöst kval den bedjande ej ned!

SIGURD.

Hur underbart! vid mina fötter Hilma
 För långt har Ödet gyckelspelet drivit.
 Snart nog måhända är det evigt slut
 Allt annat Hilma fritt Du fordra må
 Makt, skatter, välden, och mitt eget liv
 Blott icke detta, blott dig själv ej längre
 Dö måste Ragnar eller avstå Hilma
 Dö måste Alf, om Hilma ej sin hand
 Åt Sigurd räcker.

ALF.

Stig upp, o Hilma
 Ej anstår Jutlands ädla Kungadotter
 För en tyrann att böja sina knän.
 Gå bort o Hilma! jag vill svara Sigurd.

HILMA.

Förivras icke. Kanske Hilmas böner
 Än kunna röra Hjältens kalla bröst.

SIGURD.

Begär, begär! hur grymt I oss behärsken!
 Hur gärna Hilma! såg jag glädjens stråle
 Ånyo tindra i ditt blåa öga
 Och nöjets rosor blomstra på din hy.
 Hur gärna gav jag ej ditt ömma hjärta
 Sitt forna lugn och Ragnar själv tillbaka

Jag kan det ej. Din smärta mig förför
 Mer än din glädje. Ja i dessa tårar
 Du glimmar dubbelt skönare, än kvällen
 Då pärlbegrönt, av facklors glans bestrålad
 Med välkomstbägarn Du i salen steg.
 Ej evigt Hilma skall ditt öga gråta
 Och icke evigt skall Du hata mig
 På nöjets läger glädje och försoning
 Jag vill dig lära.

HILMA.

O Du hade rätt

I bardalekar under vapen uppväxt
 Du aldrig Kvinnan känt och aldrig kärlek
 Blott mord och härjning var din enda konst.
 En sköld ditt hjärta är, mot vilken böner
 Förgäves storma, dina tankar svärd.
 Som barn du vargars innanmäten spiset
 Som Yngling blod ur huvudskallar druckit
 Hur kunna tårar röra dig Barbar!
 Ett evigt avsked nu jag av dig tager,
 Ett ord till lärdom lämnar jag dock först
 Om mannen faller kämpande för äran
 Vet Kvinnan ock för kärleken att dö.
 För Habor Signild sjönk i lågor ned
 Och Ingeborg ej överlevde Hjalmar.
 Farväl o Sigurd. Icke levande
 Du ser mig åter.

[Störtar ut.]

ALF.

Sigurd! vänd tillbaka
 Till dina skepp. Jag vill ej hindra dig.

Om trenne timmar möta jag och Ragnar
 Ditt folk på heden. Säkert skall jag falla
 Men hämnad först – mitt handslag tag därpå.

SIGURD.

Gott! över ditt och Ragnars lik jag vill
 En säker väg till Hilmas famn mig bana
 Och denna borg, i vilda lågor satt
 Skall oss en härlig bröllopsfackla bliva.

[Han går.]

ALF. KOR AV BRUDTÄRNOR.

ALF.

Kort var mitt liv. Var är det stora namn
 Mig hoppet lovat, ack! som borde ge
 Ett evigt eko genom alla åldrar.
 Var är den njutning som förföriskt log
 Mot mig i drömmen? var den väna Bruden
 På Norges stränder? Före morgonrodnan
 Hon sitter ren i höga **loftets** fönster
 Och ser åt havets mulna rymder ut
 Och undrar ängsligt om den sälle älskarns
 Svanvita segel icke komma snart.
 Vad är vårt liv? blott ett försök att leva
 Tillfyllest ingen levat har ännu.
 Vid dödens port, vid gränsorna av intet
 Vi se tillbaka på ett lämnat intet.
 Sig själv en evig gåta mänskan är,
 Vet ej vi Ödet henne väckt ur natten.
 Ej feigt jag sörjer för mig själv. Med ära

Jag levat har, med äran skall jag dö,
 Ej Sigurds härar kunna det betaga,
 Ej Nornan själv. Blott för din framtid Hilma
 Mitt hjärta svider och min tanke bävar.
 Hur mulen Hilma är din framtid ej.
 I svarta moln jag ser din himmel klädd.
 Med kopparfötter trampar ödet ned
 Ack! din förhoppnings ljuva rosengård
 Och dina villors ljusa drömmar flykta
 Som frostens blommor för en vårfläkt bort.
 Hur gruvlig bör ej ålderdomen bli
 Då ungdomen vårt sälla hopp bedrager.
 Dö måste Hilma, denna enda räddning
 Är henne övrigt från ett långsamt kval.
 Du måste dö. Vad batar väl att leva
 När hjärtats liv man överlevat har?

KOR.

Freja! mäktiga Gudinna!
 Du vars helga rökverk brinna,
 Vitt som dagens gyllne öga
 Blickar över jorden ner,
 Vitt som Oden från det höga
 över världen ser.
 Du som bortom alla stjärnor
 Mellan rosenkrönta tärnor
 Dricker mjöd i Folkvangs sal,
 Ömma! Du som över Oder
 Gråter röda tårefloder
 Tärd av saknans långa kval.
 Freja! vid ditt altar alla
 Vi med vördnad nederfalla
 Om vårt öde inga frågor,

Dig vår framtid vi förtro.
 Livets glädje, livets plågor
 Stamma blott från dina lågor,
 På din allmakt blott bero.

Allt i den stora Natur
 Hyllar o Kärlek din makt.
 Gudar och människor och djur
 Allt i din boja du lagt.
 Oden besegrad av Dig
 Bytt i en gullorm ju skred
 Bergväggens lönnliga stig
 Fordom till Gunlöda ned.
 Tärnan med lågande arm
 Ömt till sitt hjärta han slöt
 Och vid dess svallande barm
 Tredubbla natten han njöt.
 Också till astlön han fick
 Skaldernas heliga drick.

Nordman på snöfälten går
 Vintrens förstenande vind
 Färgar med silver hans hår
 Sminkar med purpur hans kind.
 Men i hans hjärta är vår
 Strålande vänlig och mild
 Evigt lik Solen där rår
 Flickans gudomliga bild
 Fiender aldrig bestå
 Inför hans krossande hand.
 Lejonet rasar ej så
 Fjärran på Blåmännens strand.

Genast dock Skönhetens röst
Kuvar den trotsiges bröst.

Nordman beväpnar sin arm,
Klär sig i blixtrande stål.
Vilan vid Skönhetens barm
Är dock allena hans mål.
Flickan till ära med fröjd
Spiller den ädle sitt blod
Rusar mot klippornas höjd
Ned i den brusande flod.
Hälften av svärdfallne tar
Oden i Valhall till sig.
Övriga hälften Du har,
Freja! behållit för dig.
Gränslös är kärlekens makt
Allt i sin boja han lagt.

Ja Nornan har utsagt de rysliga orden
En mordfest på Jorden
En högtid beredes i Gudarnes sal.
På skummande fålen sig Valjungfrun kastar
Hon rider, hon hastar
Att öka de sälle Einhärjars tal.

Och hög på den flockrika heden hon sitter
På lansarnes glitter
På blänkande lederna glättigt hon ser.
Åt döden hon viger, till glädjen hon korar
Ej flickornas tårar
Ej mödrarnes jämmer en tanke hon ger.

Och inne är slaktingens rysliga timma
 Se! mordvapnen glimma
 Hör lurarne börja sin hemska musik
 Och klingor mot klingor förfärligt sig bryta
 Och blodströmmar flyta
 Och marken betäckes med rökande lik.

Och Valjungfrun rider. I frysprång hon låter
 Med stridsoffren åter
 Sin kosa nu gälla till Gudars palats.
 Och kämparne framgå i blodiga skruden
 Och buga för guden
 Och inta på strålande bänkar sin plats.

Ur rustningen glättigt nu Valjungfrun träder
 I purpur sig kläder
 Och kransar med rosor sitt ljusgula hår.
 Ett fradgande horn, som i evighet sjuder
 Hon kämparna bjuder
 Och Brage en krigssång på gullharpan slår.

Om vredgade Oden ej gjort mig till Kvinna
 Ej skulle förrinna
 Min levnad i skuggan av fredliga tak
 Ej skötte jag sländan, ej gladde mig dansen
 Med skölden och lansen
 Jag glättigt mig mänge i stridernas brak.

TREDJE AKTEN

HILMA. KOR AV BRUDTÄRNOR.

HILMA.

Allt är förlorat. Ren det svarta moln
Min aning såg i ljungeld sig förbytt
Och jord och himmel och Natur och Gudar
Till mitt fördärv ha sammansvurit sig
Varthän mitt hjärta, skälvande, sig vänder
Det möter dolkar, vart min skrämde bön
Kring rymden skallar svaras den av dunder,
Och fridlös jagad lik en hind i skogen
Jag omges överallt av nät och mordspjut.
Bland tusen hyddor, på vars dörr jag klappar,
Blott gravens lovar mig ett gästfritt skygd.

En brudsäng åt mig bäddas
Men kall den blir och öde
En bågare mig bräddas,
Men dödens kalk det är.
Mitt sällskap sig föröker
Men alla äro döde
En borg jag snart besöker
Men Hel befaller där.

Var är min bröllopskrona,
Den rika högtidsskruden,
Och lyrorerna som tona
De älskandes beröm?
Och bågaren som klingar
Lyckönskningar åt Bruden

Och dansens glada ringar
Och nattens rosendröm?

KOREN.

Din gråt, Prinsessa, hämma!
O söv med hoppets tröst
Förtvivilans vilda stämma
Som ropar i ditt bröst.
Vad Nornorna besluta
Kan ingen förutse.
I kväll vi tårar gjuta,
I morgon afton le.

HILMA.

Det ges en gräns för strider,
För hopp och tålmod.
När hjärtat grymmast svider
Det läks av eget blod.
När dagens eld förskräcker
När Månens blida sken
Blott jämnens känsla väcker,
Då fällt vår dödsdom ren.

KOREN.

Ej ges en ort så dyster
Så ryslig som det hus
Där Fenrisulvens Syster
Bor långt från dagens ljus.
Av dagens gyllne tärna
Ej dit en stråle når,
Där tindrar ingen stjärna,
Där blommor ingen vår.

HILMA.

Ej rasa vilda fejder
Ej strömmar gråt och blod
I dödens stilla nejder
Vid glömskans dunkla flod.
För stormens alla ilar
För klippor, grund och skär
Vår **levnadsjulle** vilar
Så trygg i hamnen där.

HILMA. GERDA.

HILMA.

Men Gerda nalkas. Kom min goda Gerda!
Du känner allt. Kom lär mig nu att dö.
Du såg mig födas, Du med varsam hand
Den späda ledde genom barndomslivet
Och i en brudgums kärleksrika armar
Den kära panten först Du lämna tänkte.
Kom led till döden nu den räddas fjät,
Se livets rosor på min kind förblekna.

GERDA.

Förtvivla icke. Än är intet avgjort
På vapenlyckan allt beror och Oden
Bland våra Gudar mäktigast ju är.

HILMA.

Men Oden själv beskyddar sina **Göter**
För **Yngves hus** hans gudalans ju strider
Och ingen ovän har bestått för Sigurd.

GERDA.

Du glömmes **Ottar**, som på dessa stränder
 En gång blev straffad. Här på Jutlands hedar
 Han låg en spis för alla luftens fåglar,
 Du glömmes **Jorund** som för sonlig hämnd
 På Norges höga kuster blev ett offer.

HILMA.

Vad usel tröst! För **Salas Överdrott**
 Allt måste vika. Nornan det beslutit.
 Om någon dödlig kunnat rå på Sigurd
 Den segersälle **Harald** visst det gjort
 Förn aftonstjärnan tindrar fram på fästet
 Min dyre brudgum andas icke mer
 Min Broder krossad vid hans sida vilar.
 Förfärlig Ragnar blir din bröllopskväll
 Med purpurrosor av ditt eget blod
 Den hårda bädden festligt Du beströr,
 Och hesa korpar skräna högtidssången.
 Hur gruvligt Gerda är mitt öde ej!
 För min skull blöda vad kring vida jorden
 Jag älskat mest, en brudgum och en Bror.
 Jag brottslig är, jag vill mig ock bestraffa.

GERDA.

Du är ej brottslig. Ödet blott har skulden.
 Ett verktyg var du i dess hand.

HILMA.

Ett verktyg?

Gott! jag vill krossa detta blinda verktyg
 Det skall ej mörda allt vad ädelt är.
 Dö skall jag Gerda! men på vilket sätt?

Du gammal är, Du står vid gravens port.
 Helt säkert ofta Du på döden tänkt.
 Hur skall man lättast slippa livets börda
 Vad är den bästa väg till skuggors land?
 Skall jag med dolken mordiskt genomborra
 Mitt heta hjärta som ej svalkas förr
 Än i sitt eget blod? ack! svag är handen.
 Skall jag från jungfruburens höga fönster
 Mig störta neder **blint i ljungeldfall**
 Att krossad bli mot stenarne därunder?
 Skall jag i böljans sorlande kristall
 O Gerda! släcka mina grymma lågor?
 Så sval är böljan och en mystisk trånad
 Mot Näckens blåa boningar oss drar.
 Ljuvt måste klangen av hans strängar söva
 Ljuv måste slumren bli i silvervaggan
 Som barnets slummer på sin moders arm,
 Sen långa vinterkvällen det har gråtit.

GERDA.

Hör opp den gamlas bröst att sönderslita
 Jag själv är Kvinna, kan ej råda mord.
 Din broder kommer. Arma! fråga honom.

HILMA. ALF.

HILMA.

Det vill jag göra. Man är den som nalkas
 Han bär ett svärd, han bär det ej förgäves
 Han männer fällt och bryter lätt en ros.
 Hör mig, o Alf! dock först vid dina fötter

Den **usla** Hilma dig om **tillgift** beder.
 Det är för henne, som dess broder dör.

ALF.

Statt upp, o Hilma! Icke blott för dig
 För plikten, äran, vänskapen jag dör
 Och är väl döden menar Du så grym!
 Till **envig** länge har jag honom manat
 Men först i dag han lyder kallelsen.
 För svärdshugg falla har jag alltid önskat
 Ett annat dödssätt anstår icke Alf
 Ett annat dödssätt anstår ej en Hjalte,
 Nu fylla Gudarne min önskan opp.
 Också en **ovärd** hand ej fäller mig,
 Det är ej nesa att för Sigurd stupa.

HILMA.

O Broder, hör mig. Tie snabba år
 Du ensam var min skyddare och Fader.
 Ljuvt log min barndom av din sköld betäckt.
 O! till de tusen ömhetsprov Du visat
 Lägg ett ännu. Ett stygn av detta svärd
 Och Hilma mister alla sina plågor
 Och Kungadottren **grånar** ej slavinna
 Och ingen **rånsman** skändar Ragnars Brud.

ALF.

För sista gången kom i mina armar
 För sista gången till mitt brodershjärta.
 Ja! Goda Flicka! Du har rätt. Åt döden
 Med denna kyss jag viger in ditt liv.
 Ej våldsamt ryckt ur fosterbygdens nejder,
 Du över havet rövaren skall följa,

Att skåda **Lögarns** skogbegrönte stränder
 Och Fyrisån och **Templet** på dess strand.
 Ej skall hos mördarn av din hela släkt
 Du långsamt tvina i en skymflig boja.
 Nej Hilma nej! du måste dö. Kom hit
 Du slav med bågaren därinne. Skynda!

[En tjänare kommer med en fylld pokal.]

Betrakta Hilma! detta dryckeshorn,
 Det lilla måttet innesluter döden.
 Töm det och innan aftonstjärnan tänds
 Ett känslolöst och stelnat lik Du är
 En sådan Brud allena anstår Sigurd.
 Du bävar Hilma! hastig blekhet täcker
 Din kind. Du tvekar. Kungadottren tvekar
 I valet Gudar mellan död och trädedom
 Och Ragnars Brud o blygd vill leva än
 För Ragnars mördare.

HILMA.

Ack! varför krossa

Med vredens röst en redan krossad?
 En hastig yrsel mig betog. Jag tänkte
 Hur grymt det var att sänkt i gravens djup
 Ej längre skåda stjärnorna och Solen,
 Den blåa skyn, de blomsterkrönte fälten
 Ej längre höra näktergalens sång
 Och harpans ljud och rösten av en älskling.
 Nu är jag färdig. Dock förut en bön!
 Var är min Ragnar? Innan dödens skymning
 Sitt mörka flor för mina ögon breder
 Jag måste honom se, förrn hjärtat brister
 Det måste klappa än en gång mot hans.

ALF.

Till kampen han sig klär. Snart avskedskysssen
Skall brinna på din kind. Töm bågarn först.

HILMA.

Varföre det? mitt liv förfallet är
Till Hel ändå. Ej undgår henne rovet.
O fröjd han kommer.

ALF. HILMA. RAGNAR. KOR AV BRUDTÄRNOR.

RAGNAR.

Himmel vilken syn.

Hur gudamild hon för min åsyn står
Med tårars dagg på liljebleka kinden!
Nu först jag känner fasan av att dö.
Det är för mycket att förlora Hilma
Det är för mycket att vid rosenskimret
Av nöjets morgon störtas ned i natten.
Farväl o Hilma må vid Lögarns stränder
I Björkö's gyllne sköldbeklädda salar
Där Svithiods Drottning härskande du går
Av tusen harpor, tusen rökverk hyllad
Du likväl stundom ge en suck till hågkomst
Åt honom som ditt hjärtas förstling vann,
Vars ben på Jutlands hedar snart förmulna.

HILMA.

Håll, Ragnar håll! Du tror alltså att Hilma
Kan överleva dig. Så se och döm.

[Tömmer bågaren.]

Försonad nu jag i din famn mig kastar
 Jag är dig värd. Nu vid ditt ömma bröst
 Jag gråta vill den heta avskedståren.

RAGNAR.

Olyckliga! vad har du gjort?

HILMA.

Jag drack
 En dryck som botar livets alla plågor
 Som mänskan åter fri och lycklig gör.

RAGNAR.

O ve o ve jag inser allt. Hur gruvligt
 Att tvenne gånger lida dödens kval.
 Dock blott en gång i detta hemska nu
 Jag lider det. Vad är en död för svärdet?
 En himmelsk läkdom blott för detta sår.

HILMA.

Hör upp att klaga, ångsten bör försvinna
 När i fullbordan Nornans domar gå.

RAGNAR.

Förmälens tårar, avskedskyssar brinnen!
 O ve! mig kallar Ödets kopparröst.
 Till kamp till kamp, ut på de vilda fälten
 Där Valets mör på blodbestänkta fålar
 Högt jublande bland slagna Hjältar ila
 Jag störta vill i tusen dödars famn
 Ve mig om kvällens bleka stjärnor skåda
 Mig bland de levande. Min Hilma dör.

ALF.

Åt mig, o Hilma! har Du ej ett famntag
Ett ord till avsked ej?

HILMA.

O tusen tusen!

Om tungan kunde tolka hjärtats mening.
Hav tack o broder för de flydda åren
För all den ömhet Du så huld bevisat,
För detta sista ömhetsprov också.
Gerd, Ragnild, Thora och du goda Gerda
O följn mig, o skynden er att hölja
Som avgjort var, i rika bröllopskläder
Ej mera Ragnars utan Sigurds Brud.

KOR.

Sant är vad Oden, den väldige, sjungit
Svithiods Konung, när tröttad av segrar
Hjälmen han lyfte från strålände panna
Och till den eviga vishetens språk
Gullharpan slog i [Asiaborgen](#)
[Tron ej för hastigt, så dånade sången,](#)
Molnfria himlar, rosor i knoppen
Facklor som vänligt skimra i mörkret
Vilande böljor och nattgammal is.
Först när i hamnen seglaren hunnit
Kan han vid mjödhorner prisa sin sjöfärd
Först när på fästet stjärnorna brinna
Må du berömma din flyktade dag.

—

Arma flicka! glad du tänkte
På en följd av sälla dagar

Annat bjödo Ödets lagar,
Annat Nornornas beslut.
Skön din morgonrodnad blänkte,
Ljuvt den log, men innan Solen
Halva banan gått kring polen
Släcktes den för evigt ut.

Nyss med hoppet i mitt hjärta
Glädjens sälla bud jag lydde
Och med purpurbindlar prydde
Mina lätta silkeshår
Nu en förr ej anad smärta
Grymt mig [kväljer](#), djupt mig sårar,
Nu jag gråter strida tårar,
Nu för bröstet jag mig slår.

Törnbeströdd är livets bana
O hur ljuvt att evigt sova
Dagens morgon allt må lova
Allt förnekas av dess kväll.
Glädjen blott sig låter ana.
Smärtor bo i Kungasalen
Smärtor djupt i blomsterdalen
Blott i graven är man säll.

[FJÄRDE AKTEN]

GERDA. KOR AV BRUDTÄRNOR.

KOREN.

Du gråter Gerda. Är då allt förlorat?

GERDA.

Allt är förlorat. Purpurrosen bleknat,
Den gyllne lampan slocknade för evigt
Och ned till dunkla obekanta världar
Från livets pol den milda stjärnan skred.
Kall vilar Hilma. Fåfångt i dess öra
Min stämma ropar, mina heta tårar
Förgäves regna på dess bleka kind.

KOREN.

Berätta oss om hennes död, o Gerda.
Väl är det smärtsamt att bekräftelsen
På ödets domar och vår saknad höra
Men själva smärtan ger i smärtan tröst.

GERDA.

Lugn sjönk hon ned på gullbelagda stolen
Och av de tärnor som hon därtill utsett
Sig kläda lät i festlig bröllopsdräkt.
Av Thora ordnades de långa håren
Och Ragnild höll försmältande i gråt
En silverspegel för den blekas anlet
Och Gerd ur skrinet framtog de juveler
Som borde kröna armarne och halsen.
Med bröllopsmanteln stel av gull och pärlor
Jag stod vid sidan, skälvande, förkrossad.

Högt gräto alla. Över Hilmas kind
 En tår ock framsmög. Ack! en helig droppa
 Av hennes eget hjärteblod det var.
 Så långsamt gick den liksom trött av resan.
 Lugn blev dock Hilma, tröstade oss alla
 O goda flickor! sade hon, Ert kval
 Min död förbittrar. Livet är en yrsel
 En sjuklings dröm, väl att den ändrar sig
 Allt mer begynte nu dess anlet blekna
 Och ögats strålar slockna lik en lampas
 Vars olja nattens timmar ha förtärt.
 Av blånad täcktes flickans rosenläppar.
 Nu sjönk dess huvud, nu från Hilmas barm
 Det hemska rosslet dödens kamp förrådde
 Till sängen bars hon – ryckningar av smärta
 Och djupa suckar – Hilma var ej mer.
 Nu låten mig i stillhet här få gråta
 Men över blomman som i förtid föll
 En klagovisa stämman opp, I tärnor.

KOREN.

Väninnor! höjom då klagosången
 I dödens kedjor för evigt fången
 Vår Hilma är.
 Nu tronar fasan i kungaborgen
 Mitt hjärta blöder, min själ av sorgen
 Förvirrad är.
 Hur ljuvt i döden dess öga blundar
 Mer skön ej Freja i *Midgårds* lundar
 Man slumra såg.
 Mer skön ej *Nanna*, förtärd av smärta
 Med bleka kinder och brustet hjärta
 På bålet låg.

Lång blir din slummer, o arma Flicka
 När alla väsen mot ljuset blicka
 Om morgonen,
 När Solens eldklot i Söder brinner
 När **Folkvangs Drottning** sitt gullgarn spinner
 Du slumrar än.

När fälten prunka av liljor fyllde
 När fälten svalla, av säd förgyllde
 För vädrens sus,
 När höstens tärna sitt **fullhorn** tömmer
 När ängen vitnar, Du stilla drömmer
 i **Helhems** hus.

Ej firas fester, ej facklor brinna,
 Ej harpor klinga, ej mjödhorn rinna
 I Helhems natt.
 O **barn av Embla!** vad grymma öden,
 Dygd, ungdom, fågning, allt, allt tar döden
 Med järnarm fatt.

—

Gråtom ej den fallnas öde,
 Lugnt hon slumrar hos de döde,
 Ingen smärta dem förtär,
 Inga tårar fällas där.

Saligt vilar hon i famnen
 Av den evigt stilla hamnen.
 Inga öden henne nå –
 Våra, våra återstå.

—

Vad blir mitt öde? vad okänd trakt
 Skall se slavinnan i Herrens makt?
 På **Thules halvö**, den Näckan famnar
 Med dubbla hav
 Var blir min boning och var min grav?
 Månn på de ängar dem, Fyriså!
 Din silverbölja
 Ses vänligt skölja
 Där **Kungaborgen** och Templet stå
 Månn på de stränder där **Eirasund**
 Lär bägge haven ett fast förbund
 Månn på de slätter av snö betäckte
 Där **Tursars släkte**
 Ses kogerprydde på skidor fara
 Med vindens lopp
 Och grenigt hornade renars skara
 Sin föda leta bland drivor opp –
 Vad blir mitt öde? vad okänd trakt
 Skall se slavinnan i Herrens makt?

GERDA. KOR AV BRUDTÄRNOR.

EN BRUDTÄRNA.

De komma, himmel! hörden I trumpet
 Där borta skalla? Sigurds skaror komma,
 En skog av lansar rycker an mot borgen.
 I gyllne rustning såg jag Sigurd glimma
 Mot aftonstrålen. På en snövit fåle
 Han red i spetsen för sin stolta här
 Och rysligt höll ett blottat svärd i handen.
 Hör närmre ständigt skränar krigsmusiken
 Vi äro alla, alla dödens barn!

GERDA.

Var icke rädd! med svärd ej Kvinnan dödas
 Ej dvärgar smida djupt i bergens skymning
 Det grymma järn som henne ger åt döden.
 Med svärd man endast ofullkomligt mördar.
 Om rätt Du vill en bödels ära vinna
 Så angrip hjärtat vid dess dolda rot
 Bjud sorgens mask förtära livets blomma.

KOREN.

Av darrande väntan mitt hjärta nu slår
 Till straffet, till straffet Tyrannen nu går
 Allt under ditt välde o segrare böj
 I blodströmmar vada, på likberg dig höj.
 Räds! Gudarne äro dock större än du
 Den kvider i morgon, som fröjdar sig nu.
 En gång dock fullbordar sig *Allfaders* lag,
 Det strålande Valhall försvinner en dag
 Men evigt i *Nastrand* de lastbare bo,
 Men evigt i *Gimle* är oskuldens ro.

SIGURD. GERDA. KOR AV BRUDTÄRNOR.

SIGURD.

Jag segrat har, men vilken dyrköpt seger!
 Jag nalkas Hilma, men i vilket skick,
 Med blodet stänkt av älskaren och brodren.
 Hur skall jag härda hennes jämmer ut?
 Vad skall jag svara då hon återfordrar
 Sin kärleks enda föremål? O ve.
 Jag tusen hjältar förr till Valhall sänt

Och lugnt som fordom dock mitt hjärta blev
 Men dessa bägge leva efter döden
 Och kräva snart en ryslig blodshämnd ut.
 En dyster aning mitt förskräckta hjärta
 Med örnklor spänner. Inget lugn jag finner
 Förn jag hos Hilma **bedit av** mitt brott
 Var är min Hilma? svaren mig, o Kvinnor?
 Var är min Hilma? jag vill henne se.

GERDA.

I bröllopskläder väntar hon dig ren
 Gullvirkad purpur hennes kropp betäcker
 Och ädelstenar kröna hennes lockar.

SIGURD.

Säg vet hon ren att Sigurd vunnit striden?

GERDA.

Hon länge vetat att den stolta Sigurd
 Av ingen fiende besegras kunde.

SIGURD.

Och gråter ej? och river ej sitt hår?

GERDA.

Nej! ingen suck den stilla barmen höjer.
 Dock på dess kinder glimmar än en tår.

SIGURD.

Hon vredgas ej? hon ej förbannar mig?

GERDA.

Lugn är hon Konung som en sommarnatt.

Hon säger intet, men ett stilla löje
 Lik aftonrodnans, lik en vårlig blommas
 Gudomligt härskar på dess milda läppar.

SIGURD.

Jag kan då våga att dess anlet se.

GERDA.

Var övertygad, intet ord av harm
 Från henne Sigurd skall ditt hjärta såra.

SIGURD.

Var är hon var?

GERDA.

Därinne hon dig väntar.

SIGURD.

Hav tack o Freja! hur jag säll mig finner!
 Men vilken fasa binder mina fjät!
 Bort veka fruktan, hon ju blidkad är
 Och allting ren en lycklig ända tagit.

KOR.

Försonad jag lyfter mot himlen min blick
 Till straffet till straffet Tyrannen nu gick.
 Förgäves Du segrar, med rysliga mord
 Förgäves Du fläckar en grönskande jord.
 Till grinande spöken de mördade bli
 Ej köper dig guld det ej äran dig fri.
 På fältet, i skogen, i festprydda hus,
 I soljungfruns strålar, i Mångudens ljus
 Varhelst Du dig gömmer, varthelst Du ock går
 De blodiga hamnarna följa ditt spår.

SIGURD. KOR AV KÄMPAR.

SIGURD.

O syn av jämmer. Må den vida jorden
 Åt mig och Hilma bliva till ett bål
 Och Måne, Sol och alla himlens stjärnor
 Som bloss däröver festligt regna ned.
 O Kämpar hören! ädle Göter hören
 Vi dröjen I? O hören då en gång
 Er Konung talar. Gån dit in och skåden
 Ett offerlamm som vilar i sitt blod
 En bruten ros, ack Gudar! än så skön
 Att jord och himmel borde den begråta
 Vad fattas mig? kan så en flickas död
 Min själ förvirra? det är icke rätt
 Nej! jag min sans vill genast återtaga
 För sista gången vill jag vara Kung.
 Gån in, o kämpar. På en yppig bädd
 En Mö där vilar väl som liljan blek
 Och kall som drivan, stum som marmorbilden
 Men *himmelsk skön* i dödens natt ännu.
 Till stranden varsamt bären henne ned,
 Och på mitt skepp ett bål åt henne redan
 Ett bål tillräckligt, hören det, för två
 Jag efter Hilma vill ett gravöl hålla
 Vars like Norden ännu aldrig sett.

Ren dagen nått sin ända
 Och stjärnor kransa fjällen.
 Det är ju bröllopskvällen –
 O aningar och hopp!
 En fackla vill jag tända

Högtidligt upp i natten,
 Som lyser alla vatten
 Och alla skogar opp.

—
 KOREN.

Vid Auras silvervågor
 Vanlander såg en Mö,
 Med kind av purpurlågor,
 Med barm, lik nyfödd snö.
 Ett löje blott av Tärnan
 Den starkes själ betog
 Och saligt aftonstjärnan
 I deras brudnatt log.

Men kort är tro hos männer,
 Men flyktig deras brand.
 Snart Driva kvalet känner
 Av slitna kärleksband.
 Ett mål för smärtans pilar
 Och skild från varje lust
 Allena Flickan vilar
 På Finlands öde kust.

Väl länge blott hon gråter
 Men ej i evighet
 Ett sårat bröst förlåter
 Det även hämnas vet.
 Och trolldomskittlar sjuda
 I furuskogens famn
 Och hemska visor ljuda
 Och nämna Drottens namn.

Och se! en okänd plåga
 Den mäktige förtär,
 Ren släckt är ögats låga,
 Ren kinden vissnad är
 Och förrn det krönta året
 Tillrygga banan lagt
 Har ren det blinda såret
 På bålet Drotten bragt.

Visbur fordom lågade för Öda,
 Räckte Flickan leende sin hand
 Och åt världen såg man henne föda
 Tvenne panter av hans sälla brand.

Men förtrollad av en annan Kvinna
 Asiadrotten makan snart försköt,
 Liknöjd såg han hennes tårar rinna
 Och förlorad var den suck hon göt.

Och hon måste Kungaborgen lämna
 Späda söner hon på armen bar –
 Grät, men hoppet att en dag sig hämna
 Hennes tröst i ensligheten var.

Femton vintrar hennes Söner hunnit
 Och mot Fadren väpna de sin arm.
 Innan kort har Sveadrotten brunnit
 Rysligt inne vid sin makas barm.

Agne i härnad mot Finnarne drog,
 Froste, den mäktiga Drotten han slog
 Lysande skatter i byte han tog.

Ringar av guld blevo kämparnes lön
 Dottren av Froste, den retande mön
 Förde han själv över brusande sjön.

Och på de stränder där Lögarens svall
 Blandar med havet sin våta kristall
 Firar han bröllop vid gullharpors skall.

Mjödhornen fyllde av fradgande must
 Vandra kring laget och lekar och lust
 Fylla den vimpelomfladdrade kust.

Fram över böljorna Fullmånen skalv
 Stjärnorna brunno på himmelens valv
 Agne han vilade ensam med Skjalf.

Morgonen framgick så rosig och klar,
 Bruden försvunnit men brudgummen var
 Kvävd i den kedja om halsen han bar.

—

KOREN. SIGURDS KÄMPAR.

B.

O, jämmerfulla syn! och Månen vände
 Sitt anlete ej bort och nattens stjärnor
 Från blåa himlar sågo kallt därpå
 Alf! Ragnar! Hilma! Fröjden Er I skuggor!
 Er är ett offer utan like slaktat
 Och hela Norden straffas för er död.

KOREN.

Är Sigurd fallen?

B.

Manhems Sol gått ned
Och mörka skuggor vila över lunden.

KOREN.

Berätta oss om Hjältens död, o Kämpe!
Nyfikenheten när det angår Sigurd
Ej blott förlätlig, den nödvändig är.

B.

Så hören då. Till stranden Hilmas lik
Av våra kämpar bars och Sveadrotten
På avstånd följde, drömmande och stum,
Hans stolta öga såg till jorden ned
Och djupa suckar gingo från hans bröst.
Till skeppen alla redan hunnit neder
På Kungens vink man redde till ett bål.
Av yxors hugg gav [ollonskogen](#) genljud
Snart allt i ordning var till dödens fest
Med bloss i händerna stodo Manhems kämpar
I långa rader jämte flodens stränder
Och härens Skalder stämde jämnens sång
Från dova harpor festligt opp i natten.
Nu Sveadrotten tystnad bjöd. O vänner!
Så ljöd hans röst. Mitt sista avsked tagen
Till skuggors land jag ur er åsyn går.
Jag mördat har en dyrkad älskarinna
Och hårt jag snart vill straffa mig därför
På Hilmas bål jag brinna vill. Ej vågor
Ej hundra vilda Oceaners vågor

De flammor släcka som i själen rasa
 Av eld allena släckes denna eld.
 Sagt och ett bloss från en av våra kämpar
 Han tog och dövd för alla härens böner
 Beträdde skeppet *varest* Hilmas lik
 På bålet låg och väntade en fackla
 Han tände skyndsamt veden an och högg
 Med skarpa svärdet ankartåget av
 Och leende besteg sitt hemska läger.
 Av nattens väder fylldes redan segeln
 Och skeppet drev i flammor ut åt fjorden
 Av våra blickar och vår jämmer följt
 Snart sågs därav en ljusröd punkt allena
 Vid himlaranden, som en dunkel stjärna
 I nedergången, som en kant av Månen
 När blodröd ner i böljorna han går.
 Förskingrad flyter nu den höges aska
 Kring Oceanen, och den lätta urnan
Försmår att hysa stoftet av den man
 Vars armar fordom skakade en värld.

KOREN.

Ja fruktansvärd, o Kärlek! är din makt
 Ej Kvinnor blott förtäras av din eld.
 Du även Hjältarne i stoft förbyter.

Till dagarnes ände
 Mitt öga sig vände
 Förgäte det flyktiga livets elände
 Förgäte sin tår.
 Så länge än Solen
 Går banan kring polen

O människor! kväljas och blöda I skolen
 Av eviga sår.

Men hunger, pest och strider
 Och grymma vintrars tvång
 Förkunna att det lider
 Till världens undergång.
 Naturens Tempel vackla
 Se Månen åldras ren
 Och dagens gyllne fackla
 Förlorar allt sitt sken.

Att störta Odens troner
 Far **Surtur** i sin prakt
 Från Söders regioner
 Med hela **Muspels makt**.
 Med lågor är han väpnad
 Framför den Höge går
 Kring Alltets rymder **häpnad**,
Fördärvet i hans spår.

Och redan **Loke** bryter
 För evigt sina band
 Och **Fenrisulven** ryter
 Och **Ormen** söker land.
 I luren **Heimdall** stöter
 Och **alla Gudars ätt**
Den dubbla hären möter
 På **Vigrids** stora slätt.

Den sista vilda striden
 De starke kämpa då

Och Gudarne och tiden
 Sitt banesår där få.
 Till grav sig världen bäddar
 Åt *alla Asars kor*.
 Ej *Gungner* Oden räddar
 Ej *Mjölner* frälsar Tor.

Och Surtur över polen
 Sin vilda flamma strör.
 Förbleknad höljer Solen
 Sitt anlete och dör.
 Av blåa himlen falla
 De klara stjärnor ner
 Och djupets källor svalla,
 Och jorden finns ej mer.

—

Men *ur havet sig höjer en grönskande Ö*,
 Omsusad av ljum, sommarlig västan
 Med odödliga lundar och blomstrande fält
 Förbi är det onda: allt fröjdas och ler
 En klarare Sol tågar på *fästet*
 Och en skönare Måne i skyarne går
 Då möta i skuggan av blommande träd
 De älskandes par glättigt varannan
 Då fira de gode sin eviga fest
 Och till Ödenas gåta man ordet då har.
 Ty *Balder har kommit med Nanna igen*
 Ur den kuvade Hels nattliga riken
 Och Asarne finna i gräset på nytt
 Allfaders gudomliga runor.

Svegder

EN DVÄRG.

O bergets Konung! vid din fot jag lägger
Det arbet som åt klyftans dvärgar
Du anförtrott. Tre gånger **Emblas barn**
Däruppe på den blomsterkrönta jorden
Sett dagen tändas, sett de Västra molnen
Av kvällens milda rosenblod förgyllas
Sen pustande vi jämt vid härden stodo
I rök och kvalm och hammarslagens dån
Också har verket mot vår möda svarat.
Betrakta det. Se denna fasta kedja!
Gällt rasslar hon av valvens genljud härmad
Och underbart sig länk med länk förenar
Man vet ej hur – så gripa Ödets domar
Blint outgrundligt i varann, – så föder
Sig Tiden, rastlöst kretsande på nytt,
Fritt sträcke Ödet över allt sin spira!
Fritt rulle Tidens silverhjul däruppe
Och male själva klipporna till stoft!
Ej någon rost skall dessa järn förtära
Och ingen våldsmakt bryta dessa band,
Förrn **Ulven** själv sin tunga boja krossar
Och **Loke frigjord** rusar från sin klippa
Till blodig kamp mot **Valhalls gudar** opp.

NORE.

Gott! i din vård tills vidare behåll
Den nya **Gleipner**, som åt **Odens** barn
I mörkrets famn av hämndens makter smiddes!
O fröjd! snart tändas festens hundra facklor
I bergets höga, silversprängda salar
Och fyllt av mjöd, bekrönt av ädelstenar

Går dryckeshornet under harpors jubel,
 I våra kretsar fradgande ikring.
 Församlens Ymers Söner kring Er Konung
 Förn i de tysta kamrarna I njuten
 En rättvis vila. Vad jag hittills dolde
 Vad i mitt hjärta, likt den rå demanten
 Likt guldets malm i täckande graniten
 Förborgat låg, jag uppenbara vill
 Ty dubbelt trogen blir den trogne slaven
 Då av den tanke, som hans handling leder
 Han får en rosenfärgad stråle se.
 Ett verktyg blott han var förut, men nu
 Han tjänare med rätt må hälsad bliva.
 I veten alla – Era mödrars sång
 I kopparvaggorna Er det förkunnat –
 I veten alla, hur i tidens början
 Den höga Ymer stod i Ginnungsgapet
 Där Muspels eld och Nastrands mörker flöto
 I evig tvedräkt, väsande tillsammans –
 Hög, fruktansvärd han stod Er stolta Far.
 Än ingen Sol det gyllne spannet styrde
 Och ingen vänlig, silverhornad Måne
 Från himlen log i växlande gestalter
 Då tallös redan lik de silverpärlor
 Dem morgonrodnan utsår över jorden
 En här av Söner växte i hans skugga.
 Oss jättar vakande hans styrka avlat
 I, späda dvärgar, av hans drömmars svett
 Till våra slavar sedan födde blivit.
 Ett brödraband oss alla dock förente
 Som våra lemmar älskade vi Er
 Och slav och Herre voro ett allena.
 Men Oden kom. Ifrån det helga mörker

Där **Fimbul-Tyr, den Högtbesuttna** tronar
 I evig tystnad, fruktansvärd och helig
 Och **Nornorna** med Ödets koppartavlor
 Beslöjade vid Gudens tronpall stå,
 Ur djupets famn, där **Yggdrasil** begynner
 Det stora, stjärnbekrönte Tidens träd
 I Alltets midnatt sina rötters liv
 Kom Oden segrande och **Ve och Viler.**
 Med ljusets trollsvärd ljungade han våldsamt
 I gapet fram. **Materiens vilde Konung**
 Han nederlade och i dunkla hav
Av Fadrens blod vår dubbla ätt fördränkte.
Bergelmer blott med hustru, barn och slavar
 Sig räddade, och i den nya jorden
 Som Gudarne av Ymers lemmar byggde,
 I bergens natt, på Oceanens botten
 Han sig **förstack**, fortplantade ett släkte
 Som evigt krig mot ljusets makter för
 Bland mänskorne – bland **Muspels** nya trälar –
 I kännen dem – ack! ofta mordets vapen
 Åt dem I smidden och med guldets lockmat
 Dem **bringaden** i laster och fördärv.
 I veten även hur i forna dagar
 På deras altar våra **rökverk** brunnit
 Så vitt kring jorden mellan världens poler
 På klippors topp, i dunkla skogars gömma
 De blickade, vid hesa midnattssånger
 Vår gudamakt med svarta offers blod.
 Bland detta släkte dock av ålder gått
En löjlig saga. Indiens helga palmbygd
 Och **Gangens** gyllne välluktrika stränder
 Är hennes vagga, varifrån hon tågat
 I tusen skepnader bland världens folkslag

Och följande är sagans innehåll.
 En gång skall **Oden, Muspels förste Son**
 Den väldige som världens kretsar skapat
Sig låta föda av en jordisk Kvinna
 Att mänskorna ur mörkrets bojor lossa
 Och giva dem till **Gimles** slutna portar
Demantenyckeln frälsande igen.
 Påtaglig dikt! Ty kan väl nånsin han
 Som stjärnorna och tiden själv har skapat
 Sig lydigt böja under Tidens lag
 Och slaviskt himlens väldigheter hylla?
Bedragare, dem stjärnornas Regenter
 Med jordens Döttrar avlat, dock av ålder
 Av denna saga **fintligt** sig betjänat
 Att under **larven** av en diktad Gudom
 Kullstörta våra altaren och lägga
 Nationerna i bojor vid sin fot –
 Knappt givs ett folk på vida jorden mer
 Där Oden ej är född och **underboren**.
 Vår Gudom dyrkades dock än och offer
 Oss tändes än, i Nordens högsta trakter
 Där Karlavagnen **Manhems** fjäll bestrålar
 Och vänligt speglar sina midnattsbloss
 I tallbegrönda **Lögarns** helga vatten.
 Ja! våra ättmän själva styrde landet,
Fornjoters barn, än saknade i sången,
 Tills **Fridulfs son** från dessa trakter kom,
 Från **Tanaquisels silverflod**, som rullar
 På gyllne sand vid dessa klippors fot,
 Och stiftade i **Gauthiods** helga bygder
 Åt **ljusets Gudar** altaren och troner
 Och skrämde våra ättlingar tillbaka
 I älvernes och bergens dunkla famn.

Från denne **Svegder är den femte Sonen**
 Som Manhems skaror **prästerligt** befaller
 Från blomsterkrönta Fyrisån vars milda
 Kristallevågor skölja murarne
Av Tors, av Odens och av Friggas Tempel,
 Allmaktens, Vishetens och Kärlekens.
 Från barndomsåren ren hans hjärta brunnit
 Av lust att **Muspels hemligheter** skåda
 Knappt till hans öra hann en efterklang
 Av ryktets ljud, som genomskallat världen
 Hur fjärran bort i **oljoträdens** hemvist
 Och palmernas och **sykomorernes,**
 Den gamla Oden, Tidernas Regent
 Nyss född till jorden av en Kvinna blivit,
 Förn tänd av nit att hyllande besöka
 Den väldige, som han sin Stamfar tror
 Han lämnade sin tron i Gauthiods bygder
 Och förd på **snäckor** över **Eistrasalt**
 Fördjupat sig i **Gardarikets** skogar
 Ej vetande var resans mål han skulle
 Omsider nå, men sträckande alltjämt
 Sin vandring mot den trakt av himlaranden
 Där Odens sinnebild, den klara Solen,
 Går **ljungande** bland rosenskyar opp.
 I bergets famn jag detta allt förnummit
 Och sänt den sköna **Gerd**, min Dotter, opp
 Att med sin trollsång, med den mera starka
 Förtrollningen av jungfruliga blickar
 Till dessa klyftor leda Drottens gång
 Där blygd och bojor honom förestå
 Och tandagnisslan och ett evigt mörker.
 Till väktare på bergets höga topp
 Jag Sindre satt, min trogna dvärg, och väntar

Vart ögonblick få höra glädjens budskap
 Ifrån hans läppar. Se! han nalkas ren.
 En fröjdfull aning säger mig att hämndens
 Blodröda morgon över Jorden gryr.

SINDRE.

Hell Konung Nore! Trenne dygn jag stod
 I nattens dagg, i Solens heta strålar,
 På klippans toppar spejande och vände
 Min falkblick ständigt mot den höga Norden.
 Omsider kommer jag att dig förkunna
 Vad Du mig märka bjöd. En här av kämpar
 Ur fjärran skogar hit sin kosa ställer
 Nu rasta de och främlingarnes tält
 Omskimra vitt den helga flodens stränder
 Ur lägreets port jag såg din höga Dotter
 Den sköna Gerd, en *morgonstjärna* lik
 I snövit skrud framsväva över fälten
 Och vända gången till sin Faders borg.
 Hon följer mina spår. Här är hon redan.

GERD.

Hell Dig, o Fader. Uppfyllt är ditt bud.
 Likt svanors här, kring Tanaquisels stränder
 Högtidligt skimra redan Svegdens tält.

NORE.

Hav tack, o Gerd! Gällt klinge bergets kamrar
 Dig ett Välkommen dundrande emot!
 En stjärna lik du uppgår i vårt mörker.
 Kom i min famn. Mer glad ej vandrarn hör
 I *Blåmäns öken* sorlet av en källa
 Som fridsamt klingar mellan palmer opp,

Än jag din röst: med större fröjd ej jägarn
 En stormig natt bland fjällarne förirrad
 Ser morgonrodnan bryta fram ur havet
 Än jag ditt hulda rosenanlet ser
 Klart som en majdag åter mot mig stråla.
 Kom hulda Dotter och berätta nu
 Med vilken Trollmakt, vilka midnattsrunor
 Du lockat Ljusets Son i dina nät.
 Säg! i vad kedja leddes av din hand
 Till altaret det säkra offerdjuret?

GERD.

Tro mig o Fader! blott ett medel gives
 Av ålder känt mot Gudars ätt att strida.
 Ej häxors sång, ej all den svarta visdom
 Som jordad ligger med en sjunken forntid
 I **Volas** hög, – ej nattens hela välde
 Förmå mot runorna i Odens sköld.
 Blott Kvinnan Kvinnan Gudarne besegrar.
 Ej annan rustning mörkret har att möta
 Det stränga Ljuset än en flickas **hamn**.
 Lätt som från drivorna på **Skandiens fjäll**
 Från hennes barm dess pilar återstudsar.
 En vänlig blick, där fröjd och kärlek stråla
 En röst som ljuvt från rosenläppar klingar
 Avväpnar Solens hela makt och lockar
 Från sina troner **stjärnornas Regenter**
 Till veklig ro på blomsterbäddar ner.
 [— —]

Glädjeflickan i Rom

Spökscen

(Laurettas Sängkammare.)

LAURETTA. ANTONIA.

ANTONIA.

Lauretta! har du vin?

LAURETTA.

Å ja! Francesco

Tolv flaskor nyss mig skickat av den nektar,
Som glödande ur gyllne druvor kväller
På Cyprens strand, på Afrodites ö.

ANTONIA.

Så tag då fram. Du själv behöver dricka.
Din kind är blek; ditt öga matt. Ack! rosen
Och strålen flytt. Vad fattas dig, Lauretta?

LAURETTA (*dricker*).

Knappt vet jag själv. Din välgång, goda flicka!

ANTONIA.

Du är så dyster. Blott ett konstlat löje
Jag sväva ser på läpparnes koraller.
Till glädjens fest dig stjärnorna dock vinka,
Och nöjets läger trängtande sig höjer,
En liljebädd i Edens månsken likt.
Ej sant? Francesco kommer ju i afton?

LAURETTA.

Jag tror det ej. För långt har kvällen skridit.
Snart midnattsklockans dova malmröst ljuder
Från tornets ur. Han kommer ej så sent.

ANTONIA.

En ung Signora, krönt av ädelstenar,
 Behagsjuk, glättig, honom säkert håller
 Vid festens bord, på frasande divanen,
 Emot hans vilja från Lauretta kvar.
 Men frukta icke. På begärets vingar
 Han i ditt sköte snart skall återvända.
 Ej glömmer biet i Kalabriens dalar
 Den kända blommans aldrig tömda kalk.

LAURETTA.

Ack, att jag aldrig honom sett!

ANTONIA.

Lauretta!

Vad? är du svartsjuk?

LAURETTA.

Svartsjuk jag? o nej!

Mitt hjärta aldrig älskade Francesco.
 Jag älskade hans guld.

ANTONIA.

Nå, guld och kärlek

Förenas lätt, som järnet och magneten.
 I yttre skimmer Amor vill betrakta
 Sin inre skönhet, och Naturens Drottning,
 Den hulda Venus, vill i kronor blänka.
 Var Danaë väl mindre säll för det,
 Att Zeus som guldregn hennes famn besökte?

LAURETTA.

Antonia! upphör med ditt skämt. Mitt hjärta
 Av samvetskval, av ändlös jämmar lider.

ANTONIA.

Så kalla **Patern**.

LAURETTA.

Ingen Pater läser

Min avgrund bort. Ack! ingen bikt försonar.

ANTONIA.

Så **gack** i kloster, eller drick, som jag,

Olympisk ro i cypervinets pärlor.

LAURETTA.

Ej utestänga klostrets helga murar

De svarta **hamnar**, som vid midnattsljuden

Ur sina gravar hotande sig höja,

Ej jagas de av druvans **ånga** bort.

Minns du Olindo?

ANTONIA.

Honom, som på **stegel**

Så länge satt? fy! den **gemena** stanken

Jag känner än. Långt utåt **Appii väg**

Den spridde sig.

LAURETTA.

Ack! till ett bättre öde

Olindo ämnades. För dygd och sällhet

Han skapad var. Hans mörderska jag är.

På tidens glädje och på evighetens

Jag honom plundrat.

ANTONIA.

Drick, Lauretta, drick.

LAURETTA.

Skön var Olindo. Av ett helgons svärmod
 Hans panna glänste, som, en molnfri natt,
 Den hulda månens anlete, om våren.
 Ljuvt kring hans tinning svarta lockar spelte,
 På kinden lyste hälsans purpurblomma,
 Ur ögat oskuld. Så i [Vestibulen](#)
 Av [Hebes](#) Tempel, på de första stegen
 Av ungdomsbanan, mötte han Lauretta
 Och hjälplöst föll i hennes blomsternät.
 Ej obesvarad brann hans eld. Mitt hjärta
 Blev även varmt vid denna ängels åsyn,
 Och mänsklighetens redan kvävda känsla
 För sista gången i min barm sig rörde.
 Jag älskade. Men en Laurettas kärlek
 Vad är väl den? Förstörelse och hat.
 Som åt sin Gud, vid Ganges' heta stränder,
[Fakiren](#) offerar allt, föräldrar, skatter,
 Fröjd, hälsa, liv, så allt åt mig Olindo.
 Hans lyckas byten blevo mig troféer,
 Och vid min fot [en Paktol](#) flyktigt rann.
 Ju mer han skänkte, av ju högre åtrå
 Mitt hjärta tändes till hans guld. Ej guldet
 Som guld mig tjusade, blott som bevis
 Att än Olindos dyrkade Gudinna
 Lauretta var. Ur stånd att längre mätta
 Min girighet och om min låga otro
 Därjämte viss, han sjönk förtvivlad ned
 I brottens avgrund, sen en åldrig faders
 Isgråa huvud han på bären lagt.
 Sin lycka nu, sin oskuld och sin heder,
 Sin Gud berövad, till ett rövarband

I raseri han sällade sin arm
Och dog en **hånlig** död för lagens bila.

ANTONIA.

Tänk ej, Lauretta, på det evigt flydda.
Ej ångrens tårar väcka upp de döda.

LAURETTA.

De stiga självmant upp ur gravens natt,
Ej av besvärjarn manade, ej bjudne
Av livets röst. Men avbryt ej min bikt.
Hur ofta, i Olindos armar sluten,
Jag honom svor odelad evig kärlek,
Då över Romas höga tempelspiror
Sitt blåa stjärndok natten vänligt bredde,
Och månens bild på Tiberns spegel sam.
Hur mången gång var ej Mariebilden,
Hur mången gång ett krucifix ej vittne
Till mina eder. Eden, o Antonia!
Är ej en lek. Av helvete och himmel
Den avhörd blir, och med varann förknippas
Olösligt tid och evighet. Den tecknas
I domarns bok där ovan molnen opp.

ANTONIA.

Bah! idel griller. Töm din **cyperflaska**.

LAURETTA.

För bilan nyss Olindo blött. Av natten
Omsveptes staden. På **Sabinska bergen**
Var aftonrodnans gyllne lampa släckt,
Och dystra moln nedhängde från **Olympen**.

På sömnens bädd (ack! inga änglar sövde
 Mitt öga där!), av kvalets ormar stungen,
 Jag ensam låg. Då flammade en blix,

Och vid mitt läger, fruktansvärd och mörk,
 Olindo stod, med jämmerbleka kinder,
 Bloddrypande, i straffets skjorta klädd.
 Med täcket, darrande, jag ville hölja
 Min häpna blick. Han ryckte det tillbaka,
 Och stum, förstenad, liksom vid en anblick
 Av basiliken, av Medusas huvud,
 I nattgestaltens åsyn jag förblev.

»Lauretta«, dovt med dödens röst han ropte,
 »Kom i min famn, kom i din brudgums salar.
 Klart skimra de av blåa svavellampor,
 Och ormar tätt omslingra de kolonner,
 Som bära upp vår svarta baldakin.

Lauretta, kom!« Och nu vid huvudgården
 Han satte sig, och med infernska ögon,
 Likt röda eldkol glänsande om natten,
 Såg i min barm, mitt öga ned. En avgrund
 Med spökets blickar till mitt hjärta flöt.
 Likt svärd de genomborrade mitt inre.
 Så satt han, tills med döpta klockors malm
 Vigilier ringdes i ett nära kloster.
 Med dessa ord han suckande försvann:
 »Lauretta, minns! jag kommer dock tillbaka.«

ANTONIA.

Gud, var oss nådig! Och du överlevde
 En sådan natt! Berättelsen allena
 Till is förvandlat blodet i min barm.
 Hu! låt oss ej på så förfärligt tänka!

LAURETTA.

Ett år förflöt, och intet spöke syntes.
 I dansens virvel, på de veka bäddar,
 Dem nöjets hand med sina rosor strödde,
 Jag glömde snart mitt grymma öde bort.
 Ett år förflöt; men när den sista dagen
 Av detta år, i blodröd prakt, försjunkit
 Bakom de gråa fjällarna, och månen
 Bland regnmoln, blek, på midnattshimmeln stod,
 Olindo kom i samma skepnad åter;
 Med samma blick han nedsåg på sitt offer,
 Med samma avsked, suckande, försvann.
 Det andra året gått i dag till ända –
 Jag det förgat – med skräck jag det nu minnes –
 För tredje gången kommer han i natt
 Och rycker mig i avgrundsdjupen neder.

ANTONIA.

Vad hör jag? O, I Helgon, mig beskydden!
 Farväl, Lauretta.

LAURETTA.

Lämnar du din vän
 I dessa fasans ögonblick?

ANTONIA.

Jag ilar
 En Munk att kalla, som åt huset ger
 Vigvattnets helga stänkelse.

LAURETTA.

Förgäves!
 Det tvättar dock ej avgrundssmittan bort.
 Ack! dröj hos mig ett ögonblick allena.

ANTONIA.

Bed helgonen om hjälp. Vad kan väl jag?

(Hon går.)

LAURETTA *(allena)*.

Så är jag ensam! står vid avgrundsranden
 Av Gud och människor evigt övergiven!
 Vart skall jag fly? Till bönen? ack! mitt öga
 Har inga tårar, hjärtat ingen suck.
 Guds dom förfärlig på mitt huvud vilar.

(Dånet av ett ständigt tilltagande åskväder.)

Hu! svarar icke himlen straxt med donder,
 Så snart min tanke dit jag lyfta vågar?
 Nu svarta moln sig vältra över havet
 Från Libyens kuster. Hotande mot Rom
 Sitt tåg de ställa. Mig, blott mig de söka.
 Vilt växer dundret. I ett eldhav simmar
 Den häpna natten. Se! från Oceanen,
 Från Tiberns vågor, från palatsens fönster
 Och Templens domer blixten återstrålar.
 Vart skall jag fly? Till bönen? Nå välan!
 För sista gången!

*(Hon borttar ridån från en avsides i rummet
 stående Mariebild och knäböjer.)*

Heliga Guds Moder,

Förbarma dig! Ej skola mina brott
 Mig tvinga mer att för ditt skära anlet
 En slöja dra. O! sträck mot Sonens vrede
 Medlidandets egid för denna barm!
 O! tillstäd ej, att avgrundshären rycker
 Mig levande i sina kulor ned.

(Klockan slår tolv.)

Ha! midnattstimman slår....

(Häftig blyxt. Rummet skakas av en åskknall. Olindos vålnad, i *delinkventkläder* och med en blodig strimma om den blottade halsen, framstörtar på scenen. Lauretta uppfår förskräckt.)

Jesus! Maria!

VÅLNADEN.

Lauretta, hör! för sista gången kallar
Din brudgum dig till sina tysta gårdar.
Två jordens år han ren dig väntat där,
I evigheten ren två evigheter.

LAURETTA.

Gud, var barmhärtig!

VÅLNADEN.

Tala ej med Gud.
Det är för sent. Med mig, Lauretta, tala.

LAURETTA.

O ve! o ve! vad vill du?

VÅLNADEN.

Dig ledsaga
Till dödens tempel, skuggors altarbord,
Och äktenskapets sakrament fullborda.

LAURETTA.

Ack, vilka tankar! vilket avgrundsspråk!
Kan döden väl med livet sig förmäla?

VÅLNADEN.

Din själ var länge död, var länge min.
Din sköna kropp, av liljor vävd och rosor,

Är blott en sminkad **lary**, ett gyllne ägg,
Som öppnas snart för ormen innanföre.

LAURETTA.

Du skämtar grymt. Det forna kärleksspråket
Har du förgätit. Stilla fläktar likt
Bland balsampopplarna i rosengården,
Gudomligt smekte förr ditt tal mitt hjärta.
Nu likt ett slaktsvärd såra dina ord
Och skilja märg och ben och kropp och ande.

VÅLNADEN.

Olindo då var människa. En vålnad
Han nu är vorden, kan ej längre smickra.
Ur myrtenlundar, ur Naturens Eden,
En röst dig klingade då ömt emot.
Nu kallar dig en stämman från ruiner,
Från öde, svarta, eviga ruiner.
Lauretta, kom!

LAURETTA.

Olindo! dig förbarma!
Ryck mig ej ned! med mina avgrundsplågor
Medömkan hav! Du var så god i livet.
Du älskade så ömt.

VÅLNADEN.

Gör jag det mindre
I gravens natt? Vi steg jag upp på jorden?
Vem sökte jag, Lauretta, utom dig?

LAURETTA.

Ack! lämna mig. Ej i Guds förgård vandra,
Den blomstrande Naturen.

VÅLNADEN.

Och Lauretta,
Olindos brud, dock vandrar där!

LAURETTA.

Förskona
Mig blott i natt. Då snart **den mörka dalen**,
Där inga stjärnor eller blixtar lysa
Den häpnets vandring, av min fot beträdes,
O, möt mig då! Ej här på livets fält,
Ej i det blåa himlavalvets åsyn.

VÅLNADEN.

Men denna himmel hörde dina eder.
Lauretta, vet, att om i nöjets famn,
Bland kärleksgudar, fjärlar och **Gratier**,
Och festpokalers ljud och harpotoner,
Du tusen år på jorden än förnöter,
Är du i seklers sekler likväl min.
Den gyllne kedja, som du bär på barmen,
Lauretta, säg! vem gav dig den?

LAURETTA.

Det vet du.
Hon var din sista skänk.

VÅLNADEN.

Nå väl! vad sade
Jag samma afton, när med rädda händer
Jag fäste guldets om din **elfenhals**?
»Lauretta«, sade jag, »allt är förgängligt.
Snart skola dessa gyllne länkar brista,
Men aldrig kedjan, som, likt ödets lag,
Orubbligt stark, förenar våra själar.«

LAURETTA.

Ack! huru grymt för levande att andas
I dödens grannskap!

VÅLNADEN.

Tänk ej, att du lever
I vänskapens och vårens blomsterrike,
Att utom döden du en granne äger.
Vi leve endast där vår kärlek är.
Min var du ren på Jorden. Min i **Orcus**
Du bliva skall. Där härska dina **Larer**.
Din brudsäng där i midnatt bäddad står.

*(Klockringning i ett närbeläget **Kartuserkloster**.)*

LAURETTA.

Olindo, fly! hör tempelklockans sång!

VÅLNADEN.

Ha! dessa ljud mitt öra sönderslita.
Välän! jag flyr, ej mer dig här besöker.
Snart i **Gehenna** träffas vi likväl.

(Han försvinner.)

LAURETTA (*ensam*).

Gud! till vad djup har du mig ej förkastat!
Ej mer en tår, en fåfång suck åt höjden!
Dock, vad är livet, mänskolivets blomma,
Förutan dessa? Vad en fältets blomma
Förutan dagg och **västanväder** är.
Vad **båtar** då att leva dem förutan?
Nej! straffets vigg jag slaviskt ej vill **bida**,
Vill själv mig störta i **Tartarens** famn.
Ej ångrens mask, ej veka känslors låga
Oss följer dit. Som **Niobe** förstenad

Man sitter där, bland sina fröjders lik,
 Och blickar trotsande ännu mot höjden.
 Ja, det är tid att ända detta liv,
 Som ej av dig, o himmel! jag begärde,
 Som till min plåga blott du skänkte mig.
 Lik älskarinnan, som ifrån sig kastar
 De gyllne smycken, dem en trolös brudgum
 I kärlekens och hoppets rosendarar
 Åt henne gav, så med ett vilt förakt
 Jag livets skänk, o Gud! bortom mig kastar.
 Ej din Natur, ej dina milda solar
 Jag längre dyrkar, vill ej längre andas
 Orangens doft, ej dricka källans bölja
 Och druvans blod, ej äta nådebröd
 Hos en Natur, som dock till ändlös jämmer
 Mig fostrar upp. Med denna ödets kedja,
 Olindos skänk, jag mig förkväva vill,
 För evigt släcka andedräktens lågor.
 Men någon kommer. Ha! Francescos steg
 På trappan ljuda. Gott! jag dröja vill
 Ett ögonblick. I underbar förening
 Må kärlekens och dödens facklor brinna,
 Och nöjets läger till en liksäng bli.

FRANCESCO (*uppträder*).

Ett Herrans väder! Av det strida regnet
 Min kappa genombadad är. Jag fryser.
 Lauretta, har du vin?

LAURETTA.

Ja! där på bordet
 Tolv cyperflaskor stå, din egen gåva.
 Den ena är dock tom.

FRANCESCO (*dricke*).

Ett Herrans väder!

Slog åskan här ej ned?

LAURETTA.

Det vet jag inte.

FRANCESCO.

Men nyss på stunden, när jag vek om hörnet,
Såg jag en blix, som klöv de svarta molnen,
Och ställde, väsande, just hit mot huset,
Så tyckte jag, sitt lopp. Då skälvde jag
För dig, Lauretta, och en våldsam oro
Bevingade min fart. Men du är oskadd,
Är ej förskräckt.

LAURETTA.

Jag bäva för en åsknatt?

Men säg, Francesco, varför har du dröjt?

FRANCESCO.

Förlåt mig, goda, älskade Lauretta.
Man höll mig kvar, man gömde bort min kappa.
Ack! nattens ena hälft rätt ledsam var.
Mer ljuv mig blive vid din barm den andra!

LAURETTA.

Ja, låt oss *Cyprias hulda fest* begå.
Kan du mig älska ömmare än fordom,
Gör det i natt. Tryck flickan till ditt hjärta,
Tills hennes hjärta av förtjusning brister,
Med heta kyssar kväv dess andedräkt.

FRANCESCO.

Vad felas, säg? När rätt jag dig betraktar
 Vid ljusens sken, så förefaller mig
 Ditt anlete så sällsamt och förändrat.
 För rosor irrbloss dina kinder måla,
 Och olycksbådande ur ögat lyser
 Kometens dystra glans, ej stjärnans eld.

LAURETTA.

Åh, bry dig ej därom. Det blir väl bättre.
 Tag cittran nu och sjung. Improvisera!

FRANCESCO.

Varföre det?

LAURETTA.

Musikens änglatoner
 Till nöjets orgier mystiskt oss bereda.
 Till andakt stämmer den två ömma bröst,
 Som hoppfullt än vid tempeldörren bida.

FRANCESCO.

Jag vet ej själv vad denna gång mig fattas.
 En dyster aning, som jag ej förstår,
 Omkring mig spökar. Blott Laurettas kyss
 Kan den fördriva. Ack! vad skall jag sjunga?
*(Han fattar en cittra och sjunger, sedan han några ögonblick
 preluderat.)*

Samma frö och samma hjärta
 Ros och törne, fröjd och smärta,
 I sitt dunkla sköte hysa –
 Månar växla, solar lysa,

Och de syskonväxter två
Ut från mogna grenar slå.

Purpurrosen snart försvinner;
Törnet hösten övervinner,
Genom vintrarna det varar,
Hotar än, då **Progne** svarar,
Frälst ur Oceanens tvång,
Systemers milda klagosång.

Glädjebloomor på det gröna
Livets träd, elysiskt sköna!
Av en frostnatt I förödens;
Men, till dess omsider dödens
Bittra frukt hon burit har,
Sitter smärtans blomma kvar.

*(Under sången har Lauretta, av Francesco obemärkt,
nedsjunkit på bädden, betäckt anletet med en schal och
strypt sig med halskedjan.)*

Ha! vilken Demon ingav mig den sången?
Jag vet ej vad jag söng. Ack! **somnambuliskt**
Min hand på cittrans strängar **lopp**, och rösten
Sig medvetslöst förente med dess ljud.
I glädjens himlar väck mig nu, Lauretta!
Med doket ej ditt sköna anlet hölj!

(Han bortlyfter schalen.)

Gud! vilken syn! vilt stirra hennes ögon.
Ja, med kometens dystra glans, och kinden,
Där hälsan nyss sitt purpurskimmer göt,
Och läpparne i svartblå färg sig måla.
Lauretta, vakna! vakna, o Lauretta!
Nej, i dess barm ej livet återvänder.

Med detta smycke, nyss av änglabarmen
Så **menlöst** vaggat, hon sig själv förkvävt.

OLINDOS VÅLNAD (*uppenbarar sig*).

Med mig, Francesco, skickar dig Lauretta
Sin sista hälsning. I en evig boning
Hon redan flyttat, är med mig förmäld.

FRANCESCO.

Fördömda spöke! störta dig tillbaka
I nattens boningar. Vad vill du mig?

VÅLNADEN.

Det har jag sagt. Nu äger jag på jorden
Ej mer att syssla. Glad jag nu mig sänker
I skuggornas och mörkrets tysta rike.
Måhända att vi träffas där en gång.
God natt emellertid, god natt, Francesco!

(*Vålnaden försvinner. Francesco nedsjunker **sanslös** på en soffa.*)

Nej med detta
står jag ej länge ut

LAURA.

Nej med detta står jag ej länge ut, man får ju aldrig sin ädla nattro. Varenda afton supéer, **spektakler**, **maskrader**, konserter, inom- och utomhus, och det till klockan tre, fyra, fem på morgnarne. Emellertid måste jag utan att få delta i all denna härlighet sitta och vaka till dess jag är nog lycklig att få Markisinnan väl till sängs.

LORENZO.

Å bagatell. Du kan sova under det Markisinnan dansar sig trött! Med mig är det hundra resor värre. Min Herre lämnar mig varken natt eller dag någon vila. Själv sover han aldrig och andra unnar han icke sömnens vederkvickelse. Jämt hör jag den fördömda klockan ringa efter mig, jämt hör jag ropa Lorenzo. Ack! om Markisen icke ägde mig, han skulle stå sig helt slätt. Han är ett nyckfullt egensinnigt barn, utan förmåga att själv handla, att själv framtränga till målet för sina önsknings: han existerar snart sagt endast genom mig.

LAURA.

I sanning, Markisen är en besynnerlig människa.

LORENZO.

Det har jag länge påstått. Med en min som vore han rustad att gå i kamp mot **Belzebub** själv genomvandrar han parker och de tomma salarne i palatset eller går fram och åter på **Ponte Rialto**, utan att giva akt på folket omkring sig. Har du nyligen sett hans kammare, Laura? Den är mörk som ett likrum och en enda liten lampa brinner där både nätter och dagar. Det felas blott en krucifix och en döds-kalle för att göra kammaren till en riktig eremithåla.

LAURA.

När hans förra gemål Donna Elvira levde var han likväl vida bättre. Du var ju närvarande, Lorenzo, vid hennes rysliga död!

LORENZO.

Har jag icke sagt det hundra gånger. Förskona mig att vidare tala därom.

LAURA.

Om något skall man emellertid tala för att icke somna. Ju rysligare ju bättre.

LORENZO.

Välän jag skall [undfägna dig med](#) en spökhistoria.

LAURA.

Nej nej, inga spökhistorier. Berätta mig förloppet vid Donna Elviras mord.

LORENZO.

Välän då efter du är så envis. Donna Elvira skulle som du vet göra ett besök på sin väns Grevinnan MF:s Villa [en knapp fjärdels väg](#) från Staden. Jag åtföljde henne, ty hennes egen kammartjänare hade sjuknat.

[— — —]

MARKISEN.

O vilken Kvinna. Medan hennes man, plågad av samvetets brännande sår, lik en vålnad genomirrar palatsets salar och icke finner någon ro, någon vederkvickelse, svävar hon, sorgfri och glad, i nöjets yppiga kretsar, fröjdas dess öra åt musikens klang, dess öga åt dansens brokiga skimmer. Ack! under det ingen medlidande blick hälsar mig, ingen vänlig stämma tilltalar den över-

givne brottslingen, triumferar du i en krets av beundrare, skämtar måhända i detta ögonblick på divanen med en av modets hjältar, eller fladdrar i vällustig dans med en [Cicisbé](#). Mig ihågkommer du icke mera: du har vunnit mitt guld och är nöjd. Ack, var detta den sällhet, jag väntade mig av vår förening, detta den framtid, som lovades mig av din falska handtryckning, din milda, ljugande blick. För att äga dig har jag ej tvekat att begå den grövsta av illgärningar, har jag blivit den största brottslingen på jorden. För att få äga dig har jag mördat – ack, själva avgrunden ryser vid föreställningen därav – har jag mördat en älskande maka, min ömma, min trogna [Elvira](#) – du vet det och lämnar mig ensam i helvetets kval. Olyckliga Elvira, beklagansvärda offer för min ursinniga kärlek, mina brott, mitt raseri! Rysliga äro de plågor, förskräckligt det straff, varmed du hämnas efter din död, förskräckligt och dock för ringa för mitt brott! Om natten som om dagen, i ljuset som i mörkret kringsvävar mig din blodbestänkta vålnad och beskådar med hämndkrävande blickar [den grymmaste av mördare](#). Fridlös vill jag fly till [...] Store Gud! skulle en arm då finnas, som ville låna sig till ett verktyg åt mitt brott? Borde ej själva Banditens hjärta rysa vid tanken på ett sådant mord? – Men varföre utan ändamål plåga mig själv? varför med egen andedräkt uppblåsa den straffande avgrundselld, som flammar i mitt inre? Jag vill se Antonia, vill med henne komma till en förklaring och om möjligt är återvinna det enda jag av henne ägde, dessa förstådda smekningar, detta sken av kärlek som åtminstone för ett ögonblick kan bortgryckla mitt kval. Ja endast för Antonia [trives](#) detta svarta förtappade hjärta: de onda liksom de goda sträva att förenas med varandra och en känsla, som ej kan [vederläggas](#), säger mig att Antonia ej är bättre än jag. – Hon kommer omsider! jag hör dånet av hennes vagnshjul. Med vad språk skall jag väl tilltala henne? Med kärlekens? jag vänder mig då till en marmorbild? Med harmens? jag väcker då en [Furie](#)!

O dunkla känsla

PHAETON.

O dunkla känsla som min själ förskräcker
Då jag i kväll en oviss vandring **sträcker**
Ur fridens hydda, ur min barndomsdal.
Hur glättig här jag silverlammen smekte
Log mot en rosig framtids ban och lekte
Bland ängens liljor bort **minutens** kval.
Och hur **mitt upphov, världens gyllne öga,**
Såg ned från **charen** i det blåa höga
På Sonens blomsterbana, mild och klar.
Var strimma sade mig: jag är din Far.
I dag hur dystert brunno ej hans lågor
Mot Stadens torn, mot älvens **azurvåg,**
När väckt ur drömmens avgrundsplågor
Jag ödets morgon randas såg.
Nu i hans ljus jag skådar **hamnar** irra,
Kring lunden där min lyckas altar stod
De vandra bleke, fläckade av blod
Med dödens blickar som min själ förvirra
Med Brustna ögon vilt på mig de stirra
Och fly som böljor i den strida flod.
Mitt hjärta från mitt bröst jag skiljas tycker
Då själv jag skiljes från min födslostrand
Då ärelystnan med gigantisk hand
Ur dalens skuggor segrande mig rycker
Mot fadrens borg, mot ljusa morgonland
O ärelystnad! i ett magiskt band
Grymt mänskohjärtat förs av dina nycker.
Vad mera om en fåfång värld ej känner
Att gudablod i mina ådror bränner
Att **Klymene** åt den vars segerarm
Allsmäktigt ljusets båge spänner

En himmel öppnat vid sin barm?
 Vad mer om **Epafus** min börd föraktar,
 Om blott ett lyckligt mänskobarn jag är!
 Vad mer om herdens dräkt jag bär
 Och blomsterkrönt en hjord i dalen vaktar
 Blott sorgen ej min levnads tråd förtär.
 Men ack! förgäves himlens varning skallar
 Jag måste gå dit ödets röst mig kallar
 Men vem i dalen har mig uppsökt där?
 Min vän **Liguriens kungason** det är!

PHAETON.

Vad Cygnus här? Jag trott oss fjärran skilda
 Av hav och berg.

CYGNUS.

Ej brusa hav så vilda
 Så branta berg stå ej mot himlen opp
 Att vänskapen de hejda i sitt lopp.
 Ej längesen i dunkla midnattstunden
 Då **Sirius** brann i Söder, Stjärnors **drott**
 Och Månens blick ur stjärnerunden
 Med silverglans begöt de mörka sunden
 Och vilade på kronorna i lunden
 Som gränsa till min Faders slott,
 En röst mig väckte ur den tunga blunden.
 En gullbevingad Andes röst det var
 Vid bädden stod han, som en stjärna klar,
 Hans hjässa av en liljekrans ombunden
 Upp, sade han med rosenläppars par
 Upp att din vän från döden rädda
 Skänk honom, dig och Jorden själv försvar
 Snart Phaeton i lågors avgrund far
 Snart **Orcus** skall en eldsäng honom bädda

Om av din vänskap han ej hålles kvar.
 Teg och försvann: av himmelska aromer
 Uppfylldes rummet. Kungaborgens **domer**
 Jag nästa morgon sjunka såg
 Bakom min väg i blåa töckens våg.
 Nu står jag här. O säj vad grymma öden
 Dig hota? dystert är din blick,
 En vålnads likt ditt sorgsna skick.
 Omfattar dig med järnarm redan nöden?
 Männ himlens dom ren i fullbordan gick?

PHAETON.

Min Cygnus ack! du har mig ej förgätit
 I öknens famn Du söker opp din vän.
 En tår hur gärna offrade jag den
 Men nya tankar ur min hjärna frätit
 Allt vatten bort – dock lika mäktigt än
 I hjärtat flammar vänskapen.
 Hur skall jag mot din godhet svara?
 Allt är jag skyldig att dig uppenbara
 Än fruktar detta hjärta ingen fara
 Men vredens blixtn från dunkla himmelen
 Snart störta tör – Kom och mitt öde känn.
 Du vet att här vid **Nilens silvervågor**
Den Gud vars fackla skakar dagens lågor
Av Klymene den första gunsten njöt
 Hans barn jag föddes av Hjältinnans sköt.

CYGNUS.

Vem vet det ej? Din åsyn ren förkunnar
 Din gudabörd. Vid **Pindens helga brunnar**
 Apollo själv ej lyser mera huld
 Och druvlikt fladdrar dina lockars guld

Som vore du lik guden van att skölja
Dem varje kväll i **Xanthen's milda bölja**.

PHAETON.

Du känner ock att **Io**, forna dar,
Av **molnbehärskarn** älskad var.
I glada barndomsdrömmar sänkt, allena,
Bland gräs och liljor, gick den himmelskt rena
Vid **fadrens blomsterkrönta våg**
När Zeus från **etern** henne såg.
Straxt klädde han i svarta dimmor jorden
Och flickans oskualdsros i dunklet bröt
Att undfly **Juno** som förtörnad vorden
Snart ned till jorden på ett guldmoln flöt
Gestalten av sin älskarinna
Han i en snövit kvigas hamn **förböt**
Sitt kval hon matt kring blomsterfälten röt
Tills här i stilla dalars sköt
Där Nilens sju kristalleurnor rinna
Hon lade glad sin djurförklädnad av
Och Epafus omsider livet gav.
Vitt över dessa kornförgyllda länder
Han spiran räckt med fruktansvärda händer
Från **Thebes** rika marmorslott.
Stolt av sitt blod och av den makt han nått
Åt **Febi Son** ett kallt förakt han giver
Och **nekar stolt dess börd av Ljusets drott**.
Med rättvis harm, med eldad iver
Jag ur hans åsyn till min Moder gått
Och fordrat hennes råd och fått.

CYGNUS.

Vad rådde hon?

PHAETON.

Att ur Egyptens dalar
 Bege mig dit där morgonrodnan bor
 Av Österns rosor krönt i **Timmars kor**
 Att söka upp min Faders gyllne salar
 Av honom **äskande en pant**
 Som gör för världens alla folk bekant
 Att Klymene av **neslig** eld ej glödde
 Att endast Gudabarn hon födde.

CYGNUS.

Vad tänker du begära då?
 Månn Gudens **silverbåge**? månn hans lyra
 Vars ömma toner i en magisk yra
 En vild natur till skönhet ordna må
 Och markens djur till festlig kordans styra.
 [— — —]

APOLLO.

Så **höves** mig att möta jordens böner
 Om ingen gloria nu min panna kröner,
 Om endast sångens rosiga **talor**
 Min gång omsvävar **av demanter klar**
 Blott mildare jag så mot jordens söner
 Skall tröstrikt le och i beklämda bröst
 Förtjusning klinga med **teorbens** röst.

O minne av en jordisk låga
 Hur ömt du än mitt hjärta rör
 Ej **Pythons båga** som jag för,
 Ej Lyrans Konst, ej lyckans råga,
 Ej **förutvetandets förmåga** —
 Min kärlek blott mig lycklig gör.

Ack! på den helga Nilens stränder
 Mitt öga vilar än med fröjd.
 Framför mitt tåg jag Sirius sänder
 Sitt klara silverbloss han tänder
 Och vinkar stolt Egyptens länder
 Till dans på vågomsvämmand höjd.

I **Deltas** rosenprydda dalar
 Hur lycklig vid din barm jag var,
 O Klymene! i forna dar.
 Med rosig hy i **eterns** salar
Min Syster bröllopsfacklan bar.

O Klymene du skall försvinna
 Mot ödet ingen makt förmår
 Ej **Jofurs** bön, ej **Junos** tår.
 Snart på de fält där mörk och svår
 Man ser **Kocytens** bölja rinna
 En Vålnad suckande du går.
 Ack! snart av jordens skönsta kvinna
 Solgudens ömma älskarinna
 En vissnad Mumie återstår.

Än midnatt dygnets bägge hälfter fjärmar
 O **Eos!** du vars lätta rosenhand
 Upplåter portarne till Österns land.
 Vem är den Yngling som från Jordens strand
 Hit till mitt gullpalats sig närmar?

Eos.

Jag vet det ej men ditt hans anlet härmar
 När milt bebådad av min facklas brand
 Du strålfull uppstår över himlens rand.

Hans ögon ljuvt som **tvillingstjärnor** glimma
Och saffranshår kring mjölkvit skuldra simma.

APOLLO.

Må en av er, I blomsterkrönta timmar
Ledsaga honom hit. **Vad sällsamhet!**
Av mörker är jag höljd, jag intet vet
En röst dock säger i mitt gudahjärta
Mig förestår stor glädje eller smärta
Vad lider natten, Timmar? Fåfängt ren
Björninnan sig mot **Thetis' rike** vänder
Klart strö **Plejaderna** sitt midnattssken.

Nyss morgonrodnan höjt sin purpurfana
Din höge Fader knappt begynt sin bana
Raskt svävar du likväl med liljefot
Besläktat ljus i morgondagg emot.

LAMPETIE.

Du även Cygnus ingen nattro äger
Är vilan kanske hård på våra läger?

CYGNUS.

Jag njöt ej vila. Våldsamt sjöd mitt blod.
Din rosenbild för tanken målad stod
[— — —]

Riddartornet

Sorgspel

PERSONERNE.

VON RHEINFELS, en kejserlig General.

OLIVIA, hans Maka.

MATHILDA, deras Dotter.

CLARA, hennes vän.

HERMAN, **Hovmästare** hos von Rheinfels.

TVENNE LANTMÄN från von Rheinfels' gods.

EN TJÄNARINNA hos Mathilda.

KOR AV ÄNGLAR.

(Scenen på von Rheinfels' Slott.)

FÖRSTA AKTEN

(Strand av *Bodensjön*. – *Borgruiner*, och bland dessa ett nästan fullkomligt kvarstående torn. – *Allé av lindar*. – *Gräsbänkar mellan träden*. – *Morgon*.)

CLARA. MATHILDA.

CLARA.

Sitt ned, Mathilda! under dessa lindar.
En festlig hymn åt solen i dess uppgång
Jag tänkte spela, medtog därför cittran;
Men lärkorna mig ren förlägen göra.
Med dem att tävla vågar icke jag.
O vilken morgon! hur dess andedräkt,
Ljuvt kylande, omfläktar våra kinder!

MATHILDA.

Ack, Clara! låt oss gå.

CLARA.

Nej, låt oss stanna.
Vi gingo vi så tidigt ut på fältet?
Vad önskade vi se? En skön Natur,
Gudomligt rodnande, i morgondräkten,
Bland rosor väckt av dagens första kyss.
Hon finnes här.

MATHILDA.

Nämn ej för mig Naturen.
Ej blomstrar, ler, ej rodnar hon för mig.

CLARA (*efter en kort tystnad*).

Jag undrar ej på dina sorgsna griller.

Det steg du tar – min broder allt berättat –
 Det steg du tar, är viktigt, ömma vän!
 Är allt i ordning, allt berett för flykten?

MATHILDA.

Ja, bästa Clara! när från borgens tornur
 Den fruktansvärda midnattstimman slår,
 Då i bersån, av blommiga syrener
 Och välluktrika kaprifolier byggd,
 I resans dräkt jag vänta skall din bror.
 Vad pinsam väntan! att det midnatt vore!
 Till Ludviks hjärta jag för evigt trycktes!
 O att vi redan i Helvetiens dalar,
 På andra sidan Bodensjön, i kransen
 Av snöbetäckta Alper, fäst vårt bo!

CLARA.

Kom i min famn! Den gamla vänskapsskyssen
 Mig giv ånyo, älskade Mathilda!
 Den var så kall.

MATHILDA (*med uttryck av en drömmande smärta*).

Vad i mitt hjärta glöder
 Det hinner ej till läpparna, det brinner
 Med evig avgrundseld i det fördolda.
 Ej ögat ser, ej örat hör min plåga;
 Ej känslorna, ej tanken fatta den.

CLARA.

Vad hör jag? kärleken ej gör lycksalig?
 Ack, arme Ludvik! olycksfulle broder!
 För mycket du begärt av hennes ömhet.
 Ej kan hon skiljas från sin barndoms nejder,

Från dessa stränder, dessa kullars blomster,
Från marmorsalar, av dess anor fyllda,
Ej från en öm och älskad far.

MATHILDA.

O Clara!

I alla änglars, alla helgons namn
Jag dig besvär; nämn aldrig mer min far.
Jag leker ej med rosorna i parken,
Jag smeker ej det späda lammet mer.

*(Hon går, i **synbar** oro, ett varv över Teatern: därefter,
med stigande affekt:)*

Gud! giv mig tårar. Från din höga himmel
Sänd dagg i mitt förbrända hjärta ner.
Jag bönhörd är. I öknens källan sorlar.

(Hon nedsjunker; gråtande, på en gräsänk.)

CLARA.

Gråt ej, Mathilda! Skönt i tårar glänser
Ditt blåa öga: präktigt de **bedagga**
Din purpurkind; men ack! på vännens hjärta
De falla, droppar likt av smält metall.
Ack! ofta, ofta skall i nya bygder,
Vid stjärnors eld, vid solens middagsstrålar,
Din tårblick sväva från den andra stranden
Av Bodensjön hit till din barndoms Eden,
Din första kärleks rosenprydda vagga,
Och fåfängt söka blott en flyktig skymt
Av fordom dyrkade naturgestalter.
Ack! ofta skall min bror, i stumma tårar,
Dig överraska, och hans ömma hjärta
En långsam död av dina smärtor lida.
Var sorgsen blick ifrån ditt hulda öga,

Var kvalfull suck, som lyfta vill din barm,
Skall, likt ett dolkstygn, honom genomborra.

MATHILDA.

Vad? tror du väl, att jag vill osäll göra
Den man jag valt?

CLARA.

Ju mindre du det vill,
Ju mera sårar din förstådda smärta.
Ej sorgen döljes.

MATHILDA.

Tala ej härom.
Tag cittran, sjung. Som vårens vindar smälta
Ispansaret omkring Naturens barm,
Och, kyssande, förgättna blommor väcka,
Så, vid musikens änglaröst, vår själ
Sitt forna Själv, sitt urliv återfinner.
Sjung vad, som barn, vi sjöngo mången gång,
Då, efter slutad blomsterskörd, i dalen
Och buskars valv, på sommarns rosenmatta,
Vi sutto, hult försystrade, och sågo,
Med tankfullt öga, aftonrodnans flor,
En förlåt likt till underbara scener,
Nedhänga glödande från Västerens moln.

CLARA.

Vad visa skall jag sjunga?

MATHILDA.

Älskarns klagan

Vid flickans bår.

CLARA.

Den är så sorglig.

MATHILDA.

Sjung

Vad du behagar.

CLARA.

Låt mig tänka efter

Jo, tyst! jag tror jag minnes en ännu.

(Hon sjunger till cittran.)

Lilla Anna i sitt fönster står.

Svala väder hennes kind förfriska,

Fläkta långsamt hennes rika hår

Och förtroligt viska:

»Kom, o Anna! kärlek, vår och hopp

Ute härska. Kom, o sköna flicka!

Träden blomma. Alla rosor spricka

Ur sin knopp.«

Anna vandrar. Månget skuggrikt träd

Över henne ljuvt sin krona välver.

Purpurrosen, lockande och späd,

Vid dess fötter skälver.

Viskar sakta: »Stanna, hulda mö!

En minut allena värdes stanna.

Bryt mig, bryt mig. På din barm, o Anna!

Vill jag dö.«

Flickan stannar och mot rosen ned,

Att den bryta, leende, sig böjer,

Då en huggorm, väsande och vred,

Sig ur gräset höjer.

Anna **dignar**. Flydd är kindens glöd,
 Livets värma hennes bröst **förlåter**.
 Lunden vissnar. Mulnad himlen gråter
 Hennes död.

På något muntert låt oss tänka nu.
 I morgonskimret må vårt glada öga
 Kring nejden spela! Vilken härlig trakt!
 Se havets blåa himlaspegel fattad
 Av dagens unga, rosenröda strålar
 I gyllne ramar in! Se Riddartornet
 Sig praktfullt höja över sjunkna bröder,
 Heroen lik, som överlevat har
 En helig fabelvärld, och står allena
 Bland gravarna, mot gudalansen stödd.

MATHILDA.

Ack, Riddartornet! Dit ej ens en blick
 Jag kasta vill. Dess gråa jättemurar
 Förskräcka mig.

CLARA.

Mig åter ljuvt de sänka
 I tysta drömmar om försvunna dar,
 Den gamla, ädla, gyllne riddartiden.
 Ack, vilken tid! Av festliga tornerspel
 Var stad gav genljud. Fromma **peligrimer**
 Till **löftets orter** sträckte då sin färd.
 Hjälmbuskar fladdrade på varje hed,
 Och i var småskog sjöngo Trubadurer.
 Men säg, Mathilda! varför ständigt bäva
 För Riddartornet? Tror du även sagan
 Om bleka spöken, som i nattens timmar

Kringvanka där; om röda lågors sken,
Dem mången gång ur tornets öde gluggar
Man tyckt ses lysa?

MATHILDA.

Än ett barn jag var;
Låg i min vagga. Natten kom, och månen
På golv och väggar i den lugna kammarn
Framtrollade kristallefönstrens bild.
Då hörde jag, från denna trakt, en röst,
Röst av en ande. Varnande han sjöng:
»Mathilda! akta dig för Riddartornet!«
Än rösten evigt i mitt öra ljuder.
Vid dagens ljus, i stilla natters skugga,
Lik törstande cikaders rop på heden,
Den ljuder sorgligt varnande och grym:
»Mathilda! akta dig för Riddartornet!«

CLARA.

Blott vindens sus i daggiga syrener,
Blott aspens rädda viskningar, du hörde.

MATHILDA.

Må vara! men vi gå.

CLARA.

Se! Herman kommer,
Den trognaste bland tjänare.

MATHILDA.

Vad vill han?
O Gud! om budskap från min far han bär!

DE FÖRRA. HERMAN.

HERMAN (*till Mathilda*).

Ett viktigt samtal, mellan fyra ögon,
Av er jag önskar, nådigaste Fröken!

CLARA.

Gott! jag vill gå. Bland Riddartornets grus
Jag vandra vill en liten stund, och plocka
Små oskuldsfulla blå Förgät-mig-ej.
(*Hon går.*)

MATHILDA.

Vad vill ni, Herman?

HERMAN.

Vad jag har att säga
Ej säges lätt. Dock vill jag vara kort.
Ni minnes säkert ej er moder mer.
Tre somrar ni ej sett, då Ödets hand
Slet henne från det späda barnets sida.

MATHILDA.

Men flyttade till fridens land dess själ.
Ack! fast en dunkel, molnbeklädd Natur,
Som skiljevägg, sig reser oss emellan,
Fast ren hon står, belönt med segerpalmen,
På andra sidan Tidens ocean,
Så träffa våra själar dock varannan,
Så speglar dock, vid ljusa morgondrömmar,
Sig själ i själ, med hult *serafiskt löje*.
Allt vad ni vet, o Herman! om min mor,
Berätta det.

HERMAN.

Ve! snart ni mer får höra.

Ej nitton år er fader ännu fyllde,
 Då på Italiens varma blomsterfält
 Till blodig kamp han Kejsarns örnar följde.
 Rus drack hans klinga i Fransosers blod.

MATHILDA.

Ack! tala ej om krig och vapenlekar,
 Om mannabragder ej. Om henne tala,
 Som ömt mig tryckte till sin modersbarm,
 Vars hjärta slog mot barnets späda hjärta.

HERMAN.

En vapenvila slutad blev. Er fader
 Fick rätt att ostörd njuta ungdomsglädjen,
 Att mänsklighetens känslor, länge kvävda
 Av krigets fasor, ge sin hyllningsgård.
 Då i en dal, där näktergalar sjöngo
 Bland doftande, orangekrönta häckar,
 Och mången källa, silverklar och mild,
 Lopp viskande i myrträdens skygd,
 Han fann en flicka, skön som morgonrodnan.
 En blygsam Villa, ej av stoder prydd,
 Ej skimrande av guld och slipad marmor,
 Men enkelt skön, den hulda inneslöt.
 I spegelns glas ni kan dess bild åskåda.
 Hon blev er mor. Trots olikhet i börd,
 Er fader dock vid altarfoten svor,
 Hon svor er fader, oförgänglig kärlek.
 Snart friden slöts. Er farfar mellertid
 Var bliven död, och med sin unga brud
 Den nya herren flyttade på borgen

In i triumf, vid folkets jubelrop.
 Snart ni, av hulda modersarmar vaggad,
 En ny försäkring tycktes ge om helig,
 Om ömsesidig tro och levnadsfröjd.
 Då utbröt kriget åter, och von Rheinfels
 Mot nya faror gick med Kejsarns här.
 I enslig sorg er moder länge grät;
 Ert späda anlet hon med tårar sköljde.
 Men allt är **vanskeligt** på denna jord.
 En främling kom från **Välskland**. Dygdens krona
 Ur kvinnans lockar han försåtligt lyfte,
 Och trampade den rena lilja ned,
 Den helga tro, som utgör **makars** värde.

MATHILDA.

Du ljuger, Herman!

HERMAN.

O, att endast dikter
 Jag talte nu! Allt är dock sant. Von Rheinfels,
 Snart underrättad om den trolöshet,
 Som evigt härjade hans levnads lycka,
 Kom fradgande av harm från kriget hem.
 Förledarn sjönk för stålet, och er moder,
 Med liljearmarna i kedjor smidda,
 Blev hemligt nedsänkt i ett öde valvs
 Förfärligt mörka famn, i Riddartornet.
 I femton år hon suttit där. Hon andas
 Där än ett kvalfullt liv, en långsam död.

MATHILDA.

I Riddartornet?

HERMAN.

Ja, i Riddartornet.

MATHILDA.

O öde, öde! fasansfulla öde!

HERMAN.

Jag och er fader denna hemlighet
 Allena känne. Med en ryslig ed
 Jag mig förpliktat att den ej förråda.
 Med föda, med en knapp och usel föda,
 Var natt jag henne, suckande, förser,
 Uthärdar dock ej längre denna jämmer.

MATHILDA.

Gud! vilka blixtar **daga** ej min avgrund!
 Rätt hade Anden, som i natten söng:
 »Mathilda! akta dig för Riddartornet!«
 Nu bär jag kedjan, är en fånge själv.
 Hör, bäste Herman! följ mig till min moder.
 När stjärnorna från midnattsvalvet stråla
 Sin dystra glans i jordens dalar ned,
 Mig vägen visa till de svarta valven;
 Läs porten upp; du säkert nyckeln har.

HERMAN.

Ack nej, min Fröken! I er faders vård
 Den troget vilar. Varje gång med näring
 Jag till den arma vandra skall, han följer,
 I nattens djup, misstänksamt mina spår.
 Er far, ni vet det, sover ej.

MATHILDA.

Jag vet.

Ej Satan sover, som i mörkret vankar.
Giv mig ett råd.

HERMAN.

Ett enda givas kan.
Det var en bön till Er jag ville ställa.
Ack! längesen jag uppenbarat allt,
Om för ett edsbrott samvetet ej bävat.
Nu motstår jag ej mer den armas gråt.
Hon vill Er se. Av onda drömmar plågad,
Av aningar om dottrens framtidsöde,
På sina knän hon mig besvurit har
Med Er ett möte henne att förunna.
Ack! bed er far. Han motstår ej er bön.
Med mig må gå, som Herren det behagar.
God är min gärning. Ingen ed förpliktar
Att vara grym och känslolös. Ack, bönfall!
Er far ej nekar, älskar Er så ömt.

MATHILDA.

Ve, ve! han älskar mig! ja, du har rätt!
Gå, Herman, gå, och låt mig ensam tänka!

MATHILDA (*ensam*).

O, vilka öden! Nya bommar stänga
Min dunkla väg, och nya dolkar slipas
Åt detta bröst. Oändligt växer kvalet,
Oändligt vådan. Jag till böner sjunka,
På knä mig kasta för den avskyvärda,
Gudlösa bov, som jag har kallat far!
Dock måste detta ske. Ej någon undflykt
Mer givs för mig. Jag måste henne se,
Jag måste slutas till dess barm, förklara,

I snyftningar, min tacksamhet och blanda
Med hennes mina kyssar och min gråt.

CLARA. MATHILDA.

CLARA.

Nu är jag åter. Hela handen full
Av blå förgät-mig-ej, av späda minnen –
Tag dem emot, Mathilda! för dem med
Till isbegrönda Alpers fot och tänk,
Var gång du ser de vissnade, på Clara,
Vars ömma vänskap aldrig vissna skall,
Fast sorgerna, fast årens tysta gång
Och döden själv dess levnadsrosor härja.
Men ack! vad ser jag? Blekt ditt anlet är,
Likt eken, vilken nyss av blixten träffad blev.
Du ryser, bävar, vill, men kan ej, gråta.
Säg, vad har skett? Vad budskap förde Herman?
Mathilda! har din fader upptäckt allt?

MATHILDA.

Ack, skona mig att yppa mina plågor!
Ett ord är dyrköpt från ett krossat hjärta,
Framsäges blott med onämnbare kval.
Ack! känslans höjd är tanken. Smärtans tanke
En avgrund är. Hör, Clara! nu min bön.
Din broder säg, att icke denna afton
Jag ämnar fly.

CLARA.

Vad hör jag? Löften giva
Och rygga dem!

MATHILDA.

Det icke är mitt fel.
 Vid Gud! jag kan ej handla annorlunda.
 Farväl, o Clara! Vid vår trogna vänskap
 Besvär jag dig. I dag mig ej besök.
 Jag måste ensam bedja, gråta, tänka.

*(Hon går.)*CLARA *(ensam)*.

Gud! vad har skett? Måhända kan mig Herman
 Allt uppenbara? Jag vill honom söka.

ANDRA AKTEN

*(Mathildas kabinet.)*MATHILDA *(ensam)*.

Vad båtar väl att sucka och att bedja?
 Vid korsets fot i tårar att försmälta?
 Gud hör ej längre jordens klagotoner.
 Han glömt, att förr han älskat mänskosläktet,
 Att själv dess straff försonande han led.
 Sin himlaport han stängt. Sin stora nattvard
 Han ren begynt. Vi klappar jag då än?
 Förbannelser ur brölloppsalen svara.

Jag var dock kallad! Varför icke korad?
 Rår jag därför? Vem älskar icke fröjd
 Och salighet? O skogens näktergalar!
 O strida floder! susande plataner!
 Och du, o måne! som med stilla skimmer
 Beglänste, sorgligt leende, den fristad,
 Där stum jag satt i mina drömmars krets!

O poppelskuggor! blomsterrika dalar!
 Till vittne Er jag tager, av de tårar,
 Som tindrade på mina späda kinder,
 Den ömma längtan efter liv och kärlek,
 Som magiskt lyftade min druckna barm,
 Då än ett barn jag lyssnade till klangen
 Av det preludium, som en okänd hand
 Ljuvt på oändlighetens harpa slog,
 Då känslans första viskningar jag hörde.
 Ack! jag blev kallad. Varför icke korad?
 Är det ej nog, att störtas i en avgrund?
 Skall himlens salighet man skåda först?

Mitt öde fylles. Snart min levnadsklocka
 Den hemska timma slår, som avgör allt.
 I Riddartornet bor min levnadsgåta.
 Jag ilar dit att lösa den. Jag fruktar
 Ej Riddartornet mer. Ett modershjärta,
 Ömt för Mathilda, klappar där. Vad tröst!
 Ja! vad, från livets bleka morgongryning,
 Jag saknade, vad vänskapen ej skänkte,
 Ej blomstrens doft, ej silverbäckens sus,
 Ej alla pulsslåg från naturens hjärta,
 Den stumma, fåfångt kransade naturens,
 Det skall jag röna. I en moders famn
 Jag gråta vill den onämnbare tåren.
 Ack! dagen skrider. Intet än jag gjort
 Att henne rädda ur sitt djup, att mildra
 Dess grymma kval! Gud! giv mig kraft att börja;
 Gud! giv mig kraft att sluta detta värv.
 Dock, fåfångt ser jag till din himmel upp.
 Jag kan ej bedja. Kan du dig förbarma?
 Vem kommer? – Clara!

CLARA. MATHILDA.

CLARA.

Ja, min vän! jag aktar
 Ej ditt förbud. Mitt hjärta omotståndligt
 Mig förde hit. Ej kan jag dig [hugsvala](#),
 Jag vet det väl, min svaga röst ej hörs
 I denna storm, som grymt ditt inre skakar;
 Men unna mig att dela dina kval,
 Åt barndomsvännen dem förtro, Mathilda!
 Blott så förslös smärtans grymma udd.
 En balsam ordet är för livets plågor.

MATHILDA.

Vad är det kval, som nämnas kan, som låter
 I ord sig tolkas, av begreppet fattas?
 Ej talar uslingen i bålets glöd.
 Ack! tro mig. Själén ock har sina [marter](#).
 Dock höra endast andarne dess skri.

CLARA.

Ej gives kval på jorden, som ej låta
 I ord sig tolkas, av begreppet fattas.
 Ej helvetet ur sina kulor stiger
 I ljuset upp.

MATHILDA.

Ej i det yttre ljuset,
 Ej på de gröna, solbeglänsta ängar,
 Dem kroppens öga mäter och behärskar.

CLARA.

Fly i det yttre. Drick narcissens doft,
 Hör fågelns sång och le mot solens strålar!

MATHILDA.

Vem njuter icke, om man kan? vem fröjdas
Ej åt en huld och moderlig natur,
Om hjärtat icke redan dött för glädjen?
Ack, Clara! lämna mig. Jag måste tänka.

CLARA.

Nej! tänkandet blott skärper *furiens* dolk.
Till flammor upp det avgrundsgnistan blåser.
O, jag besvär dig. Säg mig dina kval.
Låt mig med dig få gråta, få förtvivla.

MATHILDA.

Jag kan ej yppa vad i ord ej låter
Sig uppenbara. Detta blott jag säger:
Rätt hade Anden, som i natten sjöng:
»Mathilda! akta dig för Riddartornet!«

CLARA.

Ack! lämna detta. Inga anderöster
Här nere tala. Du har endast drömt.

MATHILDA.

I sjutton år, o Clara! har jag drömt.
Nu har jag vaknat, i en avgrund vaknat.

CLARA.

Nyss, hulda flicka! i varandras armar
Vi *roligt* vilade. Den ena själen
Sig i den andra speglade förtroligt.
Vem är den höga kopparmur, som nu
Oöverstiglig rest sig oss emellan?

MATHILDA.

Det är den mur, som skiljer helvete
Och himmel åt.

(Hon närmar sig till dörren.)

CLARA.

Vart går du, o Mathilda?

MATHILDA.

I parken ned. Jag måste överläsa
En ryslig läxa.

CLARA.

Får jag följa?

MATHILDA.

Nej!

(Hon går.)

CLARA *(ensam)*.

Hon går, o himmel! går i vild förtvivlan.
Vad skall jag göra? Kärleken ej ensam
Är, som man säger, sött förgift. O vänskap!
Din glädjekalk har även arsenik.
Ack! fåfängt nu förnuft och vänskap tala.
Jag måste dock på avstånd henne följa,
Att mot sig själv hon ej förtvivlad vänder
En avgrundsdolk, av Eumeniden räckt.

(von Rheinfels' kabinett.)

v. RHEINFELS *(ensam)*.

Vad ären I, allsmåttiga passioner!
Som evigt rasen inom denna barm,

Som dagens fröjd och nattens lugn förjagen?
 Vad ären I? Guds röster? eller andar
 Ifrån **Tartarens** djup? vad helst I ären,
 Ej andra Gudar äger jag än Er.
 Demoner! Gudar! mig till målet fören!

Olivia! grymt mitt hjärta du behandlat.
 Knappt evigheten kan dig straffa nog.
 Du fridens **genius** ur mitt bröst förjagat,
 Och dygdens krona från min hjässa ryckt.
 Vad jag var säll i dina armar fordom!
 Vad jag var god! Med Skaparn och naturen
 I vänskap levde detta hjärta än.
 Mitt ideal jag, hänryckt, slöt i famnen,
 Mitt andra, nej! mitt första Jag, och världen
 Ur tusen speglar strålade tillbaka
 Min salighet i ändlös morgonglans.
 Ve dig, **Siren**! som mig tillintetgjorde,
 Som med ett skeppsbrott **lyktade** min färd
 Kring njutningens kristalleklara sjöar.
 Men vad du lovat och ej hållit har,
 Det skall din dotter, skall Mathilda hålla,
 Skall återge mig en förlorad brud,
 Och gälda mannen, vad från ynglingen
 Din trolöshet så nedrigt mig berövat.
 Din avbild är hon. Dig jag ser i henne,
 Dig, likväl sådan, som när första kyssen,
 I dunkelt skygd av heliga oliver,
 Du, rodnande, vid Tiberns strand, mig gav.
 Nå väl! jag än dig älskar i Mathilda.
 Vad ren jag ägde bör mig ej berövas.
 Rätt har jag att min maka återfordra,
 Och detta sådan, som jag henne mist.

Men vilken tyngd sig lägrar kring mitt hjärta!
 Men vilken röst, som evigt förebrår!
 Är det en röst från samvetet, från Gud?
 Nej, slika röster ej till mänskan tala.
 Olivia icke mig bedragit då.
 Det kval mig sårar är den stumma oro,
 Som, vanligtvis, plär kärleken ledsaga,
 Förr än sin myrtenkrans den vunnit har.
 Dock, – vem är anden, som i örat städs
 Jag viska hör: »Gör henne ej olycklig!«
 Olycklig? – Jag? – Mathilda? – vilken bön!
 Ack, att jag Austriens gyllne kejsarkrona
 Vid hennes fot som offer kunde lägga,
 Att jag ett altar henne resa fick!
 Men gör en krona väl ett hjärta sällt?
 Kan offerrök ett dödligt bröst hugsvala?
 O nej! men detta angår icke mig.
 Blott ett vill kärleken. Han blott vill äga.
 O skynden, skynden, himmelska minuter!
 Då fadren make åt sin dotter blir,
 Och dottren brud åt fadren – vilken tanke!
 Så i sitt ursprung allt tillbakavänder,
 Så själarne förena sig med Gud.

V. RHEINFELS. MATHILDA.

V. RHEINFELS.

Vad lycklig syn! i detta rum Mathilda!

MATHILDA.

Min far! min far! förbarma Er...

v. RHEINFELS.

Vad nu?

Vad fattas dig? vad önskar du, mitt barn?

Ett halsband av koraller, en ägrett

Av diamanter?

MATHILDA.

Smäda ej mitt kval.

För en olycklig....

v. RHEINFELS (*avbrytande*).

För en tiggerska,

En bov, som önskar undgå lagens näpst,

Du säkert ber. Allt skall dig dock beviljas,

Mathilda! blott du även hör min bön.

Sitt vid min sida ned på denna soffa.

MATHILDA.

Ack! låt mig tala.

v. RHEINFELS.

Låt mig tala först.

Säg, flicka! minns du sista månskenskvällen?

MATHILDA.

Min far! jag redan lidit nog. Ack, fyll ej

Till brädden lidandets och dödens kalk.

v. RHEINFELS.

Ljuvt näktergalen sjöng i parkens lindar.

På fjärran klippor, mer och mer fördunklat,

Låg aftonrodnans guld, och månens klot,

I brandgul prakt, emellan träden blänkte.

En **ambravind** i poppelns kronor for,
 I tårar liljan stod, och **nattviolen**
 Sitt milda doft kring **Floras bäddar** göt.
 Då fann jag dig. I **ångande** bersån,
 Skön, som bland Edens rosenhäckar Eva,
 Som en **Seraf** i himlens blomstergårdar,
 Gudomligt mild, du satt, med purpurkinden
 Mot handen sänkt, stum, drömmande, allena.
 Du ville fly. Jag höll dig sakta kvar.

MATHILDA.

Ack, skona mig! Jag minns det alltför väl.

V. RHEINFELS.

Avbryt mig ej. Jag har den lilla **osed**
 Att, när jag börjat, jag till punkt vill tala.
 Öm, om ditt liv jag slingrade min arm,
 Din rosenmun jag kysste och de klot,
 Där kvinnolivets fullhet bor. Min hand
 Ren undanryckt den avundsfulla schalen.
 Jag unnade dig kvällens friska fläkt.

MATHILDA.

Hör upp att mig till stoftet förödmjuka.
 Väl var jag ej den brottsliga, men kvinnan
 Förnedras av en förolämpning ren.

V. RHEINFELS.

Då, **furialiskt** vild, med jättekrafter,
 Av vredens **Demon** stärkt, ur mina armar,
 Ursinnig, smädande, du lös dig ryckte,
 Och stötte grymt min sträckta famn tillbaka.
 Själv jag förskräcktes. Om en dolk du ägt,
 Du säkert tryckt dess mordudd i mitt hjärta.

MATHILDA.

O nej! mitt eget bröst jag genomborrat.
Men vartill detta tal? Ack, hör min bön!

v. RHEINFELS.

Ej förr, än heligt du bedyrat mig
Att nästa månskenskväll mer lydig bliva,
Att ej ur mina armar brottsligt fly.

MATHILDA.

Ack, hör mitt hjärtas ångestrop! Jag beder
För en olycklig, som i femton år
Drack smärtans evigt återfyllda kalk.
Jag ber, o Rheinfels! för er forna maka;
Jag beder för min mor.

v. RHEINFELS (*med bortkonstlad bestörtning*).

Bed Gud för henne,
Om sådant lönar mödan. Hon är död.
Du själv med tårar ofta ju befuktat
Dess sarkofag.

MATHILDA.

Hon lever, den elända,
Ett jämrens liv, i Riddartornets valv.
Giv henne fri. Om brottslig förr hon var,
Hon länge nog, hon övernog har pliktat,
Från ljusets fröjd, från mänskors glada samspråk,
I nattens kulor stängd. Giv henne fri,
Och unna mig att hennes anlet se,
Att helga tårar vid dess hjärta gråta.

(*Hon knäfaller.*)

v. RHEINFELS (*efter få ögonblicks tystnad, och med bycklad köld*).
Stig upp, Mathilda!

(*Han går, tankfull, några gånger fram och åter.*)

Av den bön du gjorde
Skall sista delen bliva dig beviljad.
Förrn solen sjunkit nerom himlens rand,
Du skall din moder se, vid hennes bröst,
Om du så vill, i tårar få försmälta.

MATHILDA.

O! i vad språk min tacksamhet förklara?
Ack! hjärtat vidgas av en salig tjusning,
Och glädjetårar har jag blott, ej ord.

v. RHEINFELS.

Mathilda! hör mig. Trolös var din moder.
Hon mig bedrog på livets hela fröjd.
För kärlekens hon skänkt mig hämnens vällust.

MATHILDA.

Jag vet det väl. Men hon är straffad nog.
Ett ögonblicks förseelse ej bör
Med en oändlighet av plågor gäldas.

v. RHEINFELS.

Barn! du har rätt. Också jag vore böjd
Att henne ren i denna stund förlåta.
Men, som jag sagt, din moder rövat har
Mitt hjärtas lugn. Det måste återgivas,
Förrn hämnden kan sin gissel lägga ned.
Grymt är att livets höga spel förlora.
Vid himmel och vid helvete jag svär:
Ersättning måste givas mig. Dock hon

Förmår det icke mer. Du, o Mathilda!
 Betala måste modrens gamla skuld.
 Vad hon mig var i glädjens rosentid,
 Du måste bli – min brud, min älskarinna.
 Djupt i Helvetiens blomsterrika dalar
 En hydda står, i lindars skygd, vid randen
 Av brusande Rhodanens silverflod.
 Snövita lamm kring rika ängar vimla,
 Från bergen glättigt hornen återskalla,
 Och ömma herdar och herdinnor vila
 Vid källors sorl i ambrahäckars skugga.
 En fristad där jag ämnat åt din mor.
 Dock se! du vill i hymens glada tempel
 Försoningsoffret ej för henne bringa,
 Vill ej ur bojan köpa henne fri.

MATHILDA.

Omänskliga! – Och gives ingen Gud,
 En ängel ej, som oskulden beskyddar?

v. RHEINFELS.

Vad jag har lovat, ämnar jag dock hålla.
 Omarma skall du, ren i dag, din mor.
 Ett villkor likväl jag dig föreskriver.

(Han framtar ett krucifix.)

Se detta krucifix!

MATHILDA.

O Gud, vad syn!
 Ett krucifix i Rheinfels' händer – gruvligt!

v. RHEINFELS.

Din mor det ägt. Med skökotårar ofta
 Metallen hon begöt. Jag har det än

Kvar som en hågkomst av den fromma kvinnan.
Fall nu på knä. Lägg handen sen på korset
Och svär...

MATHILDA.

O, gapade ett avgrundsdjup
Mig ren emot! Vad vill ni?

V. RHEINFELS.

Svär vid Honom,
Vars bild du här, i marterskruden, ser,
Att med ett ord, en blick, ett andedrag,
Ej uppenbara för din usla mor,
Vad med varann vi talt, sen månskenskvällen.

MATHILDA.

Vad? tror ni, att i ord jag kan förråda
Det gräsliga, som ej sig tänka låter?
Jag vill dock lyda. Hör, o Gud! jag svär:
Må av förbannelsen mitt huvud drabbas,
En fläkt av tröst ej hinna till mitt hjärta,
Om jag ej fullgör, vad min fader nu
Mig rättvist bjudit. Gud! du är mitt vittne.

V. RHEINFELS.

Gott! – det är tid att andra ämnen sköta.
Förrn kvällens glöd förgyller horisonten,
Vi följas bägge åt till Riddartornet.
Gack nu, Mathilda! Jag vill egenhändigt
Om Hermans straff ge skriftelig befallning.

MATHILDA.

Ha! är ej offer nog? Gud! även detta!

V. RHEINFELS.

Vad tänker du? skall ej förräderi
Och mened straffas? I din egen åsyn
Rådbråkas skall den nedrige i kväll.

MATHILDA.

O avgrundshjärta! grymhet utan like!
Ack, Rheinfels, Rheinfels! fruktar ni ej Gud,
Så frukta mänskor. Har ni ensam rätt
Att mot de edra, lik en tiger, rasa?

V. RHEINFELS.

Det där förstår du ej. För vad jag gör
Ansvarar jag hos Kejsarn och hos Riket.

MATHILDA.

Ve! kvalet nu ej några gränsor känner.
Nu stiger jämren över kalkens bräddar.
Vi rämna icke jordens sköt? Vi störtar
Ej himlavalvet på mitt huvud ned?

(Hon lämnar förtvivlad rummet.)

V. RHEINFELS.

Vad, på sig själv om mordisk hand hon lade!
Dock nej! hon fruktar evighetens kval.

TREDJE AKTEN

(*Underjordiskt valv i Riddartomet. En brinnande lampa.*)

OLIVIA (*ensam*).

Var gästar solen? Dröjer hon ännu
 I morgonrodnans gyllne port? vid Söderns
 Kristallevalv? i Västerns purpurdalar?
 Vad? eller gjuter redan nattens måne
 Sitt klara sken ur bleka stjärnors krans?
 Jag vet det ej. Till mig ej ljuset hinner,
 För mig ej himlavalvets klocka slår,
 Och endast suckar mäta mina stunder.
 Ett lik jag är, i gravens mörker bäddad,
 Från himlens alla gyllne strålar bannlyst.
 Blott lampan dystert i mitt gravkor flämtar
 Och lyser hemskt de kalla skuggors dans.

Var är du, var? o älskade Mathilda!
 Min ungdoms stolthet, och min ålders hopp!
 Var gång en stilla **vallmofläkt** från glömskans
 Och fridens hem mitt sorgsna öga sluter
 I drömmens töcken, jag dig skymta ser,
 Fast skild från mig av strida floders vatten.
 I tusen dräkter, men i alla skön,
 Jag skådar dig, o älskling! mig berövad.
 Än rosenkrönt, än med **förspridda hår**
 Och dolk i handen, än på öde klippor
 Bland vattenfall och uvars nästen lägrad,
 Än lekande på blomsterrika fält,
 Du vinkar mig och viskar dina öden.
 Nyss för en rasande och blodig tiger
 Jag såg dig fly med andebleka kinder

Och vingad fot. Emot den andra stranden
 Du sträckte gråtande din häpna famn
 Och ropade: »Ack, fräls mig, fräls mig, moder!«
 O! tryckte jag till denna modersbarm
 Dig blott en gång, i dessa armars boja.
 Ej skulle Rheinfels, själva avgrundshären
 Ej skulle mer dig rycka därifrån.

Hur underbart dock mänskohjärtat är!
 Ren femton år i dessa fasans valv
 Jag mina villor, mina brott begråtit,
 Och dock ännu jag icke lärt att dö.
 Än hjärtats pulsar, det förblödda hjärtats,
 En **samklang** med den eviga naturens
 Förgäves söka. Än jag leva vill,
 Vill se Mathilda, blommorna, och himlen
 Med sina tusen klara silverbloss.
 Ha! någon kommer: riglars då jag hör.
 Ack! Herman kommer, han, min gode ängel.
 Han länge dröjt. Med rosor och med vatten,
 Med jordens friska modersmjölk han kommer
 Omsider att hugsvala mig. Se! krukans
 Var länge tom, och dessa **täcka** blomster,
 Majsolens döttrar, av Mathilda skötta,
 Ha längesen förbleknat, som min fröjd.

OLIVIA. V. RHEINFELS.

OLIVIA.

O himmel, vilken anblick! det är Rheinfels.

(Hon nedsjunker halvt vanmäktig mot en pelare.)

V. RHEINFELS.

Ja, skönaste Olivia! det är Rheinfels.
 Hon svimmar. Ha! det var ej första gången.
 Den gamla konsten övar hon ännu.
 Vak upp, Olivia!

OLIVIA.

Himmel! det är Rheinfels.

V. RHEINFELS.

Ja, skönaste Olivia! det är Rheinfels.
 Ack, arma barn, vad du är blek och mager!
 Och vilken klädsel! har du ingen spegel
 Att ordna dina lockar för? Ej smink,
 Pomador, snörliv, lukt- och skönhetsvatten,
 Brokader, gaser? Allt jag sända vill,
 Att din galant, den gamle Herman, ej
 Må dig bespotta.

OLIVIA.

Stor är icke segren,
 Ej äran stor att skymfa, att förkrossa
 Den hjälplöst fallna. Dig, Barbar! på jorden
 Om misskund och förlåtelse jag bad.
 På domens dag må himlen dig förlåta.

V. RHEINFELS.

Ha! domedagen kommer ej så snart;
 Men innan dess vi äro bägge döde.
 Men hör, Olivia! i vad avsikt, tror du,
 Är jag väl kommen hit? Ett blott besök,
 En skyldighetsvisit var just ej detta.

OLIVIA.

Att mörda mig, o Rheinfels! är du kommen.
 Ack! länge ren vart ögonblick jag väntat
 Att bödeln se och svärdets hemska glans.
 Men skona mig ännu. Vid forna stunder,
 Vid forna löften, av oss bägge brutna,
 Men heliga ändå, jag dig besvär:
 Ej störta nu i gravens famn mig neder,
 Ej i en grav, mer djup än redan denna.
 Till Andarnes församling mig ej sänd,
 Förren invigd i *mystärerna* jag blivit,
 Förren evigt jag med Gud försonad är.
 Låt än en gång mig solens anlet se,
 Guds egen avbild, innan ögat slocknar.

v. RHEINFELS (*med konstlad godbet*).

Du misstar dig. Vid alla himlamakter!
 Jag vill ej mörda dig, vill livets fullhet
 Dig återge. Dock, för den levnadsfröjd
 Du mig berövat, fordrar jag en annan,
 En högre fröjd. Minns du Mathilda än?

OLIVIA.

Jag minns en dröm, mer värd än hela livet.
 Var är Mathilda? ädle Rheinfels, svara!
 Var är mitt barn?

v. RHEINFELS.

Snart skall du skåda, snart
 Omarma det.

OLIVIA.

O himmel, vilket under!

Vad salighet! I häktets djupa natt
 En morgonrodnad uppgår då omsider.
 Men, Rheinfels, nej! Du gäckar blott min plåga.
 Vem fröjdas efter femton år av kval?

V. RHEINFELS.

Att jag ej gäckas, skall du genast skåda.
(ropar i fonden.)
 Mathilda, kom, omarma nu din mor!

MATHILDA. OLIVIA. V. RHEINFELS.

MATHILDA.

Min mor!

OLIVIA.

Mitt barn! ja, under detta hjärta
 Du vilat har. Jag känner dig igen.
 Så blomstrande du stod i mina drömmar,
 Så brann av himmelsk oskuldsfärg din kind,
 Så ömheten ur dina blickar lyste.
 Kom i min famn. Tag denna moderskyss,
 Av varma tårar, hjärtats pärlor, stänkt,
 Du har förgätit dem jag förr dig givit.

MATHILDA.

Jag evigt dock dem saknat, ömma mor!
 O Gud, att denna stund min sista vore!
 Nu är jag lycklig.

OLIVIA.

Vad? du ryser ej
För dessa fångvalv? ej för dessa trasor?
Du blygs ej för den jämmerbleka *hamn*,
Den arma fånge, som din mor du kallar?

MATHILDA.

O finge, sluten inom dessa murar,
Jag vid er sida livets dar förnöta
I delad sorg och i gemensam gråt!
(stum omarmning.)

v. RHEINFELS *(otålig)*.

Vad? är det än ej nog med smek och tårar?
Ni sett varannan, kyssar gett och famntag.
Mer jag ej lovat. Hör mig nu, Olivia!
Den ömma dotter, som i tårars flod
Syns vid din barm försmälta, kan dig rädda
Ur nattens dystra famn, kan återge
Dig friheten och mänskorna och ljuset,
Hon vill det ej.

OLIVIA.

Grymt skämtar ni, o Rheinfels!

v. RHEINFELS.

Jag skämtar icke. Fråga henne själv.

OLIVIA.

Det är ej möjligt, barn!

MATHILDA.

Ack nej, omöjligt!

V. RHEINFELS.

Så hör, Olivia! hör vad jag förklarar.
 En ryslig **hungerdöd** i detta valv
 För dina brott jag dömer dig att dö.
 Tillstängas skall den väg, som hit mig förde,
 Tillstängas så, att själva **Simsons arm**
 För bommens motstånd digna skall, och Herman,
 Förledd av dig sin givna ed att bryta,
 Skall uppge andan under tusen marter
 Straxt utanför din fängseldörr i kväll.
 Din yttersta musik hans dödsskrän blive!
 Olivia, se! med denna lampan slocknar
 Den sista strålen i din hemska natt.
 När denna kruka blivit tömd – ack, tom
 Hon redan är – en droppa vatten skall
 Ej dina bleka läppar mer förfriska.

OLIVIA.

Ack, skona Herman! skona mig! hur gruvligt
 Att långsamt dö i mörkrets djupa famn,
 Av ingen sedd, av ingen viskning tröstad.

MATHILDA.

Vad? skriars himlen ej ur dvalan upp?
 O tigerbröst! och denne är min far!
 Det är ej möjligt. Svara nej, o moder!

OLIVIA.

Han är din far. Den första sälla lågan
 Ej av mitt brott **oskärad** var, då redan
 Du leende i mina armar låg.
 Han är din far.

MATHILDA.

O avgrundsdjup av smärta!

v. RHEINFELS.

Ett ord, Olivia! än ditt liv kan frälsa,
Ett enda ord, ett löfte av Mathilda.
O flicka! tvekar du ännu? Ett ord,
Det kända löftet frälsa kan din mor
Från tusen dödars kval, kan Herman ge
Dess forna liv och friheten tillbaka.

OLIVIA.

Ack, älskade Mathilda! bed för mig.

MATHILDA.

Till vem? – Till Gud? – Till denne? Ingendera
Förbarmar sig.

OLIVIA.

Ve, ve mig då, elända!

v. RHEINFELS.

Mathilda! nå, vad svarar du? i handen
Du dödens hemska vågskål bär och livets.

MATHILDA.

Blott ett jag svarar. Jag förbannar dig.

v. RHEINFELS.

Välan! vi gå. God natt, god natt, Olivia!

*(Han skjuter Mathilda ut genom fängelsedörren och lämnar
straxt därefter rummet, vartill ingången igenriglas. Olivia
nedsjunker mot en pelare. Teatern förändras.)*

(Plats utanför Riddartornet.)

MATHILDA. V. RHEINFELS.

MATHILDA.

Är det ert allvar? hårde man! o nej!
Ni skämtar blott.

V. RHEINFELS.

Betrakta denna nyckel.

Han **läser** upp din moders fängseldörr,
Han sluter den, om du så vill, för evigt.
Kom, följ mig nu till stranden av den ljusblå,
Kristalleklara Bodensjön. En båt
I viken ligger. Jag med dig, Mathilda,
En lustfärd göra vill på spegelrymden,
Tills jag i böljan funnit har ett djup,
Tillräckligt att för evigt nyckeln **bärga**.

MATHILDA.

Barbar!

V. RHEINFELS.

O flicka! avhör mig med sans.

Tror du, att Gud till avgrundskval dig dömer,
För det du lytt din faders bud, och frälsat
Från hungrens död den ömmaste av mödrar,
En trogen tjänare från **hjulets marter**?

MATHILDA.

Ack, Rheinfels! jag ej svara kan, ej tänka.
Av vanmakt svikta mina knän. Av ångest
Mitt hjärta kväves.

V. RHEINFELS.

Lyd din känslas stämma,
Hon är din Gud. Säg blott åt mig de orden:
»I liv och död är jag din trogna brud.«
Straxt hämnnden flyr och häktets bommar falla.

MATHILDA.

O, talets verktyg, spännen er förmåga!
Uttalen, läppar, nu det avskyvärda:
I liv och död är jag din.....

V. RHEINFELS (*smekande*).

Trogna....

MATHILDA.

Brud!

(*Hon är på vägen att vanmäktigt neddigna, men upptages
i Rheinfels' armar. Ridåen faller.*)

FJÄRDE AKTEN

(*Plats utanför Rheinfelska Slottet. I fonden Balett av ungt Lantfolk,
efter en avlägsen dansmusik.*)

TVENNE LANTMÄN (*i förgrunden*).

DEN FÖRSTE.

Nå det var sällsamt, måste jag bekänna.
I femton år på slottet ingen fest,
Och denna afton allt så rikt och rundligt,
Musik och dans och fulla högtidsbord!
I sanning, jag förstår mig ej på herren.

DEN ANDRE.

Ej heller jag. Rätt står dock aldrig till.
 Man säger ju, att han i Välskland gjort
 Kontrakt med Fan. Måhända har han nu
 Fått det förlängt, och kalaserar därför
 Så styvt i kväll.

DEN FÖRSTE.

Håll inne, gode bror,
 Med slika uttryck. Ingen bättre herre
 Vi kunne önska oss. Har han ej mildrat
 Utlagorna, som tryckte oss så hårt?
 Ej uppbyggt skolor, kyrkor, hospital,
 Och understött med eget guld de arma?

DEN ANDRE.

Nå, det är sant. Men har han nånsin visat
 En enda blick av huldhet åt de sina,
 Åt dem, som nalkats honom med en bön?
 Har han med glädje nånsin gett, uthärdat
 Välsignelsen av dem han frälst ur nöden,
 Ej tacksamheten med förakt bemött?
 Står han ej mörk och dyster där, så ofta
 Man vågar träda inför herrens anlet,
 Ser han ej bort och med försmädlig min
 Drar överläppen ända upp till näsan?

DEN FÖRSTE.

Var har sin sed. De rika och förnåma
 Ha icke vår.

DEN ANDRE.

Men karlen är en Satan.

För ros skull vankar han ej varje natt,
 En vålnad lik, kring Riddartornets murar.
 I sömn Guds änglar vagga dygdens barn,
 Men avgrundshären med de onda vakar.

DEN FÖRSTE.

Tyst, broder! det är redan sent på kvällen.
 I herrens fönster äro ljusen släckta.
 Blott från hans sängrum flammar än ett sken
 Igenom fönstrets täckande gardiner.
 Jag måste gå till sängs. Det Rhenska vinet
 Har gjort mig tung i ögon och i knän.
 God natt, min bror!

DEN ANDRE.

God natt! Gud vare hos dig!

(Mathildas kabinet.)

MATHILDA *(ensam, med utslagna hår, i djup, tänkande förtvivlan)*.

Vad gör, vad ämnar, tänker du? Mathilda!
 Bland västerns rosor lyste aftonsolen
 Så skön och härlig. Var det avskedskyssen
 Dess purpurstråle slocknande dig gav?
 Säg: har du mod att morgonsolen se,
 Att skåda ljuset i dess glada öga?
 Vad? fruktar du ej, att med skräck det vänder
 Sitt gyllne anlet från Mathilda bort?
 Så grym förvandling det ej skådat än,
 Sen första gången över jordens fält
 En evig cirkelbana det begynte.
 Ett **menlöst** barn i aftonrodnans skimmer
 Mathilda satt. Vad är hon vorden nu?

Sin faders sköka! Änglars, mänskors avsky! –
 Det är då avgjort. Hon ej leva får,
 Ej skända dagens ljus med sina blickar.

O Gud! o Gud! och detta var **min hymen!**
 Min bröllopskrans en marterkrona blev.
 Lätt är att lida, men att gäckad bli
 Av själva Ödets Gud i sina plågor
 Är outhärdligt. – Ja, ej mer en längtan,
 Ej mer ett hopp! – Fram då, min enda tillflykt,
 Min frihets borgen, andevärldens nyckel,
 Ja, fram, mitt hjärtas vän, du blanka stål!

(Hon blottar en dolk.)

Ja, det är tid. Av vin och vällust rusad
 Barbaren somnat. Från den grymmes sida
 Jag sakta smög, och medtog detta järn,
 Måhända slipat åt ett annat hjärta.
 Välan! jag dör. Men är det rätt att störta
 Sig själv i natten? Bör Naturens hand
 Ej lösa själv de bojor, dem hon smidde?
 Jag vet det ej; men känslans milda stämma
 Gudomligt viskar: »Dö i frid, Mathilda!«
 I kvalens avgrund dock en enda tröst
Mig övrig är. Jag faller som ett offer.
 Gud själv var offer, skall förbarma sig.
 Nu, skynda, arm! nu slå med ökad kraft
 Ditt sista slag, o sönderslitna hjärta!
 Men ack! jag kan, jag får ej dö. Man nalkas
 Min dörr. – Vem är det? – Min tyrann? – Ack, nej!

OLIVIA. MATHILDA.

OLIVIA.

Jag måste resa. Ej ett ögonblick
Mig givs att dröja. Ren vid borgens port
En vagn mig väntar, och en båt vid stranden.
Farväl, min dotter! goda barn, farväl!
Att fri jag andas, att jag himlen ser
Och stjärnorna, att fältens doft jag dricker,
Är allt ditt verk. Tag min tacksägelse.

MATHILDA.

Vi gråter ni, min mor?

OLIVIA.

För det jag ej
Kan återgälda vad för mig du gjorde.
Blott du har Rheinfels' hårda bröst bevekt.
Ve, att till återtjänst jag blott kan gråta!

MATHILDA.

Nej, ömma moder! Ni kan göra mer.
Bed Gud för mig. Ej är en ringa sak,
Att utom oss ett hjärta ha, som ömt
För oss vid börens offerlåga suckar.

OLIVIA.

I sjutton år jag bedit för ditt väl,
Och ej förgäves. Du är god, och himlen
Skall dig beskydda.

MATHILDA.

Hulda mor, farväl!

Ni måste resa. Midnattstimman ren
 Kring **fästet** spanner stjärnbeströdda vingar.
 Res, att, i fall ni efter utsatt tid
 På denna borgen träffas av min far,
 Han ej i valvets natt Er återsänker.

OLIVIA.

Hård mot sin maka var din far. Mot dottren
 Han är väl god?

MATHILDA.

God, bästa mor!

(Med ofrivilligt hånlöje.)

Ej jag

På livets sällhet honom grymt bedragit.

OLIVIA.

Var det en förebråelse? mitt barn!
 Förstår ock du att hjärtan sönderslita?

MATHILDA.

Ack nej! **jag kan ej förebrå, ett hjärta**
 Ej sönderslita. Detta är för sent.

OLIVIA.

Du talar gåtlikt.

MATHILDA.

Jag är själv en gåta.

Res, ömma mor, för Guds skull res, att Rheinfels
 Er icke finner. Sömnens väl berövad,
 Han varje midnatt gör sin rund kring borgen.

OLIVIA.

Förr sov han lugnt vid denna barm. O ve!
Hans sällhet jag förstört. Mitt straff var rättvist.

MATHILDA.

Tänk ej därpå. Ni pliktat nog. Farväl!

OLIVIA.

Vad det är grymt att från den återfunna
Sig genast skilja! Glöm mig ej, Mathilda!
Skriv ofta brev.

MATHILDA.

Nej, jag vill komma själv.
Då månens skimmer från de höga Alpers
Isdiademer nattligt återstrålar
Och näktergalen i sin *ambradal*
Av Edens brudsång klingar *efterljuden*,
Då vill jag ofta i det milda dunklet
Er själ belyssna, mildra edra tårar
Och kyssa Er med aftonvindens fläkt.

OLIVIA.

Mitt avsked tag, o dyra glädjebomma!
O Edens ros, den sista i min höst!
Förgudade relik av döda fröjder!

(De omfamna varandra.)

MATHILDA. OLIVIA. CLARA.

MATHILDA.

Vad ser jag? Clara? – Du gör sent besök.

CLARA (*visande på Olivia*).

Ha! vem är denna?

MATHILDA.

Fråga ej om ödet.

Det outgrundligt är.

(*Till Olivia.*)

Farväl!

OLIVIA.

Farväl!

(*Stum omarmning.*)

CLARA. MATHILDA.

CLARA (*efter en kort tystnad*).

En ryslig dröm mig jagat hit. Mitt öga
 Av sömnens trollhand nyss var lyckt. I kyrkan
 Jag tyckte mig bland dunkla skaror stå,
 Bland svarta kläder, tårbestänkta kinder.
 Av tusen vaxljus skimrade det höga,
 Guldprydda templet; dova **orgors** brus
 Högtidligt vandrade i pelarvalven.
 Men, ack! i korets helga famn en mörk
 Likkista stod. Jag nalkades, och såg,
 Såg dig, Mathilda! där förbleknad vila,
 Väl krönt av rosor, väl i brudligt siden
 Högtidligt klädd, men bleknad, stel och stum.
 Nyss vaknad, ilar jag att övertyga
 Mig, att du lever, att du väl dig finner.

MATHILDA.

Sjunk till mitt bröst, o Clara! låt mig gråta
Den sista tåren i din famn. Om döden
Mig plötsligt ryckte ur din åsyn bort,
Mathildas svagheter du säkert glömmet,
Mathilda ej. – Säg, har du sett din broder?

CLARA.

Sen morgonstunden jag ej honom skådat.
Snart kommer han. Snart dånar midnattstimman
Från borgens tornur. Gäck ej hans hopp.

MATHILDA.

Ha! vad är klockan?

CLARA.

Snart halv tolv.

MATHILDA.

Kom, följ mig

I parken ned, i månbeblänsta kajan,
Av löv och rosor byggd. Tag denna cittra,
Älskvärda sångarinna, med, och sjung
En melankolisk sång till hennes toner –
Sjung älskarns klagan vid hans flickas bår.

CLARA.

Välän då, om det roar dig, Mathilda!

(De gå.)

(Berså. – Månsken. –)

CLARA. MATHILDA.

MATHILDA.

O vilken natt! med guldbokstäver strålar
 Guds Evangelium ned från himlavalvet,
 Och månens strålar darrande förmälas
 Med lövens skuggor. Ha! vad **ambradoft**
 Från tårbestänkta liljorna sig höjer!
 Ack! skön är jorden. Ljuvt att ögat lyfta
 Mot solbefolkad ändlöshet, att vinkas
 Av **Sirii fackla**, av **Orions hand**,
 Till gudafesten i det blåa höga.
 Skön är den övre jorden. Himlens armar
 Omfamna den så ömt. Ur tusen ögon
 Nedstrålar kärlek. Vädrens tusen läppar
 Den rosenkrönta barmen evigt kyssa.
 Men, o, hur mörk är underjorden ej!
 Hur gruvligt, att i graven evigt blunda!

CLARA.

Tänk ej på döden. Våga en gång leva.
 Fly till Helvetien. Inom dessa murar
 Du trives ej. Till **herdlandet** fly.

MATHILDA.

Jag vill så göra. Ja! till herdlandet
 Jag flytta vill. Tag, Clara! nu din cittra.
 Sjung älskarns klagan vid hans flickas bår.

CLARA.

Nå väl! blott du ej gråter, o Mathilda!

MATHILDA.

Att gråta är då olycksaligt?

CLARA (*Med djup, plötsligt ingiven rörelse*).

Nej.

(*Hon spelar och sjunger.*)

*Dödslockan.**

Farväl, min älskarinna!
Du evigt från mig går,
Och evigt nu skall rinna
Den övergivnes tår.
Dödslockan så hemsk, så jämrande går
Och ropar högljutt: hon är död!
Så vill jag än fästa i ditt hår
En blomma rosenröd.

Ditt brudgemak, o Tärna!
Blev kvalens mörka hus.
Dit blickar ingen stjärna,
Där gryr ej dagens ljus.
Dödslockan etc.

Av ynglingar skall båren
Från huset föras av;
Med ögat mörkt av tåren
Man lämna skall din grav.
Dödslockan etc.

* Efter en [Engelsk Folkvisa hos Herder](#).

Av jungfrur skall dig följa
 En skön och korad flock,
 Tills mullen börjar hölja
 Den sänkta kistans lock.
 Dödsklockan etc.

Med kransar vill jag [sira](#)
 Ditt lik, du gravens gäst!
 Jag själv vill svartklädd fira
 En evig sorgefest.
 Dödsklockan etc.

Vad blommor jag skall skänka
 Din tysta [lägerstad](#)!
 Hur skall min gråt ej blänka
 Som dagg på deras blad!
 Dödsklockan etc.

Din likskrift vill jag [grava](#)
 Djupt i mitt hjärtas grund,
 Och mig den förestava,
 Bedrövad, varje stund.
 Dödsklockan etc.

Din avbild vill jag [draga](#)
 I hjärtat natt och dag;
 Ej tiden skall försvaga
 Dess änglalika drag.
 Dödsklockan etc.

Ve mig! av dödens pilar
 Min Phyllis skördad är;
 Blott graven, där hon vilar,

Är mål för mitt begär.
Dödslockan etc.

(Under sista *stanserna* av visan bar Mathilda, utan att Clara märkt det, avlägsnat sig.)

CLARA.

Vad! hon är borta! på mitt hjärta faller
En *centnertygd*. Olyckliga Mathilda!
Var är du, var? Jag ilar att dig söka.
Om än du flyktat i ett avgrunds djup,
Min sträckta famn, mitt ömma klagorop,
Skall kalla dig, o dyra vän! tillbaka.

(Hon lämnar hastigt Teatern.)

(Luftmusik. Preludium till nästföljande korsång.)

CLARA (*återvändande*).

O vilken syn! av dolken genomborrad
Vid månbeblänsta dammens rand hon ligger
Och kämpar långsamt dödens svåra kamp.
Vad skall jag arma? Jag vill kalla hjälp.
Måhända än att himlen sig förbarmar.

(Hon går.)

OSYNLIG KOR AV ÄNGLAR.

Olyckliga Mathilda!
Lär nu att hämta tröst.
Kom, slumra in vid milda
Väninnors syskonbröst.

Din provningstid försvunnit,
Ett *renat guld* du är.

Du livet övervunnit,
Dess krona nu du bär.

Till yttersta minuten
Din oskuld levde kvar.
Om blomman än vart bruten,
Hon likväl blomma var.

I mullen ämnet vilar,
Men, löst ur sina band,
Den fria formen ilar
Till ljusets fosterland.

Gud själv ifrån det höga
På dig med kärlek ser.
Marias hulda öga
I tårar mot dig ler.

Olyckliga Mathilda!
Lär nu att hämta tröst.
Kom, slumra in vid milda
Väninnors syskonbröst.

(Ljuden avlägsna sig småningom och förklinga.)

CLARA. TJÄNARINNOR *(som bära Matbildas lik).*

CLARA.

Är allt förlorat?

EN TJÄNARINNA.

Hon är död.

CLARA.

O jämmer!

Förvissnad, blek den oskuldröda kinden,
 De ögon Brustna, genom vilkas glas
 En himmelsk varelse, en blyg Seraf,
 Såg ut i livets majbeklädda dalar!
 Ack, hon är skördad! – Denna grymma anblick
 Är outhärdlig. – Höljen, mina vänner!
 Med denna schal dess blodbestänkta lik!
*(Hon lyfter från skuldrorna en schal och lämnar den åt en av
 tjänarinnorna, vilken därmed betäcker liket.)*
 Nu lämnen mig. Jag vakar hos Mathilda.
(Tjänarinnorna avlägsna sig.)

CLARA (*ensam*).

Förintad är jag. Sjelva **Lindaus** kärlek
 Ej hela kan mitt sönderslitna hjärta;
 Ej någon krans av jordens rosor knuten
 Mig lycklig gör. Åt detta livets gyckel
 Vem fröjdar sig, när döden ren en gång
 Man i dess stränga anlete har skådat?
 I festens sal, på nöjets blomsterbäddar,
 I dansens virvel och vid harpans toner,
 Skall vännens bleka vålnad mig omsväva,
 Dödskallen evigt grina mig emot.

CLARA. V. RHEINFELS.

V. RHEINFELS.

Ha! trolöst nyss hon från min sida smugit.
 Men vem är denna kvinna? – Fröken Clara!

Har till ett rendez-vous hon valt min park?
Var är Mathilda?

CLARA (*lyfter schalen från Mathildas lik*).

Här!

v. RHEINFELS.

O avgrundssyn!

CLARA.

Med dolken nyss sitt bröst hon genomborrat.
Ack, ädle man! er smärta jag förstår.

v. RHEINFELS.

Nej, Clara, nej!

(*Han lägger handen på hjärtat.*)

Djupt flamar här en eld,
Som icke släckas kan av seklers sekler.

(*Efter några ögonblicks tystnad.*)

Vad är att göra? Skall jag själv störta
I helvetet? – Nej, först jag vill mig bikta,
Bespotta modigt himlarna, och dö,
Med blodet stänkt åt skyn, som **Julianus**.

(*Han går, i rysligt kall förtvivlan. Clara nedsjunker
gråtande vid liket.*)

OSYNLIG KOR AV ÄNGLAR.

Av tidens plågor födes evigt väl.
Mathilda ej för Riddartornet bävar.
Av strålar krönt, i silverdräkt, dess själ
Till kärlekens och ljusets källa svävar.
Var jordisk mistning är en himmelsk vinning.
Solkronan flamar kring Mathildas tinning.

Thorsten Fiskare

[PERSONERNA:

GERMUND, Konung på Jungfrun.

Drottning BLANKA, dess Gemål.

SISKA, deras Dotter.

THORSTEN, Fiskare.

SNOTTRA, en Tärna.

TOMTAR, ÄLVOR, KÄLLNYMFER OCH MYLINGAR,
KONUNGENS HOVSTAT.]

*(Strand av Jungfrun. – Längst bort, vid den gemensamma
randen av himmelen och havet, Ölandslandet och ruinerna
av Borgholms Slott.)*

THORSTEN (*i sin fiskarbåt*).

Så har jag då omsider oskadd hunnit
Den blåa Jungfruns världsbekanta stränder.
Ack! mången köl mot dessa hållar krossats,
Ack! mången Sjöman, fåfångt återkallad
Av barn och maka i det mörka tjället,
Här sina ögon sammanlagt och stannat
På första hälften av sitt Fader Vår,
Med fiskarne i djupet brorsskål druckit.
Gud mig beskyddat. O, hur underbar
Är hans Försyn! Emellan mig och döden
Var blott en spån. Från molnbeklädda himlar
Röt stormen över mig, och havets bölja
Med vilda, svartblå, fraggbegjutna gap,
I raseri sig öppnade därunder.
Ren jag befallt i Skaparns hand min själ,
Bett änglarne till barn och hustru föra
Min sista hälsning och med tröstens balsam
Gudomligt lindra deras hjärtans sår,
Då stormen hastigt tystnade och böljan
Sin vrede kvävde och den milda Solen
Som länge döljts av molnens svarta förlåt
I nedergångens rosenröda prakt
Från Ölands kullar vänligt log och spred
Ett luftigt guld på vågens sänkta toppar.
En sakta vind mig över djupet förde
Till denna strand. Här vill jag över natten
Mitt läger taga. Frejas spinnrock gjuter
Sitt midnattssken. Se! Karlavagnen sänker
Sin gyllne tistel lodrätt ned mot havet
Och Månans klot i dyster prakt försjuncker
På andra sidan Borgholms gamla Slott.

Hans avskedsstrimma leker på dess murar
 Av seklers barn, av höga granar krönta
 Och återstrålar från de gråa tornen
 Där Fädrens skuggor än församla sig
 Vid stjärnors brand och glada blickar sända
 Kring **Gauthiods** rika, **holmbesådda** skär.
Nej återvända kan jag ej i afton
 Till hemmets ro, till skuggan av den kända
 Den torvbetäckta kojans där på stranden.
 Bedrar jag mig? Ser jag en dunkel låga
 Ej skina där vid bergets öde rötter
 Från andra landet gent emot? Nu mera klar
 På nattens duk hon sina strålar gjuter
 Nu tycks hon slockna. Ack ifrån min eldstad
 Den hulda strålen kommer över havet
 Och hälsar mig från Annika och barnen,
 Som vid en stockeld än med oro **bida**
 Sin Man och Far. Mor Annika! i natt
 Du ensam sova får, om annars sorgen
 Tillåter dig att dina ögon sluta
 Du väntat mig så säkert hem i kväll
 Med båten tyngd av havets rika byten.
 Jag kan ej komma. Arbete och vaka
 Och hunger tömt min sista kraft. Av sömnen
 Jag måste stärkas men då hanen gal
 Ur guldbefjädrad hals i byn och Solen
 I fältens dagg sin morgonstråle speglar
 Då skall jag vända sjungande tillbaka
 Och glad i hyddan stämma upp en psalm.
 Vid denna busken som med dunkla grenar
 Mot höjden strävar, kring vars spridda rötter
 En **hämmad** sjö med **spaka** böljor leker
 Jag fästa vill emellertid min båt

Och i dess vagga fridsamt slumra in
Vid bladens viskningar och vattnets skvalpning.

EN RÖST.

Kom Thorsten kom!

THORSTEN.

Vem ropar mig i natten?

Hur **underbart**. Ej någon Kristen själ,
Det vet jag säkert, bor på denna klippa.
Mitt öra säkert mig bedragit har.
Strandfåglar blott som lägga sina ägg
På strandens bäddar och med hessa ljud
Längs vågens bryn med **dävna** vingar sväva
Jag ropa hört. Blott vindens dova sus
Bland **måbärsträdens vita underblommor**.

RÖSTEN.

Kom Thorsten kom.

THORSTEN.

Nej rätt likväl jag hörde.

En kvinnlig röst mig kallar ur den gröna
Småskogens famn. Så är dock sant vad ofta
Vid brasans skimmer i den lugna hyddan
Jag ren som barn av Morfars läppar hörde
Om **rån** och älvor som på denna ö
Sin boning fäst, om undersköna jungfrur
Som än på bergens grönomväxta åsar
Högtidligt vandrat med de svarta håren
Av bleka pärlor smyckade, än kammat
I morgonskimret sina lockars guld
Än skämtande vid aftonsolens glans
I vågen badat liljevita lemmar.

RÖSTEN.

Kom Thorsten kom, mitt herrskap bjuder dig
Till gäst i borgen, väntar dig med åtrå.

THORSTEN.

Vem är du Kvinna, stig till denna strand
Ur tättförvuxna buskars galler ned.
Lät vid det ljus som nattens stjärnor sprida
Mig se ditt anlete.

SNOTTRA.

Välan, här är jag.

THORSTEN.

Vem sände dig?

SNOTTRA.

Mitt herrskap.

THORSTEN.

Vilket herrskap?

SNOTTRA.

Den store Germund, alla djurs och plantors
Och älvors Konung här på Ön, hans maka,
Den stolta Blanka som med gyllne klackar
Framskrider över golv av mosaik,
Och deras enda, undersköna Dotter,
Den hulda Siska.

THORSTEN.

Aldrig förr jag vetat
Att folk bebodde denna Ö, än mindre

Att här befunne sig ett kungahov.
Vad vill man mig?

SNOTTRA.

Dig gästfritt vederkvicka
Med vin och mat, vid lugna brasan torka
Din frusna kropp och slutligen bereda
En vänlig bädd åt dina trötta lemmar.

THORSTEN.

Det låter inte illa. Nå det var
Ett sällsynt herrskap måste jag bekänna.
Räck mig din hand, jag följer villig med.
En hungrig mage spottar ej i kålen.

[En annan trakt av ön.]

THORSTEN.

Var är jag? himmel! vilken praktfull anblick!
Männ levande jag flyttat har från Jorden
Till Änglars hem, till Edens blomsterdalar.
Ett praktfullt slott sig för mitt öga höjer
Och tusen lampor stråla mig emot
Ur höga fönsters glänsande kristaller.
Av klara lyktor skimrar varje träd
Och äpplen, röda som min Annas kinder
Då hon i brudstol gick med hårets flätor
Av gyllne bindlar sirligt genombrutna
Och klädd i Prostfruns svarta sidenklänning
Som brämad var med rosenröda band,
Nedhänga överallt från tyngda grenar.
Ack sköna Ängelinna, får jag plocka
Två eller tre av dessa täcka guldklot
Till skänk åt Anna och de små?

TÄRNAN.

Rätt gärna,
Blott du för länge ej dig uppehåller.
Otåligt ren mitt herrskap väntar dig.
Jag bannor får om icke snart vi komma.

THORSTEN.

Hav tålmod. Tre, fyra, fem och sex
Sju, åtta, nio, tio, elva, tolv
Och tretton, fjorton, femton. Ack nu får jag
Ej rum i fickorna åt flere äpplen.
Det sextonde jag själv försöka vill.
O huru sött. Ej Paradisets änglar
Av livets träd mer ljuva frukter bryta,
Ej Adam åt vid Edens blomsterbord
En bättre frukt, av Evas händer räckt
Vid fåglars sång i svala häckars skugga.

TÄRNAN.

Kom Thorsten kom, har ej din skuta än
Fått ballast nog?

THORSTEN.

Jag kommer, söta Flicka.
Var du blott god och för mig rätta vägar.
I hamnen lotsa mig.

TÄRNAN.

Kom följ mig åt.

[I Konungens borg.]

TÄRNAN.

Se här min Thorsten, fladdrar ej en spiseld
 Dig vänligt ren till mötes i kaminen.
 Vid dessa lågor dina lemmar värm,
 Halvstelnade av nattens köld och vågen.
 Byt sen om kläder, ty ej passar sig
 Att träda inför herrskapet så där
 I byxor av **buldan** och sjömansjacka.
 Vad skulle Fröken Siska därom tänka,
 Hon som är van att blott på guld och silke
 Sitt öga vila? Se! på denna stol
En högtidsklädning jag åt dig har framlagt.
 Begagna den. Se denna granna jacka,
 Av hundra **sidenklutar sammanflickad**,
 I praktfull blandning deras färgor spela
 Liket blomstrens skimmer på en sommaräng,
 Där **penninggräsets gyllne hy** förmåles
 Med purpurn av **de kägellika blommor**
 Marias hand ur jordens sköte räcker,
 Och **Riddarsporrens azur** med den röda
Tjärblommans prakt. Se denna röda kappa,
 Av pärlor och av silverbjällror prydd.
 Hör hur hon klingar vid den minsta skakning.
 Så skynda nu att kläda dig, jag går
 Emellertid att herrskapet förkunna
 Den kära gästens ankomst hit till borgen.
 Snart är jag åter. Gör dig bara färdig.

THORSTEN.

Nog märker jag här är mig gott att vara.
 Ack! hade jag min Annika blott här.

[Ett annat rum i borgen.]

DROTTNINGEN.

Vad menar du min Siska? Tror du ej
Att vi i afton skola få rätt muntert?

SISKA.

Ack jo min mor. Ej givs på denna jorden
En större vällust än att driva gyckel
Med Adams barn.

DROTTNINGEN.

Ja det är visst och sant.

I livets riken gives inget släkte
Som mänskosläktet underbart och löjligt.
Med fasta lungor *andas salamandern*
Den heta elden. Örnen trivs i luften,
I böljan fisken, maskarne i jorden
Och sticker grodan, lugna sommarkvällar,
Ur sumpens dy sitt gröna huvud opp
Och musicerar, drar hon det likväl
Snart törstande i samma dy tillbaka.
Blott mänskorna ett säkert hem ej äga.
De sväva mellan tvenne Elementer
Och ej på jorden de en hydda fått
Då ren i luften de palatser bygga.
Likt vimplarne som kröna skeppens master,
Likt flaggorna på tornens höga spiror
De vända sig vart slumpens vindar blåsa.
Nyfikenheten dem i ledband för,
Likt barn de lystra till var pipas ljud,
Likt fåglarne de fastna på var *limstång.*
Nå Siska har du överläst din roll?

Lät se att artig du för gästen niger
Att ett förälskat ögonspråk du för.

SISKA.

Var inte rädd. De fallit i god jord,
Så era lärdomar som Ert exempel.
Men vad min älskling dröjer! Kära Snottra,
Gå och se efter om han ej fullbordat
Toiletten än?

GERMUND [*inträder*].

Nå, vilka hocuspocus
Ha ni i afton för Er mina damer?

BLANKA.

Du vet väl vi ha främmande i huset.
Från Ölands strand en ung och älskvärd gäst.
Vem vet vad hända kan? Vår Siska ren,
Förstå mig rätt, har sina vissa planer.

GERMUND.

Ja jag förstår. Nå det skall rätt bli roligt
Att några salvor gapskratt snart få lossa.
Det ej på länge skett och **skall bekomma**
Min korpus väl.

SNOTTRA.

Hahahahaha!

Nej Fröken skulle bara hört och sett
Jag tittade igenom nyckelhålet.
Nu är han klädd. Med harlekinshabiten
Harlekinssjälen har han anlagt ock.
Säj någon nu att kläderna ej göra

På mänskan allt. Så långt hans öga räcker
 Han fram och bak sig leende betraktar
 Marscherar stolt på golvet fram och åter
 Och fröjdar sig åt bjällerkåpans ljud.
 Mor Annika, så för sig själv han sade
 Om du din Thorsten såg i denna skrud
 Du skämdes vackert, åh! du neg på avstånd.

GERMUND.

För allt i världen skaffa hit den tölpen.

SISKA.

Ja skynda Snottra ack mitt hjärta klappar.

BLANKA.

Tag Siska nu den gyllne högtidsbägarn
 Av törnets späda rosenknoppar **sirad**
 Av blå förgät-mig-ej, dem egenhändigt
 Du plockade vid silverbäckens rand.
 Möt så med lätta blommors glöd på kinden
 Och blygsam fröjd i ögats milda blickar
 Vid tröskeln ren vår gäst, räck druvans ädla safter
 Till gästfri hälsning och vid sångens röst
 Välkomna honom i din Faders gårdar.

SISKA.

Ack Mamma blott jag bägarn hålla kan
 Jag darrar så.

BLANKA.

Bemanna dig med styrka
 Kom dina anor, kom din börd ihåg.

SNOTTRA [*till Thorsten i dörren*].

Nå Thorsten raskt kliv på, var inte bondblyg.

THORSTEN.

Ack aldrig förr i mina levnadsdagar
Jag talt med Kungar, Drottningar och Fröknar.
Vart skall det här ta hus.

SNOTTRA.

Å mod ger makt
Sa' kärringen som fäktade mot björnen.

SISKA [*går honom till mötes*].

Fyllda bägarn jag dig räcker
Tappre Riddare
Hjärtats feberglöd han släcker
Dränker livets ve.
Han i Hjalte byter trälen
Ger åt kinden färg
Gjuter mannamod i själen
Och i benen märg.

Tappre Hjalte på den blanka
Oceanens våg
Ofta på en bräcklig planka
Jag dig flyta såg.
Över havets bistra vågor
Som en pil du flög.
Straxt begäret sina plågor
I mitt hjärta smög.

Under jullen böljan välvde
Fradgande och grön.

Siska på en klippa skälvde
 Under stilla bön.
 Himmel! lät ej honom falla
 I en **Havsfrus** famn
 Må han glädjesången tralla
 Snart i stormfri hamn.

Nu, o Thorsten lyckligt frälsad
 Undan stormens hot
 Var i dessa salar hälsad
 Tag **pokaln emot**
 Skynda nu att makligt sätta
 Dig på bänken här
 Och med dina blickar mätta
 Flickans små begär.

THORSTEN.

Ett **kostligt** vin! det flyter **som en balsam**
Ur Arons skägg. Och vilka sköna händer
Kredensade mig ej den gyllne bågarn.
 Tack vackra barn. Hon mässar som en Präst
 Hon sjunger som en näktergal i skogen.

SISKA.

Ack ädle främling gör mig ej förlägen
 På denna Ö där sällan någon Prins
 Sitt ankar fällde, sällan Riddarn kom
 Att från sin irrfärd vid pokalen vila
 Jag växte opp, en rotad blomma lik
 I klyftans famn, vid grottans dolda källa.
 Jag är ej van att höra smickrets språk
 Kan blott med stilla rodnad det besvara.

THORSTEN.

Vid Gud jag smickrar ej mitt vackra barn.
 Lyft upp sin runda liljevita haka
 Slå ej de långa ögonlocken ned,
 Lät mig dess fågning obehindrad skåda.

BLANKA.

Min värde gäst bry henne ej för mycket
 Stig fram till bordet innan maten kallnar.

THORSTEN.

Jag vill så göra ädla Fru. Ej länge
 Jag låter bedja mig därom. Sen lärkan
 I poppeln sjöng sin morgonpsalm och vinden
 Mig kallade på vågens rymder ut
 Guds lån jag ej förtärt den hela dagen.
 Ja maten just skall smaka mig förträffligt.
 Men var är värden att för honom jag
 Min reverens må göra dessförinnan.

GERMUND.

Här är jag Thorsten. Hon som sitter där
 Med pärlekrönt och fjäderskuggad mössa,
 Hon som er nyss bad stiga fram till bordet
 Är min Gemål den stolta Drottning Blanka
 Och detta är min Dotter Fröken Siska,
 Ett alltför sött och fromt och lydigt barn.

THORSTEN.

Det tror jag nog. Ack vilket ädelt herrskap.
 Nu sätter jag mig ned. Gud signe maten.
 Var skall jag börja och var skall jag sluta?
 Allt lockar mig. Som räven i ett hönshus

Står tvekande i valet mellan nackar
 Så sitter jag vid detta bord. Här röker
 I gyllne prakt en gås på silverfatet
 En kyckling där med snövitt kött. Här böjer
 För knivens egg en hare tåligt ryggen,
 Och tårtan skimrar som en vårsol där.
 Men lika gott, vad gör det vilken fot
 Först av de två i byxorna jag sticker?

SISKA.

Vad han är kvick och se med vad behag
 Från gåsens rygg köttstyckena han lossar!

BLANKA.

Helt säkert stammar han av Kungligt blod.
 Helt säkert någon Fylkesdrott på Öland
 Skild av en händelse ifrån sitt sällskap
 Då hjortarne i tallars natt han jagat
 Hört någon vacker mjölnarflickas sång
 Och stigit av den fraggbestänkta hästen.
 Men hör mig Siska skulle du ej vilja
 Med sång och spel vår goda främling roa
 I måltidstimman?

SISKA.

Om det roar Herrn.

THORSTEN.

Ja sjung och spela bara jag får tiga
 Jag låter maten täppa munnen jag.

SISKA.

Prins Börsing på svällande ejderdun sov
 En högtid bereddes i Konungens hov.

Tyst slumrade Börsing vid näktergalsljud
Om Hildur han drömde sin kärliga Brud.

Vem nalkas på gården i månskenet där?
En kvinna med daggiga lockar det är.

Hon ställer sin vandring till Konungens gård
Hon gäckar de vakande kämparnes vård.

Hon klappar på dörren med fingrarna små
Straxt **springer** det fångslande låset ifrå.

Hon sitter hos Börsing vid sänggavelns rand
Tyst leker med Ynglingens guldlock dess hand.

Till Börsing hon lutar sitt anlete ner
Hon kysser hans panna, i drömmen han ler.

Ren dagen bestrålade fjällarne blå
Straxt Börsing lät sadla sin gångare grå.

Allena i morgonens kyla han red
Med dammoln han fyllde den sandiga hed.

Han kom till den breda den slingrande ån
Ren ljudade bryggan av hovarnes då.

Han red över bryggan men bryggan hon brast
Av iskalla vågor han **slöks** i en hast.

Och gångaren sam till den gräsprydd strand
Och Börsing blev nedryckt till älvornas land.

Bland småtärnor Drottningen leende står
Koraller bekransa dess sjögröna hår.

O främling mig svara var **boren** du är
Var tillskars den gullprydda hovdräkt du bär?

I Dannemark boren o drottning jag är
Där tillskars den gullprydda hovdräkt jag bär.

Var lever din Fader, var lever din Mor
Var har du din syster, var har du din bror?

Var vistas den hulda den kärliga Mö
Med vilken dig lyster att leva och dö?

Och tankfullt på tärnorna Drottningen ser
En vink åt den äldsta hon leende ger.

En vinkalk mig bringa o småtärna min
Och lägg där tre, fyra par älvekorn in.

[---]

Och Kvinnan slöt Börsing till klappande barm
Nu fångslas en Konungason i min arm.

THORSTEN.

Tack lilla vän, tack för den vackra visan.
Ha, vilket läckert bord! Ju mer jag äter,
Ju mera vill jag äta. Ett verkligt **himmelsbröd**.
Ack, vilken tårta, och ett sådant vin!
Ej bättre dracks på **bröllopet i Kana**.
Vad prakt och härlighet, som överallt
Mitt öga möter. Höga pelarrader

Med krönta hjässor takets korsvalv bära,
 Där rara kronor, tindrande av ljus,
 Stjärnbilder lika i Septemberratten,
 Tätt hänga ned och härma med sin glans
 Regnbågens sken en tårfull sommardag,
 Julottans skimmer i vår sockenkyrka.
 Här allt i sanning ståtligt är och grant. –
 Men tillåt mig, o härskare! en fråga.
 Varöver är du då egentligt Kung?

GERMUND.

Kors vilken fråga! – Över ön förstår du.

THORSTEN.

Jaså! Men om så fasligt skulle hända,
 Att stormen vräkte, vid en naken klippa,
 Min arma båt mot hällar, där en fågel
 Ej lade sina ägg och intet grässtrå
 I ljuset sköt ur öde springor upp;
 Om blott och bar jag bärgade mitt liv
 På höjden av den ofruktbara åsen,
 Kung jag väl vore på den magra ön,
 Men bleve icke fetare för det.
 Jag alltid trott, att utan folk, som skattar
 Till Kung och krona, gives ingen krona
 Och ingen Kung.

GERMUND.

Min vän! ni er bedrager.

Jag vet det väl, att Adams grymma barn
 Ej känna annat välde, än den makt,
 Som orättvist de över likar vunnit.
 Så äro icke de I skymfligen benämnen

För troll och rån. Det, vartill människan skaptes,
 Vi **städse** äro: Kungar över djuren.
 Tror du, att jag ej undersåter har?
 En stor armé av hundar jag **besoldar**;
 Med **grävsvins** kött de gödas varje dag.
 Av ulvar bildar jag mitt **Kabinett**;
 Av kattors tropp, den hemliga Polisen.
 Ej nog härmed. Tror du, att Adams söner
 Och deras bröder, Aporna, allena
 Gå på två ben? – Tror du, att jag också
 Ej äger folk, som bära upprätt huvud? –

[Han vinkar, och genast inkomma, par om par, grant utsmyckade Tomtar, Älvor, Källnymfer och Mylingar, vilka, vid en underbar musik från osynliga instrumenter, börja en fantastisk dans omkring den förvånade Thorsten.]

THORSTEN.

Kors **vad spektakel!** jag blir yr i mössan.
 De små tjuvungarne gjort mig förtrollad.
 Som lampor brinna deras rosenkinder,
 Som liljor glänsa deras nätta ben,
 Dem högt i vädret, efter dansens takt,
 De svängde skälvande likt poppelbladen. –
 Nå, fröken Siska! varför satt hon stilla?
 Hur kan vid dansens fröjd en vacker flicka
 Väl sitta, som en bild, uppå sin stol?

SISKA.

Hör, hur belevad. Ack, min låga växer
 Vart ögonblick.

BLANKA.

Sansa dig, mitt barn!

Måhända roar det vår ädla gäst
Att Siskas färdighet på golvet skåda.
En *solodans med schal och tallrikar*
Du kunde dansa bara.

THORSTEN.

Ja se, det vore

Just kostligt det.

SISKA.

Ack Mamma, mig förlåt!

Förlåt mig du ock, älskansvärde främling!

Jag kan ej dansa nu. Farväl! mitt hjärta

Av kval vill brista. Känn, hur starkt det slår!

[Hon går ut.]

GERMUND.

Hör, bäste vän! ett ord så gott som två,

Sjuk var hon länge.

BLANKA.

I sitt arma hjärta.

THORSTEN.

Hå, jag beklagar.

BLANKA.

Vän! det är er skuld.

THORSTEN.

Min skuld? vad fan!

BLANKA.

Jo, hon är kär uti er.

THORSTEN.

Hå så, ja så! Då vet hon säkert icke,
Att jag är gift, att ren jag fått på halsen
Ett halvt tjog barn.

BLANKA.

Det vet hon säkert icke.
Knappt anar än den fromma, vad det är
Att giftas och så vidare. Dess hjärta,
Dess ömma, veka, känslofulla hjärta
Av *Amors pilar* sårat är likväl.
Hur många gång, i mullbärsträdens skugga,
Vars silverblommor, *fläktade* av vinden,
Ett fåfängt doft omkring den hulda göt,
Hon satt på klippan och med tårfullt öga
Kring havets ängd ditt vita segel följde.
Hur många gång, då svarta moln betäckte
Den blåa skyn, och nordanvinden röt
I Jungfruns krona, och den vreda böljan
I feberyra strandens hällar slog,
Hon, bedjande, dig brottas såg med vågen,
Och återvände ej i borgens lugn,
Fast regnet strömmade och åskan skrällde,
Och vilda skurar, genom sløjans *gaser*,
Med vinterkyla susade, förrn bärgad
Hon, genom kikarns glas, sin älskling såg.

THORSTEN.

Fördömt att jag är gift. Ej tvenne hustrur
Få äktas enligt Guds och Sveriges lagar.

GERMUND.

Guds lagar nämna ingenting bestämt

I slika fall, vad åter angår Sveriges
Så vet du väl att jag är Kung på ön.

THORSTEN.

Ja det är sant min själ.

GERMUND.

Hör mig nu Thorsten!
Sjuhundra år jag redan överlevat.

THORSTEN.

Sjuhundra år, nej det är inte möjligt.

GERMUND.

Tro vad jag säger. Ser du denna flaska
Av skimrande kristall? Hon innehåller
Ett elixir vars underbara verkan
Till tusen år vår levnad kan förlänga.
Goldwasser kallas det. Se vilka flingor
Av röda gullet flyta där.

THORSTEN.

Å knäveln?
Får jag ej smaka på?

GERMUND.

Jo drick min vän.
Var droppa lägger till ditt liv ett solvarv.

THORSTEN.

Kors detta är ju brännvin.

GERMUND.

Ja visst det.
Se det är just det rätta aqua vitae.

THORSTEN.

Det är så gott att jag ej lämna kan
En tår i flaskan.

GERMUND.

Drick jag har väl mera.
Men hör mig nu med sans och spända öron.
Sjuhundra år jag redan överlevat
Vem undrar då om redan jag begynner
Att krasslig bli och trött vid kronans tyngd.
Hur länge ren i mera raska händer
Jag önskat att regeringsstaven lämna
Men ack jag äger ingen Son. En dotter
Jag endast har och denna ingen man.
Ni är den ende som jag anser värdig
Att bli min måg, åt den jag ville lämna
Mitt enda barn, mitt rike, mina skatter.

THORSTEN.

Vad, har Ni skatter?

GERMUND.

Tvivlar du därpå?

THORSTEN.

Jag menar pengar, klingande Riksdalrar.

GERMUND.

Kom själv min kassa att bese.

THORSTEN.

Välan.

[Thorsten och Germund gå. Blanka och tärnan Snottra kvar.]

SNOTTRA.

Nej aldrig såg jag maken best att supa
Och vad han åt! Kors ser ej bordet ut
Liksom ett landskap plundrat av kosacker
En vilddjurskula full av nakna ben.

SISKA [återkommer].

Nå Mamma hur gick frierit? Jag darrar
Av hopp och fruktan. Måste jag förtvivla?

BLANKA.

Än har väl token icke gett sitt ja
Dock hoppas jag att kunna honom bringa
Nog snart därhän.

SISKA.

Vet Mamma att jag ledsnar
Vid detta skämt, det börjar tråkigt bli.

BLANKA.

Till ända snart ock skådespelet lider.
Rätt starkt han tagit sig till livs. Jag tänker
Att snart hans lemmar tarva bäddens ro.

SNOTTRA.

Ack Fröken skulle bara sett, hur girigt
Han vätskan slukade utur den klara
Goldwasserflaskan. Klunkklunkklunk och tom
Hon redan var. Så rinner åkerns bölja
I diket ned, så häller dammens anka
Den tunna vågen i sin långa hals.

BLANKA.

Nå Snottra har du putsat sovgemaket
Ett vänligt läger åt vår gäst berett?

SNOTTRA.

Till Siskas barnsöl allt i ordning är.
I yppig vidd den rika bädden sväller.
Av ejderfågeln's dun hans kuddar fyllas
Och sidentäcket, blommigt som ett majfält
Betäcker skära bomullslakans par.

SISKA.

Det blir väl ingen brudsäng vill jag hoppas.
I sådant fall må Snottra företräda
Min plats hos Thorsten.

BLANKA.

Tyst jag hör dem komma.

[Thorsten och Germund återkomma.]

THORSTEN.

Nå det var knäveln, ja med skäl man säger
Rik som ett troll, det sannas här. Vad såg jag?
Ack stora påsar, stora krukor fulla
Med klara ädelstenar, med omyntat
Och myntat guld. Nej jag ej motstår längre,
Ger Annika och hennes ungar hin.
Var är du Siska? Ack se där hon står
Vid Modrens sida stilla och försynt,
Skön som en blomma jämte etternässlan.
Jag måste fria. Jungfru, vill hon ha mig?

SISKA.

Vad menar Ni? jag blir just helt förlägen.

THORSTEN.

Vill hon till man mig ha?

SISKA.

Ack söta Mamma

Vad skall jag svara?

BLANKA.

Svara vad ditt hjärta

Dig förestavar.

SISKA.

Nå jag svarar ja!

THORSTEN.

Hej lustigt gubbar! Fallliralliralla!

Jag är så glad i afton, ville dansa

Om blott jag kunde men det satans vinet

Har mina knän som vax så veka gjort

En liten visestump jag hellre sjunger.

Skön Siska i buren vid spinnrocken satt

Ej vila hon njöt varken dag eller natt.

Med smånätta fingrar hon ullgarnet spann

Mång tår på de snöbleka kinderna rann.

Det gjorde Herr Thorsten den kärliga Mön

Var fjärran därute på brusande sjön.

Livslevande nu inför Siska han står

Se barmen på Flickan den flämtar och slår.

Nu lyster Herr Thorsten i brudesäng gå

Sin arm han nu längtar om Siskalill slå.

SISKA.

Nå vilken glädje, han improviserar
 Han är Poet. Ack ofta till min harpa
 Han sjunga skall vid aftonrodnans skimmer
 Och glänsande **orchiders balsamdoft**
 En kärlig sång att ängens **vaktlar** tystna
 Och alla bäckar stanna med sitt sus.
 Vad skall jag svara? **Statt mig bi o Brage.**

Herr Thorsten han lyfte sitt ankaretåg
 Och klyvde med åran den fräsande våg.

På böljornas rygg han som **anddraken** flöt
 Han ljustrade ålar och **själar** han sköt.

Ej örat han **länte** åt Tärnornas sång
 Han gladdes allena åt vågornas bång.

Men Siska i tårar mot fiskriddarn log
 Som katten tog korven hans hjärta hon tog.

Nu lyster Herr Thorsten i brudstol att gå.
 Nu skall han ett famntag av Siskalill få.

THORSTEN.

Nå det är gott och väl men något sent
 Blir det i kväll vår älskog att begynna
 Jag är så trött. För mig till sängs, god natt.

BLANKA.

Tag, Snottra tvenne vaxljus och lys Prinsen
 Till sovgemaket.

[Thorsten och Snottra i ett annat rum.]

THORSTEN.

Är jag Prins nu bliven?

SNOTTRA.

Ja visst och Kronprins ändå till på köpet.

THORSTEN.

Kronprins, se det kan låta något det.

SNOTTRA.

Ers Kunglig höghet, där står vattenflaskan
Tvättfatet där med handduk och med tvål
Får jag ej nåden avdra era stövlar?

THORSTEN.

Nej men! jag lägger mig just som jag är.
Lyft endast denna kappa från min skuldra
Hör hur hon klingar. Ack ett härligt plagg.

SNOTTRA.

Befaller ej Ers Kunglig Höghet annat?

THORSTEN.

Gå du och lägg dig liksom nu jag ämnar.
Tag mjuka bädd mig i din famn emot
Aj aj aj, åt helvete bär detta.

[Scenen som i början av skådespelet. Thorsten nedstörtar från en klippa i sjön bredvid sin båt.]

THORSTEN *[i vattnet]*.

Ett gräsligt fall. Hu dessa kalla vågor
 Mig genomisa. Damp jag ned från himlen?
 Skall här jag dö, av **vedergällningsrätten**
 Dömd att en spis för havets fiskar bli
 Vars bröder själv jag förr så ofta slukat?
 Var är min båt? Ack lyckligen i ena
 Årtullen fick jag tag. Nu är jag bärgad,
 Men fryser som en hund. Ack vilket fall.

SNOTTRA *[från klippan]*.

Var sängen icke mjuk, var han ej varm?
 Måhända skall jag bädda om?

THORSTEN.

Tig slyna

Fördömda spöke tig.

SNOTTRA.

Ack såg man nånsin
 En dylik narr? Ett rike, en Prinsessa
 Han trodde sig, den arma tölpen, värd
 Så far nu hem till Annika och barnen
 Och i ditt bröst den läran troget göm
 Att misstro lyckan när hon är för häftig.

Narcissus

Balett

PERSONERNE:

NARCISSUS.

LIRIOPE.

ECHO.

SÖMNEN.

DÖDEN.

KÄRLEKEN.

GRATIER.

NAJADER.

DRÖMMAR.

HERDAR.

PRÄSTINNOR i Kärlekens Tempel.

(Teatern föreställer en dal, med en av vass glest omskuggad källa. – I fonden floden Cephisus.)

FÖRSTA SCENEN

NARCISsus.

Välkommen, sköna dag! i rosenröda kläder

Du fram på Österns fjällar träder

Och dimmans flor från tingens anlet drar.

Min hälsning tacksamt jag dig kväder.

Med ljuset återfört du har

Den gudabild, som nyss av natten rövad var.

Igenom vattnets glas jag ser dess ögon brinna,

Dess rosenläppar le, dess pärletårar rinna.

O himmelska gestalt! o evigt kära **hamn!**

Ur källans djup du sträcker mig din famn.

Så nära, ack! kan jag dock ej dig **hinna.**

Lik en som skeppsbrott gör i själva resans hamn,

I nöjets gryning ren jag nöjet ser försvinna.

Ha! av vad trollkraft är jag bunden?

Vad dunkla bojor fångsla dig,

Du hulda, som från **azurgrunden**

Så tyst, så vänligt hälsar mig?

Hur grymt en fåfång eld att andas,

Ett oupphinnligt mål att se!

Ej får jag famna dig, – o ve!

Ej våra tårar ens få blandas.

Nyss känslans allmakt mig förförde,

Min kyss mot vattnets spegel brann;

Ack! mina läppar blott en iskall bölja rörde.

Du kom, du mörknade, försvann.

I ekar, som på bergets topp

Mot **fästet** dunkla kronor **häven!**

I bäckar, som med slingrat lopp

Framskälven bland smaragdesäven!
 I lundar, som en fristad gett
 Åt tusen kärlekskvalda hjärtan,
 O! svaren, om ännu I sett
 En smärta, jämlik denna smärtan!
 Ack! enslighetens tröst man ens ej kvar mig låter.
 Liriope, min moder, närmar sig.

ANDRA SCENEN

LIRIOPE. NARCISSUS.

LIRIOPE.

Kom, dyre Son, i mina armar åter!
 I enslig gråt jag länge saknat dig.
 Tre gånger Phoebus ren i gyllne vagnen ilat
 Emellan gränsorna av Amfitrites värld,
 Sen tynande i denna nejd du vilat,
 Av silverdagg och fläktar endast närd.
 I flodens salar kom. Bland mossor bäckar rinna,
 Med toner ljuvare än fjärran harpors skall.
 Ett kostligt mjöd där räcks i bägrar av kristall,
 Och Tärnor högrött garn på marmortengar spinna.

NARCISSUS.

Ack! låt på denna blomstervall,
 En flyktig bölja likt, mitt sorgsna liv försvinna.
 Ja! låt mig här för världens blick mig dölja.
 Här, endast här, mitt hjärta målet hann.
 En vän jag har i källans friska bölja,
 Med himmelsk frid betrakte vi varann.

Får jag ej dö, till vännens hjärta sluten,
 Givs ej för mig på jorden något hopp,
 Mitt öga dock i yttersta minuten
 Skall, slocknande, sin kärlek söka opp.

LIRIOPE.

Ack, arma barn! en vålnad dig bedrager.
 Du blott dig själv i källans spegel ser.
 Ett återsken av livets glada dager,
 Med dunkel prakt, i vattenriket ler.
 Ack! hoppas ej den älskade att hinna,
 Ej om en själ den tomma hamnen tro.
 Likt *Manerna*, där *Plutos floder* rinna,
Gestalter blott på vågens yta bo.

Kom, dyraste bland söner!
 Ditt kval mitt hjärta *röner*,
 O, lär att det förstå!
 Med mig till hemmet gå.

NARCISSUS.

Ack! spara dina böner!
 Med våren, som bekröner
 Kristallekällan blå,
 Låt mig här vissna få.

BÄGGE.

L.	Kom, dyraste bland söner!	}
N.	Ack, spara dina böner!	
L.	Med mig till hemmet gå.	
N.	Låt mig här vissna få.	

NARCISSUS.

Vad tröst! Med sakta flykt mig sömnens **Genius** nalkas,
 Ljuvt av hans andedräkt jag svalkas.
 Farväl, min ömma Mor. Att kyla hjärtats kval,
 Från skuggornas och fridens dal
 Ett moln av **vallmodoft** sig kring mitt läger gjutit.
(Han insomnar.)

LIRIOPE.

Ha! sina ögon ren han slutit.
 Hans dvala jag ej störa vill.
 O **Amor!** till vad djup min älskling du förskjutit!
 Om än emot din lag han brutit,
 Hör väl en sådan hämnd ett himmelskt hjärta till?
(Hon går.)

TREDJE SCENEN

NARCISSUS (*sover*). SÖMNEN, *omgiven av*
 DRÖMMAR, *uppstiger ur jorden.*

SÖMNEN.

Så njut för sista gången
 Den vällust jag dig spar;
 Ack! sjung den sista sången,
 Då snart du vaknat har.

Jag fridens vallmoknoppar
 Omkring din tinning strör;
 Snart rodna Västerns toppar;
 Narcissus! snart du dör.

Ej mer skall **dagens stjärna**
 I öster mot dig le;
 Ej **nattens bleka Tärna**
 Din stilla vandring se.

Snart nalkas dig **min broder**
 Vid facklans dystra sken;
 Från underjordens floder
 Han lyfter vingen ren.

Din kärlek ej försvinner,
 Släcks ej av **Lethens älv**;
 Ty Anden återfinner
 I evighet sig själv.

Så njut för sista gången
 Den vällust jag dig spar;
 Ack, sjung den sista sången,
 Då snart du vaknat har.

(Dans av Drömmar.)

FJÄRDE SCENEN

NARCISSUS (*sovande*). NAJADER (*uppstiga ur floden*).

KOR AV NAJADER.

Den Högste själv ur solars ring,
 Den Gudahären vaktar,
 I andar, kroppar, och i ting,
 Sin härlighet betraktar.

Den Gud, som årets höga ban
 Med gyllne fålar plöjer,
 Sin bild i gränslös ocean,
 I daggens pärla röjer.

O systrar! spegle vi ej ock
 Med fröjd i urnans vågor
 En vänlig blick, en kransad lock,
 En kind av purpurlågor.

Men blott en flyktig ro det ger
 Och medför stoftets våda.
 De blicka mot en avgrund ner,
 Som evigt sig beskåda.

Kring blomsterfälten, glad och fri,
 Jag vill mitt öga kasta
 Och vid cymbalers harmoni
 I festlig kordans hasta.

(Dans.)

FEMTE SCENEN

DE FÖRRA. ECHO.

EN NAJAD.

Vem framgår, blek och stum, ur bergets grottor där?
 O Gudar! det är Echo.

ECHO.

Echo!

NAJADEN.

Männ samma smärta än dig tär?
Männ evigt från din bädd, den Floras hand ej klär,
Behagens drömmar veko?

ECHO.

Veko!

NAJADEN.

Vad! älskar du ännu?

ECHO.

Ännu!

NAJADEN.

Den otacksamma
Narcissus än?

ECHO (*Med våldsamt bemödande*).

Narcissus än!

(Hon framgår till Narcissus och nedlägger vid hans huvud en krans.)

NAJADEN.

Se, hur med kinderna i flamma
Hon närmar sig till ynglingen!
En krans av blommande granater milt hon räcker
Åt gossens lena saffranshår,
Mot höjden sina armar sträcker
Och suckande i klyftan återgår.

(Echo avlägsnar sig. – Narcissus gör en vaknande rörelse.)

EN NAJAD.

Han vaknar. Låt oss fly. Vår anblick honom sårar.

Han trives blott i ensamhet och tårar.

(Najaderna lämna Teatern.)

SJÄTTE SCENEN

NARCISSUS *(vaknar och blir kransen varse).*

Ha! vem har denna krans åt mina lockar virat?

Av dödens löv han bunden är.

Till **Plutos fest** en Genius mig har **sirat**.

I kalla Maner! snart jag öka skall er här.

I hjärtats trakt en okänd stämman talar.

Till glömskans hem, till skuggans dunkla salar,

Hon bjuder viskande min själ.

Skall jag i gräset här för sista gången luta

Mitt trötta huvud ner? för evigt ögat sluta?

Nej, först, o dyra hamn, av dig ett ömt farväl!

O vålnad, som ur källans vågor

Så öm och sorgsen på mig ser!

De flämta, livets sista lågor,

Tenarens port jag öppnas ser.

Din bild, o älskling! skall dock följa

Mig över **Stygens mörka svall**;

Från själva Lethens dystra bölja

Den evigt återstråla skall.

Oss tände samma eld. – Ur azurvågens sköte

Du även trånande dig sträckte till mitt möte.

O fröjd! jag även älskad var.

Ej ångrar jag de snabba dar

Vid källans spegel jag förnötte.

Din hulda uppsyn där mig mötte,
 Som Månens, tynande och klar.
 Vål minns jag mera sälla tider,
 Då rosen inga törnen bar;
 Men hjärtat ej att klaga har,
 Då för sin kärlek hjärtat lider.

I skuggor, samlen Er! i vallmokrönta dalen,
 Av livets genljud fylld och av cypressers sus,
 Mig fören, långt från solens ljus!
 Ej döden är mig svår – i döden slutas kvalen.

(Han sjunker i vanmakt.)

SJUNDE SCENEN

NARCISSUS. DÖDEN (*uppstiger ur jorden.*
Han bär i ena handen en fackla, i den andra ett järn,
varmed han avskär NARCISSI lockar).

DÖDEN.

Med denna gyllne lock, ifrån din tinning skuren,
 O yngling! helgar jag ditt liv åt skuggors Drott.
 Ej skall du skåda mer den blomstrande Naturen,
 Ej stjärneljusen mer i Gudars blåa slott.

Där offren för en osäll låga
 I Plutos ödemarker gå,
 Och evigt sucka, och ej våga
 Mot ödets himlar ögat slå,
 Du även skall ditt hemvist få,
 Där sörjande granatehäckar
 Sig resa på en dunkel vall,
 I underjordens svarta bäckar
 Du evigt dig betrakta skall.

Med denna facklas brand ditt levnadsljus jag släcker.
Sov, Yngling, sov, tills Domarns röst dig väcker.

*(Han omvänder facklan och nedsjunker i jorden. –
En stilla klagande musik tillkännager NARCISSI död.)*

ÅTTONDE SCENEN

LIRIOPE.

Var är han? Ack! ännu en gång
Jag måste mot hans famn mitt ömma sköte sträcka.
Han sover än, hans sömn var lång.
Skall jag ur dvalan honom väcka?
Min Gud! vad tankar mig förskräcka!
Hans läppar blånat ha och kinden vissnad är,
Hans anlet dödens stämpel bär.
Narcissus, vakna! ack... förgäves!
Av livets andedräkt hans stela barm ej häves.
Han sover evigt, han är död.

Ve! mina rop ej honom liva!
O himmel! varför moder bliva,
Då sonens lik jag måste se?
Ack! Gudarne oss göra sälla,
Blott för att högre kval oss ge.
Vid bräddarna av glädjens källa,
På lyckans solberg, de oss ställa,
Blott för att djupare oss fälla,
I famnen av ett ändlöst ve.

Ej denna jämmerscen må dagens ljus befläcka.
 Med detta purpurdok jag vill hans kropp betäcka,
 Tills bålet upprest är och lågans vilda brand,
 Ett eldhav, mot **Olympen** svallar.

*(Hon löser från skuldran ett av guldblommor sirat **peplum** och böljer därmed liket.)*

Najader, hören mig! er Drottning's röst Er kallar.
 Narcissus är ej mer. Från livets glada strand
 Hans ande flyktat har till Maners ökenland.
 Ack! med er jämmersång min tysta gråt ledsagen.

NIONDE SCENEN

LIRIOPE. NAJADER.

KOR AV NAJADER.

O källor, berg och lundar, klagen!
 Narcissus andas icke mer.
 Ej mer den sköna gyllne dagen
 Sin fågring överstrålad ser.
 Besvaren, smärta **Oreader**,
 Den dödssång, sörjande Najader
 Nu höja vid sin älsklings bår.
 Ej mer på fjällarna han går,
 Stolt, **som på Cynthus ljusets Fader**,
 Med kograd skuldra, lagrat hår.

EN RÖST.

Flyktig som rosen skönheten är.
 Flyktigt är livets bländande gyckel.

Inom sin dunkla **kopparne** nyckel
Skuggorna bärga det ädlaste här.

KOR.

Stolt, Narcissus! nyss du blänkte.
Varje flickas hjärta brann.
Pannan, rodnande, hon sänkte,
När på dig hon stilla tänkte,
När din blick dess öga hann.
Mörkret tog vad ljuset skänkte.
Snart av vad Narcissus var
Askan, askan blott är kvar.

LIRIOPE.

Nu skyndom, trogna nymfers tropp,
Att i den kyska flodens bölja,
Vid sångers röst, **lustraliskt** skölja
Hans bleka, andelösa kropp.
Ett bål av trädens grenar byggen,
Det med **cypressers krans omskyggen**,
Och tänden dödens facklor opp!

(En Najad framträder och bortlyfter peplum. – Liket är försvunnet. I dess ställe visar sig en buske av glänsande narcisser.)

NAJADEN.

Vad ser jag? ej hans lik jag **röjer**.
En blomma, mild och underbar,
I glesa välluktmoln sig för mitt öga höjer.
Mot jorden trånande hon böjer
En krona, vit och silverklar.

LIRIOPE.

O! enda tröst i mina plågor!

En okänd gudamakt hans kropp förvandlat har.
 Ej tillät den, att bålets lågor
 Förtärde en gestalt, som himlens stämpel bar.
 Kom, dyra blomma, till mitt hjärta!
 Kom, andas svalka i min smärta!
 Men vågar jag väl bryta dig?
 Nej, blomstra, dö och blomstra åter,
 Var gång då vintren ändrar sig
 Och bäckens frälsta våg i [ambradalen](#) gråter.

KOR.

Narcissus! ej ditt minne
 På jordens fält förgår.
 För varje känsligt sinne
 Det spirar opp var vår.
 Då näktergalen klingar,
 Då lärkan, fri och glad,
 Med glädjens hymn sig svingar
 Mot [etervågors bad](#),
 Skall blomsterstjärnan klarna,
 I huld, [elysisk](#) prakt,
 Och ömt för stolthet varna,
 För kärlekens förakt.

(Liriope och Najaderne avlägsna sig.)

TIONDE SCENEN

KÄRLEKEN. HERDAR.

KÄRLEKEN.

Min ära hämnad blev. Av **Eumenidens** låga
 Narcissus evigt är förtärd.
 O Herdar! vörden min förmåga!
 Att skapa livets fröjd, att skapa livets plåga,
 Av Gudars Gud är makten mig beskärd.
 Nu till **Idaliens** gyllne värld
 Jag ur er åsyn mig begiver;
 Mitt altar och min eld dock kvar hos eder bliver.
 Förente till mitt Tempel gån,
 Med sånger och med dans att fira **Cyprias Son!**

*(Ett moln omgiver Teatern och bortskymmer Herdarna. – I molnet,
 på en med **svanor** bespäänd **char**, ses de tre Gratierna.)*

ELFTE SCENEN

KÄRLEKEN. GRATIERNA.

GRATIERNA.

Kom på Cyperns fält tillbaka!
 Kom i rosenträdens skygd,
 Milda nöjens fosterbygd,
 Dina segrars lön att smaka!

*(Kärleken bestiger charen och försvimmer med Gratierne
 och molnet.)*

TOLFTE SCENEN

(Teatern förändras till Kärlekens Tempel. – I fonden ett brinnande altare.)

PRÄSTINNOR. HERDAR.

KOR AV PRÄSTINNOR.

Skyndom Idaliens Furste att fira!
Gränslöst, som världsljuset, härskar hans makt.
Hela naturen ju hyllar hans spira,
Gudarna själva i bojor han lagt.

(Dans.)

KOR AV HERDAR.

Ljuv är den boja, som Kärleken räcker.
Blott i hans trældom är människan säll.
O! att var morgon hans stämma mig väcker!
Att han mig söver var stjärnkransad kväll!

(Dans.)

KOR AV PRÄSTINNOR OCH HERDAR.

Skyndom Idaliens Furste att fira!
Gränslöst, som världsljuset, härskar hans makt.
Hela naturen ju hyllar hans spira,
Gudarna själva i bojor han lagt.

(Allmän Balett.)

Wisbur

Sorgspel

PERSONERNE.

WISBUR, Uppsala **Drott.**

HILDUR, hans Gemål.

ÖDA, Wisburs forna, nu förskjutna Gemål.

GISSLER } hennes och Wisburs Söner.
AUDER }

HULD, en gammal Trollkvinna.

ROLOF, en av Wisburs kämpar.

ROË, Ödas fader.

RAGNILD, Hildurs Tärna.

KOR.

Scenen är i Uppsala.

FÖRSTA AKTEN

HULD.

Ur klyftors djup, ur mörka skogars gömma,
Dit, mellan dunkla, hundraåra tallar,
Knappt solen hinner med sin middagstråle;
Där vindens suck, där forsens hemska dån
Och uvens rop vid månens bleka skimmer
Dovt återskalla från de höga bergen,
Vem är den djärve, som i dagens ljus,
Till livets vimmel, grymt mig kallar åter?
Ren halva seklet i min skumma grotta
Jag stilla bodde, stilla som i graven.
Av gräs beväxtes stigen till mitt hem,
Av gräs, av viden och av vassa törnen –
På långa år jag ingen dödlig såg.
Förglömd jag redan trodde mig däruppe
Och hoppades i ostörd ro få flytta
Till skuggors land, till dödens svarta älver,
Sen livet endast jämmer mig beskärt.
Ack! ingen sällhet för mitt hjärta skaptes.
Ej bröllopskransen fångslat dessa hår,
Dem redan hundra vintrars snö betäcka,
Och vid min barm en kärlekspant ej lett;
En bister **Norna** ryckte från mitt öga
Den sälla bindeln, villans purpurbindel,
Och skingrade det glada silvertöcken,
I vilket andra sig och tingen se.
Då miste solen, miste nattens stjärnor
Sitt klara sken, sin grönska jordens fält,
Och vårens blommor, höstens rika frukter
Och sommarns ax, jag utan glädje såg,

Och hela livets mäktiga förtrollning
 Upplöstes i en tom, en sorglig rök.
 Ej harpans toner längre mig förnöjde,
 Ej dansens virvel. Ur min faders boning,
 Ur glada systrars högtidsklädda skara,
 Jag, lik en vålnad, smög i skogar bort.
 O grymma Norna! säg, med vilken lön
 Du gäldat har de nöjen jag försakat,
 Det stora offer av mig själv jag gjort.
 Du skänkt förmågan att i blod förvandla
 Den ljusa månen, hämma flodens lopp,
 Att eld och väder efter önskan leda
 Och kämpens hamn ur ättehögen väcka
 Med sångers ljud – vad batar detta allt?
 Ej kunde nånsin dessa stora under
 Min sällhet skapa, ej en flyktig känsla
 Av glädje föda i mitt bröst.
 Vill du, att äran skall belöna mig?
 Vad är då äran? Blott en sjuklings dröm,
 En tom, förförisk klang, en hålig spegel,
 I vilken mänskan dårligt sig begapar
 Och stor sig tycker. Dåre! tror du väl,
 Att andra bilden i din spegel se?
 Sig själv din granne skådar i sin egen.
 O blygens, dödlige! Blott himlens Gudar,
 Odödlighetens ljusa barn och eterns,
 Tillkommer äran. Blott sin egen gudom
 Är varje mänska. Ägde du ock kronor
 Att dela ut, ja, stora kungariken,
 Du skall dock aldrig bli en annans Gud.
 Men vishet, vishet är dock värd att vinna,
 Är värd att köpas med försakelser,
 Och hög dess njutning. O! jag tänkte så,

Förrn hemlighetens purpurslöja lyftes.
 Med andarna jag plägat samkväm sen,
 I skuggorna av Yggdrasil jag vilat,
 Jag läst, o Norna! dina gyllne runor.
 Ack! vad jag hatar dessa grymma runor!
 De tala blott om tårar eller blod.

Skön var den väg, som ledde mig till staden.
 Å ömse sidor såg jag åkrar svalla,
 Likt stora guldhav, krusade av vinden,
 Och rika byar höja sig på heden,
 Där friden bodde, kärleken och fliten.
 Ur varje dal jag hörde källors klang,
 Vid hjordars dans; en ungdom frisk och glad,
 Lik ängens ros i daggens silver badad,
 På blomsterfälten trygg och sorgfri lekte.
 Och gråhårsmän ur svala ekars skjul,
 Likt aftonrodnor över nejden, logo.
 O! tänkte jag, snart skola dessa fält
 Sig grymt förvandla, snart skall pesten rasa,
 Det grymma kriget och den bleka hungern,
 Där livet, fröjden, överflödet rå,
 För glädjens toner endast dödssång höras.

Men Svithiods Drottning ren jag nalkas ser,
 Av sina tärnors muntra skaror följd.
 En gyllne ked på liljehalsen prålar
 Och ädelstenar kröna hennes hår.

HULD. HILDUR.

(Med den senare uppträder Koren.)

HILDUR.

Du visaste av alla jordens kvinnor!
 För dig jag dyrkande mitt huvud böjer,
 Jag kysser vördnadsfull din hand.

HULD.

O Drottning!

Vill du med usla vördnadsoffer muta
 Det stränga Ödet? Hoppas icke det.
 Blygs att förnedra så din värdighet
 Inför en like. Mänskan aldrig bättre,
 Och sällan sämre, än sitt öde är.

HILDUR.

Hör mig, o kvinna! Grymma tvivelsmål
 Min själ förfölja; aningar, så mörka,
 Att aldrig **Nastrand** svartare har fött.
 Ej tronens glans, ej själva Wisburs kärlek
 Förmå mig trösta. Du, o Huld! allena
 Kan skänka lugnet åt mitt **kvalda** bröst.

HULD.

Tro icke det. Ack! mången dödlig kom
 Med hopp i hjärtat till min skumma grotta,
 Och gick förkrossad, tröstlös, därifrån.
 Om deras öden jag med tusen talat;
 Men från den stunden de min stämma hörde
 Ur deras ögon aldrig sällhet strålat,
 På deras läppar aldrig glädjen lett.

Vad vill du, Drottning? Jag ej trives här
 I folkets sorl, i solens grymma sken –
 Jag måste skynda. Säg mig vad du önskar.

HILDUR.

O stränga kvinna! ej med denna uppsyn
 Betrakta mig. Jag härdar den ej ut.
 Din panna dyster som ett åskmoln är,
 Som dödens pilar ljunga dina blickar.

HULD.

Ännu en gång, vi har du kallat mig?

HILDUR.

Jag av din mun mitt öde ville höra.

HULD.

Du ser ditt öde. Ur den svarta graven
 Det kommit har och uppenbarar sig.
 Dock, se! du vågar ej att det betrakta.

HILDUR.

O, hör mig, Huld! En ryslig dröm jag haft,
 En svart, förfärlig dröm.

HULD.

Välän! förgät den.
 Lär dig att anse drömmen för ett intet
 Och verkligheten för en dröm. Blott så
 Förlever mänskan roligt sina dagar.

HILDUR.

Min dröm är icke andra drömmar lik:

Dess blotta hågkomst skakar än mitt hjärta.
O, värdes höra. Själv du rysa skall.

HULD.

Jag rysa? Nej! se, Drottning, dessa håren!
Snart glimma de av hundra vintrars snö.
Se dessa gamla ögon! Snart de sett
Två släkter skugglikt tåga över jorden.
Men bland de tusen dödliga jag känt
Ej en jag fann, vars liv ej slutligt var
En sorglig dröm, en våldsam feberyra.
Ja! utan rysning jag dig höra vill;
Men först en fråga tillåt mig, o Hildur!
Jag ser en gyllne ked i flera varv
Omge din hals. Ifrån dess helga mitt
En diamant nedstrålar, lik en stjärna,
I festlig glans. Säg, Hildur, med vad rätt
Du bär det stora oskattbara smycket.

HILDUR.

Mig Wisbur skänkte på förmålningsfesten
Den gyllne kedjan. Odens höga maka,
Den stolta Frigga själv, den fordom bar,
När än i Björkö's rika kungasalar
Hon höll sitt hov och badade i vassen
Av Lögarns silvervåg sin gudakropp.
Av alla Drottningar i Yngves ätt
Det sedan burits, som ett kännetecken
Av deras ära, deras värdighet.
Vi frågar du fördenskull, med vad rätt
Jag detta smycke bär?

HULD.

Det vill jag säga.

Knappt sjutton gånger har den gröna våren,
 Med fågelsånger och med liljedoft,
 Gått fram ur drivornas och köldens sköte,
 Sen, av en händelse, ur grottan stigen,
 I Uppsala jag var på [Disas fest](#).
 Där såg jag Wisbur, såg hans sköna maka,
 Den stolta Öda. I en flock av kvinnor
 Hon praktfull stod vid altarlågans sken.
 Så [dagens tärna](#), mellan gyllne vårmoln,
 I öster prålar, så bland sina tärnor
 Står [Oders brud](#) i [Folkvangs höga sal](#).
 En purpurslöja, prydd av silverblommor,
 Omflöt dess länder, och en pärlsatt gördel
 Förtroligt famnade dess smärta liv.
 Då blixtrade på hennes barm den kedja,
 Som nu dig smyckar. Ack! med skäl hon tänkte
 Till dödens stund få detta tecken bära,
 Ty utan fläck dess levnad alltid var;
 Och tvenne söner, dem hon Wisbur gett,
 Bort evig, evig deras kärlek göra.

Då nyss åt staden, drömmande, jag gick,
 Såg jag en kvinna sitta under eken,
 I sorgens dräkt. Av ingen bindel krönt,
 Flög hennes långa silkeshår i vinden;
 Rött var av gråt dess himmelsblåa öga,
 Och rosen flydd ifrån dess bleka kind,
 Där tårens pärla, stum och sorglig, blänkte.
 Jag stannade, jag fäste på den arma,
 Rörd av medlidande, min blick, och se!
 Det Wisburs maka var, den stolta Öda,

Som aldrig förr i folkets skaror gick,
 Att allas blickar hon ej till sig drog,
 Ej allas hjässor vörtnadsfullt sig böjde.
 Alltså ej undra, Hildur! på min fråga.
 Än lever ägarinnan till ditt smycke.

HILDUR.

Jag känner ej de saker du förtäljer,
 Och vill ej känna dem. Mig Wisburs kärlek
 På tronens höjd har oförmodat lyftat
 Ur blomsterdalen, där med vårens rosor
 Jag lekte förr, ett fjortonårigt barn.
 Ack! Fjorton år vid sidan av min Wisbur
 Jag sorgfri levat; ingen tår av saknad
 Har fyllt mitt öga; ingen suck av ånger
 Har stigit sen från denna trogna barm.
 Jag, även jag, o Huld! åt Wisbur skänkt
 En helig pant av ömsesidig kärlek,
 En älskvärd son, den blomstrande Domalder,
 Som nu är bortsänd på en fjärran ö
 I Lögarns stora heliga kristallsjö,
 Till Eilif Viking, för att undervist
 I bragder bli, som hövas kungasonen.
 Tro mig, o Huld! ej ärans glans, ej tronen
 Min själ förföra. Blott jag Wisburs kärlek
 Behålla får, o! alltför gärna då
 Åt vem som helst jag denna kedja lämnar.

HULD.

O Hildur! bättre för ditt lugn det varit,
 Om i din blomsterdal du evigt dröjt.
 Den är en dåre, som ur dældens skugga
 Till glans och höjder strävar upp. Med tårar,

Med blod och tårar, gäldar han sin lust.
Hör mig, o Hildur! Vad jag vet, jag talar:

Vanlander hette Wisburs tappre fader.
Till Finlands kuster han i härnad for.
Där såg han Driva. Under Auras tallar
Hon ensam gick, i jaktens rustning klädd.
Ljuvt över vadan skörtades den lätta,
Den gröna kjorteln upp. En gyllne fläta
Tillsammanhöll de välluktrika håren,
Och silverkogret hängde ned från skuldran.
Av mäktig kärlek Drotten vart betagen.
»Dröj kvar«, han sade, »sköna jägarinna!
Lent som ett sammet, blomsterrikt är gräset,
Och skuggan djup av tallarna däröver.
Kom i min famn! Dig älskar Svithiods Drott,
Den store Konung, som, på Odens tron,
I Yngves borg sitt höga säte har,
Vid Fyrisån, den mångbesjungna floden.
Snart skall jag vända till mitt rike åter,
Men ej förgäta dig. Tolv ädla Svenskar
Jag vill dig skicka med den gyllne kedja,
Som burits först av Odens höga maka,
Av alla Manhems kungabrudar sen.
På Lögarns strand din ankomst jag förbidar.«
Så talte länge Svegders store son,
Och Driva trodde, eller ville tro,
Vad Drotten sade. Ren de Svenska seglen
Från Auras kuster västerut sig vände,
Och veckor, månvarv skredo snart förbi.
På mulna stranden Driva satt och såg
Åt rymden ut med tårbemängda blickar,
Men ingen guldked, ingen glad beskickning

Till älskarinnan över havet kom.
 Dock ej att gråta Driva blott förstod:
 En ryslig hämnd hon tog på [Sveadrotten](#).
 Av trolldomspilen hastigt genomborrad,
 Föll segerhjälten i sin trygga borg.

I Uppsala jag själv tillstädes var,
 När Kungens ben, från bålets varma glöd,
 I gyllne urnan samlades av sonen
 Och sattes ned i ättehögens famn.
 Om aftonen, längs månbeglänsta floden,
 Jag ensam gick och hörde älvor sjunga.
 Jag glömmet aldrig deras hemska sång.
 Giv akt, o Hildur! du skall själv den höra.
 Så sjöngo älvorna i Fyrisån:

En gyllene ked
 Är i [Asarnes hus](#).
 O! rycktes den ned
 Långt från soltärnans ljus!

[Sindre](#) den gjort,
 Den ilsknaste dvärg,
 Vars förborgade port
 Är i [Skandiens berg](#).

[Loke](#) den stal
 Fram i dagen, att ve
 Och dödliga kval
 Åt de eviga ge.

Utlagd hon är,
 Likt ett skinande [garn](#).

Blint snärja sig där
Alla gudarnes barn.

Fadren hon ren
I graven har lagt.
Offrad blir sen
Hans son åt dess makt.

Fejder och mord
Är dess eviga lag.
Den första i Nord
Skall hon skörda en dag.

Se [poleldens sken!](#)
Hör nattuglans ljud!
Tyst sover han ren
Hos sin vakande brud.

Till sitt hämnande kalls
Fullbordan hon går,
Och om brudgummens hals
Knyter guldkedjan [svår](#).

Högt i ett träd
Slutar Hjälden sitt lopp.
Av metallernas säd
Växer olyckan opp.

HILDUR.

Ja, Huld! du hade rätt. Långt bättre varit
För mig att dröja i min blomsterdal.
Dock nej! det var ju kärleken, som ledde
Mig därifrån. I famnen av en hjälte

Jag yrat bort mitt snabba ungdomsliv.
 Jag lycklig var. I själva dödens stund
 Skall jag med tacksamhet ännu det minnas
 Och prisa himlen för den korta tid
 Mig lämnad var att Wisbur se och solen.

HULD.

Du talar klokt, o Drottning! ingen dödlig
 Till sällhet skaptes. Säll jag såg dock mången,
 Så länge än dess bröst av kärlek brann.
 Säg nu din dröm. Jag deltar i ditt öde.

HILDUR.

På sömnens vingar tyckte jag mig föras
 Långt bort från solens, långt från månens sken.
 I skumma salen på en svartklädd tron
 Jag sorgsen satt, och Wisbur vid min sida.
 Blekt var hans anlet, slocknad ögats glans,
 Och purpurmanteln stel av Drottens blod.
 Mitt hjärta sved, jag ville handen lägga
 Uppå dess trakt, dock fanns där intet hjärta;
 Tom, rysligt tom, var barmen, som jag rörde.
 Jag ville sucka Wisburs dyra namn,
 Men orden dogo på min stela tunga.

Ett hastigt dån nu utanföre hördes
 Och koppardörren öppnades, och se!
 En blodig vålnad in i rummet steg.
 Av eld hans lockar rysligt svedde voro
 Och likaså den furstligt rika manteln.
 Med namnlös fasa kände jag igen
 Min dyra son, min älskade Domalder.
 Och efter honom kommo många andra;

I kungadräkter alla voro klädde,
 Men alla, alla droppade av blod,
 Och alla, alla buro Wisburs drag.
 Ej ur mitt sinne går den hemska drömmen.
 Förklara den! Jag känna vill mitt öde.
 Först, när sin lott det vet, är hjärtat nöjt.

HULD.

Svårt lär ej bliva att din dröm förklara.
 Dock, Hildur! minns, det är ju blott en dröm.
 Förgät den – flyg i Wisburs armar åter!

HILDUR.

Jag kan det icke, innan allt jag vet.
 Lätt är att dö, men grymt att evigt bäva.

HULD.

Välän! i grottans dunkla famn mig följ.
 Vanlander själv jag väcka skall ur graven.
 Allt får du höra av hans egen mun.
 Dock vet förut: ej någon lycklig tidning
 Från Helhem kom. Ej hoppets blommor gro
 På andra sidan om den gyllne solen.

HILDUR.

Jag vill dock gå.

(Till en av tärnorna i koren.)

Kom, Ragnild! kom och följ mig!

(De gå.)

KOREN.

Glad trädde jag nyss ur den skyhöga borgen,
 Av guldbindlar prydd om mitt lockiga hår.

Nu mörknar min leende panna av sorgen,
 Och oro i själen, likt skymningar, rår.
 Vad kan min bestörtning, min ängslan då vålla?
 O! **vadan** de **kväljande** suckar jag drar?
 En fjärl är glädjen – försök ej att hålla,
 O ros! vid ditt hjärta den flyktiga kvar.

Jag har sett, vad jag ej önskat har:
 Lik en åldrig, hotande jättinna,
 Lik ett spöke av försvunna dar,
 Stod den gamla, hög och underbar,
 För vår härskarinna.
 Ödets moln på hennes panna satt.
 Lika facklor i en stormig natt,
 Såg jag hennes ögon brinna.

Vitt blänkte dess hår, likt en **nyburen** driva.
 Hemska, som en ruin, och **föråldrad** hon stod.
 En sådan, o systrar! jag även skall bliva;
 Snart rosorna flyta på tidernas flod.
 Men ack! innan känslornas låga försvunnit,
 Ack! innan mitt hjärta att älska förglömt,
 Att redan på bålet till aska jag brunnit,
 Att **Hel** i sin nattliga boning mig gömt!

Jag ej gillar vad vår Drottning gjort.
 Varför ödet till sitt möte kalla?
 Aldrig gott från dödens land man sport –
 Varför klappa på dess kopparport,
 Öppen dock för alla?

Jag vill njuta skämtande min dag,
 Le mot solen, och för Ödets slag,
 Lik ett blomster, sorglös falla.

Sakta, o sakta!
 Kungen jag ser
 Bland prästerna stiga från borgtrappan ner.
 Tåget jag vill betrakta.
 Följd av sin heliga vakt,
 Går han i blänkande prakt,
 Offer och **rökverk** att bära
 I gyllene templet till Gudarnes ära.

*(Marsch av Wisbur, med Offerpräster, Hovfolk och Vakt,
 över Teatern, från borgen upp i templet.)*

I himmelska Makter, vars vakande öga
 Med strålande kärlek ser ned från det höga
 Till Skandiens bygder, det heliga land,
 Där riken I ägen, ej tempel allena,
 Där sönerne tända, med prästerligt rena,
 Med kungliga händer, ert altares brand,
 O! vaken med nåd för de troner I höjden.
Tor, Oden och Frigga, I mäktige tre!
 Må friden, välsignelsen, lyckan och fröjden,
 Sitt eviga hem här på fjällarna se!

ANDRA AKTEN

ÖDA. GISSLER. AUDER. KOREN.

ÖDA.

Nu, mine söner! lämnen mig en stund.
 Er dolda hållen roligt där i skuggan
 Av lundens träd, till dess jag kallar er.
 Ej Wisbur föddes känslolös. Måhända
 Han ej behöver sönerna att se,
 Att i sitt hjärta faderskärlek röna;
 Måhända segra modrens tårar ren,
 Måhända minnet av försvunna dagar.
 Han var ju lycklig förr vid detta hjärta,
 I dessa armar njöt han livets sällhet,
 Den sällhet, ack! som njutes blott en gång.
 Frånvaron är en medlare, bland alla
 Den yppersta. Man glömmer vad man äger,
 Men heligt är vad man förlorat har.
 Dock är han döv för mina varma böner,
 Blir till hans hjärta vägen stängd för Öda,
 Då kommen fram. Må han från eder se
 Sin gyllne ungdom härligt återstråla,
 Och, vad han nekat modrens heta tårar,
 Han rodna skall att neka sina barn.

GISSLER.

O Roës dotter, ej förnedra dig!
 Ej oss förnedra! varför genom tårar
 Vår krona vinna? varför genom böner
 En rättighet, för vilken vi ha svärd?
 Tolvhundra Finnar, över havets vågor

Av **Konung Jokul** skickade med dig,
 Befaller jag, tolvhundra Finnar Auder,
 Och tusen Göter lyda Roës vink.
 Ej segren oviss är. – Må hämnden drabba
 Domalders far – han var ej nånsin vår.
 Så heligt blod dessutom jag ej vet,
 Att till min rätts försvar jag det ej spiller.

ÖDA.

O grymma barn! ditt tal mig genomborrar.
 Bed Gudarna, att ej det avskyvärda,
 Det oerhörda sker. Ha! vilka ormar
 Mitt sköte födde, vilka tigerhjärtan!
 De törsta rysligt efter fadrens blod.
 Gån, lämnen mig! Jag vill allena vara.

AUDER.

Kom, Gissler, kom! Förrädisk är din hetta.
 Se dessa kvinnor! frukta dem, ja, darra
 För själva murarna! Vårt värv, o broder!
 Har knappt ett namn, då ren det utfört är.

(Gissler och Auder gå.)

ÖDA.

Så är jag åter i min fosterbygd.
 Ja, dessa fälten drucko mina tårar,
 Ej smärtans tårar blott, nej! glädjens ock.
 Jag ser den höga, tornbegrönte staden,
Det gyllne templet, varest Skandiens Gudar
Evärdligt trona, och den rika borgen,
 Som Yngve rest vid blåa Fyrisån,
 Den glada borg, där Öda fordom gick,
 Vid harpors jubel och vid facklors glans,
 Högtidligt fram, bland guldbesmidde tärnor.

Ett spöke lik jag kommer nu tillbaka,
 En sorgsen vålnad, som, från skuggors land,
 Osynlig vandrar kring sitt forna välde.
 O dyra ort! vad sorglig hågkomst väcker
 Du i min själ! Se, varje blomma nickar,
 Och varje träd sin hälsning vänligt susar!
 Välkommen åter! klingar fågelns röst.
 Natur! vad du är god! Du evigt älskar,
 Du evigt ler, i solglans eller tårar,
 Emot din gunstling. Mänskorna ej så.
 I dag de lyfta oss på lyckans höjd,
 Med fröjd och ära milt oss överhopa;
 I morgon störta de med rysligt hånskratt
 Sitt usla rov i avgrundsdjupet ned.

Snart fjorton år på Finlands ödekuster
 Jag satt allena och begrät min forntid,
 Min döda forntid! Ack! dess bleka minnen,
 Likt kvällens töcken, lika vänners skuggor,
 Likt aftonrodnan av en flyktad dag
 Besökte mig i saknans dunkla midnatt.
 Långt från min hembygd, från de blomsterdalar,
 Där glättigt förr jag silverlammen smekt,
 Långt, långt från mina barn, de enda panter
 Mig återstodo av en flyktad sällhet,
 Jag, av en hård och ärelysten far
 I landsflykt driven, pliktat har för brott,
 Ej mina egna. Himmel! var det lastvärt,
 Att av en Kung, en hjälte och en man,
 Jag djärvdes tro den heligt svurna eden?
 O mine söner! vi från eder ryckas?
 Ej fadermord jag skulle er ha lärt,
 Ej Wisburs namn I skolat av mig höra.

O! innan den rysliga hämndtimman slår,
 O **Mundilfars son!** innan skåda du får,
 Från din silvrade vagn i den höga **azuren**,
 Det rysliga brottet, som skändar naturen,
 Som icke bevittnats av seklernas år!
 Förr **Heimdall** må stöta i skallande luren,
 Att dånet till **Gimle**, till avgrunden når,
 Förr **Surtur** må rida på eldfålen buren,
 Att **Bifrost** i stycken, hemskt brakande, går,
 Och himlarne rämna och dödsfasan rår
 Kring Gudarna, mänskorna, djuren!
Havslägrade ormen sig fräsande höje
 Ur **grundlösa** virvelns famn, att dess blå,
 Dess hotande böljor mot skyarna slå!
 Ej **Loke** vid klippan i bojorna dröje!
 Till kamp må han trotsigt mot Asarna gå.
 Må stjärnor och måne från rymden försvinna,
 Må solarne slockna och jordklotet brinna,
 Förrn sönerne väpna mot fadren sin arm,
 Förrn mordstålet träffar hans fridlysta barm,
 Och det heliga blodet ses rinna!

Håll, Öda, håll! var är ditt hämndbegär,
 Den stolta blodtörst, som ditt hjärta **svällt?**
 För evigt dog din kärleks sköna låga.
 Må hatets flamma nu i själen brinna,
 Att natt och tomhet där ej härska må.
 Gläds! även hämnden måste ha sin vällust.
 Förlorat hopp! det finns en enda känsla,
 Som mäktig är att liv åt livet ge,
 Och denna känsla har jag kallat kärlek.
 Vad efter kärleken man njuta vill,
 Vad efter kärleken man verka tänker,

Är endast skuggor, drömmar efter dagen,
Och midnattsvålnan av ett sjunket liv.

(Det mörknar. Åskan går.)

Men himlen svartnar; solen bakom molnet
Sitt anlet höljer. Åskans dova röst
Från etern skallar. Wisbur! dina offer
Av Gudarna med vreda blickar ses.
Räds! fastän långsamt, nalkas likväl straffet
Och tar tillbaka var försummad stund.

(Åskvädret tilltager.)

KOREN.

Fasor mig skaka.

Asa-Tor väpnar sin ljungande hand.

Åskhjulen braka,

Viggarne spraka,

Rysligt tillbaka

Blixtarne stråla kring sjöar och land.

Stormarne vina,

Skyarne brista,

Skogarne rista

Sitt grönskande hår;

Havsdjupen skina

Av väsande lågor,

Av fräsande vågor

Det vredgade svallet mot stränderna slår.

Bladkrönta Näcken

Tystnar i bäcken,

Älvorna stumma i grottorna fly;

Jätten och dvärgen

Darra med bergen

För hammarens slag och åskornas gny.

Helige Fader! mot jättarna ljunga!
 Skona dock mig!
 Bröt väl den unga
 Bävande kvinnan nånsin mot dig?
 Med vårliga rosor bekrönte den fromma
 Sitt vågiga hår,
 Och ilade glad i lekarnes spår.
 Ej höves din allmakt att bryta en blomma;
 För aftonen dock hon självmant förgår.
*(Åskvädret uppbör. Processionen vandrar från templet
 tillbaka upp i slottet.)*

TREDJE AKTEN

WISBUR. ROLOF. ÖDA. KOREN.

WISBUR.

Ej blide voro Gudarne i dag.
 Det tycktes ej, som höllo de till godo
 Med våra offer. Nå! en annan gång
 Mer nådiga jag skall dem säkert finna.

ROLOF.

Du skämtar, Konung! tro mig, ingen klok
 Har gäckats än med allvarsamma saker.

WISBUR.

Är det så visst? Nej! klokast den, som anser
 För allvar skämtet, allvaret för skämt.

Låt åskan dundra, vare offerblodet
 Svart eller rött, må grymma tecken läsas
 Bland innanmätet av det fällda offret,
 Må altarlågan stiga upp mot skyn,
 Må i sin födsel den av röken kvävas:
 Allt detta, Rolof! angår icke mig.
 Må Gudarne, som intet ha att göra,
 Med sådant [lappri](#) ledsnaden förjaga.
 De leva länge; ha till gyckelspel
 God tid beständigt. Icke så en Konung.
 Vad svåra plikter han att fylla har!
[Ej nog han skall](#) mot fiender beskydda
 Sitt rikets gränсор och mot inhemskt våld
[Alldagligt](#) hålla straffets klinga lyftad;
 Vad Gudarne med rätta borde sköta,
 De värven lämnas åt hans omsorg ock.
 Mot hunger, pest, mot vintrars storm och töcken,
 Mot själva Loke och dess hela anhang,
 Han måste strida, skydda herdens hjordar,
 Välsigna fiskarns nät, och kalla dagg
 På åkerbrukarns brända tegar neder.
 Ja, med ett ord, han måste vara Gud
 För regn och solsken, väderlek och vindar.

Men lämnom alla sorger för i dag.
 Ett gästabud jag hålla vill på borgen,
 Så snart den fagra månen lyftat har
 Sitt rosenanlet ur den skumma vågen
 Och kvällens hand tänt himlens gyllne lampor
 I blåa salen upp; ett gästabud,
 Vars like Yngves salar än ej skådat.
 Guldvirkade [tapeter](#) skola pråla
 Kring tak och väggar, bord, av rätter tyngda,

Längs murarna i långa rader stå.
 Av facklors glans, i sommarns ljusa middag,
 Skall nattens mörker härligt sig förvandla,
 I gyllne floder mjödet störta skall
 Ur pärlbesatta horn, och Skaldens harpa
 I allas hjärtan klinga helig fröjd.
 Kom dit, o Rolof! Du skall själv förvånas.

ROLOF.

O Konung! räds för ödena! De lockas,
 Likt dödliga, av festens milda skimmer,
 Av glädjens sång, av harpans muntra toner,
 Ur sina klyftor fram.

WISBUR.

Gott! de må komma.
 Med horn i handen jag dem möta vill.

(Han blir varse Öda.)

Men vem är kvinnan, som där borta står?
 Likt vass för vinden bäva hennes lemmar.
 Det tyckes just, som hon mig ville nalkas,
 Dock återhåller fruktan hennes steg.

ROLOF.

Med doket hon sitt anlete betäckt.
 Så outgrundlig är vår dunkla framtid.

ÖDA (*framstiger*).

O Svithiods Drott! jag har en bön –

WISBUR.

Och vilken?

ÖDA.

Rättvisa jag begär.

WISBUR.

Hon väntar dig.
 Var finna henne väl, om ej vid tronen?
 Säg nu ditt ärende?

ÖDA (*pekande på Rolof*).

Må denne gå.
 Min skygga bön ett vittne endast önskar.

WISBUR.

Rättvisan höjer överallt sin röst.
 Hon skyr ej vittnen, vandrar stolt i dagen.

ÖDA.

Du irrar dig, o Drott! I sorglig landsflykt
 Hon evigt svävar, finner knappt en hydda,
 Som låter dörren för den trötta upp.

WISBUR.

Hon tronar evigt här på Yngves borg,
 Av Odens söner evigt hon beskyddas.
 Din önskan dock skall uppfylld bli. Allena
 Jag vill dig höra. Lämna oss, o Rolof!

(Rolof går.)

Lyft nu, o kvinna! slöjan, som betäcker
 Ditt anlet, bort. Mig hemlighetens dok
 Odrägligt är, när det i otid nyttjas.

ÖDA.

O Svithiods Drott! Ett spökes bleka anlet
 Sig rysligt döljer innanför. Det blygs
 Att skåda solen i dess glada öga.
 Men, Wisbur! du befallt det. Din befallning
 Skall genast uppfylld bli. Se hit och rys!

(Hon borttager doket.)

WISBUR.

O himmel! vad jag ser! det Öda är.
Min döda forntid stiger upp ur graven.

ÖDA.

Du sade sant. Ur gravens famn den stiger
Att fordra räkenskap av dig, Barbar!
Se! dessa kinder blomstrade ju fordom
Av hälsans rosor, dessa ögon blänkte
Gudomligt förr av kärlek och av fröjd.
Vad jag var säll! i livets glada fullhet
Jag log mot ljusa, solbeglänssta världar.
Vem har nu Öda till en vålnad gjort?

WISBUR.

Håll, Öda, håll! Vårt möte icke börja
Med hårda bannor. Kärleken är flyktad;
Skall hat nödvändigt fylla upp dess rum?
Ej ges en känsla på den vida jorden
Så grym, som hatet. Tårar eller blod
Det måste dricka, om dess grymma brand
Ej skall vårt hjärta rasande förtära.
Nej, Öda, nej! Ej härdar du ut tanken
På Wisburs blod, ej Wisbur Ödas tårar.
O varom vänner, fast ej älskande!

ÖDA.

Tror du, att hjärtat nöjes med ett mindre,
Sen det ett bättre njutit? Vänner! vänner!
O usla namn! o rysligt tomma ljud!
Vem hade väntat sig av Wisburs läppar
De kalla orden förr i gyllne dagar,
Då hoppets vår och livets kring oss log

I festlig glans, då känslans näktergalar
 Vår brudsång sjöngo, då begärets västan
 Med ljumma vingar smekte våra bröst
 Och livets träd i purpurblomma yvdes,
 Då ljuvt bestrålad av den blida månen,
 Som guldröd uppgick mellan rosenbuskar,
 I parkens sköt jag vid ditt hjärta låg
 Och av din mun den helga eden hörde?

WISBUR.

Föråldrat är, o Öda! detta språk.
 Hör upp därmed. Ljuvt som en festmusik
 Det fordom klingat i mitt druckna öra.
 Nu ljuder det likt dödens hemska sång,
 Liket klagolätet av *förstämda* harpor.
 Jag är ej mera vad jag var den tiden.
 Du själv, o Öda! ej densamma är.
 Som månens anlet eller årets tider,
 Så skiftar ock det arma mänskohjärtat;
 Men blott ett *fylle*, blott en vår det har.
 Vad förde hit, o Öda! dina steg?
 Jag trott vår räkning avgjord längesedan.

ÖDA.

Vår räkning avgjord? Nu den börjas först.
 Du häpna skall för din stora skulder.
 Hör, Wisbur! hör, och dig att rodna lär!

Den femtonde av mina vårar strödde
 Med fagra blomster *Fyris' ängar* ren,
 Och Solen strålade i själen glädje,
 Och ljuva suckar av en mystisk trånad
 Gudomligt svällde flickans unga barm.

Då såg jag dig, då möttes våra blickar.
 Av liljor krönt, bland muntra tärnors skara,
 Jag stod vid randen av den blåa floden
 Och såg din flotta, tyngd av guld och silver,
 Ros upp till staden. Segersäll den kom
 Från ärofulla vikingsfärder åter.
 Å ömse sidor om den lugna ån
 Den gröna slätten festligt var betäckt
 Med kvinnor, barn och ålderstigna fäder,
 Och rop av jubel fyllde luften upp;
 Men bland de tusen, som tillstädes voro,
 Blott en den sköna kungasonen såg,
 Och denna ena såg blott kungasonen.
 Ack! hundra gånger rodnande jag slog
 Mitt öga ned till jorden. Hundra gånger
 Jag lyfte det, och mötte genast ditt.

O! nu randades dar, fulle av tjusning.
 Mer ljuvt från den blåa, den mörknande skyn
 Nedstrålade kvällens och kärlekens bloss,
 Och en skönare Tärna om morgonen gick
 Att bebåda den gyllene solen.
 Bland ångande liljor jag drömmande satt
 På den ort, där jag först skådat min älskling,
 Och såg i den ormande flodens kristall
 Än min leende bild glänsa tillbaka,
 Än hur grumlad den blev av en fallande tår.
 »O!« tänkte den arma, med klappande bröst,
 »O! komme han snart, den mitt hjärta begär,
 Att i Konungens borg festligt mig föra.«
 Och Lofn, den gudomliga, hörde min bön.
 Från borgen du kom, härlig som Balder,
 Medan i Midgård's blomstrande dalar

Än den helige log i Gudarnes krets,
 Och öga och kind brunno av livets
 Eldstrålande glans, och hans lockiga hår
 Tyst lekte i himmelens vindar.
 Så kom du, o Wisbur! och tryckte min hand
 Och med stammande röst sade din kärlek.
 Jag ville dig svara, men, ack! av en kyss,
 Av en glödande kyss kvävdes min stämma,
 Och den **menlösa** ros, som prydde min barm,
 Ljuvt klämdes till döds i ditt famntag.
 Och till Konungens borg milt du mig ledde,
 Med gyllene kedjan behängde min hals
 Och vid harpornas ljud och vid Tärnornas sång
 Till ditt furstliga läger mig förde.
 Ve, ve dig, du korta, bedrägliga lust!
 Ve, ve, hur i kval grymt du förvandlats!
 Förtrampad, förskjuten, föraktad och glömd,
 Allena jag satt öster om havet,
 Där Aura sig kröker i tallarnes skygd.
 Med tårar jag hälsade morgonens ljus,
 Med tårar jag såg, hur aftonens stjärna
 Framblänkte, beskimrad av darrande guld.
 Tungt skredo de eviga åren förbi.
 O, vad smärtor jag led! o, vad dödar jag dog!
 O, hur ligger mitt liv härjat och öde!
 I en vandrande hamn, i en klagande röst,
 Är den lyckliga Öda förvandlad.
 Ve, ve dig, du korta, bedrägliga lust!
 Ve, ve, hur i kval du förbyttes!

WISBUR.

Hör upp, o Öda! med din grymma klagan.
 Den skakar hjärtat, ej besestrar det.

Så trotsar eken alla stormars välde.
 Vad önskar du? – med silver och med guld
 Jag lasta vill den **snäcka** hit dig burit.
 Res, Öda! res, och forna dagar glöm.

ÖDA.

O blygs! med guld du alltså vill betala
 Mitt hjärtas sår, med usla skatter gälda
 Mitt hela liv, som offrades åt dig.
 Barbar! är det ej nog att vara grym?
 Skall man nödvändigt även förolämpa?
 Säg när, säg huru Öda dig har givit
 En sådan rätt. Välan! jag följa vill
 Din låga vink. Av alla dina skatter
 Den gyllne kedjan endast jag begär,
 Som du mig skänkte på förmälningsdagen.

WISBUR.

Allt annat, Öda! villigt jag dig giver,
 Allt, som är mitt, blott ej vad Hildurs är.

ÖDA.

Vad? fräckt du vågar nämna detta namnet,
 Och rodnar ej och slår ej ner ditt öga?
 Vad rätt har Hildur till det gyllne smycket?
 Mitt är det, mitt, så länge än jag andas.
 I ärans namn jag fordrar det igen.
 Säg, med vad brott har Öda väl förverkat
 Den forna hedern? har hon nånsin brutit
 De helga löften, som vid **Frejas altar**
 Hon rörd besvor? och äro tvenne söner,
 Dem åt sin man den kyska makan gav,
 Ej ett försvar för modrens rättigheter?

WISBUR.

Nämn icke våra barn. De äro döda.
 Bland rosenbuskar, i den svarta mulden,
 De slumra djupt. Ren länge jorden var
 Det låga taket över deras boning,
 Och inga runor visa vandrarn dit.
 Förgäves solens glada ljus de sågo.
 Ej skulle de, likt fäderna, förvärva
 Odödlig ära, ej med senig arm
 I stridens brak den yra fålen tygla,
 Och mäktigt spänna kopparbågens sträng.

ÖDA.

Du irrar dig. I kraft och ungdomsfriskhet
 De härligt blomstra. Nyss till modershjärtat
 Med glädjetårar jag de stolta slöt.

WISBUR.

Vad? hör jag rätt? Månn Roë mig bedragit?
 Jag efterfrågat dem, han svarat mig,
 Att mulden ren betäckte deras urnor.
 Vad? följde de till Finlands dystra kuster
 Din färd, o Öda? Ha de blomstrat upp
 I främlingarnes land, bland Auras skogar?
 Helt säkert, kvinna! av din mun de lärt
 Att hata fadren, att hans namn förbanna.

ÖDA.

Nej! den förskjutna, den förgråtna Öda
 Var icke värd att fostra hjältar upp.
 På Roës gårdar de sin barndom njutit.
 Du är dem närmre än du tror.

WISBUR.

O säg,
Säg, var de äro. Ack! av faderskärlek
Mitt hjärta klappar än för Ödas barn.

ÖDA.

Du skall dem se; men minns, o Wisbur! minns.
De ha, som makan, sina rättigheter.

WISBUR.

Vad billigt de begära, vill jag giva.
Säg, var de äro.

ÖDA.

Gissler, Auder, kommen!
Försöken I en väg till Wisburs bröst!
(Gissler och Auder uppträda.)
Sen, mine söner, eder far! O Wisbur,
Se dina barn!

WISBUR.

De äro det. Mitt hjärta
Vid deras åsyn fadersglädjen röner.
De äro det. Ja, dessa ädla drag
Blott äro värda sönerna av Wisbur
Och Odens helga ättlingar. O kommen!
O kommen, mina barn, i fadrens famn!

GISSLER.

Förrän vi haste i din famn, o Konung!
Vi böre veta, om högtidligt du
Erkänner oss för dina äldsta söner,
För arvingar av Yngves höga tron.

WISBUR.

Vad? tveken I naturens röst att följa?
 I ären stolte. Goda kännetecken!
 Från trälars blod I stammen också ej.
 Stor, hoppas jag, skall eder framtids ära,
 O söner! bli. Jag flottor vill bemanna
 Och skänka gyllne rustningar åt Er.
 I vikingsfärd kring fjärran stränder tågen!
 Den sköna, vida, solomglänsta världen
 Står öppen för ert hopp och edra bragder.
 Nog skall ert namn genljuda där en gång!
 Till [ättemän](#) I han ju [Valhalls Gudar](#).
 Ett rike lätt erövrar kan av Er,
 Ty till det högsta banar svärdet vägen.
 Dock om I stilla önsken njuta livet,
 Välan! mitt Svithiod stort och mäktigt är.
 I Nordens ishav det sitt huvud döljer
 Och badar fötterna i [Sundets våg](#).
 Jag var sitt [fylke](#) Er med nöje giver.
 Där kunnen I, vid fulla dryckeshorn,
 Och vänners glam och sköna flickors skämt,
 På edra borgar glatt er tid fördriva.
 Tron mig, ej äran ensam lycklig gör;
 En dröm är storheten, en rök berömmet.
 Vad båtar väl att rastlöst efterjaga
 Dess molngestalter? Klokare gör den,
 Som makligt lyssnar, i en krets av vänner,
 På [gigors](#) milda ljud och [Sejdmäns](#) gyckel.

GISSLER.

Är detta fadrens ord till sina söner?
 Är det en Konung, är det Odens ättling,
 Som talar detta språk? Tor! låt din åskvagn

På nytt förfärligt genombraka skyn!
 Grip ljungeldshammarn, rikta honom säkert,
 Och slå **vanbördingen** till jorden ned!

WISBUR.

Vad överdåd! Väl mig, att Hildurs sköte,
 Ursinnige! dig ej till världen bar:
Väl Manhems folk, att du ej är Domalder!

AUDER.

Dig sansa, broder! Lik en lossad vårflod,
 Ditt hjärta brusar, känner ingen gräns.
 Låt mig få tala. Hör mig, Svithiods Konung!
 Vet, icke Gissler, icke Auder föddes
 Att styra fylken. Andra stjärnor blänkte
 I deras gryning. Högre sträcka de
 Sin åtrå.

WISBUR.

Nå, hur högt då? Låt mig höra.

AUDER.

Så långt, som deras rättigheter **hinna**.

WISBUR.

Vad fordren I, o ynglingar! av mig?

AUDER.

Erkänn vår rätt att dig få efterträda
 På Yngves kungastol.

WISBUR.

Det är ej möjligt.

Allt annat fordren, endast icke detta.
Uppsala tron hör blott Domalder till.

AUDER.

Och detta, Konung! är ditt sista svar?

WISBUR.

Vid Gudarna! ett annat kan ej givas.

GISSLER.

Välän! vi gå.

WISBUR.

O, skynden ej så fort!

AUDER.

Vad göra här? Vår och din egen dom
Du avsagt har.

WISBUR.

När träffas vi då åter?

Besöken mig i kväll på kungaborgen.
Vid fyllda horn jag vill Er vishet lära,
Vill lära Er att nöjas med er lott –
Den stora konsten läres bäst vid mjödet.

GISSLER.

Gott, gott, vi komme.

(Gissler och Auder gå.)

ÖDA.

O! du är en bov!

Den lågaste av alla jordens bovar.

Ej nog, att modren känslolöst du krossar;
Du även vill bekriga dina barn.

WISBUR.

Bekriga dem? Nej! Men den morgonrodnad,
Som härlig blänkte över deras vagga,
Ett irrsken var. Vad rår väl jag? de äro
Ej mera barnen av den forna Öda.

ÖDA.

Barbar! du kan ha rätt. Den forna Öda
Var länge död; dess rosor och dess löjen
För evigt flytt, dock var dess hjärta kvar,
Var länge än detsamma; nu ej mera.
Ha! efter långa år av ryslig trældom
Du slutligt ger mig friheten tillbaka.
Nej, Wisbur! nej, jag är ej mera Öda.
Jag avskyr, hatar, jag förbannar dig.

WISBUR.

Håll, stränga Öda! varför mig förbanna?
Jag älskat dig – är det mitt fel, att livet
Och våra böjelser sig jämt förbyta?
För Ynglingen du skapades, o Öda!
Men ej för mannen. Ynglingen är död.
O! unna mannen att sin vällust följa.
Ditt öga kasta kring den vida jorden.
Sig allt förvandlar. Natten följer dagen,
Av sommarns rosor och av skördens ax
Utträngas vårens nardusrika liljor,
Av höstens frukter sommarns glada prakt.
Ej något vilar inom sina gränsor.
Allt i den stora, vimlande naturen

Är i beständig rörelse. Vad högst
 Du såg i dag, i morgon lägst du finner.
 Se! järnet rostar, själva guldets bleknar;
 De höga stjärnorna förbyta rum:
 Skall mänskohjärtat blott ej ändring lida?
 O Öda! lär en gång att rättvis bli.
 Ej någon kärlek var så öm och salig,
 Så ljuvt var aldrig något rosenband,
 Som det i forna dagar oss förenat;
 Men lågan slocknat, blomsterkedjan brustit,
 Jag älskar Hildur, älskar dig ej mer.
 Jag tillber månen, ty min sol har nedgått.

ÖDA.

Ha! jag skall rycka denna svaga måne,
 Med väldig arm, från himlavalvet ned,
 Och i dess fall dess dyrkare förkrossa.

WISBUR.

Du rasar. O, farväl, beklagansvärda!
 (*Han går.*)

ÖDA.

Han hade rätt. Så vitt den blåa himlen
 Sin stjärnpäll spanner, över land och sjöar,
 Sig allt förvandlar. Även detta hjärta,
 Det känslöveka, sig i sten förbyter,
 Och, av föraktets kalla vågor släckt,
 Den sista gnistan där av ömhet dör.
 Men i dess djup sig andra flammor tända;
 Ha! det är hatets, det är hämndens brand!
 Ja, även hämnden måste ha sin vällust,
 Jag känner det. Han måste ha sin vällust,
 Ljuv, vild, som kärlekens. O! med vad fröjd

Jag i ditt bröst, o Wisbur, stålet vrider!
 I ditt och Hildurs! Från er ömma barm
 Skall dödens rossel ljuvt mitt öra kittla,
 Ljuvt, som i forna dagar lutans klang.

Ormar från Nastrand! sliten mitt bröst!
 Spruten ert gift i mitt rasande hjärta!
 Mig ropar mitt öde, mig hänför min smärta,
 Mig kallar den tjutande hämndens röst.
 Beslöja ditt anlet, *du strålande tärna*,
 Som härlig i tidernas guldvagn far!
 Dröj evigt, dröj evigt i havsdjupet kvar,
 Du *midnattens bleka och darrande stjärna*!
 I himmelens bloss, förmörken ert sken!
 Bortvänden er stråle, att icke I sen
 De rysliga bragder, som övas på jorden,
 De svarta, de vilda, förfärliga morden,
 Den fest, som beredes åt avgrunden ren.
 Ormar från Nastrand! sliten mitt bröst!
 Spruten ert gift i mitt rasande hjärta!
 Mig ropar mitt öde, mig hänför min smärta,
 Mig kallar den tjutande hämndens röst.

(Hon går.)

KOREN.

Ingen tigrinna
På Blåmännens strand
 Är grym, som en kvinna,
 När svartsjukans brand
 Begynt i dess hjärta att brinna.
 Att hämnas hon går.
 Så våldsamt ej vårfloden brusar,
 Så mäktigt ej ljungelden slår,

Så vild ej stormen till fejd mot de suckande tallarna rusar.

Ett mordjärn hon svänger med rasande arm,
 Hämnd blixtrar dess öga, mord andas dess barm.
 En retande lustgård kring dödsängeln ler,
 Där guldäpplen hänga från grenarna ner.
 Kristallvågen sorlar vid vandrerskans fot,
 Och gräsbäddar vänta att ta henne mot;
 Dock stillar hon icke sin hunger och törst,
 Dock vilar hon ej, förrn hon hämnat sig först.
 I blodet allena hon släcker sin glöd;
 Blod dricker hon glad, som det fradgande mjöd.
 Ve offret, som faller i vilddjurets klor!
 I giftsvällda hjärtat ej [misskunden](#) bor.

[Höga Gudinna!](#)

Du, som i Folkvang med lekande hand
 Av purpur ses spinna
 Den lyckliga kärlekens band!
 Maka av Oder!
 Njutningens, hoppets och lekarnes moder!
 Du, som i vårens kristalliska floder
 Badar de himmelska lockarnas guld!
 Hör mig, o Freja! vänlig och huld!
 Skänk ej min kärlek den grymma förmåga,
 Som andas kring jorden förvirring och plåga,
 Som lugnet för mig och för andra förstör.
 Tyst må han brinna, lik [vårdtornets](#) låga,
 Likt facklan, som vandrarn ur öknarna för!

—

FJÄRDE AKTEN

HILDUR. RAGNILD. *Därefter* WISBUR. KOREN.

HILDUR.

Hon hade rätt. Ej hoppets blommor gro
 Vid dödens älver, inga stjärnor lysa
 I gravens natt. Vi lät jag mig förleda
 Att nalkas gränsen av det hemska land,
 Där mänskolivet ingen arvsdel äger?
 Ve mig! jag dödens svarta rike sett.
 För mig är slocknad världens gyllne sol,
 För mig har varje glädjeblossa vissnat.
 Ack! än mitt huvud svindlar av de dunster,
 De avgrundsångor mig i grottan mötte.
 O goda Ragnild! vid din trogna skuldra
 Mig vila lät! Dock se! min Wisbur kommer.
 Med sorgens tår jag honom möta vill,
 Ej mer med glädjens vingade förtjusning.
 En njutning dock mig ödet unnat än,
 Ej gravens hot besegra kan min kärlek.

WISBUR.

Väl mig, att jag dig träffade. Kring borgen
 Jag länge dig förgäves sökt. Men vad?
 Din kind är blek, som vårens späda lilja,
 Är stänkt av tårar; vild din blick; ditt hår
 Kring *elfenskuldrorna* förvirrat hänger.

HILDUR.

Ur skuggors land, o Wisbur! är jag kommen.
 Ej dagen strålar, ej av gyllne smycken
 Omvindas festligt våra lockar, där.

WISBUR.

Du yrar, Hildur! säg mig vad som hänt.

HILDUR.

Ej något hänt ännu. Dock ser jag ren
Ett moln sig höja över himlaranden.
I dunkla famnen vårt fördärv det bär.
O Wisbur, rädda dig! av svärd och dolkar
Ditt huvud kringvärvt är. Bjud dina kämpar
Sig klä i stål. Besätt med järnklädd vakt
De höga portar, som din borg försvara.

WISBUR.

Varföre så? vem har så oförmodat
Dig lärt att frukta? Det är fred i landet.

HILDUR.

Fred är, o Wisbur! ett försåtligt lugn.
Räds! Ödet aldrig lägger vapnen neder.

WISBUR.

Säg, goda Hildur! vem har talat sagor
För dig i dag.

HILDUR.

Din far, Vanlander själv.

WISBUR.

Du skämtar, Hildur.

HILDUR.

Nyss från Huld jag kommit.
Jag såg din fader klädd i gravens skrud.

WISBUR.

Från Huld? Med *skickelsen* vem bad dig träta?
 O kvinnor! kvinnor! underbara väsen!
 Vad eder önskan gränslös är! I fordren,
 Att själva Ödet hövligt är mot Er.

HILDUR.

För mig, o Wisbur! fruktar ej min själ.
 För dig allena bävar detta hjärta.

WISBUR.

Varmed har spöket hotat mig?

HILDUR.

Med döden.

WISBUR.

Med döden alltså endast? Goda Hildur!
 Visst skall jag dö; jag visste det förut.
 Den höga Oden före mig ju dödde,
 Han, *Valhalls Konung*, alla *Diars* huvud,
 Den rika *Niord*, åkerbrukets Gud,
 Och Yngve Frej, *den gyllne tidens Drott*,
 Och *Fjolner*, *Svegder*, och min far Vanlander.
 Ej annat öde kan jag vänta mig.
 Men kom, o Hildur! kom i borgen upp,
 Att, vad du vet, du må i lugn förtälja.

(De gå.)

KOREN.

Säg oss, o Ragnild! säg oss vad du sett.
 Säg, vilken syn har Drottningen förfärat,
 Med dödsfärg målat hennes sköna kinder?

Allt bör du veta. Säkert du ej vek
Ett ögonblick ifrån den högas sida.

RAGNHILD.

Jag allt förtälja vill, men knappast än
Från min bestörtning jag mig kunnat hämta.

En ormlig väg igenom dunkla skogar
Oss långsamt förde till den gamlas boning.
Från middagshöjden solen redan steg,
Förrn dit vi kommo. I ett hälleberg,
Bevuxet tätt med hundraåra granar,
Var grottan danad, och en dyster gång
Oss ledde ned på våta marmortrappor.
En koppardörr var mitt emot. Med brak
Den öppnades, och i ett dunkelt rum,
Svart, rysligt svart, som Nastrands låga midnatt,
Vi stannade, och koppardörren slöts.
Djup, liksom mörkret, var den hemska tystnad
I grottan rådde, fruktansvärd och djup.
Vår andedräkt blott talade därinne.
I hast ett skimmer, som av svavelflammar,
Upplyste rummet, och en magisk spis
I mitten röjdes. Ovanföre lågan
En stor ofantlig mässingskittel sjöd.
Av blod den uppfylld var och mänskoknotor
Och örter, plockade i månens nedan,
Och ulvars hjärtan, ormars gift och tungor
Där sammankoktes till ett rysligt såd.
I kolsvart dräkt, med silverhåren lösta
Kring nakna skuldror, gumman satt för spisen,
Och sjöng en sång, en vild förtrollningssång,
Att våra lockar reste sig av fasa,

Och blodet blev till is i våra ådror.
 Vanlander! nu, med vild, förfärlig röst,
 Besvärjerskan tre gånger ropa hördes.
 Ett rysligt dunder svarade dess rop,
 Och berget skakades. En stormvind blåste
 Den blåa lågan ut. »Vem ropar mig?» så ljöd
 En hålig stämma i den mörka grottan,
 En stämma, hemskare än dödens röst.
 Stum Hildur låg och skalv i mina armar.
 Huld svarade. En dödssång spöket kvad.
 Än i mitt öra skalla olycksljuden.

KOREN.

Säg innehållet av dess hemska sång.

RAGNHILD.

Död över Wisburs, över Hildurs huvud!
 Död över sönerna, död och fördärv!
 O! tvingen mig ej säga mer. Ack! snart,
 Snart allt skall rysligt uppenbarat bliva.

*(Skymning. Beväpnade Vaktare visa sig på murarna,
 som omge borgen.)*

KOREN.

Väl mig, att till storhet och ära
 Jag icke av Ödet blev danad.
 Fast glömd jag har levat, måhända,
 Måhända likväl, att begråten jag dör.
 Tungt är det en krona att bära.
 Bland törnen han sorgligt är banad,
 Med avgrunden skall han sig ända,
 Den väg, som till makten och högheten för.
 Ty avundsjukt Gudarnes öga

Betraktar det stora, det höga:
 De kuva den segrande Drotten,
 De störta de tornade slotten,
 Med väldiga armar, i bråddjupet ner.
 Och klipporna bäva vid skallet,
 Och jorden sig fröjdar åt fallet,
 Och folket i avlägsna länder
 Högt jubla med klappande händer,
 Och dvärgen den krossade jätten **beler**.
 Men långt ifrån yppiga salar,
 Men, löst ur den glänsande bojan,
 I ringhetens blomstrande dalar,
 I låga och halmtäckta kojor
 Bor odlarn i leende ro.
 Hans skördar av solen förgyllas,
 Av silverlamm ängarne fyllas,
 Sitt liv utan strider han njuter,
 I famnen han, skämtande, sluter
 Sin fromma, sin lyckliga maka,
 Och **ljusalfer** evigt bevaka
 Hans böljande tegar, hans fredliga bo.
 Att långt från den skyhöga borgen,
 De vilda, de larmande torgen,
 En älskande yngling mig förde,
 I öknar, där endast jag hörde
 De susande träden och älvernas våg.
 Då började **ismånans** vindar
 Därute i skogarna stoja,
 Jag stilla i eldupplyst koja
 Vid brudgummens hjärta försmäktande låg.
 Men knoppades sippor och lindar,
 Men vaknade jorden ur dvalan,
 Men sjöng den bebådande svalan

Ånyo vid bjälken av makarnes tak;
 Då gingo förtroligt vi båda
 Ur torvskjulets hägn, att beskåda
 Den gröna, den leende våren –
 Med blommor vi kransade håren –
 Så flögo de vingade åren,
 Tills döden oss slöt i sitt lugna gemak.

Solens gyllne hästar bada
 I den blåa oceanen.
 Vänligt stråla nattens glada,
 Pärlbegrönta stjärnor ner.
 På den skumma himlabanen
 Löpa månens vita fålar,
 Och i silverfacklans strålar
 Nejden stum och sorgsen ler.

Svalan till sitt näste flyger.
 Duvan, i den skumma lunden,
 Hänryckt till sin maka smyger,
 Slumrar i sitt gröna bo.
 Vänlig kommer aftonstunden.
 Vallmokvistar håren kransa
 På fantomerna, som dansa
 Kring dess vagn i menlös ro.

Längesedan över heden
 Odlarn vandrade tillbaka.
 Stilla och högtidlig freden
 Kring naturens tempel rår.
 Alla sova, ja! men vaka
 Vill jag än, ty hemlig smärta

Bor i själen, och mitt hjärta
 Av en dunkel aning slår.

*(Beväpnade flockar inkomma från flera håll, och efter varandra, på Teatern.
 De omringa borgen.)*

Gud! för mitt öga
 Vad fador sig måla!
 Mordvapen stråla
 I mångudens ljus.
 Järnklädda skaror
 Med levande snaror
 Omge det höga
 Asarnes hus.
 Ack! lössläppt är fejden.
 En rasande tiger –
 Snart frossar den grymme på likströdda torg.
 Hemskt upp över nejden,
 Se! dödsbolnet stiger.
 Snart nedslår dess vigg i Konungens borg.

ROP AV VAKTEN *(på murarna)*.

Förräderi och uppror! Svithiods Konung!
 Din höga borg av fiender beringas.

*(Träffning i Fonden. Borgen stormas och intages. Alla fienderne
 tränga dit in, och Teatern är någon tid ledig från beväpnade. Ett
 dovt stridsbullen skallar ännu länge från det inre av slottet.)*

FEMTE AKTEN

WISBUR (*med blottat svärd i handen
utkommer från en av borgens sidoportar*).

O svarta midnatt! sova jord och himmel?
 Vad? svärdens klang omkring den helga borgen
 Och upprorsfacklans vilda avgrundsbrand
 Och Yngves salar fläckade av blod
 Och barnens svärd mot fadrens hjärta vända
 Förmå ej väcka Gudarna ur dvalan?
 Vad? skriar månen, skria nattens stjärnor
 De dödliga ur deras sömn ej upp?
 O Gissler! Auder! lik ett offerdjur,
 Jag för er arm ej tåligt blöda tänker.
 Från tronens höjd jag är ej störtad än,
 Än Svenska hjärtan slå för deras Kung,
 Med samma värma än på jorden hatas
 Förräderi och fadermord – än, än
 Kan jag förfärligt mig på eder hämna.
 Hör! krigets Gudar vilt kring borgen rasa,
 Där slaktas mina vänner – och jag flyr!
 O! blöden, blöden, ärorika offer!
 Snart, straffande, jag komma vill tillbaka
 Och era skuggor ge en härlig fest.
 Nej! ingen ömkan! Glatt jag slita vill
 Ur barnens barm det svarta vilddjurshjärtat
 Och det till spis åt deras moder ge.
 Men se! vem ilar där, i månens strålar,
 Med blottad klinga vildsint mig emot?

GISLER (*framstörtar på scenen*).
 Håll stilla, fege, bävande Tyrann!

WISBUR.

Vem är du, usling?

GISSLER.

Gissler är mitt namn
Och hämnd min lösen. Bov! försvara dig.

WISBUR.

Det vill jag göra, Gissler! men förut
Den straffsång hör, som över dig jag kväder.
Hör den, o Gissler, hör! – Förbannad vare
Den sälla afton, i vars bleka skymning
Jag blev din far, den stund, då Ödas kärlek,
Begärets strålar ur dess glada öga,
Begärets suckar från dess späda barm
Förledde mig, då ensligheten, dunklet,
Och tystnaden och bäddens lugna famn
Berusade allsmäktigt mina sinnen.
Förbannad vare du! Bland alla söner
På denna jorden vare du förbannad!
Må korpar hacka dina ögon ut!
Må luftens gamar på ditt falska hjärta
Sin måltid hålla! må i Nifelheim
För evig köld din bleka vålnad darra,
För ettersvållda ormar evigt fly!

(De avlägsna sig, fäktande, och försvinna bakom offerlundens träd.)

KOREN.

Av skräck mitt häpna hjärta slår,
Förintad, darrande jag står,
Till berg sig resa mina hår.

Jag såg en son, i blodig harm,
Hemskt lyftande mot fadrens barm
Ett slipat järn, en väpnad arm.

En far jag hörde sonen ge
Tillönskan av oändligt ve,
Grym, ryslig, vild förbannelse.

Jag fader kämpa såg och son,
Jag hörde vapnens gälla dån,
De spredo blixtar långt ifrån.

O Gudar! om från Valhalls bord
En blick I sänden till vår jord,
O, hämmen, hämmen fadermord!

Det vilda havets raseri
Och stormens vrede tyglen I –
Kan mänskan blott ej lugnad bli?

—

Stjärnorna blänka så milt i azuren,
Blommorna sova i dalen.
Lugn är den eviga, hulda Naturen,
Andas blott njutning och väl.
Men bland de yrande mänskorna rasa
Fejderna, brotten och kvalen.
Gud! vilken avgrund av jämmer och fasa
Är ej de dödligas själ!

ÖDA (*uppträder*).

Vad fattas mig? o! vadan denna storm,
Som rysligt skakar mina häpna leder?

Den hemska dödssvett, som min panna sköljer?
 De vilda kval, som rasa i min barm?
 Har Nastrand flyttat dit med alla fador?
 Förmår mitt hjärta dem ej rymma mer?
 Vad fattas mig? Jag kom ju hit, att se
 Ditt blod, o Wisbur! att din dödssuck höra,
 Och döden själv jag lider nu för dig!
 Ha! döden blott? vad är väl döden? Gudar!
 En fläkt, som andas rosens vissna blad
 Från grenen bort, en vind, som skingrar dimman,
 Förintar molnets luftiga gestalt.
 Och smärtan, vad är den? ett helvete,
 Som finnes blott på denna sidan graven.

O grymma stund, då allt skall fyllas upp,
 Vad hjärtat hittills bävande har anat,
 Vad hittills smickrat det med avgrundsfröjd!
 Förfärligt är det hemska ögonblick,
 Då bilderna i verklighet förbytas.
 Om det är glädjens bilder, o! de mista
 Sin himlaadel, då de stiga ner
 Att sig med gruset darrande förmäla.
 Om det är fasans bilder, o! de mörda:
 Ett dödligt väsen härdar dem ej ut.
 Så är en vådeld dock på avstånd skön,
 Men ve, ve den, som honom nalkas vågar.

Hur usel, ack! med sina föresatser
 Dock mänskan är! Säg! är det modershjärtat,
 Som nu är svagt? Är det ej älskarinnan,
 Den glömda, den förskjutna älskarinnan,
 Som beder för sin mördare, som gynnar
 Förrädarn än. Blygs, grymma Öda, blygs!

Kring dina söners huvud svävar döden,
Och deras fiende du gynnar än!

Nej, hämnd! nej, vakna med fördubblad kraft
I detta hjärta! Blott ett ögonblick
Av styrka än, ifrån er höjd, o Gudar!
O! endast denna bön. Se, femton år
Av vilda avgrundskval jag kunnat bära,
O, gen mig endast till minuten kraft!
Ja! må jag tårlös Wisburs dödskamp se,
Hans blodbestänkta lik, hans sönderslitna,
Av tusen uddar genomstungna bröst!
Dock fåfång är min bön. Nej, hämnaden, Gudar!
Var aldrig vällust. Hatet är en blyxt,
Men kärleken en sol. Dock – någon nalkas.

AUDER (*med en flock av krigare framträder ur fonden*).
Hell dig, o Moder! Svithiods höga Drottning!
I dina händer nu jag återlämnar
Det gyllne smycke, som av orättvisan
Dig var berövat. Gläds! du hämnad är.
I dödens armar vilar Hildur redan.

ÖDA.

Föll hon för svärd? Var hennes dödskamp svår?

AUDER.

I purpurbäddens **veka** famn vi funno
Den arma kvinnan blek och kall och död.
Med denna kedja, som dess **ofärd** vållat,
Hon själv sig kvävt. Vad straffet rättvist var!
Den mot det höga sina händer sträcker
Förmätet upp skall mördas av det höga,

Hans åtrå väckte. Äran är ett dunder.
Blott Gudar röre det och Gudabarn.

ÖDA.

Fördömda guld! förbannade metall,
Varmed Svartalferne behärska världen!
Fördömda hat! fördömda ärelystnad!
Blott kärleken sig borde hämnat här;
Men kärleken ju hämnas blott med tårar.

KOREN.

Omringad jag är
Av mördarnes här,
Kringblixtrad av svärden.
Med blödande själ,
O Hildur! likväl,
Vid tårarnes fall,
Jag offra dig skall
Den sista, sorgliga [gården](#).
Skön blänkte du nyss,
Lik rosen, som glimmar
I morgonens timmar,
Beskimrad av dagg, omsorlad av vårvindens kyss.
Försvunnit du har:
Ett lik av den strålande Hildur är kvar.
Vad är väl, o Gudar!
Det ädla, det sköna? – Ett intet det är.
Försvinnande vågor,
Förbrinnande lågor,
De sovandes brudar,
Förgängliga skrudar,
I vilka det eviga stoftet sig klär.

ÖDA.

En ryslig fråga länge svävat har
 På mina läppar. Son! var är din fader?
 Måhända ren din klinga drack hans blod?

AUDER.

Nej, moder, nej! han flydde. Med sitt svärd
 En väg han banat genom våra skaror.
 Dock hoppas jag att snart hans död få spörja:
 Ej skall han undgå de försåt vi ställt.

ÖDA.

Du hoppas det? Må, onaturlige!
 Du aldrig bättre av ditt öde hoppas!
 O himlamakter! vad jag usel är!
 O hur mitt hjärta gruvligt sig förirrat!
 Långt från den värld, där kärleken än bor,
 Det vandrat bort i hatets svarta riken,
 Och i den stora, eviga naturen
 En återklang ej mina suckar få,
 Ett ord av tröst ej hinner till mitt öra.

AUDER.

Hur är det dig, o moder? Stum du vänder
 Ditt anlet bort och gråter. Hämnden firar
 Sin glada segerfest i kväll, och du
 Har endast tårar. – Ha, vad jubelrop!
 Min broder kommer.

*(Gissler och Roë med en mängd av krigare framkomma
 ur offerlundan.)*

GISSLER.

Hell dig, o Auder! Wisbur fallit har

För denna klinga. Ren hans svarta själ
 Har flutit bort med blodets dunkla strömmar,
 Ej något hinder mer oss återstår
 Att tronen nå. Omarma mig, o broder!

ROP AV HÄREN.

Hell, Gissler, Auder! Svithiods Kungar, hell!

KOREN.

Ett ord jag ej tror
 Av vad prästerna sagt
 Om Gudarnes makt,
 Om deras försyn.
 En järnbild är Tor.
 Själv han sig kör
 Den åskvagn man hör
 Skrälla i skyn.
 Slumpen har tänt
 Stjärnornas brand,
 Slumpen har spänt,
 Med lekande hand,
 Himmelens päll
 Över sjöar och fjäll.
 Oden ej ser
 Med världsögat ner:
 Ett eldsklot allen
 Med gyllene sken
 I rymderna ler.
 Ej **Vanadis** rår
 I ditt rike, o vår!
 Aldrig dess tår,
 Den guldröda, rann
 För **Oder**, som for

I främmande land;
 Aldrig hon spann,
 I tärnornas kor,
 Kärlekens band
 På stjärnrocken stor.
 Sjöfne ej stör,
 O hjärtan! er fred.
 Vara ej hör
 De älskandes ed.
 Lofne ej för
 Till väntande mör,
 Till kärlekens rus,
 Älskarens gång,
 Vid mångudens ljus
 Och vaktlarnes sång.
 Ett ord jag ej tror
 Av vad prästerna sagt
 Om Gudarnes makt,
 Om deras försyn.
 De ha mitt förakt,
 Dessa hamnar i skyn.

(Koren lämnar Teatern, vars sidor nu helt och hållet intagas av krigare.)

ROË.

Vad? Roës dotter! gråter du allena
 Vid allas glädje? Kom, o Svithiods Drottning!
 Kom och välsigna dina barn.

ÖDA.

Hör upp,
 O fader! mer att av mig fordra.
 Mitt liv har flytt – jag njutit kärlekens

Och hämndens vällust – intet återstår mig.
 Jag vunnit kedjan, vunnit dödens rätt.
 Se! morgonrodnan flammar upp i öster.
 Farväl, farväl! jag vill ej dagen se.

(Hon går.)

Roë.

Hon gjorde rätt. Jag själv ej länge tänker
 Stå kvar i solens glada silversken,
 En dyster skuggbild av försvunna dagar.
 Hon gjorde rätt. En trolös älskarinna
 Är denna solen. Blott mot lyckans barn
 Hon **myser** vänligt från sin blåa himmel.
 Vi skulle jag på jorden längre dröja?
 Jag, även jag, har njutit hämndens vällust.
 I femton år jag levat blott för den.
 Nu är det tid att **Odens hem** besöka,
 Att i **Einhärjars krets** vid silverborden
 Ta **Bragebägarn** av **Valkyrians hand**.
 Mig vinkar ljuvligt **ättestupans** spets,
 Mig ropa fädrens vålnader därunder.
 Dock innan dess, ett ord till Er, o söner!
 På edert hjärta troget läggen det.
 Förbliven enige. Två hjältars strid
 Fördärv blott bringar över dem och folken,
 Och spiller fruktlöst tusen ädlas blod.
 Förbliven enige. Blott sämjans band
 Beskyddar tronerna, beskyddar folken.

ROP AV HÄREN.

Hell! Gissler, Auder, Svithiods Kungar, hell!

(Dunder och blix. Huld framstörtar mellan de beväpnade på Teatern.)

HULD.

Med dundrets hemska röst min stämma skallar.
Ve över fadermördarne jag ropar,
Ve över Yngves hus och Svea folk.

AUDER.

Vem är du? Från vad mossiga ruiner,
Vad dunkla gravar, är du kommen hit,
Likt nattens fågel med sin olyckssång,
Att rysligt störa segerfestens glädje?

HULD.

Från Nifelheim, o yngling! är jag kommen.
Din och din broders plats är där beredd.
Hemskt mörkret är i Nifelheim. Där tjuter
En evig Nordan genom salens *gluggar*,
Och över *etterormars* rygg man går.

AUDER.

Du yrar, kvinna! Männe du har tittat
För djupt i botten på din bägare?

HULD.

Prins! Du har rätt. Jag yrar, ty jag ser,
Vad ingen annan –

GISLER.

Nå! vad ser du, uggla?

HULD.

Jag hämndens svärd i mörkret slipas ser.
Jag hör på avstånd hemska lurars tjut.
Jag ser en här av dunkla korpar ila

Ur dolda skogar. Deras täta vingar
 Förmörka solen. Med ett olycksskrän,
 Ett dån, likt bruset av en nyfödd stormvind,
 Mot Fyris' slätter ställa de sin kosa,
 De söka Auders, söka Gisslers lik.
 Jag ser Domalder kläda sig i stål,
 Ser, fadermördare! er spridda hop
 I skogar och i grottor **hånligt** slaktas,
 Jag ser Er själva dö för straffets järn
 Och era kroppar ruttna bort på heden;
 Ser Nastrand spärra upp sitt koppargap,
 Att sluka era själar, I fördömde!

GISSLER.

Upp, krigare! i bojor henne läggen!

RÖSTER UR HÄREN.

Hon är en kvinna, och en Norna talar
 Ur hennes mun. Allt annat oss befall.

HULD.

Hör mig, o folk! hör Ödets dom, och rys!
 Med dessas blod ej himlen blickad är.
 Än vilar Gudars vrede över landet.
 Ur tidens dunkla sköte ser jag skrida
 Fram över Svithiod fruktansvärda år;
 Det grymma kriget och den bleka hungren
 Dem följa tätt i spåren. Hjordar dö,
 Av brand förtäras sädens rika ax,
 Från himlavalvet strömmar intet regn
 På odlarns tegar ned. Av trädens bark
 Det bleka folket ren sin näring hämtar,
 Och barnet suger blod vid modrens bröst.

På Gudars altar fåfångt rökverk brinna
 Och tjurars mängd, i silverkällan tvagne,
 För prästens yxa dö. Förgäves blöder,
 Vid samma altar, tusen fångars här.
 Blott gudablod nu Gudarna försonar.

Ljusalferne ur kungasalen fly,
 Svart är det sällskap nu därinne härskar.
 De slipa dolkar, tända hatets brand
 Emellan sönerna av Yngves *stämma*.
 Mot bröder rysligt bröder sig beväpna,
 Brudgummen stryps av Brudens egen hand,
 För trälens pil dess stolta herre faller.
 Ja, själva markens vilddjur föra krig
 Mot Odens barn; ja, själva bergen störta
 Ned över dem. Så skall ett rysligt split
 Evärdligt härska, och en gruvlig mordfest
 Evärdligt firas inom gudaätten,
 Tills sista telningen av Yngves stam
 Försvunnit på det bål han själv sig rest,
 Och *hämnanen, den väntade, från Söder,*
 Sig satt på Odens gyllne kungastol.

(Dunder och blix. Förhänget faller.)

Kommentarer och ordförklaringar

Principerna för textetableringen och för kommentarernas utformning återfinns i inledningen till kommentarerna i del I, s. 303–319. Där finns också en förteckning över de källor som använts vid etableringen. Titel- och förstaradsregister återfinns sist i del V.

Förkortningar

Hammarsköld I = Erik Johan Stagnelius, *Samlade skrifter*, del I, utg. Lorenzo Hammarsköld (Stockholm 1824)

Hammarsköld II = Erik Johan Stagnelius, *Samlade skrifter*, del II, utg. Lorenzo Hammarsköld (Stockholm 1825)

Hammarsköld III = Erik Johan Stagnelius, *Samlade skrifter*, del III, utg. Lorenzo Hammarsköld (Stockholm 1826)

Kalmar = Kalmar stadsbibliotek (Stifts- och gymnasiebiblioteket), Erik Johan Stagnelius, *Handskrifter* (kapsel Stagnelius)

Cydippe

Datering: 1815. Etablerad från handskrift, framför allt Kalmar s. 671–743, i första hand från renskrift och i andra hand från utkast. Ett handskriftsblad har dessutom återfunnits i Brinkmanska arkivet, Trolle-Ljungby. De delar som saknas i handskrift suppleras från trycket i Hammarsköld II, där stycket återfinns på s. 393–456. Även Hammarskölds text innehåller dock lakuner; återstående lakuner markeras med utslutnings-tecken [---] i utgåvan. Handskrifterna är fragmentariska och den etablerade texten är i hög grad ett lappverk.

Titeln är supplerad från Hammarsköld, liksom personförteckningen och några av första aktens scenanvisningar. De scenanvisningar som är hämtade från Hammarsköld har här satts inom klamrar. Även uppgift om akt, scen etc. kommer ofta från Hammarsköld; sådana inslag har dock inte försetts med klamrar.

Ämnet för librettot är en berättelse som återges i den romerske diktaren Ovidius' (43 f.Kr.–17/18 e.Kr.) *Heroides*, som består av fiktiva brev från olika mytiska personer till deras älskade. Berättelsen om Cydippe och Acontius återfinns i brev 20 och 21.

Stagnelius har hållit sig förhållandevis nära grundberättelsen men ändrat i detaljer och lagt till några personer, t.ex. Lisimon. Också bihandlingen med Venus och Diana i akt 3 är ett tillägg.

- 2 *Kea*: En ö i den grekiska övärlden.

DIANA: Jaktens, kyskhetens och månens gudinna i klassisk mytologi.

VENUS: Kärlekens gudinna.

LARERNE: Husets gudar i romersk tro; dessa beskyddade åker och familj.

FURIER: 'hämnngudinnor'.

- 3 *Prolog*: Så handskriften. Var prologen slutar och hur omfattande den är framstår som oklart; möjligen skall första scenen betraktas som en prolog.

KOR: 'Kör'.

praktarkader: En arkad är en kolonnrad som bär upp valv.

kolonnader: 'kolonnrader'.

- Glädoms*: 'Låt oss glädjas'.
- Olympens*: Olympen var gudarnas boning i klassisk mytologi.
- 4 *rökverk*: 'rökoffer'.
- Tmoli*: Tmolos är ett berg i regionen Lydien (nuv. västra Turkiet), berömd för sin rikedom.
- vår andakts fromma rön*: 'de fromma bevisen på vår andakt'.
- Latonas Dotter*: Gudinnan Diana, dotter till Latona.
- Lucina*: Barnafödandets gudinna; under detta namn kunde (som här) Diana tillbes, men också gudinnan Juno.
- 5 *dess vecka kinder*: 'hennes mjuka kinder'.
- Eurotas*: En flod på Peloponnesos.
- Gudinnan själv*: Diana.
- Hymens blomsterband*: Äktenskapet; Hymen var bröllopets gud i klassisk mytologi.
- 6 *Orions hjässa*: Orion var enligt myten en storvuxen jägare som älskade morgonrodnadens gudinna Eos. Artemis (lat. Diana) ogillade denna förbindelse och dödade därför Orion med en pil.
- sträckte*: 'fällde'.
- Niobé*: Niobe var maka till den mytiske kungen Amfion i Thebe. Hon skröt om sina fjorton barn för gudinnan Latona som bara hade två, Diana och Apollo. När dessa som straff dödade Niobes barn förstenades hon av sorg.
- 7 *Fröjas*: Fröja (Freja) var kärlekens gudinna i nordisk mytologi; här används namnet för kärleksgudinnan Venus.
- Jofurs vigg*: Jofur var ett annat namn för Jupiter, den högste guden i klassisk mytologi, till vars attribut hörde åskan och blixten (viggen).
- Plutos riken*: Dödsriket; Pluto var dödsrikets härskare.
- 8 *Överger*: 'överlämnar'.
- Parcerna*: Tre ödesgudinnor som spann, mätte och klippte livets tråd.
- fästet*: 'himlavalvet'.
- kvalda*: 'plågade'.
- 9 *Oskärat*: 'Vanhelgat'.
- Cynthi kullar*: Avser berget Kynthos på ön Delos, där Diana enligt myten var född.
- gnyr*: 'slamrar', 'rasslar'.

- 10 *misskund*: 'nåd'.
Eros: Kärleksgud, son till Venus.
rönte: 'erfor'.
Luna: Månggudinna, ofta såsom här identifierad med Diana.
herden: Raderna anspelar på myten om hur månggudinnan för-
älskade sig i herden Endymion och därför steg ned till honom
på natten.
Din bleka lampa: Månen.
- 11 *char*: 'vagn'.
Inbillningens: 'Fantasins'.
elysiska: 'himmelska', 'paradisiska'; Elysion eller Elyséen var det
lyckorike dit halvgudar och särskilt benådade människor kom
efter döden.
Genier: 'skyddsandar'.
Cynthias: Månens; avser gudinnan Diana.
platanerna: Lönnliknande träd.
menlöst: 'oskyldigt', 'oskuldskraft'.
besperiska: 'ljuvliga', 'milda'.
Latonia: Diana, gudinnan Latonas dotter.
roligt: 'lugnt', 'rofylt'.
- 12 *Lät*: 'låt'.
[i nöjets krets] han: Ordet saknas i handskriften.
Kleon: Handskriften har *Timon* här och på flera ställen i det föl-
jande.
LEUKON: Handskriften har *Damon* här och på flera ställen i det
följande.
dälden: 'dalen'.
västanväders: 'västanvindars'.
Floras barn: Blommorna; Flora var blommornas gudinna.
- 13 *Att Kleon blott är värd att Leukons dotter få*: Handskriften har *Att
Timon blott är värd att Kleons dotter få*.
Syriens oljor: Parfymer.
lydiskt ön: Landskapet Lydien (i nuv. västra Turkiet) var känt för
sin musik.
- 14 *Juno*: Jupiters maka och äktenskapets gudinna.
dagens bloss: Solen.
- 15 *lopp*: 'löpte', 'sprang'.
lesbiskt druvoblod: Vin från den grekiska ön Lesbos.

- löga*: 'skölja', 'tvätta'.
- 16 *Olympens nektarkalk*: Nektar är en ljuv dryck som de olympiska gudarna dricker för att vinna evig ungdom.
Elyséer: 'himlar'.
Drott: 'hövding', 'härskare'.
Tartaren: Underjorden; Tartaros var den mörkaste och dystraste delen av dödsriket.
repas opp: 'upprepas'; anspelar på ekot.
- 17 *marter*: 'plågor'.
Vi [skyr]: 'Varför'.
- 18 *med nesa*: 'så skamligt'.
försåt: 'fällor', 'snaror', dvs. krokar.
vallmokrönta Lethen: Lethe var glömskans flod i dödsriket; av vallmo framställs opium, varför den associeras till sömn och glömska.
Allt för min själ Cydippe målar: 'Allt påminner mig om Cydippe'.
bamn: 'vålnad', 'gestalt'.
- 19 *Konsten*: 'förkonstlingen'.
sira: 'pryder'.
Tyrisk purpurdräkt: Purpurfärgen framställdes i Tyros, en antik stad belägen i nuv. Libanon.
koiskt gas: Tunt tyg från Kos, där lätta, fina silkestyger vävdes.
sig skickar: 'passar', 'lämpar sig'.
- 20 *Druvan under pressen blött*: Syftar på vinframställning.
kväden: 'sånger'.
tyden: 'uttolka', 'förklara'.
överflödets horn: 'ymnighetshornet', ett horn som flödar över av rikedom, frukt etc.
besållat: 'lyckliggjort'.
Gudinna: Här avses fruktbarhetsgudinnan Ceres.
frukten av Jupiters ekar: Ekollonen; eken var helgad åt Jupiter.
Förväxla: 'byta ut'.
Du starke: Avser Bacchus, vinets gud.
- 21 *Ares*: Krigets gud.
Amors: Amor var en kärleksgud.
kvälla: 'förflyter'.
- 22 *Sen*: 'Se'.
Vanskligbetens: 'förgänglighetens', 'timlighetens'.

- 23 *skördeanden*: 'skördetiden'.
frälsta: 'frisläppta', 'befriade'.
- 24 *chariters*: Chariterna var behagets gudinnor.
röja: 'avslöja'.
runna opp: 'uppspirade'.
band: Handskriften har *land*.
torus: 'bädd', 'säng'.
- 26 *till Kaos återvänder*: 'förvandlas åter till kaos'.
[kullens] topp: Handskriften har *lopp*.
Cynthius: Avser Apollo, solens och skaldekonstens gud, efter hans födelseplats vid berget Kynthos på ön Delos; till hans attribut hörde lagern.
- 27 *Fenix*: Mytisk fågel som vart 500:e år brinner upp och samtidigt återföds.
är övrig: 'återstår'.
nätet: Fångstnätet.
i Musernas ringar: 'i kretsen av sånggudinnorna'.
polen: 'himlen'.
- 28 *Biltog*: 'Fredlös'.
- 29 *avantscenens*: 'förscenens'; avser området mellan ridå och ramp på teater.
myrt: Myrtrträdet förknippas med kärleken och äktenskapet.
försöka: 'prova'.
cypresser: Symboliserar död och begravning.
sig skicka: 'passa sig', 'vara lämpligt'.
- 30 *Förbidande*: 'Väntande'.
aftonens stjärna: Planeten Venus.
skuggors kor: 'skaran av vålnader'.
- 31 *elakt*: 'olycksbådande'.
- 32 *genombärar*: 'genomborrar'.
dårligt: 'dåraktigt'.
fägnat: 'smyckat', 'glatt'.
Alcid: Sagohjälten Hercules, känd för sina storverk.
Hebe: Ungdomens gudinna, som betjänade gudarna i deras himlaboning Olympen.
Försköna lagrarne med rosens trollbebag: Lagerträdet symboliserar mannens ära och förtjänst, som förskönas genom kärlekens rosor, som hustrun ger.

- 33 *mina blickars dag*: 'min åsyn'.
Hymens altare: Bröllopsaltaret.
Delos' kyska Tärna: Diana.
- 34 *Cupidos*: Cupido var en kärleksgud.
framter: 'uppvisar'.
himmelska azuren: 'himlen'.
- 35 *Paktols gyllne sand*: Floden Paktolos (i nuv. västra Turkiet) var känd som guldförande.
Cyri vida rike: Kyros hette flera persiska härskare; här åsyftas ett stort och välmående rike.
Orcus: Dödsriket.
- 36 *Alcides*: Hercules.
Bacchi tigerspann: Bacchus färdades enligt myten i en vagn dragen av tigrar, leoparder eller pantrar.
Ariadne: Myten berättar hur Bacchus, för att bevisa för kungadottern Ariadne att han var en gud, kastade sin krona upp på himlavalvet; därav stjärnbilden Norra kronan.
sin Far: Stjärnbilden Cepheus på norra stjärnhimlen; kung Cepheus var i myten Andromedas far.
sin älskare: Stjärnbilden Perseus på norra stjärnhimlen. Sago-hjälten Perseus räddade kungadottern Andromeda från det havsodjur som hennes far tänkte offra henne till; Perseus blev sedan hennes make.
Andromeda: En stjärnbild på norra stjärnhimlen.
- 38 *Och njuter i sin höjd* etc.: 'och njuter i sin högsta glädje en lycka som han tidigare inte förmått uppskatta nog högt'.
sträcka [...] min färd: 'bege mig', 'resa'.
Orfé: Anspelar på myten om hur Orfeus med hjälp av sin sång försökte beveka dödsrikets härskare att låta hans maka Eurydike återvända från de döda. När Orfeus bröt löftet att inte vända sig om för att se på henne sjönk hon åter till underjorden.
demant: En benämning för en mycket hård metall eller sten.
Cerberus: Den trehövdade hund (Kerberos) som vaktade porten till dödsriket.
gissel: 'piska'.
- 39 *läslande*: 'susande', 'brusande'.
Manerna: De dödas andar, underjordens andar.
jägarn: Adonis, kärleksgudinnans älskade. Stycket anspelar på

- berättelsen om hur Venus nedsteg i dödsriket för att rädda sin älskade Adonis åter till livet.
- bjuder*: 'befaller'.
- Allfäder*: Jupiter, himmelsguden.
- Karons julle*: Den båt i vilken färjkarlen Karon tänktes föra de döda över floden Styx till dödsriket.
- Kocytens*: Avser Kokytos, en av dödsrikets floder.
- avgrundsbunden*: Cerberus (se ovan).
- 40 *sjuda*: 'bubblar', 'svallar'.
- 41 *Över sängen ett täcke av purpur sig breder*: Så handskriften; raden innehåller en övertalig versfot.
- I borden*: 'Ni borde'.
- Penater*: Romerska husgudar, som ansågs beskydda hemmet och hushållet.
- Vi sörje vi dårligt?*: 'Varför sörjer vi dåraktigt?'
- 42 *avgrundskor*: 'avgrundsskara'.
- 43 *Ormar vilt om pannan väste*: Hämndgudinnorna (furierna) avbildades ofta med ormar som hår.
- lät*: 'låt'.
- Genius*: 'skyddsande'.
- 44 *Stygiska*: Som har med dödsfloden Styx att göra.
- Eurydike*: Anspelar på myten om Orfeus och Eurydike, se komm. till s. 38.
- Tenaren*: 'underjorden'; eg. namnet på ingången till underjorden, efter Tainaron, en bergsudde i sydligaste Lakonien.
- Megäras*: Megära var en av de tre hämndgudinnorna.
- Sångens lagerkrönte Son*: Orfeus.
- 45 *bländverk*: 'synvilla', 'gyckelspel'.
- beströmma*: 'översköljer', 'övergjuter'.
- Olympier*: 'gudar'; Olympen var gudarnas boning.
- 47 *båtar*: 'hjälpere'.
- Gack*: 'Gå'.
- av gyllne fålar dragen*: Solgudens vagn drogs enligt myten av ett hästspann.
- bål*: 'likbål'.
- En annan krans*: Dödskransen.
- 48 *mön, som vild på Delfis trefot sitter*: Apollonprästinna i Delfi, som var det viktigaste oraklet under antiken.

- Hymens krona*: Bröllopskronan.
Plutos öde länder: Dödsriket; Pluto var dödsrikets gud.
Ais: Annat namn för Pluto.
repa upp: 'upprepa'.
- 50 *stanna ej*: 'avbryt dig inte'.
Eumenidens: 'hämnngudinnans', 'furiens'.
vänstra fåglars skara: 'olycksbådande fåglar' (lat. *sinister* 'vänster', 'olycksbådande').
Det medlet övrigt är: 'det medlet (den utvägen) återstår'.
- 51 *Rhamnusias*: Avser straffets och hämnadens gudinna Nemesis; i Rhamnus (i Attika) fanns ett tempel tillägnat henne.
tornen av Sparta och floden Eurotas: Den antika staden Sparta låg på södra Peloponnesos och genomflöts av floden Eurotas.
Vi löga: 'Varför sköljer'.
- 52 *Sireniskt*: 'förföriskt', 'lockande', efter den klassiska mytologins sirener, som med förrädisk skönsång lockade sjömän till sig för att döda dem.
Herdens: Avser Endymion; se komm. till s. 10.
silverchar: 'silvervagn'.
Kallisto: En nymf i jaktgudinnan Dianas följe; enligt myten förvandlades hon efter att ha fött guden Jupiter en son till en björnhona. Enligt Ovidius anfölls hon i denna gestalt av sin son, Arkas.
bytte: 'förvandlade'.
- 53 *Kyskhetens Gudinna*: Diana.
fridlös: 'orolig', 'rolös'.
dignar: 'faller', 'sjunker ihop'.
Dymas: Namnet förekommer i grekisk och romersk litteratur, men berättelsen verkar vara fritt uppfunnen.
Vädren strö: 'vindarna sprider'.
Ivren: 'ivern', 'entusiasmen'.
olympisk rosenfärg: 'himmelsk rosenfärg', dvs. gryningsfärgat.
min Broder: Solens och diktkonstens gud Apollo, Dianas tvillingbror, som också var en skicklig jägare.
bärnad: 'krigståg'.
Minnen av hans första låga: Avser lagerkransen, som påminner om hur flickan Dafne, älskad av Apollo, förvandlades till ett lagerträd.

- en med svanor bespädd vagn*: Venus' vagn anses ibland ha dragits av svanar.
- 54 *Astrilds*: Kärleksguden (Amor), son till Venus, kallas ofta Astrild i äldre svensk dikt.
- Cyperns Regentinna*: Venus, enligt myten född ur havet utanför Cypern.
- Apollos stolta Syster*: Diana.
- giller*: 'fällor', 'snaror'.
- dana*: 'skapa'.
- Dione*: Eg. Venus' mor, ibland såsom här beteckning för Venus själv.
- dess milda Son*: Kärleken (guden Amor).
- 55 *En kograd Yngling*: Endymion; se komm. till s. 10.
- Myrrbas Son*: Venus' älskade, den sköne ynglingen Adonis, som var son till kungadottern Myrrha och hennes far Cinyras.
- 56 *Jofurs helga blod*: Diana var enligt myten dotter till Jupiter (Jofur) och Latona.
- bekatomber*: Stora (djur)offer.
- dess [rosenläppar]*: 'hans'.
- Gyas*: En av de hundraarmade giganterna.
- Juno*: Jupiters maka. När det sägs att kärleken plågar henne anspelas på makens alla kärlekskapader.
- kväljer*: 'plågar'.
- Eris*: Tvistens gudinna; enligt myten blev hon upphovet till det trojanska kriget då hon kastade in ett äpple med påskriften »till den skönaste« i gudarnas sal.
- Adonis*: Kärleksgudinnans älskade.
- 57 *Tenarens Drott*: Underjordens härskare, dödsguden Pluto.
- aftonstjärnan*: Planeten Venus.
- tillge*: 'förlåta'.
- Zeus*: Den högste guden i klassisk mytologi.
- 59 *i vållust dör*: Avser orgasmen, »den lilla döden«.
- fragga*: 'skum'.
- Plutos öknar*: Dödsriket.
- 60 *elfenskuldran*: 'den elfenbensvita skuldran'.
- blosset*: Till Eros' attribut hörde kärleksblosset.
- löje*: 'leende'.
- myser*: 'småler'.

- 62 *stickar*: 'broderar'.
teorben: En teorb är ett stränginstrument.
kolonnader: 'kolonnrader'.
- 63 *Eos*: Morgonrodnadens gudinna.
- 64 *kabinett*: 'rum'.
obuld: 'ovänlig', 'ond', 'opålitlig'.
demon: 'ande'. Betoningen på första stavelsen.
- 65 *drick*: 'dryck'.
mitt [hjärta skaka]: Handskriften har *mig*.
- 66 *Ossa Pelion*: Ossa och Pelion är två närbelägna bergstoppar i mellersta Grekland.
bärnad för på: 'företar krigståg i'.
- 67 *Stygisk dröm*: Dröm från dödsriket; Styx var en av dödsrikets floder.
- 68 *kramma*: 'krama'.
illuminerad: 'belyst'.
Divertissement: 'uppträdande', 'föreställning'.
spektaklet: 'föreställningen'.

Dyrkansvärda Themire!

Datering: 1816–1817. Etablerad från handskrift, Kalmar s. 657–659. Handskriften saknar titel.

Stycket utgör en översättning av större delen av scenerna IX och X i den franske dramatikern Alexis Pirons (1689–1773) pastorala drama *Les Courses de Tempé*, i originalet författat på vers.

- 71 *Hymen*: Bröllopets gud i klassisk mytologi.
- 73 *otidigt*: 'oförskämt'.
att finna det han: 'att förstå att han'.
- 74 *brydd*: 'förvirrad', 'rådvill'.

Erövringen av Ceuta

Datering: 1816–1817. Etablerad från handskrift, Kungl. biblioteket, Vf 188. Handskriften är i slutet skadad med åtskilliga lakuner; en jämförelse med Bööks utgåva visar att lakunerna har blivit fler och större sedan denne arbetade med handskriften. Här suppleras lakunerna med hjälp av dels Hammarsköld (Hammarsköld II, s. 457–489), dels Böök (*Samlade skrifter*

IV (1915), s. 209–244). Handskriften saknar titel; titel och rollförteckning har supplerats från Hammarsköld. Scenerna är i en del av pjäsen felnummerade; detta har här justerats. Scenanvisningar utom klamrar är Stagnelius' egna.

Dramat skall ha uppförts i biskopshemmet i Kalmar; enligt traditionen spelade författarens syster, Hedvig Stagnelius, rollen som Laura. Någon källa för dramats fabel har inte kunnat återfinnas, men den orientaliserande karaktären var typisk för mycket av tidens populära scendramatik.

- 76 *Maurisk*: 'från Mauretanien' (Nordvästafrika).
Ceuta: Staden Ceuta ligger vid Medelhavskusten i norra Afrika, mitt emot Gibraltar.
Eunuck: Kastrerad kammartjänare.
- 77 *Seralj*: 'palats'.
dignar: 'faller', 'sviktar'.
övergått: 'drabbat'.
- 78 *Hör opp*: 'Upphör', 'Sluta'.
visserligen: 'med visshet', 'helt säkert'.
[bur kan] man: Ordet saknas i handskriften.
liknöjt: 'likgiltigt'.
mystärer: 'mysterier'.
lusteld: 'fyrverkeri'.
- 79 *Lät*: 'Låt'.
- 80 *Palermo*: Siciliens största stad.
pomranslundarne: En pomerans är ett slags citrusträd.
slipprade: 'halkade'.
- 81 *upptäckte*: 'avslöjade'.
 82 *fägnar*: 'gläder'.
 84 *efter [jag]*: 'eftersom'.
Mabomets lära: 'Muhammets lära', dvs. islam.
- 86 *förut*: 'först'.
skall jag vist uppfylla din önskan: Handskriften har *vist*, vilket kan tolkas som 'vist' el. 'visst'.
Rasar du: 'Är du från vettet'.
- 87 *galär*: Krigsfartyg.
Vädret: 'Vinden'.
slupen: En slup är en mindre båt, använd vid transport från större fartyg vid kusterna.

- vederfäende*: 'återhämtning', 'tillfrisknande'.
- 88 *Innan Månen*: Orden föregås i handskriften av parentestecken, som saknar avslutande motsvarighet.
marter: 'plågor'.
- 90 *beängstade*: 'plågade'.
dess [frihet]: 'hans'.
- 91 *Siroksvind*: 'scirocco', en het, sydlig vind i trakten av Medelhavet.
vi [bar jag]: 'varför'.
- 92 *fört*: 'framåt'.
- 93 *Lika mycket*: 'Sak samma'.
- 94 *ävensom*: 'liksom'.
till den ändan: 'för det ändamålet'.
alnar: En aln motsvarade drygt en halvmeter.
- 95 *skiltvakt*: 'vaktpost'.
- 96 *avbida*: 'invänta'.
batterier: Ett batteri är en uppställning artilleripjäser.
- 100 *eftersätta*: 'förfölja'.
- 101 *pinsammaste*: 'smärtsammaste'.
- 103 *ertappad*: 'infångad', 'gripen'.
förbindelser: Förpliktelser till följd av tacksamhetsskuld.
- 104 *åt [Spanska skeppen]*: Ordet saknas i handskriften.
täcket: 'värdigas', 'behagar'.
- 105 *MORISK*: Om muslimer i Nordvästafrika.
träffningen: 'drabbningen', 'striden'.
överskyggar: 'överskuggar'.
äntligen: 'slutligen'.
- 106 *dess [hjärta]*: 'hennes'.
är övrigt: 'återstår'.
vän än tjänare: Handskriften har *vän och tjänare*.
- 107 *synbarligen*: 'uppenbarligen', 'tydligt'.
avfärda: 'döda'.
härfore: 'för detta'.
skugga: 'vålnad'.
- 108 *dårliga*: 'dåraktiga'.
- 109 *lekverk*: 'förströelser', 'tidsfördriv'.
- 110 *avantscenen*: 'försenen', området mellan ridå och ramp på teater.
- 112 *kringränd*: 'omringad'.

- 114 *barker*: En bark är ett mindre fartyg.
 115 *Korsfanan*: Fana med kors i duken, de kristnas fana.
 117 *blottställa er*: 'överge er', 'utsätta er för fara'.
 119 *Förhänget*: 'Ridån'.

Sigurd Ring

Datering: 1817. Etablerad från handskrift, Kalmar, s. 745–812, i första hand från renskrifter och sena ändringar, i andra hand från äldre utkast. Handskrifterna är mycket svårtolkade och etableringen innebär långtgående utgivarinsatser. Vid textkonstitutionen har hänsyn tagits till de samlade ansträngningarna att förstå handskrifternas sammanhang; viktiga är vid sidan av Böök insatser av Bernhard Risberg och Ivar Thórén. Den nu etablerade texten avviker delvis från tidigare utgåvor. I handskriften finns åtskilliga inskott, ändringar och textförflyttningar, som ibland men inte alltid är försedda med hänvisningstecken. En del viktigare varianter meddelas bland kommentarerna, liksom större osäkerheter när det gäller etableringen. Interpunktionen är mycket vacklande i handskrifterna; här har den försiktigt justerats. Titeln är Stagnelius', liksom personförteckningen och den första scenanvisningen. De flesta senare scenanvisningar är utgivarinsatser, supplerade från tidigare utgåvor; sådana scenanvisningar har satts inom klamrar. Den person som i senare handskrifter kallas Gerda bär i andra namnet Edla (E.); här har namnet Gerda införts konsekvent. Den person som i senare handskrifter kallas Hilma bär i andra namnet Alfsol (A.); här har namnet Hilma införts konsekvent. Textupställningen har här normaliserats såtillvida att varje scen inleds med en rad i vilken samtliga scenens personer förtecknas.

Berättelsen om sveakonungen Sigurd Rings olyckliga friarstråt tillhör den fornnordiska sagokatten och omtalas bland annat i *Skjöldungasagan*. Stagnelius' version tycks återgå dels på Olof von Dalins *Svea Rikes Historia*, del I (1747), dels på Peter Frederik Suhm, *Critisk Historie af Danmark, udi den bedenske Tid, fra Odin til Gorm den Gamle*, del III (1776) eller Magnus Bruzelius, *Swerges historia för ungdom*, del I (1817). I förhållande till dessa har Stagnelius gjort vissa ändringar i

- persongalleriet och intrigen; så är t. ex. Gerda och Ragnar av Stagnelius uppfunna personer.
- 122 *Fylkeskonung*: Konung som regerar över ett enda fylke (landskap).
Jutland: Jylland.
KOR: 'Kör', 'Skara'.
mellanförhänge: 'mellanridå', som tillfälligt kan dölja scenens bakre del.
- 123 *tapeter*: 'bonader', 'gobelänger'.
jungfruburen: Den ogifta kvinnans rum.
vadan: 'varför', 'varifrån'.
dess [hjärta]: 'hennes'.
skick: 'öde'.
förut: 'i förväg'.
Svartalf: Underjordiskt, illasinnat väsen.
- 124 *Då verkar själen [...] emot*: Så renskriften. En äldre variant lyder *Då stråla fästets alla andebloss / Från hjärtats lugna purpurkälla åter*.
Frejas altar: Bröllopsaltaret; Freja är kärlekens gudinna i nordisk mytologi.
Väl: 'Visst', 'Visserligen'.
- 125 *gård*: 'tribut', 'offer'.
bövs: 'anstår', 'passar'.
Normans: Nornorna var ödesgudinnor i nordisk mytologi.
Hel: Dödsrikets härskarinna.
- 126 *Minnoms ej*: 'Låt oss ej minnas'.
hamnar: 'vålnader'.
- 127 *vädret*: 'vinden'.
Du skämtar, Gerda: I marginalen av denna och följande sju rader en klammer och texten *Går bort*.
ättebögen: 'gravhögen'.
Husets Alfer: 'husets skyddsandar'; bilden färgas av den romerska föreställningen om husets skyddsgudar, larerna.
Altarets: Betoning på andra stavelsen.
Tre [örnar]: Handskriften har *Två*, men av den följande texten framgår att örnarna är tre.
Vala: 'sierska', 'spåkvinnna'.
- 128 *ofall*: 'olycka', 'ofärd'.

- Västans*: 'västanvindens'.
azurns: 'himlens'.
mysterier: 'mysterier'.
- 129 *Valfäder*: Krigsguden, dvs. Oden, den högste guden i nordisk mytologi.
Tor: Åskans gud.
bordsatt: 'placerad', 'satt vid bordet'.
Saxlands: Avser nordvästra Tyskland.
Manhems: 'Sveriges', 'svearnas'.
Holmgårds: Avser staden Novgorod i nordvästra Ryssland.
myser: 'småler'.
täckt: 'vackert'.
- 130 *Bland hundrade Tärnor*: Omedelbart före denna strof är en strof struken av följande lydelse:
- Blott Hjälden hon räcker sin hand till lön
Den rodnande stolta Nordiska Mön.
Ej smicker ej guld på dess hjärta förmår
Blott krigiska bragder och talande sår.
Ej vekliga lyran, ej Sydmannens flärd
Hon skattar mot Nordkämpens blixtrande svärd.
- [stammande] röst*: Handskriften har *bröst*.
skänkt: Handskriften har möjligen *sänkt*.
Omgjorda dig [...] med: 'Spänn på dig'.
till fejd mot en värld: I handskriften ändrat till *och gör dig den värld*, trol. av annan hand.
aftonstjärna: Planeten Venus.
Asynjors: Asynjor kallas de kvinnliga gudarna i nordisk mytologi.
Som Folkvangs krona bär: 'som härskar över Folkvang'; Folkvang var gudinnan Frejas boning.
- 131 *Lät*: 'låt'.
Din slända: Friggas (spinn)rock var ett alternativt namn för stjärnbilden Orion; Frigg har identifierats med Freja.
Northumberland: Ett område i norra England.
Manhems stål: Svearnas vapen.
gudafrojden: Anspelar på föreställningen att de döda krigarna upptogs till en glädjeric tillvaro i Valhall.

- Valkyrian*: Valkyriorna var stridsjungfrur som utsåg vilka som skulle dö på slagfältet och ledsagade dessa till Valhall.
- De sjunka*: Handskriften har *De sjunga*.
- sköldmö*: 'valkyria'.
- 132 *riktbetungat*: 'överdådigt', 'välförsett'.
- Blott bär och där*: Denna samt följande rad utgör ett inskott som logiskt passar här, men infogningstecken saknas. Däremot finns ett infogningstecken åtta rader tidigare, som å andra sidan saknar passande text.
- min ålder*: 'min ålderdom'.
- 133 *Ser Månen uppgå mellan dunkla tallar*: En äldre variant lyder: *Ses Månen i sin uppgång genomlysa / En tätt förslingad väv av trä och buskar*.
- låga*: Ordet är struket i handskriften men saknar alternativ.
- Gudhems*: Gudhem är gudarnas hemvist, Asgård.
- Einbärjars skara*: De framstående krigare som efter döden fördes till Valhall.
- Jätten Hrungner*: En stenhjätte som tog sig in i Asgård och lät sig betjänas av Freja.
- allt*: 'redan'.
- Svitbiöds*: 'Sveriges'.
- 134 *Skogsbrud*: 'skogsgudinna'.
- Herröd*: En hjälte i fornnordiska sagor. Hans trogna vapenbroder är hjälten Bose.
- Runor*: 'gravinskrifter'.
- Harald, Danmarks Överdrott*: Harald Hildetand, enligt myten danakung med säte i Skåne.
- 135 *försökte*: 'prövade'.
- slaktningen på Östergötlands bedar*: Bråvallaslaget, som enligt myten ägde rum i trakten av Bråviken och där sveakonungen Sigurd Ring besegrade Harald Hildetand.
- Skandiens höga klippor*: Den skandinaviska fjällkedjan.
- skära*: 'klara', 'ljusa'.
- Starkodders*: Starkodder var en nordisk sagohjälte, enligt myten född av en jätte.
- Brunos*: Harald Hildetand skall ha dödat av en hjälte kallad Brune, ofta ansedd som en av Odens gestalter.
- från [Södern]*: Ordet saknas i handskriften.

- jämnrens tidning*: 'sorgebudet'.
- 136 *Besälla*: 'göra säll', 'lyckliggöra'.
båtar: 'hjälp'.
förnöja: 'tillfredsställa'.
- 137 *rökverk*: 'rökoffer'.
Disas fest etc.: Disablottet var en offerhögtid som firades på vintern för att hedra diserna (kvinnliga gudaväsen); mest berömt var det disablott som firades i Uppsala. Sammanställningen med Allshärjartinget, det allmänna rikstinget, verkar Stagnelius ha gjort i enlighet med Olof von Dalin. Pluralformen *Allhärjars* verkar bero på ett missförstånd, uppkommet genom att ordet sammankopplats med *Einhärjar*. *Allshärjar* betyder egentligen 'hela härens'.
- 138 *bardalekar*: 'strid', 'vapenkamp'.
För: 'I stället för'.
dön: 'dån'.
bida: 'vänta'.
Det rika Templet, varest Oden bor / Och Tör och Frigga: Helgedomen vid Gamla Uppsala; de tre gudarna Oden, Tör och Frigga användes ibland som en nordisk motsvarighet till den kristna treenigheten.
Yngves höga borg: Sagokungen Yngve Frej skall ha grundlagt Gamla Uppsala och gjort detta till Sveakonungens säte.
- 139 *Asia-Odens*: 'Asa-Odens'; Oden ansågs härstamma från Asien.
blomstermånans: Avser maj månad.
- 140 *västanväder*: 'västanvindar'.
underbart: 'egendomligt'.
- 141 *För Habor Signild sjönk i lågor ned*: Anspelar på den olyckliga sagan om den norske kungen Habor och hans trolovade Signild, som satte eld på huset i tron att hennes älskade var död. Sagan hör hemma i en östnordisk sagatradition och återberättas bland annat i en av balladerna i Erik Gustaf Geijers och Arvid August Afzelius' utgåva *Svenska folkvisor från forntiden*, del I (1814).
Ingeborg ej överlevde Hjalmar: Anspelar på berättelsen om hur kungadottern Ingeborg dör av sorg vid beskedet om den älskade kungen Hjalmars död; skeendet återges bl. a. i *Hervarars saga*.

- 142 *loftets*: 'sovrummets' (särskilt om ogifta kvinnors sovrum).
vi [Ödet]: 'varför'.
- 143 *beta*: 'förta', 'beröva mig'.
Är henne övrigt: 'återstår för henne'.
Oder: Fruktbarhetsgudinnan Freja blev lämnad av sin make Od (Oder) och fällde därför gyllene tårar.
- 144 *Bytt i en gullorm*: Anspelar på berättelsen om hur Oden förvandlade sig till en orm för att kunna ta sig in till den grotta där den sköna jättedottern Gunnlöd (Gunlög) vaktade skaldemjödet; tre nätter i rad förförde han i denna gestalt Gunnlöd.
lönnliga: 'undangömda', 'hemliga'.
astlön: 'kärlekslön'.
Skaldernas heliga drick: Skaldemjödet, som Oden bar tillbaka till asagudarna.
på Blåmännens strand: I Afrika.
- 145 *Hälften av svärdfallne*: I Eddadikten *Grimmismal* sägs att Freja och Oden tar hälften var av de fallna krigarna.
Valjungfrun: 'valkyrian', stridsjungfru som utsåg vilka som skulle falla på slagfältet och som ledsagade dessa till Valhall.
blänkande lederna: 'de blänkande leden', dvs. de stridande härarna.
- 146 *rökande*: 'rykande', 'ångande'.
fyrsprång: Den snabbaste gångarten, 'full fart'.
fradgande: 'skummande'.
Brage: Vid sidan av Oden skaldekonstens gud i nordisk mytologi.
mängde: 'blandade'.
- 148 *Fenrisulvens Syster*: Dödsrikets gudinna Hel, vars bror Fenrisulven var en stor, fastkedjad varg.
- 149 *levnadsjulle*: 'livsbåt'; en julle är en liten, öppen båt; används ofta bildligt om livets bräcklighet.
Göter: Invånare i Götaland; här beteckning för svearna.
Yngves bus: Konungasläkten i Uppsala, efter dess grundläggare, sagokonungen Yngve Frej.
- 150 *Ottar*: Den mytiske sveakonungen Ottar Vendelkråka, som enligt sagan förlorade livet i ett slag på Jylland.
Jorund: Mytisk sveakonung som dödades av den norske konungen Gylaug, vars far Jorund hade dödat.
Salas Överdrott: 'härskaren i Uppsala', dvs. Sigurd.

- Harald*: Harald Hildetand.
- 151 *blint i ljungeldfall*: 'lika blint som blixten slår ned'.
- 152 *usla*: 'olyckliga'.
- tillgift*: 'förlåtelse'.
- Det är för henne, som dess broder dör*: Över denna rad tillskrivet: *blott ett mordstål åt dig slipas, o ömma Broder*; inskottet ej fullbordat.
- envig*: 'tvekamp'.
- ovärd*: 'ovärdig'.
- grånar ej slavinna*: 'åldras ej som slavinna'.
- rånsman*: 'rånare', 'plundrare'.
- 153 *Lögarns*: 'Mälarens'.
- Templet*: Helgedomen i Gamla Uppsala.
- föret*: 'först'.
- 154 [*Till kampen han*] *sig*: Ordet saknas i handskriften.
- Björkö*: Syftar på svearnas handelsstad Birka, ofta identifierad med Björkö i Mälaren.
- Häll*: 'Tig'.
- 155 *Förmälens*: 'Förener', 'Sammansmält'.
- Valets mör*: Valkyriorna.
- 156 *Asiaborgen*: 'asaborgen', Odens borg.
- Tron ej för hastigt, så dånade sången*: Denna och följande sju rader i kören bygger på visdom och tänkespråk i Eddadikten *Havamal*.
- 157 *kväljer*: 'plågar'.
- 158 [*FJÄRDE AKTEN*]: Uppgift om aktindelning saknas på detta ställe, och den text som här återges som den fjärde akten har av flera utgivare organiserats i två akter, akt fyra och fem. Nuv. tolkning av handskrifterna, som inte är självklar, är i enlighet med ett förslag av Ivar Thorén, »Kompositionen i Stagnelius' 'Sigurd Ring'«, *Sammlaren* 1927, s. 79-102.
- pol*: 'himmel'.
- 159 *Midgårds*: 'världens'; i centrum av Midgård låg gudarnas Asgård, och runtom bodde människorna.
- Nanna*: Gudinna som enligt myten dog av sorg när hennes make Balder hade blivit dödad; hon brändes sedan med Balder på hans likbål.
- 160 *Folkvangs Drottning*: Gudinnan Freja.

- fullhorn*: 'ymnighetshorn', ett horn som flödar över av rikedom, frukt etc.
- Helbems*: 'dödsrikets'.
- barn av Embla*: Människorna; Embla var enligt nordisk myt den första kvinnan.
- 161 *Thules halvö*: Skandinavien.
- Kungaborgen*: Sveakungens säte i Uppsala.
- Eirasund*: Öresund.
- Tursars släkte*: Samerna; att dessa var ättlingar till jättarna (tursarna) var inte en ovanlig föreställning på Stagnelius' tid.
- 162 *Allfaders*: Odens.
- Valhall*: Odens boning i Asgård, dit de stupade krigarna fördes efter döden.
- Nastrand*: Den strand i dödsriket dit missgärningsmän kom efter döden.
- Gimle*: Det lyckliga rike där de rättfärdiga får bo efter världens undergång i Ragnarök.
- 163 *bedit av*: 'gjort avbön för'.
- 164 *löje*: 'leende'.
- 165 *himmelsk skön*: Så handskriften; Stagnelius använder ofta oböjda adjektiv adverbliellt.
- 166 **KOREN**: Saknas i handskriften.
- Auras*: Aura är en å i västra Finland.
- Vanlander*: En sveakung, omtalad i *Ynglingasagan*. Enligt myten äktade han den finländska flickan Driva. När han senare inte uppfyllde sitt löfte att låta hämta Driva till Uppsala hämnades hon genom att sända sonen Visbur och spåkvinnan Huld, som lät döda honom.
- betog*: 'överväldigade', 'fick makt över'.
- Drottens*: 'kungens', dvs. Vanlanders.
- 167 *Tillrygga*: 'bakom sig'.
- Visbur*: Vanlanders son, mytisk sveakonung vars öde omtalas i *Ynglingasagan* och utgör berättelsen i Stagnelius' sorgespel *Wisbur*.
- Öda*: Visburs första hustru.
- panter*: 'kärlekspanter', dvs. barn.
- Asiadrotten*: 'asadrotten', om den kung som härstammade från asagudarna, dvs. Visbur.

- Liknöjd*: 'likgiltig'.
- Sveadrotten*: 'svearnas härskare', dvs. Visbur.
- Agne*: Mytisk sveakonung vars öde omtalas i *Ynglingasagan*. Enligt myten dödade Agne den finske härskaren Froste; som byte tog han Frostes dotter Skjalf, som han ville äkta. Skjalf spelade med men lät på bröllopsnatten döda sin make.
- bärnad*: 'krigståg'.
- 168 *B.*: Om här avses en person som saknas i personförteckningen eller bara en ej namngiven person ur kören är oklart.
- ollonskogen*: 'ekskogen'.
- 170 *varest*: 'där', 'i vilket'.
- Försmår*: 'avvisar', 'vägrar'.
- 171 *Surtur*: Surt var en mäktig jätte och eldens furste; i Ragnarök skulle han leda tåget mot asagudarna.
- Muspels makt*: Muspelheim var eldjättarnas hemvist.
- bäpnad* [...] *Fördärvet*: Dessa är subjekt till *går*.
- Loke*: Som straff för att ha dödat Balder blev guden Loke fastkedjad och svårt plågad i underjorden; inför de yttersta tiderna skulle han dock släppas fri.
- Fenrisulven*: En stor, fastkedjad varg, som skall slippa loss i de yttersta tiderna.
- Ormen*: Midgårdssormen, som i Ragnarök skall döda och samtidigt dödas av Tor.
- Heimdall*: Asagud som skall förkunna Ragnaröks ankomst genom att blåsa i horn.
- alla Gudars ätt*: Asagudarna.
- Den dubbla hären*: Avser troligen jättarnas resp. dvärgarnas här, i enlighet med uttrycket *vår dubbla ätt* i *Svegder*; se komm. till s. 177.
- Vigrids*: Vigrid var den slätt där asagudarna och jättarna skulle mötas i Ragnarök.
- 172 *alla Asars kor*: 'hela skaran av asagudar'.
- Gungner*: Odens spjut.
- Mjölner*: Tors yxa.
- ur havet sig böjer en grönskande Ö*: Både beskrivningen av Ragnarök och den nya världens födelse följer skildringen i Eddadikten *Voluspa*.
- fästet*: 'himlavalvet'.

Balder har kommit med Nanna igen: Den ljuse guden Balder och hans maka Nanna skall enligt myten regera den nya världen.

Svegder

Datering: 1820. Etablerad från handskrift, Kalmar s. 813–817, 582. Handskriften saknar titel; denna har supplerats från Hammarsköld; undertiteln *Fragment av en Dramatisk Dikt* har dock strukits. Stycket är oavslutat.

Den berättelse som fragmentet *Svegder* bygger på är hämtad från *Ynglingasagan*, kap. 15. Där berättas hur den mytiske sveakonungen Svegder bröt upp från Sverige för att söka efter Gudhem och Oden och hur han under denna färd blev bergtagen i en stor sten.

- 175 *EN DVÄRG*: Uppgift om talande saknas i handskriften.
Emblas barn: Människorna; Embla var enligt nordisk myt den första kvinnan.
Ulven: Fenrisulven, en stor, fastkedjad varg, som enligt myten skall slippa loss i de yttersta tiderna.
Loke frigjord: Som straff för att ha dödat Balder blev guden Loke fastkedjad och svårt plågad i underjorden; inför de yttersta tiderna skall han dock släppas fri.
Valhalls gudar: Asagudarna; i den stora salen Valhall hade den högste guden Oden sitt säte.
NORE: En jätte vid namn Nore nämns i Snorres Edda och den poetiska Eddan (*Vaftrudnesmal*, *Allvismal*), under olika namnformer.
Gleipner: Det rep med vilket Fenrisulven bundits.
Odens: Oden var den främste asaguden, dessutom krigets och skaldekonstens gud.
176 *fradgande*: 'skummande'.
Ymers Söner: Jättarna, som enligt myten var ättlingar till urjätten Ymer; Stagnelius verkar också räkna dvärgarna till Ymers ättlingar.
den rå demanten: 'den oslipade diamanten'.
Ginnungsgapet: Ginnungsgapet var det tomma urgap, kaos, som existerade före världens skapelse.
Muspels eld: Eldens rike Muspelheim, som fanns före världens skapelse.

- Nastrands mörker*: Nastrand var den strand i dödsriket där missgärningsmän hamnade efter döden; den identifieras här med kylans rike Nifelheim, som fanns före världens skapelse.
- tvedräkt*: 'osämja', 'strid'.
- Er stolta Far*: Urjätten Ymer, som skapades ur elden från Muspelheim och frosten från Nifelheim.
- 177 *Fimbul-Tyr*: Ett av Odens namn.
- den Högtbesuttna*: 'den högt uppsatte', 'den upphöjde'.
- Nornorna*: Ödesgudinnor.
- Yggdrasil*: Världsasken, som växer i Asgård och sträcker sina grenar över världen.
- Ve och Viler*: Tillsammans med sin bror Oden dödade dessa jätten Ymer och skapade ur hans kropp världen.
- Materiens vilde Konung*: Ymer.
- Av Fadrens blod*: Av Ymers blod skapades världshaven.
- vår dubbla ätt*: Tycks här avse jättarna och dvärgarna.
- Bergelmer*: Den ende jätte som (med sin maka) inte dränktes i Ymers blod och som därför blev anfader till alla senare jättar.
- förstack*: 'gömde'.
- Muspels*: 'eldens', åsyftande vapnen och guldets.
- bringaden*: 'bringade', 'lockade'.
- rökverk*: 'rökoffer'.
- En löjlig saga*: Den saga som Nore här på ett förlöjligande och ironiskt sätt får framställa innebär att de olika mytologierna återgår på ett och samma ursprung: den indiska Buddha, den nordiska Oden och Nya testamentets Kristus är en och samma gud.
- Gangens*: Avser Ganges, Indiens huvudflod.
- [*varifrån hon*] *tågat*: Handskriften har *tåga*.
- 178 *Oden, Muspels förste Son*: Uttrycket skall troligen beskriva hur Oden är äldre än de eldjättar som brukar kallas Muspels söner och som skulle förstöra världen i Ragnarök.
- Sig låta föda av en jordisk Kvinna*: Oden skall återfödas i gestalt av Jesus.
- Gimles*: 'paradisets'; Gimle kallades det lyckliga rike där de rättfärdiga får bo efter världens undergång i Ragnarök.
- Demantenyckeln*: Demant är en benämning för en mycket hård metall eller sten.

- Bedragare, dem stjärnornas Regenter* etc.: I anslutning till 1 Mos. 6:1-4, där det sägs att Guds söner (dvs. *stjärnornas Regenter*) gifte sig och avlade barn med människorna, sägs här att den ursprungliga visdomen förmedlas till människorna genom avkomlingar från stjärnornas härskare och människor.
- fintligt*: 'påhittigt', 'uppfinningsrikt'.
- larven*: '(ansikts)masken', 'förklädnaden'.
- underboren*: Född genom ett underverk.
- Manhems*: 'Sveriges'.
- Lögarns*: 'Mälarens'.
- Fornjoters barn*: Fornjoter var en jätte vars ättlingar av vissa mytografer ansågs som de äldsta skandinaviska regenterna.
- Fridulfs son*: Oden; föreställningen att Oden under namnet Sigge Fridulfsson invandrade i Norden formades under 1600-talet genom Olof Verelius och Johan Peringskiöld.
- Tanaquisels silverflod*: Tanais är det romerska namnet på den ryska floden Don; därav *Tanafloden*, *Tana*, *Tanaquisel*.
- Gauthiods*: 'Götarikets'; här om Sverige.
- ljusets Gudar*: Asagudarna.
- 179 *Svegder är den femte Sonen*: Enligt *Ynglingasagan* är sagokungen Svegder ättling till Oden.
- prästerligt*: Dvs. som överstepräst.
- Av Tors, av Odens och av Friggas Tempel*: Avser helgedomen vid Gamla Uppsala; de tre gudarna användes ofta som en nordisk motsvarighet till den kristna treenigheten.
- Muspels bemligheter*: Här allmänt om metafysisk kunskap.
- [Knappt till] bans*: Ordet saknas i handskriften.
- oljoträdens*: 'olivträdens'.
- sykomorernes*: 'mullbärsfikonträdens'.
- snäckor*: 'skepp'.
- Eistrasalt*: 'Östersjön'.
- Gardarikets*: 'Rysslands'.
- ljungande*: 'blixtrande', 'flammande'.
- Gerd*: Jättedottern har uppenbarligen fått sitt namn i anslutning till den jättekvinna med samma namn, i vilken guden Frej i Eddadikten *Skirnesmal* förälskade sig.
- 180 *morgonstjärna*: Planeten Venus, som lyser starkt på morgonen och aftonen.

GERD: Handskriften saknar här uppgift om talande.

[*Hav tack, o*] Gerd: Handskriften har *Hild*.

Blåmäns öken: Saharaöknen.

- 181 *Volas*: 'Valas', 'Völvas', om en vis sierska eller spåkvinna; i Eddadikten *Vegtamskvida* (*Balders drömmar*) väcker Oden den döda völvan ur högen för att ta del av hennes visdom.

hamn: 'gestalt'.

Skandiens fjäll: Den skandinaviska fjällkedjan.

stjärnornas Regenter: Se komm. till s. 178.

Glädjeflickan i Rom

Datering: 1821–1823. Etablerad från tryck i Hammarsköld II, s. 21–38. Utkast finns bland handskrifterna (Kalmar s. 819–822), men Hammarsköld hade uppenbarligen tillgång till en renskrift. Utkastet saknar titel; varken titel eller scenanvisningar är med säkerhet Stagnelius'.

Någon källa för dramats berättelse har inte kunnat uppspåras. Många inslag har motsvarigheter i det populära samtidsdramat, såsom passionernas makt över människan, den bindande edens förlamande makt och brytningen av skräck mot religion.

- 185 *kvällar*: 'flyter', 'flödar'.

På Cyperns strand, på Afrodites ö: Kärleksgudinnan Afrodite var enligt myten född ur havet utanför Cypern.

- 186 *Kalabriens*: Kalabrien är en region i södra Italien.

Amor: Kärleksgud i klassisk mytologi.

Venus: Kärlekens gudinna.

Danaë: Anspelar på berättelsen om hur guden Zeus i form av ett guldregn förförde kungadottern Danaë i hennes fångelse.

- 187 *Patern*: 'munken', 'prästen'.

gack: 'gå'.

Olympisk: 'himmelsk'.

cypervinets: Om vin från Cypern.

hamnar: 'vålnader'.

ånga: 'doft'.

stegel: Anordning på vilken en avrättad persons kropp spikades upp.

gemena: 'avskyvärda'.

- Appii väg*: Via Appia, en av de romerska huvudvägarna.
- 188 *Vestibulen*: 'ingångsrummet', 'entrén'.
Hebes: Hebe var ungdomens gudinna, som betjänade gudarna i deras himlaboning Olympen.
Fakiren: En fakir är en indisk tiggarmunk.
en Paktol: Floden Paktolos i nuv. västra Turkiet var känd som guldförande.
- 189 *bänlig*: 'vanärande', 'föraktlig'.
cyperflaska: 'vinflaska (med cypriotiskt vin)'.
Sabinska bergen: Sabinerbergen, nordöst om Rom.
Olympen: 'himlen'.
- 190 *basiliken*: En basilisk var ett skräckinjagande odjur som ansågs kunna döda med sin blick.
Medusas huvud: Medusa var ett kvinnligt odjur som förstenade den som mötte hennes blick.
baldakin: 'sänghimmel'.
infernska: 'hemska', 'helvetiska'.
döpta: 'vigda'.
Vigilier ringdes: 'det ringdes till nattliga gudstjänster'.
- 191 *veka*: 'mjuka'.
förgat: 'glömde'.
- 192 *Oceanen*: Medelhavet.
domer: 'kupoler'.
skära: 'klara', 'ljusa', 'rena'.
egid: 'sköld'.
tillstånd: 'tillåt'.
- 193 *delinkventkläder*: 'fångdräkt'.
- 194 *larv*: '(ansikts)mask'.
Vi [steg]: 'Varför'.
- 195 *den mörka dalen*: Dödsriket.
Gratier: Gracerna var behagets gudinnor.
elfenbals: 'elfenbensvita hals'.
- 196 *Orcus*: Dödsriket.
Lärer: Husets gudar i romersk tro; dessa beskyddade åker och familj.
Kartuserkloster: Kloster tillhörande Kartusianorden.
Gebenna: 'helvetet'.
västanväder: 'västanvindar'.

- båtar*: 'nyttar', 'gagnar'.
bida: 'invänta'.
Tartarens: 'underjordens', 'dödsrikets'.
Niobe: Maka till den mytiske kungen Amfion i Thebe. Niobe skröt om sina fjorton barn för gudinnan Latona, som bara hade två, Diana och Apollo. När dessa som straff dödade Niobes barn förstenades hon av sorg.
- 197 *Orangens*: 'apelsinens'.
nådebröd: Uppehälle som beror av någon annans nåd eller välvilja.
- 198 [*Förlåt mig,*] *goda*: Ordet saknas i trycket men finns i konceptet.
Cyprias hulda fest: Älskogen; Venus kallas Cypria efter sin födelseplats vid Cypern.
dess [andedräkt]: 'hennes'.
- 199 *För*: 'I stället för'.
orgier: Extatiska riter eller ceremonier.
preluderat: 'spelat förspel'.
- 200 *Progne*: (äv. *Prokne*) 'svalan'.
Frälst ur Oceanens tvång: Enligt allmän mening på Stagnelius' tid övervintrade svalan på botten av sjöar och vattendrag.
Systers milda klagosång: Näktergalen; enligt klassisk mytologi förvandlas Progenes syster Filomela till en näktergal för att räddas från fursten Tereus, som våldtagit henne.
Livets träd: Träd som växer i Edens lustgård (1 Mos. 2:9).
elysiskt: 'himmelskt', 'paradisiskt'.
somnambuliskt: 'sömngångaraktigt'.
lopp: 'löpte', 'for'.
- 201 *menlöst*: 'oskyldigt', 'oskuldskraft'.
sanslös: 'medvetlös'.

Nej med detta står jag ej länge ut

Datering: 1821–1823. Etablerad från handskrift, Kalmar s. 661–664. Skriften är i blyerts; den är svårläst och rik på förkortningar. Alla uppgifter om talande saknas i handskriften men har här supplerats. Titel saknas.

Fragmentet låter ana en intrig där skräckinslag spelar stor roll, och där mänskliga passioner och ond bråd död skulle bli det centrala temat.

- 205 *spektakler*: 'teaterföreställningar'.
maskrader: 'maskerader'.
Jämt [bör]: Handskriften har *Jag*.
Belzebub: Djävulen.
Ponte Rialto: Rialtobron, berömd bro i Venedig.
- 206 *undfägna dig med*: 'bjuda dig på'.
en knapp fjärdedels väg: En fjärdingsväg var ett gammalt svenskt längdmått som omfattade en fjärdedels mil, dvs. knappt 2 700 m. En romersk mil var knappt 1 500 m., och en fjärdedel av en romersk mil vore ca 370 m.
dess [öra]: 'hennes'.
- 207 *Cicisbé*: Förtrogen vän eller älskare till gift dam.
[trogna] Elvira: Här och på följande rad har handskriften *Antonia*; trol. felskrivning.
den grymmaste av mördare: Över raden ett ofullbordat tillägg:
Fridlös vill jag fly till....
trives: 'lever', 'klappar'.
vederläggas: 'motbevisas'.
Furie: Hämndgudinna.

O dunkla känsla

Datering: 1821–1823. Etablerad från handskrift, Kalmar s. 665–670. Skriften är tät, svårläst och rik på förkortningar. Titel saknas.

Phaetonsagan återberättas i den romerske diktaren Ovidius' (43 f.Kr.–17/18 e.Kr.) *Metamorfoser*. För att bevisa att han var solens son bad Phaeton solguden Apollon att en enda dag få köra sin faders solvagn. Solguden tvekade men biföll till slut sonens önskan, varpå Phaeton körde så illa att Zeus såg sig tvungen att stoppa framfarten genom att döda honom med en blix. Vännen Cygnus sägs ha sörjt Phaeton djupt; i Stagnelius' version försöker Cygnus varna Phaeton.

- 211 *sträcker*: 'styr'.
minutens: Handskriften har möjligen *minuters*.
mitt uppbov, världens gyllne öga: Phaetons far, solguden Apollo.
charen: 'vagnen'.
azurväg: 'klarblå väg'.
hamnar: 'vålnader', 'gestalter', 'skepnader'.

- Klymene*: En havsnymf, Phaetons mor.
- 212 *Epafus*: Enligt myten grundare av staden Memfis i Egypten, son till Io och Zeus.
- Liguriens kungason*: Cygnus, som efter Phaetons död skall ha sört denna så djupt att han dränkte sig i en flod, varpå han förvandlades till Svanens stjärnbild på himlavalvet.
- Sirius*: Himlavalvets ljusaste stjärna, kallad hundstjärnan.
- drott*: 'furste', 'härskare'.
- Orcus*: Dödsriket.
- 213 *domer*: 'kupoler'.
- Nilens silvervågor*: Enligt vissa traditioner bodde Phaetons mor Klymene i Egypten.
- Den Gud*: Sol- och skaldeguden Apollo.
- Av Klymene den första gunsten njöt*: Raden är struken i handskriften men saknar alternativ.
- Pindens belga brunnar*: I bergsmassivet Pindos, beläget i nordvästra Grekland, fanns källan Kastalia, förknippad med skaldeguden Apollo.
- 214 *Xanths milda bölja*: En flod i Lykien i nuv. västra Turkiet.
- Io*: Epafus' mor, förvandlad till en kviga av himmelsguden Zeus, som på detta sätt försökte dölja deras kärlek för sin maka Hera.
- molnbehärskarn*: Zeus.
- faderns blomsterkrönta våg*: Io var dotter till flodguden Inachos.
- etern*: 'himlen'.
- Juno*: Det romerska namnet på Zeus' svartsjuka maka Hera.
- förböt*: 'bytte', 'förvandlade'.
- Thebes*: Thebe var en stad i det forntida Egypten.
- Febi Son*: Solgudens (Febus') son, dvs. Phaeton.
- nekar stolt dess börd av Ljusets drott*: 'förnekar stolt att han härstammar från ljusets gud'.
- 215 *Timmars kor*: 'skaran av timmar'; solguden ansågs i sitt slott vara omgiven av timmar, dagar, månader, år och sekler.
- äskande en pant*: 'begärande en försäkran'.
- neslig*: 'vanärande', 'föraktlig'.
- silverbåge [...] lyra*: Till Apollos attribut hör pilbågen och lyran.
- APOLLO: Uppgift om talande saknas i handskriften, men det är uppenbarligen solguden själv som talar.

- höves*: 'anstår det'.
talor: Fotsid dräkt.
av demanter klar: 'lysande av diamanter'.
[jordens] söner: Handskriften har *böner*.
teorbens: En teorb är ett stränginstrument.
Pythons båga: Den båge med vilken Apollo dödade odjuret Python vid Delfi.
lyckans råga: 'ett övermått av lycka'.
förutvetandets förmåga: Siarkonsten.
- 216 *Deltas*: Avser floddeltat vid Nilen, där Apollo hade mött Klymene.
eterns: 'himlens'.
Min Syster: Mångudinnan Diana.
bröllopsfacklan: Månen.
Jofurs: Jupiter, den högste guden i klassisk mytologi, kallades även Jofur.
Junos: Juno var Jupiters maka.
Kocytens bölja: Kocytos var en av dödsrikets floder.
Eos: Morgonrodnadens gudinna.
Hit [till]: Ordet saknas i handskriften.
Eos: Handskriften har *A.*, men den talande är uppenbarligen Eos.
- 217 *tvillingstjärnor*: Ordet är struket i handskriften, men alternativ saknas.
Vad sällsambet!: Orden föregås i handskriften av ett oidentifierat tecken.
Björninnan: Stjärnbilden Stora björnen på norra stjärnhimlen.
Thetis' rike: Havet; Thetis var en havsnyf.
Plejaderna: Stjärnhop bestående av sju stjärnor i Oxens stjärnbild på norra stjärnhimlen.
LAMPETIE: Dotter till solguden.

Riddartornet

Datering: 1821–1823. Etablerad från tryck i Hammarsköld II, s. 213–262. Utkast finns bland handskrifterna i Kalmar s. 826–839, men Hammarsköld hade uppenbarligen tillgång till en renskrift. Varken titel eller scenanvisningar är med säkerhet Stagnelius'.

Någon förebild för *Riddartornets* intrig har inte kunnat uppspåras; dramat verkar utspela sig nära Stagnelius' egen samtid. Incestmotivet var populärt bland romantiska författare; i Stagnelius' tappning handlar det om mänskliga passioner och ett gränslöst begär, som inte kan uppfyllas på jordiska premisser.

- 220 *Hovmästare*: Framstående ämbetsman vid hovet.
KOR: 'Kör'.
- 221 *Bodensjön*: En sjö i södra Tyskland.
Vi gingo: 'Varför gick'.
- 222 *pinsam*: 'plågsam'.
Helvetiens: Schweiz'.
- 223 *synbar*: 'tydlig', 'påtaglig'.
bedagga: 'begjuter med dagg'.
- 224 *förlåt*: 'förhänge', 'ridå'.
Älskarns klagan / Vid flickans bår: Den sång som avses är »Döds-klockan«, som Clara sjunger i sorgspelets slut.
- 225 *Lilla Anna i sitt fönster* etc.: Detta är en ungdomsdikt (»Anna«) av Stagnelius själv, se del IV, s. 60f. Här har Stagnelius dock strukit den andra strofen i den ursprungliga dikten samt gjort några smärre ändringar.
väder: 'vindar'.
dess [fötter]: 'hennes'.
- 226 *dignar*: 'faller', 'sjunker ihop'.
förlåter: 'lämnar'.
peligrimer: 'pilgrimer'.
löftets orter: Pilgrimsorter.
- 227 *cikaders*: Cikadan är en insekt känd för sin högljudda sång.
- 228 *serafiskt löje*: 'änglalik glädje'.
- 229 *örnar*: Symbol för kejsardömet; den kejsare som avses är kan-ske Frans I, kejsare i Österrike från 1804, dessförinnan tysk-romersk kejsare under namnet Frans II (1768–1835).
Fransosers blod: Det krig som avses kan vara kriget mot Napoleon.
ostörd: Ordet saknas i tryck men har supplerats från utkast.
orangekrönta: 'krönta med apelsiner'.
Lopp: 'löpte', 'for'.
stoder: 'pelare'.
mellertid: 'under tiden'.

- 230 *vanskeligt*: 'osäkert', 'förgängligt'.
Välskland: Valland; beteckning för land bebott av walesare, kel-
 ter eller valloner; oftast om norra Frankrike.
makars: Så trycket; konceptet har *makans*.
- 231 *daga*: 'upplyser'.
Lås [porten]: 'lås'.
- 233 *upptäckt*: 'avslöjat'.
- 234 *kabinett*: 'rum'.
Vad båtär väl: 'Vad tjänar det till'.
Vi [klappar]: 'Varför'.
Förbannelser ur bröllopssalen svara: Anspelar på berättelsen om
 de fåvitska jungfrurna, Matt. 25:1-13.
Jag var dock kallad! Varför icke korad?: Anspelar på Matt. 22:14,
 om att många är kallade men få utvalda till himmelriket.
plataner: Lönnliknande träd.
- 235 *Ej [alla pulslag]*: Trycket har I.
röna: 'erfara', 'uppleva'.
- 236 *bugsvala*: 'trösta'.
marter: 'plågor'.
- 237 *furiens*: 'hämndgudinnans'.
roligt: 'stilla', 'lugnt'.
- 238 *förgift*: 'gift', 'arsenik'.
Eumeniden: 'hämndgudinnan'.
rasen: 'härjar', 'stormar'.
- 239 *Tartarens*: 'underjordens', 'dödsrikets'.
genius: 'skyddsande'.
Siren: Väsen i klassisk mytologi som med förrädisk skönsång
 lockade sjömän till sig för att döda dem.
lyktade: 'avslutade', 'avbröt'.
- 240 *plär*: 'plägar', 'brukar'.
myrtenkrans: Symbol för äktenskapet.
städs: 'ständigt', 'alltid'.
Austriens: 'Österrikes'.
- 241 *ägrett*: Ett slags huvudprydnad med fjädrar.
- 242 *ambravind*: 'väldoftande vind'.
nattviolen: Namnet nattviol kan beteckna både sorgörten, *Hes-
 peris tristis*, och den vitblommade orkidén *Platanthera bifo-
 lia*. Bägge är särskilt väldoftande nattetid.

- Floras bäddar*: Blomsterängen; Flora var blommornas gudinna.
ångande: 'doftande'.
Seraf: Änglaväsen.
osed: 'ovana'.
Väl: 'Visserligen'.
furialiskt: 'våldsamt', 'rasande'.
Demon: 'ande'; betoning på första stavelsen.
- 243 *femton*: Både tryck och utkast har *sjutton*; av andra ställen framgår att det var femton år sedan Mathildas mor spärrades in och att Mathilda då var två år gammal.
bortkonstlad: 'förkonstlad', 'tillgjord'.
- 244 *För [kärlekens]*: 'I stället för'.
gissel: 'piska'.
- 245 *Rhodanens*: Rhônes.
ambrahäckars: 'väldoftande häckars'.
hymens glada tempel: Bröllopsbädden; Hymen var bröllopets gud.
- 246 *Gack*: 'Gå'.
- 247 *Rådbråkas*: Vid rådbråkning krossades benen på den torterade.
kalkens: 'bäggarens', med anspelning på lidandets kalk (se t.ex. Matt. 20:22; 26:39).
Vad, på sig själv etc.: 'Tänk om hon skulle ta sitt liv'.
- 248 *vallmoftäkt*: Av vallmo framställs opium, varför den associeras till sömnen och drömmarna.
förspridda hår: 'utslaget hår'.
- 249 *samklang*: 'harmoni'.
täcka: 'vackra', 'sköna'.
- 250 *Pomador*: Väldoftande salvor.
snörliv: 'korsetter'.
Brokader: Dyrbara tyger av mönstrat, tjockt siden.
gaser: 'slöjor', 'lätta tyger'.
galant: Uppvaktande kavaljer.
misskund: 'nåd'.
skyldighetsvisit: 'artighetsvisit'.
- 251 *mystärerna*: 'mysterierna'.
253 *hamn*: 'gestalt', 'vålnad'.
254 *hungerdöd*: Trycket har *hunger där*.
Simsons arm: Simson, omtalad i Dom. 13–16, var en israelit som var berömd för sin styrka.

- din [hemska natt]:* Trycket har *den*.
oskärad: 'vanhelgad'.
- 256 *läser:* 'läser'.
bärga: 'gömma', 'dölja'.
hjulets marter: Avrättning varvid brottslingen bundits eller spikats fast på ett horisontellt hjul, uppsatt på en påle.
- 257 *neddigna:* 'falla ned', 'sjunka ihop'.
- 258 *Utlagorna:* 'pålagorna', 'skatten'.
- 259 *menlöst:* 'oskyldigt', 'oskuldfullt'.
- 260 *min hymen:* 'mitt bröllop'.
Mig övrig är: 'återstår för mig'.
- 262 *fästet:* 'himlavalvet'.
jag kan ej förebrå, ett hjärta: Trycket har *jag kan ej förebrå ett hjärta*.
- 263 *ambradal:* 'väldoftande dal'.
efterljuden: 'efterklangen', 'ekot'.
- 264 *lyckt:* Trycket har *tryckt*, men utkastet *lyckt*.
orgors: 'orglars'.
- 265 *med [, och sjung]:* Trycket har *mild*.
- 266 *ambradoft:* 'väldoft'.
Sirii fackla: Avser stjärnan Sirius, himlavalvets ljusaste stjärna.
Orions hand: Avser stjärnbilden Orion.
herdelandet: I uttrycket finns en dubbelhet som Mathilda utnyttjar: Clara uppmanar Mathilda att fly till herdelandskapet i Helvetien (Schweiz); Mathilda avser att fly till den gode herden, dvs. Jesus, genom döden.
- 267 *Engelsk Folkvisa hos Herder:* Dikten är en översättning av »Die Tödteingelocke« ('Dödslockan') i Johann Gottfried von Herder (1744–1803), *Volkslieder* (1778–1779).
- 268 *sira:* 'pryda'.
lägerstad: 'vilorum', 'grav'.
grava: 'gravera', 'rista in'.
draga: 'bära'.
- 269 *stanserna:* 'verserna'.
centnertyngd: 'stor tyngd'; en centner omfattande oftast 100 skålpund (40–50 kg).
renat guld: Anspelar på alkemiska idéer om ämnenas rening mot guldet.
- 270 *ämnet:* Den döda materien.

fria formen: Själen, den eviga idéen.

271 *Lindaus*: Staden Lindau ligger på en ö i Bodensjön; här tycks namnet beteckna en person.

272 *rendez-vous*: 'kärleksmöte'.

Julianus: Julianus Apostata (Julianus avfällingen), romersk kejsare år 361–363, som bekämpade kristendomen. Inför sin död skall han enligt kristna historieskrivare ha kastat en handfull blod mot himlen medan han ropat »Du har segrat, Galilé«.

Thorsten Fiskare

Datering: 1821–1823. Etablerad från handskrift, Kalmar s. 843–854; ett längre parti som saknas i handskrift har supplerats från trycket i Hammarsköld II, där dramat återfinns på s. 365–391. Handskrifterna är till största delen mycket täta och svårlästa. Bööks etablering 1915, i sig skarpsynt, granskades, kritiserades och kompletterades av Bernhard Risberg. I den nya genomgången av handskrifterna har hänsyn tagits till Risbergs inlägg. Rollista och scenanvisningar är i enlighet med Böök i reducerad form supplerade från Hammarsköld; den allra första scenanvisningen är dock Stagnelius' egen. Scenanvisningar som inte med säkerhet är Stagnelius' egna har här satts inom klamrar. Förkortningar av olika slag har upplösts. Interpunktionen, i handskriften nästan obefintlig, har genomgående justerats, men viss restriktivitet har ändå iakttagits för att originalets skissartade, rastlösa karaktär skall bevaras. Titeln härrör från Hammarsköld; undertiteln *Fragment av ett Romantiskt Skådespel* har dock strukits.

Någon omedelbar förebild för berättelsen i *Thorsten Fiskare* har inte återfunnits. Den återgår på en mängd folkliga föreställningar, enligt vilka den gåtfulla ön Blå Jungfrun (Blåkulla) i Kalmarsund är ett hem för både opålitliga trollväsen och en sagolik trädgård. Ön med dess branta granitklippor är föga gästvänlig – Carl von Linné menade, att »om någon ort i världen ser hiskelig ut, är visserligen denna en av de grymmaste«, samtidigt som dess påfallande silhuett har gjort den betydelsefull i folktron.

274 *Jungfrun*: Blå Jungfrun, mytomspunnen ö i Kalmarsund. *dess [Gemål]*: 'hans'.

- SNOTTRA:** En gudinna vid namn Snottra, med tillnamnet »den kloka«, förekommer i nordisk mytologi och kan ha stått för bild för tärnan Snottra.
- MYLINGAR:** Väsen i folktron, vålnader av döda odöpta barn.
- HOVSTAT:** Kunglig uppvaktning och betjäning.
- Borgholms Slott:** Slottsruin strax söder om Borgholm på Öland; slottet var redan under Stagnelius' tid stort i förfall och drabbades 1806 av brand.
- 275 *Med fiskarne i djupet brorsskål druckit:* Drunknat.
spån: 'hårsmån'.
molnbeklädda: Renskriften har *mossbetäckta*; utkastet har *molnbeklädda*.
fraggbegjutna: 'skummande'.
förlåt: 'förhänge', 'ridå'.
Frejas spinnrock: Friggas (spinn)rock var ett alternativt namn för stjärnbilden Orion; Frigg har identifierats med Freja.
tistel: 'tistelstång', styrestång vid körning med parhästar.
- 276 *Gauthiods:* 'Götarikets'.
holmbesådda: Försedd med många holmar; läsningen osäker.
ej [i afton]: Ordet saknas i handskriften.
Nej återvända [--] Sin Man och Far: Stycket om elva och en halv rad är flyttat med hjälp av hänvisningstecken; instruktionerna är inte entydiga.
bida: 'väntar på'.
bämmad: 'lugnad'.
spaka: 'kuvade'.
- 277 *underbart:* 'märkligt', 'märkvärdigt'.
dävna: 'otydliga', 'dimmiga'.
måbärsträdens vita underblommor: Måbäret är en oansenlig, gröngulblommig buske med bär som liknar röda vinbär.
rån: Ett rå är ett mytiskt väsen i folktron.
- 278 *Låt:* 'Låt'.
- 279 *i brudstol gick:* 'gifte sig'.
brämad: 'kantad'.
täcka: 'vackra', 'sköna'.
- 280 *försöka:* 'pröva'.
livets träd etc.: Raderna anspelar på livets träd resp. kunskapens träd som båda växer i Edens lustgård (1 Mos. 2:9).

- Ej Adam åt vid Edens blomsterbord*: Anspelare på syndafallet, då Eva och Adam åt av kunskapens träd (1 Mos. 3).
- ballast*: Last som läggs på ett fartyg för att ge stadga.
- 281 *buldan*: Grov väv som användes till säckar, segel och enklare kläder; ofta randig.
- en högtidsklädning*: 'en högtidsdräkt', 'finkläder'.
- sidenklutar*: 'sidenlappar'.
- sammanflickad*: 'hopskarvad'.
- penninggräsets gyllne by*: Den ört som avses är troligen den gulblommande växt som idag kallas höskallra (*Rhinanthus serotinus*).
- de kägellika blommor* etc.: Trol. den rödlilablommande orkidén Jungfru Marie nycklar (*Dactylorhiza maculata*).
- Riddarsporrens azur*: Den blåblommande riddarsporren, *Consolida regalis*.
- Tjärblommans prakt*: Det rödlilablommande tjärblomstret, *Viscaria vulgaris*.
- 282 *Ja det är visst och sant*: Var repliken går över på drottningen anges inte i handskriften; ev. tillhör också de föregående två raderna drottningens replik.
- andas salamandern / Den beta elden*: Man trodde förr att salamandern kunde gå oskadd genom elden.
- de [palatser]*: Handskriften har *i*.
- limstång*: Vid jakt på småfåglar användes limbestrukna stänger, som fåglarna skulle fastna i.
- 283 GERMUND: Handskriften har *A*, vilket tyder på att kungen i en tidigare version har haft ett annat namn; förkortningen *A* för *Germund* återkommer frekvent i dramat.
- skall bekomma / Min korpus väl*: 'skall göra min kropp gott'.
- Hababababa!*: Så handskriften; en stavelse saknas för fulltalig vers. Före repliken står i handskriften *S*, vilket här uttyds som *Snottra* (vanligtvis kallad *Tärnan*), inte *Siska*.
- harlekinsbabiten*: 'narrklädseln'.
- 284 *Tag Siska nu*: Av handskriften framgår inte var repliken övergår på ny person.
- sirad*: 'prydd'.
- Bemanna dig med styrka*: Av handskriften framgår inte var repliken övergår på ny person.

- 285 *Nå Thorsten raskt kliv på*: Av handskriften framgår inte var repliken övergår på ny person.
Vårt skall det här ta bus: 'Vårt skall det här bära hän', 'Vad skall hända'.
mod ger makt / Sa' kärringen som fäktade mot björnen: Svenskt ordspråk, ofta i varianten *sa kvinnan, stängades med tjuren*.
Fyllda bägarn jag dig räcker etc.: Sången tycks avsedd att sjungas på melodin till den populära sången »Riddar Toggenburg«, ursprungligen skriven av den tyske författaren Friedrich von Schiller (1759–1805); den svärmiska kärleken i Schillers dikt blir här föremål för ironi.
jullen: En julle är en liten, öppen båt.
Fradgande: 'skummande'.
- 286 *Havsfrus*: Havsfrun var i folktron ett mytiskt havsväsen.
pokaln emot: Lakun; orden delvis supplerade.
kostligt: 'dyrbart', 'utmärkt'.
som en balsam / Ur Arons skägg: Anspelar på Ps. 133:2, där oljan som rinner ned i Arons skägg är ett tecken på överflödande rikedom.
Kredensade: 'serverade', 'bjöd'.
- 287 *dess [fågtring]*: 'hennes'.
värde: 'vördade'.
bry: 'uppvakta'.
Guds län: Om mat och dryck.
reverens: 'hedersbetygelse'.
- 288 *röker*: 'ryker'.
Vad han är kvick: Uppgift om talande saknas här.
Fylkesdrott: Härskare över ett enda landskap (fylke).
Prins Börsing etc.: Uppteckningen återgår på en folkvisa, men framstår som Stagnelianskt präglad.
- 289 *[Konungens] gård*: Handskriften har *vård*.
springer [...] ifrå: 'går upp', 'lossnar'.
slöks: 'slukades'.
- 290 *boren*: 'född'.
himmelsbröd: Anspelar på Psaltarens ord om hur det regnade manna från himlen (Ps. 78:24).
bröllopet i Kana: Anspelar på berättelsen om den bröllopsfest (Joh. 2) där Jesus förvandlade vatten till vin.

- 291 *korsvalv*: Valvkonstruktion med fyra sidor.
rara: 'värdefulla', 'dyrbara'.
- 292 *städse*: 'ännu', 'fortfarande'.
besoldar: 'betalar sold åt', 'avlönar'.
grävsvins: 'grävlingars'.
Kabinett: 'ministär', 'regering'.
par om par: 'parvis', 'två och två'.
fantastisk: 'fabelaktig', 'besynnerlig'.
vad spektakel: 'vilken föreställning'.
- 293 *solodans med schal och tallrikar*: Sådana danser, med liknande attribut, var populära i det samtida sällskapslivet.
- 294 *Amors pilar*: Amor var en kärleks gud i klassisk mytologi; till hans attribut hörde pilbågen.
fläktade: Trycket har *fläktande*.
gaser: 'lätta tyger'.
- 295 *Goldwasser*: En starkt kryddad likör innehållande bladguld; möjligen bar en brännvins sort samma namn.
Å knäveln: 'Å tusan (fan)'.
- 296 *aqua vitae*: (lat.) 'livets vatten', brännvin.
ej [lämma kan]: Ordet saknas i handskriften.
Vad, har Ni skatter?: För denna och följande tre repliker saknas uppgifter om talande.
- 297 *Nej aldrig såg jag maken*: Uppgift om talande saknas här.
kosacker: En östslavisk folkgrupp.
Än har väl token icke gett sitt ja: Över repliken står S.
tarva: 'behöver'.
- 298 *Till Siskas barnsöl*: Uppgift om talande saknas här. Med *Siskas barnsöl* avses sällskapsleken Siskas barnsöl, i vilken två stolar ställs på visst avstånd från varandra, varpå ett tyg läggs över båda stolarna, så att det tomma utrymmet blir dolt. En ovetande deltagare förs in under förevändningen att hon eller han är bjuden till Siskas barnsöl, varpå personen placeras mellan stolarna och, när hon eller han försöker sätta sig, hamnar på golvet. I en annan variant erbjuds den ovetande en bakelse, som den bjudande i stället själv äter upp.
skära: 'rena', 'vita'.
Nå det var knäveln: Uppgift om talande saknas här; *det var knäveln* 'det var som fan'.

- omyntat / Och myntat guld*: Guld som inte är slaget till mynt resp. guld som är slaget till mynt.
etternässlan: 'brännässlan'.
- 299 *Vill hon till man mig ha?*: För denna och följande tre repliker saknas uppgift om talande.
- 300 *orchidiers*: 'orkidéers'.
balsamdoft: 'väldoft'.
vaktlar: En vaktel är ett slags hönsfågel.
Statt mig bi: 'Stå vid min sida', 'Var mig behjälplig'.
Brage: Vid sidan av Oden skaldekonstens gud i nordisk mytologi.
anddraken: 'andhannen'.
själar: 'sälar'.
länste: 'lånade'.
Nå det är gott och väl: Här och i det följande saknas uppgift om talande person.
- 302 *vedergällningsrätten*: Rätten att återgälda en kränkning med samma onda som kränkningen medfört (en mördare skall dödas, etc.).

Narcissus

Datering: odaterbar. Etablerad från tryck i Hammarsköld II, s. 5–19. Varken titel eller scenanvisningar är med säkerhet Stagnelius'.

Myten om hur gossen Narcissus, förälskad i sin egen spegelbild, tynar bort i sin kärlek och förvandlas till en blommande narciss återberättas i den romerske diktaren Ovidius' (43 f.Kr.–17/18 e.Kr.) *Metamorfoser*. Den i sig själv försjunkne Narcissus gestaltar den estetiska förvillelsen, den upptagenhet av skenet som hindrar ett djupare skådande. Balett kallas librettot närmast i anslutning till Georg Stiernhielms (1598–1672) mytologiska baletter; Stagnelius' arbete ansluter annars nära till de franska baletterna i ämne och form.

- 304 *LIRIOPE*: En flodnymf, Narcissus' mor.
ECHO: En bergsnymp, som i sin obesvarade kärlek till Narcissus tynade bort tills bara rösten återstod.
GRATIER: Gracerna var behagets gudinnor.
NAJADER: Vattennymfer.

- Cephisus*: Kefissos, flod i centrala Grekland och enligt myten Narcissus' far.
- 305 *hamn*: 'gestalt', 'skepnad'.
hinna: 'nä'.
azurgrunden: Den blå grunden, dvs. vattnet, som speglar himlen.
fästet: 'himlavalvet'.
håven: 'lyfter', 'sträcker'.
- 306 *Framskåven*: 'darrar fram'.
smaragdesåven: 'den gröna vassen'.
kärleksvalda: 'av kärlek plågade'.
låter: 'lämnar'.
Phoebus: Solen; efter solguden Apollos binamn Foibos (Febus), som betyder 'ren', 'strålande'.
Amfitrites värld: Havet; Amfitrite var havsguden Poseidons maka.
kostligt: 'dyrbart', 'utmärkt'.
bägrar: 'bägare'.
marmortenaar: På spinnrocken eller sländan var tenens uppgift att fånga upp och linda tråden.
blomstervall: 'blomsteräng'.
- 307 *Manerna*: De dödas andar, underjordens andar.
Plutos floder: Pluto var härskare över dödsriket, där flera floder rann.
Gestalter: 'fantasiväsen', 'flyktiga former'.
röner: 'erfar', 'upplever'.
- 308 *Genius*: 'skyddsande'.
vallmodoft: Av vallmo framställs opium, varför den associeras till sömnen och drömmarna.
Amor: Kärleksgud.
- 309 *dagens stjärna*: Solen.
nattens bleka Tärna: Månen.
min broder: Döden, som i klassisk mytologi är sömnens broder.
Lethens älv: Lethe var glömskans flod i dödsriket.
 KOR: 'Kör'.
- 310 *Den Gud* etc.: Solen.
urnans vågor: Vattnet.
medför stoftets våda: 'är farligt för människorna'.
- 311 *Floras*: Flora var blommornas gudinna.
blommande granater: Blommor från granatäppelträdet, som blom-

- mar med röda blommor; granatäpplet med dess många kärnor var både en döds- och fruktbarhetssymbol.
- saffranshår*: 'gula hår'.
- 312 *Plutos fest*: Döden, begravningen.
sirat: 'prytt'.
Tenarens port: Porten till dödsriket; ingången till underjorden har namn efter Tainaron, en bergsudde i sydligaste Lakonien.
Stygens mörka svall: Styx, gränsflod till dödsriket.
- 313 *Väl*: 'Visst'.
avskär NARCISSI lockar: Symbol för döden.
skuggors Drott: Pluto.
offren för en osäll låga: För dem som uppfyllts av olycklig eller olycksbringande passion fanns en särskild avdelning i dödsriket.
granatehäckar: Häckar av granatäppelträd.
vall: 'äng'.
- 314 *omvänder facklan*: Symbol för att livet släcks ut.
mitt ömma sköte sträcka: 'öppna min famn'.
- 315 *Olympen*: 'himlen'.
peplum: En grekisk kvinnodräkt bestående av ett rektangulärt tygstycke, som draperades kring kroppen.
Oreader: 'bergsnymfer'.
son på Cynthus ljusets Fader: Sol- och diktarguden Apollo föddes enligt myten vid berget Kynthos på ön Delos; bågen och lagerkransen hörde till Apollos attribut.
- 316 *kopparne*: 'av koppar'.
dess [öga]: 'hennes'.
lustraliskt: 'för att rena den'.
cypressers krans: Cypressen är en dödssymbol.
omskyggen: 'omskugga'.
röjer: 'ser'.
- 317 *ambradalen*: 'den väldoftande dalen'.
etervågors bad: Himlen.
elysisk: 'himmelsk'.
- 318 *Eumenidens*: 'hämndgudinnans'.
Idaliens: Om kärleksgudinnan Venus' födelseö Cypern, efter staden Idalion på denna ö.
Cyprias Son: Kärleksguden Amor, son till kärleksgudinnan Ve-

nus, som kallas Cypria efter sin födelseplats vid Cypern.
svanor etc.: Venus' vagn anses ibland ha dragits av svanar.
char: 'vagn'.

319 *Idaliens Furste*: Kärleken; se komm. ovan.

Wisbur

Datering: odaterbar. Etablerad från tryck i Hammarsköld II, s. 155–212. Varken titel eller scenanvisningar är med säkerhet Stagnelius'.

Sagan om sveakungen Wisburs olyckliga öde berättas i *Ynglingasagan*, kap. 14, liksom i Olof von Dalins *Svea Rikes Historia*, del 1 (1747). Stagnelius har förändrat en del inslag i sagan, justerat vissa namn och förskjutit tyngdpunkten mot den övergivna hustrun, som han kallar Öda – i *Ynglingasagan* sägs hon vara dotter till Aude den rike, men saknar själv namn.

322 *Drott*: 'härskare', 'kung'.

KOR: 'Kör'.

323 *Norna*: 'ödesgudinna'.

324 *väder*: 'vind'.

hamn: 'vålnad'.

ättebögen: 'gravhögen'.

båtar: 'hjälp'.

En tom, förförisk klang, en hålig spegel: Anspelar på 1 Kor. 13:1 och 1 Kor. 13:12, om hur framstående förmågor utan kärlek är ingenting värda.

dårligt: 'dåraktigt'.

eterns: 'himlens'.

325 *plägat samkväm*: 'umgått'.

Yggdrasil: Världsasken, som enligt nordisk mytologi växer i Asgård och sträcker sina grenar över världen.

Svitbiods: 'Svearikets'.

ked: 'kedja'.

326 *Nastrand*: Den strand i dödsriket dit missgärningsmän kom efter döden.

kvalda: 'plågade'.

327 *solens*: Trycket har *salens*.

vi [har]: 'varför'.

roligt: 'lugnt', 'rofylt'.

- 328 *känt*: Trycket har *krönt*.
förmählingsfesten: 'bröllopet'.
Odens: Oden var den högste guden i nordisk mytologi.
Frigga: Odens maka, äktenskapets beskyddarinna.
Björkö: Syftar på svearnas handelsstad Birka, ofta identifierad med Björkö i Mälaren.
Lögarns: 'Mälarens'.
Yngves ätt: Den mytiska kungaätt, ynglingarna, som enligt *Ynglingasagan* hade sitt säte i Uppsala.
- 329 *Disas fest*: Disablottet var en offerhögtid som firades på vintern för att hedra diserna (kvinnlige gudaväsen); mest berömt var det disablott som firades i Uppsala.
dagens tärna: Solen.
Oders brud: Freja, kärlekens gudinna.
Folkvangs höga sal: Folkvang var Frejas boning i gudarnas hemvist Asgård.
dess [länder]: 'hennes'.
- 330 *Att allas blickar ej*: 'utan att allas blickar'.
bövas: 'anstår'.
däldens: 'dalens'.
- 331 *Vanlander*: En sveakung, Wisburs far, omtalad i *Ynglingasagan*. Enligt myten äktade han den finländska flickan Driva. När han senare inte uppfyllde sitt löfte att låta hämta Driva till Uppsala hämnades hon genom att sända sonen Visbur och spåkvinnan Huld, som lät döda honom.
härnad: 'krigståg'.
Auras: Aura är en å i västra Finland.
vadan: 'vaden'.
skörtades: 'veks', 'fästes'.
Odens tron: Konungatronen i Uppsala.
Yngves borg: Enligt myten grundlade sagokungen Yngve Frej konungatronen i Uppsala.
Manbems: Svearikets.
förbidar: 'inväntar'.
Svegders store son: Vanlander var enligt *Ynglingasagan* son till kung Svegder.
beskickning: 'bud', 'budskap'.
- 332 *Sveadrotten*: Sveakonungen.

- Asarnes bus*: Ynglingaätten härstammade enligt *Ynglingasagan* från asagudarna.
- Sindre*: En smidesskicklig dvärg.
- Skandiens berg*: Den skandinaviska fjällkedjan.
- Loke*: Guden Loke, som enligt myten dödade Balder, uppträder också som tjuv i sagorna.
- [*Utlagd*] *bon*: Trycket har *ban*.
- garn*: 'nät'.
- 333 *poleldens sken*: Norrskenet.
- svår*: 'tung'.
- 335 *tidning*: 'nyhet', 'underrättelse'.
- Helhem*: Dödsriket.
- 336 *vadan*: 'varifrån', 'varför'.
- kväljande*: 'plågsamma', 'smärtsamma'.
- nyburen*: eg. 'nyfödd', här 'nyfallen'.
- föråldrad*: 'ålderdomlig', 'gammal'.
- Hel*: Dödsrikets härskarinna.
- 337 *rökverk*: 'rökelse'.
- Tor*: Åskans gud; hänvändelsen till Tor, Oden och Frigga avser de tre högarna i Gamla Uppsala.
- 338 *röna*: 'erfara', 'uppleva'.
- 339 *Konung Jokul*: Namnet på denne finske konung verkar fritt uppfunnet av Stagnelius.
- Det gyllne templet*: Helgedomen i Gamla Uppsala.
- varest*: 'i vilket', 'där'.
- Evärdligt*: 'evigt', 'oförgängligt'.
- 341 *Mundilfars son*: Månen; Mundilfare var enligt nordisk mytologi far till både sol och måne.
- azuren*: 'himlen'.
- Heimdall*: Asagud som skulle förkunna världsundergången i Ragnarök genom att blåsa i horn.
- Gimle*: Det lyckliga rike där de rättfärdiga får bo efter världens undergång i Ragnarök.
- Surtur*: Surt var en mäktig jätte och eldens furste; i Ragnarök skulle han leda tåget mot asagudarna.
- Bifrost*: En bro som föreställdes gå från jorden till gudarnas boning i Asgård; ofta identifierad med regnbågen. Vid världens undergång i Ragnarök skulle Bifrost enligt myten brista.

- Havslägrade ormen*: Midgårdsormen, som enligt myten låg i havet, lindad kring världen, och som i Ragnarök skulle döda och samtidigt dödas av guden Tor.
- grundlösa*: 'bottenlösa'.
- Loke*: Som straff för att ha dödat Balder blev guden Loke fastkedjad och svårt plågad i underjorden; inför de yttersta tiderna skulle han dock släppas fri.
- Håll*: 'Tig'.
- svällt*: 'kommit att svälla'.
- 342 *Asa-Tor*: Åskans gud.
- 343 *böves*: 'anstår det'.
- 344 *lappri*: 'strunt'.
- Ej nog han skall*: 'Det är inte nog att han skall'.
- Alldagligt*: 'varje dag'.
- dess [bela]*: 'hans'.
- tapeter*: 'bonader', 'gobelänger'.
- 346 *låter [...] upp*: 'öppnar'.
- Odens söner*: Konungarna av Ynglingaätten.
- 348 *förstämda*: 'ostämda', 'falska'.
- fylle*: 'fulländning', 'höjdpunkt'; också om månens fylle, dvs. fullmånen.
- Fyris' ängar*: Ängarna kring Uppsala.
- 349 *ångande*: 'doftande'.
- Lofn*: Lofn eller Lofne var en av kärleksgudinnan Frejas tärnor.
- Balder*: En mild och ljus gud i nordisk mytologi.
- Midgårds*: Midgård kallas den värld där människorna bor.
- 350 *menlösa*: 'oskyldiga', 'oskuldfulla'.
- 351 *snäcka*: 'skepp'.
- Frejas altar*: Bröllopsaltaret; Freja var kärlekens gudinna.
- 353 *billigt*: 'rättvist', 'rimligt'.
- Sen, mine söner, eder far* etc.: Anspelar på Joh. 19:26–27, där Jesus säger 'Se din son' till Maria och 'Se din mor' till lärjungen Johannes.
- 354 *ättemän*: 'släktingar', 'förfäder'.
- Valbälls Gudar*: Ynglingaätten ansågs stamma från Oden själv.
- Sundets väg*: Öresund.
- fylke*: 'landskap'.
- gigors*: Gigan är ett fiolliknande stränginstrument.

- Sejdmäns*: 'trollkarlars'.
- 355 *vanbördingen*: Om ofrälse personer.
Väl: 'Det är tur för'.
binna: 'når'.
- 357 *löjen*: 'leenden', 'glädjeämnen'.
nardusrika: 'väldoftande'.
- 358 *Du rasar*: 'Du är från vettet'.
stjärnpäll: 'stjärnvalv'.
- 359 *Ormar från Nastrand*: Vid Nastrand, den strand i dödsriket dit missgärningsmän kom efter döden, fanns också en sal av sammanflätade ormar som sprutade gift över de brottslingar som straffades där.
du strålande tärna: Solen.
midnattens bleka och darrande stjärna: Månen.
På Blåmännens strand: I Afrika.
- 360 *misskunden*: 'nåden'.
Höga Gudinna: Freja, kärlekens gudinna.
vårdtornets: 'vaktornets' (använt vid eldning av vårdkase, som skulle varna för fiender).
- 361 *elfenskuldrorna*: 'de elfenbensvita skuldrorna'.
- 363 *skickelsen*: 'ödet'.
Valhalls Konung: Oden.
Diars: Diarna var Odens tolv överstepräster, som skulle ansvara för offer och domar.
Njord: Njord var bl. a. rikedomens gud; namnet uttalas här tvåstavigt.
den gyllne tidens Drott: Den tid Yngve Frej, Ynglingaättens anfader, regerade beskrivs här som en guldålder, dvs. en särskilt lycklig period i forntiden.
Fjolner: Yngve Frejs son och sveakung efter denne.
Svegder: Fjolners son och sveakung efter denne.
- 364 *låga [midnatt]*: Möjligen feltryck för *långa*.
såd: 'soppa', 'avkok'.
- 366 *beler*: 'skrattar åt', 'gör narr av'.
ljusalfer: Vänligt sinnade väsen.
ismånans: 'ismånadens', dvs. december.
- 367 *Vallmokvistar*: Av vallmo framställs opium, varför den associeras till sömnen och drömmarna.

- fantomerna*: 'gyckelbilderna', 'fantasibilderna'.
- 368 *Träffning*: 'Drabbning', 'Strid'.
ledig från: 'tom på'.
- 370 *förut*: 'först'.
Nifelheim: Kylans rike, som fanns före världens skapelse.
ettersvällda: 'giftfyllda'.
- 371 *bämmen*: 'hejda', 'stoppa'.
- 373 *veka*: 'mjuka'.
ofärd: 'olycka', 'olycksöde'.
- 374 *gården*: 'tributen', 'offret'.
- 376 *Vanadis*: Alternativt namn för kärleksgudinnan Freja.
Oder: När Freja blev lämnad av sin make Od (Oder) fällde hon gyllene tårar.
- 377 *kor*: 'skara'.
stjärnrocken: Friggas (spinn)rock var ett alternativt namn för stjärnbilden Orion; Frigg har identifierats med Freja.
Sjöfne: En kärleksgudinna.
Vara: Gudinna med uppgift att vaka över de vigdas trohetslöften.
- 378 *myser*: 'småler'.
Odens hem: Valhall, dit framstående krigare kom efter döden.
Einhärjars krets: Einhärjar kallades de krigare som efter döden fördes till Valhall.
Bragebägarn: Bägare som dracks som dryckesoffer och vid vilken man avlade löfte om stora hjåltedåd.
Valkyrians band: Valkyriorna var stridsjungfrur som betjänade de fallna krigarna i Valhall.
ättestupans: Ättestupa var det branta stup där gamla skulle ha kastat sig ned.
- 379 *gluggar*: 'fönster'.
etterormars: 'giftormars'.
- 380 *hånligt*: 'vanärande', 'föraktligt'.
- 381 *Blott gudablod nu Gudarna försonar*: Anspelar på *Ynglingasagan*, som säger att kung Domalder, som i likhet med övriga konungar av Ynglingaätten var av gudabörd, skulle offras för att råda bot på missväxt och svält; samtidigt en anspelning på Kristus som försoningsoffer.
stämma: 'stam'.

KOMMENTARER OCH ORDFÖRKLARINGAR

bämmaren, den väntade, från Söder: Den mytiske kungen Ivar Vidfamne, som skall ha erövrat Sveariket söderifrån.

Förhänget: 'Ridån'.

